دەسەڵاتی ئەفسانە

گفتوگۆی بیڵ مویرز لەگەڵ جۆزیف کەمبڵ

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسیار: بەدران ئەحمەد حەبیب

***

ناوونیشان:

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، شەقامی گوڵان، هەولێر

دەسەڵاتی ئەفسانە

گفتوگۆی بیڵ مویرز لەگەڵ جۆزیف کەمبڵ

وەرگێڕانی

سەڵاح حەسەن پاڵەوان

ناوی کتێب: دەسەڵاتی ئەفسانە – گفتوگۆی بیڵ مویرز لەگەڵ جۆزیف کەمبڵ
چاپ و کۆکردنەوەی: بتی سوفلاورز
وەرگێڕانی: سەڵاح حەسەن پاڵەوان
بڵاوکراوەی ئاراس– ژمارە: ٨١٠
هەڵەگری: فەرهاد ئەکبەری
دەرهێنانی هونەریی ناوەوە: ئاراس ئەکرەم
بەرگ: مریەم موتەقییان
چاپی یەکەم، ٢٠٠٨
لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان لە هەولێر ژمارە ١٧٧٨ی ساڵی ٢٠٠٨ی دراوەتێ

سەرباس

ئەوەی بییەوێ شارەزایی تەواوی لەپێوەندییەکانی نێوان ئای ، ئەفسانە، چیرۆک و بەسەرهاتەکانی نێو پەرتووکە پیرۆزەکان بێ، وا چاکە ئەم پەرتووکە بخوێنێتەوە، ئەم پەرتووکە یەکێکە لە کارە گرنگ و پڕ زانیاری و پڕ بەهاکانی جۆزیف کەمبڵ، نووسینێکە لە ناخەوە مێژووی ڕۆح و جەستە دەخوێنێتەوە، جۆزیف کەمبڵ لەگەڵ ئەوەی لەم دیالۆگە دوو رو درێژەدا، چاو نەترسانە باس لە ئاین و تێکست و میتۆلۆژیا دەکات، هەروەها لە فەزایەکی واقیعیشدا پەلکێشمان دەکات بۆ نێو ڕووداوەکان، دەمانخاتە نێو پێوەندییەکانی نێوان خەیاڵ و واقیع، لە ئەدەبەوە دەمانبات بۆ سەماو کەرنەڤاڵ و مۆسیقاو سینەما، بێ ئەوەی هەست بە پچڕان بکەین لە دنیایەکی پڕ نهێنیدا دەمانسوورێنێتەوە، بوێرانە پیاسەی نێو هەزار پێچ و توو لە ڕێگەو ڕێگە پڕ ترسەکانمان پێ دەکات، لەبەردەم جادوو و نێچیر و دێو و درنجەکاندا دامان دەبەزێنێ، چاوەکان دەخوێنینەوە، چاوی مرۆڤ و دەعباکان. هەندێ جاریش خۆی لە قەرەی تێکستە پیرۆزەکان دەداو ئەو یاساغانە دەشکێنێ، کە هەزاران ساڵە مرۆڤ لە پاڵیاندا خەون دەبینێ. هەروەها ئاشناشمان دەکات بە سەمای مەرگ و گۆرانیی نەمری و ڕیتوێڵی هەمیشەیی، هەندێ جار لەگەڵیدا مناڵ دەبینەوە و هەندێ جاریش ئەو مێردمنداڵەین خەونی زەرد و سوور دەبینین. کاتێکش لە مەرگمان نزیک دەکاتەوە، بیانوویەکمان بۆ دەدۆزێتەوە، بیانووی دنیایی نەک ئاینی.

سەرەڕای ئەم پەرتووکەش ژمارەیەکی زۆر نووسین و داهێنانی تری هەیە لە بواری میتۆلۆژیاو دەمامک و خواو پێوەندییەکانی نێوان بیرو ئەفسانەو چیرۆکەکانی عەشق و هاوسەریدا.

ئەوەی لە تۆی ئەم پەرتووکەدا دەیخوێنیتەوە یەکێکە لەو چاوپێکەوتنە دوورو درێژانەی کە کەناڵی P.P.S ی ئەمریکی لەڕێگەی پێشکەشکەری بەرنامەکەی (بیڵ

مویرز) لەگەڵ (جۆزیف کەمبڵ)ی ئەنجامی داوە، لەڕاستیدا ماوەی ڕاستەقینەی ئەم چاوپێکەوتنە نزیکەی (٢٤) سەعاتە هەندێکی بڵاوکرایەوە، پاشان لە ڕێگەی (بتی سوفلاوەرز)ەوە کۆکرایەوە و کرا بەم پەرتووکەکەی کە وەرگێڕانەکەی لە بەردەستی ئێوەدایە.

پێش ئەوەی کورتەیەک لەسەر ناوەرۆکی ئەم پەرتووکە بخەمە ڕوو، دەبێ ئەوەش بڵێم (جۆزیف کەمبڵ) خاوەنی بڕێکی زۆر لە پەرتووک و نووسینی بەنرخە لەوانە (پاڵەوانی هەزار ڕوو) (ئەفسانەو خەون و ئاین) (شێوازی هێزە ئاژەڵییەکان) (وێنە ئەفسانەییەکان) (دەمامکی خوا، ئەفسانە سەرەتاییەکان) (دەمامکی خوا، ئەفسانە ڕۆژهەڵاتییەکان) (دەمامکی خوا، ئەفسانە ڕۆژئاواییەکان) (دەمامکی خوا، ئەفسانە داهێنەرەکان)... هتد. پەرتووکی (پاڵەوانی هەزار ڕوو) یەکێکە لە پڕ فرۆشترین پەرتووکەکانی کەمبڵ، لەو پەرتووکەدا بەو ئەنجامە دەگات کە ئەزموونی مرۆڤایەتی هەر یەکێکە و هەر کولتووری بە شێوەیەک مامەڵەی لەگەڵ دەکات.

هەروەها لەو پەرتووکەدا بەردەوام لە گەشتێکی دوور و درێژی پڕ ململانێین و لە نێو دنیا هەمەچەشنەکانی ئەفسانەی یۆنانی و (کۆمیدیای خودایی)ی دانتی و بوودیزم، مەسیحی و ئیسلامدا. هەر هەموو ئەمانەش بە مەبەستی گەیشتن بە وەڵامی ئەو پرسیارەیە، کە ئایا ئێمە لەم سەر زەمینەدا لەچەند نەتەوەیەک پێک هاتووین یان یەک نەتەوە، یەک بنەمای ڕۆحی کۆمان دەکاتەوە یان چەند بنەمایەک.؟ یەک چارەنووس و ئایندەمان دەبێ یان هەزاران.؟ پیرۆزو ناپیرۆز لە عەقڵماندان یان هەن و واقیعین.؟ هەروەها لەم پەرتووکەدا بەدووی سیماکانی پاڵەواندا دەگەڕێ، بڕێکی زۆر سیما، بەڵام سەرەڕای جیاوازیی نێوان ڕوخسارەکان، لە کۆتاییدا هەر یەک ڕوخسارە و بە شێوازی هەمەچەشن خۆی دەنوێنێ.

کەمبڵ لە ڕێگەی شیکردنەوەی دەروونی و ئەو ڕاڤەو گەشتانەی بە نێو ئەفسانەدا دەیکات دەیسەلمێنێ کە هەموو خەونەکان یەکن، چ هی ئەمڕۆ بێ یا هی هەزاران ساڵ پێش ئێستا، لەو هەموو سەردەمەدا پاڵەوان جارێ دەبێتە ڕزگارکەرو هەندێ جاریش پێغەمبەر و ڕێ پیشاندەرو ڕووناککەرەوە و یان هەندێ جار وەکو (میفستوفیلیس)ی (گۆتە) لە شێوەی ئەهریمەندا دەردەکەوێ، هەندێ جاریش

مەشخەڵی گەیاندنی هەواڵی خۆشەویستیی پێیە.

کەمبڵ لەو پەرتووکەدا بۆ دەرئەنجامی بۆچوونەکانی سوودی لە هەموو شێوازەکانی لێکدانەوە وەرگرتووە، وەک فەلسەفە و شیکردنەوەی دەروونی و میتۆلۆژیای بەراوردکاری.

بەڵام لەم پەرتووکەیدا (دەسەڵاتی ئەفسانە) یان چاکتر وایە بڵێین: لەم چاوپێکەوتنەیدا کە لەگەڵ (بیل مویرز)دا ئەنجامی داوە، هەندێ تایبەتمەندی و درێژبوونەوەیەک بۆ کارەکان و بۆچوونەکانی کەمبڵ دەبینین، لەوانە دامەزراندنی پێوەندیی نێوان ئاین و میتۆلۆژیا، بەکارهێنانی چیرۆکە ئەفسانەییەکان لە نێو بیری ئاینیدا، باس لەو ڕەوشت و ئاکارانە دەکات کە کۆمەڵگە سەرەتاییەکان بەکاریان دەهێنان لە بابەتی ڕیتوێڵ و ڕێورەسمە ئاینیەکانیاندا، هەروەها ژمارەیەکی زۆر بەراوردکاری دەبینین، لە چۆنییەتیی مامەڵەکردن لەگەڵ بیری گەورەبوون و دەرچوون لە حاڵەتی منالی بۆ حاڵەتی باڵغبوون، بوون بەکەسی بەرپرسیار. پاشان لەهەر هەشت بەشی ئەم پەرتووکەدا هەر جارەی ئاشنای جۆرە وتووێژێک دەبین، ئەو هەشت بەشەش (ئەفسانەو دنیای نوێ، سەفەر بەرەو دنیای ناوەوە، یەکەمین حیکایەتبێژان، قوربانی و خۆشبەختی، سەرچڵییەکانی پاڵەوان، دیاری خواکان، چیرۆکەکانی خۆشەویستی و هاوسەرێتی، دەمامکەکانی نەمری..) جارێ لەسەفەری گەڕان بەدووی جیهانی کۆن و ناخی مرۆڤین و جارێکیش لەبەر گوێی ئاگرداندا میوانی ئەو دنیا نوێیەین کە لەگەڵ سەردەمی خۆیدا ئەفسانەی خۆی هەیە، کەمبڵ بڕوای بەوەیە کە هەر سەردەمێک چ کۆن و چ نوێ ئەفسانەی خۆی هەیە، ئەگەر پاڵەوان و سەرچڵییەکانی پاڵەوان و دێو و درنج و ئەژدیها نموونەی کەسانی ئەفسانەی کۆن بن، ئەوا ئەمڕۆش ئەستێرەی سینەماو فڕۆکەو کەشتی ژێر دەریا هەن کە ئەوانیش ئەفسانەی ئەمڕۆن، قوربانی و خۆشبەختی بۆ ئێمە ڕەنگە شێوەیەک بێ لە سەرکەوتن لەبوارێک لەبوارەکانی ژیان، بەڵام بۆ تاکێک لە نێو کۆمەڵگە کۆنەکان خۆبەختکردن شێوازێک بووە لە پێناو مەبەستی ئاینیدا.

ئەمڕۆ کەمبڵ گرفتی گەورەی دەروونیی مرۆڤ لە نەمانی ئەفسانەدا دەبینێتەوە، بۆیە لەم پەرتووکەدا مرۆڤی سەردەمی ئێستا بە مرۆڤی ونبوو ناو دەبات،

سستییەکانی ژیان لەڕەنگدانەوەی سستییەکانی بونیادی ڕۆحی مرۆڤا دەبینێ، لەدەسەڵاتی ئەفسانەدا کەمبڵ، مرۆڤ و ئاژەڵ و ڕوەکیش لەیەک خانەدا دادەنێ، بڕوای وایە کەڕوەکیش گیان و ڕۆحی هەیە.

دەبێ ئەوەشمان لەیاد نەچێ، کەمبڵ زۆر شێلگیرانە جەخت لەسەر ئەوە دەکات کە ئەفسانە پێوەندییەکی پتەویشی لەگەڵ عەقڵدا هەیە، کرۆکی ژیان لەوەدایە کەمرۆڤ حەز بەکوشتنی خۆی دەکات، غەریزەی خۆکوشتن سیفەتێکی ئەفسانەییە، هەر بۆیە باس لەوە دەکات کە بەردەوامیی ژیان لەسەر گیانی زیندووەکانە، بۆیە بەردەوامبوون، پێویستی بەکوشتنی ئەوی ترە، پێشکەشکردنی زۆر لە ڕێوڕەسمە ئەفسانەییەکان بۆ ئەوەیە تا مرۆڤ، ئاشتبوونەوە لەنێوان خۆی و عەقڵ ئەنجام بدات، ڕێوڕەسمی کوشتن ئەو ڕێوڕەسمەیە کەمبڵ لە زۆربەی میتۆلۆژییەکاندا دەستنیشانی دەکات.

بۆیە مرۆڤ بە کوژەر دادەنێ لەبەرئەوەی ڕوەکیش وەک کوشتنی ئاژەڵ شێوەیەکە لە لەناوبردنی ژیان. ئەو پێی وایە زیندووەکان بەکوشتن دەژین، مرۆڤ ئاژەڵ سەردەبڕێ تا بەردەوامی بەژیان بدات، تەنانەت ڕوەکیش کە دەخورێ شێوەیەکە لە کوشتنی زیندوو، ئەوانیش ڕۆحیان هەیە، ئەو پێی وایە مەسەلەی کوشتنی ئاژەڵ مەسەلەیەکی ئەفسانەییە، باس لە پێوەند دێرینی نێوان مرۆڤ و ئاژەڵ دەکات، لەئەفسانەی هەندێ لە نەتەوەکاندا ئاژەڵ ئەو بوارە بۆ مرۆڤ دەڕەخسێنێ تا ڕاوی بکات، ئەو وای دەبینێ کە بە مەرگ و قوربانیی خۆی گیان بەبەر مردووەکانی تردا دەکات و لە ژیانێکی دیکەدا بەو خۆدانەدەستەوە، نەمر دەبێ.

پاشان لە عێشق و هاوسەرێتیدا سەرنجمان بۆ هەندێ تایبەتمەندی ڕادەکێشێ ئەویش ئەوەیە کەهاوسەرێتی شێوەیەکە لە گەیشتن و بەرپاکردنی پێوەندیی لەنێوان دوو دنیا، دنیای خۆمان و ئەو دنیایەی کە لەدەرەوەی ئێمەیەو بە ئێمە بەخشراوە، گرفتەکەش ئەوەیە کەچۆن بتوانین هاوئاهەنگی لەنێوان ئەم دوو دنیایە دروست بکەین. ئەو پێی وایە دروستکردنی منداڵ جۆرێکە لە خۆکوژی، کاتێ مرۆڤ منالێکی دەبێت، بەو جۆرە ژیانی ئەو لەنێو گیانی منداڵەکەدا بەردەوامی بەخۆی دەدات.

زۆر نموونەی سەیر دەربارەی ئەم مەسەلەیە دەبینین، بە تایبەت ئەوانەی دەربارەی

مەسەلەی ژن و هاوسەرێتین، نموونەی عێشق و هاوسەری لە ئەفسانەی کۆنی یۆنانیدا بە نموونە دەهێنێتەوە، وەک ئەفسانەی تیرزیاس و پێوەندیی نێوان زیۆس و هاوسەرەکەی، پاشان لەم بەسەرهاتەوە بۆ مەسەلەی خۆشەویستیی نێوان تاکەکان دەمانبا بۆ خۆشەویستیی خواکان، دەشڵێ زۆرجار خۆشەویستییە مەزنەکانی خوا بەرامبەر بەمەعشووقەکانی بۆ شێوەیەک ڕق دەگۆڕێ، بۆ نموونە لە ئاینی ئیسلامدا شەیتان خۆشەویستترین کەسی خوا بوو، کاتێ کڕنووش بردن بۆ مرۆڤ ڕەت دەکاتەوە خوا لەعەرشی خۆی دووری دەخاتەوە، بەڵام ڕاڤەکردنی ئەم مەسەلەیە لەئاینێکەوە بۆ ئاینێکی تر دەگۆڕێ، مەسیحییەت باس لە خۆپەرستیی شەیتان و ئیسلام بەشەیتانی بوغرای لە قەڵەم دەدا، بەڵام بەسەرهاتێکی ئێرانی هەیە دەڵێ: لەبەرئەوەی ئەوەندە شەیتان خوای خۆش ویستووە، نەیتوانیوە کڕنووش بۆ مرۆڤ بەرێ.

لەبەشێکی تری پەڕتووکەکەدا بەناوونیشانی دەمامکەکانی نەمری، ئەفسانە لەڕوانگەی سیما شاراوەکانەوە دەخرێتە ڕوو، ژیان و نەمریی دەبێتە سەرچاوەیەک بۆ بیرکردنەوە و داهێنان، گومان لەنێوان نەمریی سەر زەوی و نەمری ئەو دنیا یەکێکە لە هاندەرە گەورەکان بۆ نزیکبوونەوە لە ئەفسانە، تێکشکانی مرۆڤ لەوێدا وێنا دەکات، کە نازانێ چۆن جیاوازییەکانی نێوان بەهەشتی دنیاو بەهەشتی سەرزەوی ببینی. کەمبڵ دەڵێ: وێنە ئەفسانەیییەکان ڕەنگدانەوەی ڕۆحی هەریەک لە ئێمەن. بە قوڵبوونەوە لەم وێنانە، هێزی ئەو وێنانە بۆ ناخمان دەگوازینەوە.

دەسەڵاتی ئەفسانە خوێندنەوەی ناخ و ڕۆحی مرۆڤە لە گشت سەردەمەکاندا، نەهێشتنی جیاوازییە لەنێوان ڕۆحی مرۆڤ و ڕۆحی زەوی، قوڵبوونەوەیە بۆ ناخ، خوێندنەوەی ئەو جیاوازییانەیە کە مرۆڤ دروستی دەکا، تەنیا باسکردنی دەسەڵاتی میتۆلۆژیا نییە، بەڵکو باسکردنی دەسەڵاتی خوازیارەکانە لەئاشکراکردنی کۆدەکانی مێژووەوە، دەسەڵاتی ئەفسانە تەنیا خوێندنەوەی ئەفسانە نییە لە ڕوانگەی پەتیی میتۆلۆژیاوە، یان گێڕانەوەی ئەو حیکایەت و بەسەرهاتانە نین کە تۆمارکراون، بەڵکو قووڵتر باسکردنی پێوەندییەکانە، چونکە ئەفسانە پێوەندیی بەکەشوهەوا و تواناو دەوروبەری مرۆڤیشەوە هەیە، هەر سەردەمە کۆمەڵێ هۆکار دەبنە هۆی سەرهەڵدانی

ئەفسانە، سەرەڕای ئەوەی کە ئەفسانەیەکی گشتگیر هەیە، هەموو تاکێکیش ئەفسانەی خۆی هەیە، هەروەک چۆن سەرچڵییەکان لەهەموو سەردەمێکدا بوون بەبابەتی ئەفسانە، خەیاڵیش بۆ نەشوونماکردنی ئەفسانەو زەمینەی باوەڕپێکردن و بڵاوبوونەوەی ڕێگا خۆشکەر بووە.

ژمارەیەکی زۆر لەو سەرچاوانەی کە کەمبڵ بۆ باسکردنی هێز و توانای ئەفسانە نموونەی لێ وەرگرتوون، سەرچاوەی ئاینی و کۆمەڵایەتی و دەروونین. نەک ئەمەش زیاد لە پێویست خۆی بەهەموو کون و قوژبنێکدا کردووە، هەر لە شیعر و حیکایەت و پەڕتووکی پیرۆز تا دەگاتە وێنەی سەر دیوارو پەیکەرو مۆرو ئەو پارچە بەردانەی کە گوزارش لە تواناو دەسەڵاتی ئەفسانە دەکەن.

بەکورتی، پەڕتووکی دەسەڵاتی ئەفسانە، هەوڵێکە بۆ پێشکەشکردنی ڕوانینێکی گشتگیرانە، لە مەڕ پەیوەستبوونی مرۆڤ بە خەیاڵەوە، ئەمەو دامەزراندنی زنجیرەیەک مانای عەقڵانی لەبارەی ئەفسانە، لەم پەڕتووکەدا کەمبڵ دەیەوێ پێمان بڵێ شارستانییەتی مرۆڤ لەمێژووی دێرینەوە تا ئەمڕۆ، بێ بەری نییە لەئەفسانە.

لەکۆتایشدا دەمەوێ ئەوە بڵێم بۆ وەرگێڕانی ئەم کتێبە، سوودم لە وەرگێڕدراوە فارسییەکەی وەرگرتووە، کە لەلایەن (عەباس موخبر) وەرگێڕدراوە، بەڵام پاش بەراوردکردنی لەگەڵ ئینگلیزییەکەی بۆم دەرکەوت، لە هەندێ جێگادا ڕستەو وشە هەن نەکراون بە فارسی، هەروەها لە هەندێ جێگاش هەندێ هەڵەی زەقم لە وەرگێڕانەکەدا بینی، بۆیە لەو بەشانەو لەو هەڵانەی لەوێدا بینیم چاوپۆشیم کردو پشتم بە ئینگلیزییەکەی بەست، دەبێ ئەوەش بڵێم: عەباس موخبر یەکێکە لە وەرگێڕە باشەکانی ئێران، بەڵام ئەو وردەکارییانە کە لەفارسییەکەیدا هەبوون، بۆ چاککردنیان پشتم بە سەرچاوە ئینگلیزییەکەی بەست.

سەلاح حەسەن پاڵەوان

پێشەکیی دانەر

ئەم گفتوگۆیە لەنێوان سالانی (١٩٨٥ و ١٩٨٦) لە باخچەی جۆرج لۆکاس "ئسکای واکەرزو، پاشان لە مۆزەخانەی مێژووی سروشتیی نیویۆرک لەنێوان (بیلْ مویرز و جۆزیف کەمبلْ) بە ئەنجام گەیشتووە. زۆربەمان کە تیراژی ئەسلْیی ئەم بابەتەمان خوێندەوە بە زۆری بابەتەکان ئەوانەی لەکاتی کاری وێنەگرتندا بەدەرکەوتن کە نزیکەی (٢٤) کاتژمێری خایاند تووشی سەرسوڕمان بووین، بۆیە بۆ پێکهێنانی زنجیرەیەکی تەلەفزیۆنیی تایبەت بە کەناڵی(PBS)کە شەش کاتژمێر بخایەنێ هەر دەبووایە ژمارەیەکی زۆر لەو چاوپێکەوتنە کورت بکرایەتەوە.

بۆیە بیری دانانی ئەم پەڕتووکە لەو مەبەستەوە سەرچاوەی گرت کە ئەم چاوپێکەوتنە نەک تەنیا فەراهەم بێت بۆ تەماشاکەرانی ئەو زنجیرە تەلەفزیۆنییە، بەڵکو بکەوێتە بەرچاوو دەستی ئەوانەش کە بۆ ماوەیەکی دوور و درێژە خۆیان بە خوێندنەوەی پەڕتووکەکانی (جۆزیف کەمبلْ)ەوە سەرقاڵ کردووە.

لە دانان و نووسینەوەی ئەم پەڕتووکەدا هەوڵم داوە وەفادار ڕێچکەی بنچینەییی وتوێژەکەبم، لە هەمان کاتدا ئەو فرسەتەم قۆزتووەتەوە کە بابەتەکە بەو زانیاریانە دەوڵەمەند بکەم کە لەشوێنی تردا لە شێوەی دەستنووسدا لەبەردەستن. هەرچۆنێک بۆم کرابێت هەوڵمداوە پێ هەڵگری شێوازی زنجیرە تەلەفزیۆنیەکەبم، بەلام گومانیشی تێدا نییە کە پەڕتووکەکە شێوە و ڕۆحی تایبەتی خۆی هەیە، مەبەستەکەش ئەوە بووە کە ئەم پەڕتووکە شانبەشانی زنجیرەکە بڕوات نەک تەنیا کۆپییەکی ئەو بێت. تا ئەندازەیەک هۆی دانانی ئەم پەڕتووکە بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە ئەم وتووێژە وتوێژی بیرو ئەندێشەیە، بۆیە هەڵدەگرێ مرۆڤ لە پاڵ بینینیشیدا تێیدا قووڵ ببێتەوە.

هەڵبەتە لەسەر ئاستێکی قووڵتر هۆی چاپکردنی ئەم پەڕتووکە لەوێوە سەرچاوە دەگرێ کە بیلْ مویرز بە تەنگی ئەوەوە بوو تا بابەتە ستراکتۆرو دژوارەکانی ئەفسانە

بورووژێنێ و جۆزیف کەمبلیش ئامادەو بەتەنگەوە بوو تا بە ئەمانەتەوە وەلامی پرسیارە کاریگەرەکانی بیلْ مویرز بداتەوە، لە چوارچێوەی ئاشکراکردنی ڕاستگۆیانەی خودی خۆی کە تەمەنێک بوو سەرقاڵی ئەفسانە بوو. سوپاسی هەردووکیان دەکەم ئەو بوارەیان ڕەخساند تا ئەم دیالۆگی بیرو ئەندێشەیە بکەوێتە بەر دیدە و چاوی خوێنەران. هەروەها سوپاسم بۆ جاکلین کینەدی سەرنووسەری دەزگای دوبلْ، گرینگیدانی بە بیرو بۆچوونەکانی جۆزیف کەمبلْ یەکەمین هاندەری بڵاوبوونەوەی ئەم پەڕتووکە بوو.

هەروەها سوپاسی هاوکاری ئەم بەڕێزانە دەکەم: کارین بۆردیلین Karen Bordelon و ئەلیس فیشەر Alice Fisher و لین کۆهیا Lynn Cohea و سونیا هەداد Sonya Haddad وجوان کونەر Joan Konner و جۆن فلورز John Flowers. بەتایبەتیش سوپاسی ماجی کیشین Maggie Keeshen دەکەم، بۆ ئەو هەوڵەی کە دای بە مەبەستی دووبارە چاپکردنەوەی دەستنووسەکە و چاوتیژی لە دانانا.

بۆ ئامادەکردنی دەستنووسەکەش ڕێزو سوپاسم بۆ ژودی دوکوتۆروف Judy Doc-otor off و ئاندی تەخەر Andie Tucher و بەکی بەرمان Becky Berman و ژودی ساندمان Judy Sandman.

ئاشکرایە مەسەلەی تایبەت بە تابلۆو وێنەکان لە بنەڕەتدا چاکەو دلێریەکەی دەگەڕێتەوە بۆ بەڕێزان فیرا ئەرۆنو Vera Aronow و لین نوڤیک Lynn Novick و ئیلیزابێت فیشەرو سەبرا مۆر Sabra Moore کە ئەویش بەیارمەتی Anmari Ronnberg، هەردووکیان بیل مویرزو جۆزیف کەمبلْ ڕەشنووسەکەیان خوێندەوە و زۆر پێشنیازی دیاریکراویان پێشکەش کردم، لێرەدا دەمەوێ بۆ هەردووکیان سوپاسی خۆم تۆمار بکەم، ئەویش نواندنی چاونەترسی و بەرگریکردن دەربارەی دوو دڵبوون لەوەی کە وشەکانیان دووبارە بە زمانی پەڕتووک بنووسرێتەووەو وازیشیان هێنا تا ئەم چاوپێکەوتنە زمانی زیندووی سەر لاپەڕەکان بێت.

بتی سوفلاورز

زانکۆی تکساس لە ئوست

پێشەکی

چوار هەفتە پاش مەرگی جۆزیف کەمبڵ، ڕووم لە هەر جێگایەک دەکرد ئەوم بیر دەکەوتەوە، ئەو کاتەی لەنێو ئاپۆرەوە جەماوەرەوە سەرم لە وێستگای میترۆ دەرهێناو ڕووم کردە مەیدانی تایمز، هەستم بە وزە و توانای جەماوەر کرد، ئا لەوێدا وەبیرهاتنەوەیەکی کەمبڵ، کە ڕۆژێ لەڕۆژان ئا لەوێدا وەبیری هاتبووەوە هێنامییە پێکەنین، (دواین بەرجەستەبوونی ئۆدیب، داستانی ڕۆمانسی و هەمیشە جوان و درندەم بینی کەپاش نیوەڕۆی ئەمڕۆ لە چوارڕییانی شەقامی پێنجەم و چل و دووەم وەستاوەو چاوەڕوان دەکا تاچراکە ببێ بەسەوزو بپەڕێتەوە.)

لە نمایشێکی تایبەتی دوا فیلمی جون هوستون مردن The dead دیسان جارێکی تر کەمبڵم وەبیرهاتەوە، ئەو فیلمەی چیرۆکەکەی لەسەر بناغەی چیرۆکێکی جیمس جۆیسەوە وەرگیراوە، یەکێک لە گرنگترین پەڕتووکە سەرەتاییەکانی کەمبڵ کلیلێک بوو بەرەو تازیەباریی فینجینەکان Finnegans Wake ئەو شتەی کەجیمس جۆیس لە ئازارەکانی مرۆڤدا ناوی (ترسناک و جێگیر)ی لێ نابوو، جۆزیف کەمبڵ چاک دەیزانی ئەو شتە بابەتی سەرەکیی ئەفسانە دێرینەکانە، بۆیە دەیوت: (نهێنیی شاراوەی گشت ئازارەکانی مرۆڤ لەناوچوونێتی، ئەمەش مەرجی سەرەکیی ژیانە. گەر بمانەوێ جەخت لە سەر ژیان بکەین، ئەوا نابێ ئینکاری بوونی میرایی بکەین).

ڕۆژێکیان گفتوگۆمان لەسەر ڕەنج و ئازار دەکرد، یەک بەدوای یەک کەمبڵ ناوی جۆیس و ئیگیوگاریوکی دەوتەوە، لەکاتێکدا بەسەختی ئەو ناوەم دەهاتە سەر زار، لێم پرسی ئیگیوگاریوک کێیە؟ کەمبڵ وەڵامی دامەوە: ئەم کابرایە شەمەنی(پیاوی ئاینی) یەکێک لەهۆزەکانی ئەسیکیمۆی کاریبوی باکوری کەنەدایە، هەر ئەم کابرایە بەگەشتیارە ئەوروپییەکانی ڕاگەیاند کە: (عەقڵی ڕاستەقینە تەنیا دوور لەمرۆڤ و لەتەنیاییەکی مەزندا دەژی و تەنیا لە ڕێگەی ئازارو ڕەنجەوە مرۆڤ دەتوانێ عەقڵ بەدەست بێنێ. تەنیا ڕەنج و ئازار دەرگای عەقڵ بەڕووی ئەو شتانە دەکاتەوە کەلای

کەسانی دی شاراوەن.)

منیش وتم: (بێگومان، ئیگیوگاریوک)

کەمبڵ لە نەزانی و کەمبوودی کولتووریم چاوپۆشیی کرد. دیسان لە پیاسەکردن وەستاین. لە کاتێکدا شەوق لەچاوەکانییەوە دەردەپەڕی وتی: (ئایا دەتوانی وێنەی ئێوارەیەکی دووردورێژ بخەیتە پێش چاوی خۆت لەبەر ئاگردانێ لەگەڵ جۆیس و ئیگیوگاریوک دانیشتووی. خوایە گیان چەندم حەز دەکرد لەو دانیشتنە دابم.)

کەمبڵ پێش بیرەوەری (٢٤) ساڵەی کوشتنی (جون. ف. کەنەدی) کۆچی دواییی کرد، لەو چاوپێکەوتنانەی کەپێشتر ئەنجاممان دابوو بە شێوەیەکی میتۆلۆژیانە باسی ئەم کوشتنەی کەنەدیی کردبوو. ئێستا ئەو بیرەوەرییە دڵتەزێنە جارێکی تر زیندوو دەبێتەوە. لەگەڵ نەوەکانم دانیشتووم باس لە قوڵبوونەوەو تێڕامانەکانی کەمبڵیان بۆ دەکەم. ڕێوڕەسمی کفن و دفن کردنی دەوڵەتی بەوە وەسف کردبوو کە (نموونەیەکە لە پێشکەشکردنی باڵاترین خزمەتی ڕیتوێڵی بە کۆمەڵگەیەک) ئەو بابەتە ئەفسانەییانە دێنە دەرێ کە ڕەگیان لەنێو پێویستییەکانی کۆمەڵگەدایە. کەمبڵ نووسیبووی ئەم ڕووداوە (بووە بەڕیتوێڵێک نموونەی پێویستییەکی مەزنی کۆمەڵگەیە). کوشتنی ئاشکرای سەرۆک کۆمار (ئەوێک کە نوێنەری هەموو کۆمەڵگەیە، ئەم قەوارە زیندووە ئەندامیە کەئێمە ئەندامێکین تێیدا، لە ساتێکدا کوژرا کەژیان تێیدا قوڵپی دەدا، بۆیە ئەم جۆرە کوشتنە پێویستی بەڕیتوێڵێک هەیە تاهەستکردن بە پاڵپشتی کۆمەڵایەتیمان بۆ بگەڕێنێتەوە.)

میللەتێکی مەزن هەبوو وای کرد ئەم چوار ڕۆژە، ببێ بەچوار ڕۆژی کۆمەڵایەتیی هاوڕابوون، لەو ڕۆژانەدا هەمووومان هاوکات بە یەک شێوازو بە شێوەیەکی خۆبەخۆیی بەشداریی ئەو ڕووداوە پڕ لە سیمبولە دەکەین. کەمبڵ وتی: (ئەم ڕێوڕەسمە یەکەمین ڕێوڕەسمی سەردەمی ئاشتی بوو ئەو هەستەی پێ بەخشیم کە ئەندامێکم لەنێو ئەم کۆمەڵە نیشتمانپەروەرانەدا، کە هەر هەموویان وەک یەک دەست پابەندبوون بەوەی ڕیتوێڵێکی قووڵی پڕ دەلالەت بەجێ بێنین.)

ئەو دەستەواژەیەی سەرەوەم دووبارە کردەوە کاتێ کەیەکێ لەهاوکارانم لەلایەن یەکێک لە هاوڕێکانییەوە دەربارەی پێوەندیی نێوان من و کەمبڵ پرسیاری لێ کرابوو

که: (بۆ تۆ پێویستیت به ئەفسانەیە؟) دیسان ئەم وەسفەم بیرهاتەوە کە کەسی پرسیارکەر ئەو بڕوا مۆدێرن و ئاشنایەی هەبووە کە(خواکانی یۆنان خۆیان و قسە هەلەقو مەلەقەکانیان)بۆ ژیانی مرۆڤایەتیمان ئەمڕۆمان هیچ مانایەکیان نییە. ئەو شتەی کەکەسی پرسیارکەرو خەڵکێکی زۆر نایزانین ئەوەیە کەپاشماوەی هەموو ئەو هەلەقومەلەقیانە ڕێک لە خەزەفێکی شکاو دەچێ لە دەوروبەرێکی ئارکیۆلۆژیدا کەوتبێت، ئەو پارچانەش سنووری دیوارەکانی سیستەمی بڕوا دەرونییەکانمان دەستنیشان دەکەن. بەڵام لەوێدا ئێمە کۆمەڵێ بوونەوەری زیندووین، لەو هەموو هەلەقومەلەقیانەدا جۆرە وزەیەک ئامادەیە. ڕیتوێڵەکان ئەم وزانە زیندوودەکەنەوە. بۆ نموونە بڕوانە ئەو پلەو پایەی کە دادوەر لەنێو دادگادا هەیەتی، کەمبڵ لە ڕوانگەی سنووری میتۆلۆژیاوە ئەم مەسەلەیەی دەبینی، نەک لە ڕوانگەی سۆسیۆلۆژیاوە. گەر ئەم مەسەلەیە تەنیا دەور بینین بێت، ئەوا دادوەر دەیتوانی لەجیاتی ڕۆبی ڕەشی تایبەت بەدادوەری دەسەڵاتدار، بەچاکەت و پانتۆڵی خۆڵەمێشییەوە بێتە ژوورێ. کەواتە بۆ ئەوەی دەسەڵات بۆ یاسا بێت، تەنیا بۆ زۆردار نەبێ، ئەوا دەبێ دەسەڵاتی دادوەر ڕوویەکی ڕیتوێڵی و ئەفسانەیی پێ ببەخشرێ، ئەم کارەش لەگەڵ زۆربەی زۆری کارەکانی تری ژیانیش هەروایە، هەر لە ئاینەوە بگرە تاجەنگ، لە خۆشەویستییەوە تا مەرگ.

پاش مەرگی کەمبڵ ڕۆژێکیان دەمەوبەیان بە پیادە بەرەو سەرکار دەچووم، لەبەردەم کۆگایەکی تایبەت بەفرۆشتنی فیلمی ڤیدیۆییدا وەستام، ئەو کۆگایە دراوسێم بوو، تەماشای ئەو دیمەنانەم دەکرد کە لەو دیوی جامخانەکەوە هەڵواسرابوون، ئەوەی بینیم جەنگی ئەستێرەکانی جۆرج لۆکاس بوو. لەوێ وەستام و ئەم دیمەنە لەگەڵ خۆیدا بۆ ئەو ڕۆژانەی بردمەوە کەمن و کەمبڵ لەسەیرانگای Sky Walker لە کالیفۆرنیا، کەتایبەت بوو بە لۆکاس تەماشای ئەو فیلمەمان دەکرد.
پاش ئەوەی کەلۆکاس دانی بەوەنا کە کاریگەری نووسینەکانی کەمبڵ زۆرە بەسەریەوە، ئەم دووانە پێوەندییەکی دۆستانەی گەرم پێکیانییەوە بەست، هەر بەم پێیەش لۆکاس داوەتی کەمبڵی کرد تاهەرسێ بەشی فیلمی جەنگی ئەستێرەکان ببینێ. کەمبڵ بەبینینی بابەتە کۆن و دیمەنەکانی نێو دنیای ئەفسانە چێژی

وەردەگرت، بەتایبەت کاتێ کە ئەو بابەتانە لەسەر شاشەی گەورە و بەشێوازێکی مۆدێرن نمایش بکرێ. لەم چاوپێکەوتنەدا کەمبڵ جارێکی تر چێژ و خۆشیی هەڵوێستی ترسناک و پڕ ئازایەتیی لۆک ئێسکای واکەر وورووژاندی، هەروەها بەحەماسەوە قسەی لەسەر ئەوە دەکرد کەچۆن لۆکاس توانیویەتی (تازەترین و بەهێزترین داڕشتن) بخاتە نێو چیرۆکی کلاسیکی پاڵەوانەوە.

منش پرسیم: (بەڵام ئەمە چی دەگەیەنێ؟)

هەمان ئەو شتە دەگەیەنێت کە گۆتە لە(فاوست)دا وتویەتی، بەڵام لۆکاس بەرگێکی نوێی بەبەری ئەو شتەدا کردووە، ئەو شتەش ئەوەیە کەتەکنەلۆژیا بەرەو ڕزگاربوونمان نابات. کۆمپیوتەرو ئامێرو ئامرازەکانمان بەس نین بەڵکو دەبێ پشت بە هەست و بوونی خۆمان ببەستین.

منیش وەڵامم دایەوە: (ئایا ئەم دیدگایە جۆرێک لەهێرشکردنە سەر عەقڵ نییە؟ ئایا بەم کارەمان نەبووینەتە هۆی ئەوەی کەزۆر لە عەقڵ دوورکەوینەوە.؟)

سەفەری پاڵەوان بەرگری لەم شێوە ڕوانگانە ناکات و عەقڵیش ڕەت ناکاتەوە. بە پێچەوانەوە، پاڵەوان بەسەرکەوتنی بەسەر هەستە تاریکەکاندا، سیمبولێکە بۆ توانای ئێمە لەکۆنترۆڵکردنی لایەنی دڕندایەتیی دەروونمان.) لەبۆنەی تردا کەمبڵ نیگەرانیی خۆی دەربارەی شکستی مرۆڤ ڕاگەیاندبوو، بەتایبەت لە مەسەلەی (ڕازیبوونی بێ سنووری مرۆڤ لە بواری گۆشت خۆری و شەهوەتبازیدا.) کەمبڵ پێی وابوو ئەم سیفەتانە سیفەتی باوی سروشتی مرۆڤن. ئێستاش ئەو وەسفی سەفەری پاڵەوان بەو شێوەیە دەکات کەجۆرە ژیانێکە بە مەبەستی دۆزینەوەی خودی خۆت، نەک وەسفکردنی پاڵەوان لە چوارچێوەی ئازایەتی و دلێریدا. (لۆک ئێسکای واکەریش) هیچ کاتێ بە قەدەر ئەو کاتە هۆشمەند نەبوو، کە لە ناخی خۆیدا هێزی تاکەکەسیی خۆی دۆزییەوە تا ڕەدووی چارەنووسی خۆی بکەوێ.

کەمبڵ گاڵتەجاڕیانە دەیڕوانییە ئەو بۆچوونەی کە پێی وابوو کۆتاییی گەشتی پاڵەوان مانای شکۆمەندیی پاڵەوان ناگەیەنێت؛ لە یەکێک لەوانەکانیدا دەڵێ: کۆتاییی ئەم گەشتە هیچ یەکبوونێک ناگەیەنێت لەگەڵ هیچ یەک لەو هێزانەی کەپاڵەوان ڕووبەڕوویان بووەتەوە؛ yogi هێندی کاتێ باس لە ڕزگاربوون و دەستبەرداربوون

دەکات، یەکگرتنێک لە نێوان خۆی و ڕووناکی بە ئەنجام دەگەیەنێت و هەرگیز ناگەڕێتەوە، بەڵام کەسێک کە دەیەوێ خزمەت بەخەڵکی بگەیەنێت، ئەوا ڕێگە بەخۆی نادات بەم شێوەیە هەڵبێ و بۆی دەرچێت. دوایین ئامانجی گەڕان و پشکنین نابێ بریتی بێت لە ڕزگاربوون و شکۆمەندی بۆ خودی خۆت، بەڵکو حیکمەت لەوەدایە تۆ خزمەتی کەسانی تر بکەیت، هەروەک کەمبڵ دەیوت: یەکێک لە جیاوازییە زۆرەکانی نێوان کەسی ناودارو کەسی پاڵەوان ئەوەیە، یەکەمیان بۆ خودی خۆی دەژی و دووەمیان کار بۆ ڕزگارکردنی کۆمەڵگە دەکات.

جۆزیف کەمبڵ پێی وابوو ژیان جۆرێکە لەسەرچڵی، کاتێ سەرپەرشتیاری زانکۆ (ئەو زانکۆی کاری لێ دەکرد) هەوڵی دا کەمبڵ لە چوارچێوەی بەرنامەی ئەکادیمیدا ئابڵوقە بدات، ئەو وتی: (نەفرەت لەخۆت و بەرنامەکەت) هەر لەم میانەشدا وازی لەبەرنامەی وەدەستهێنانی بڕوانامەی دکتۆراکەی هێناو ڕووی کردە دارستان و دەستی بە لێکۆڵینەوە کرد، هەر هەموو ژیانی خۆی تەرخانکرد بۆ خوێندنەوەی جیهان، مرۆڤناسی، زیندەوەر ناسی، فەلسەفە، هونەر، ئاین. هەروەها هۆشداریشی دا کە یەکەمین ڕێگا بۆ چوونە نێو جیهانەوە لە ڕێگەی لاپەڕە چاپکراوەکانەوە دەست پێ دەکات. چەند ڕۆژێک پاش مەرگی کەمبڵ یەکێک لە خوێندکارە کۆنەکانی کەئێستا سەرنووسەری یەکێک لەبڵاوکراوە گرنگەکانە، بەبیستنی ئەو هەواڵەی کەمن و کەمبڵ سەرقاڵی کۆمەڵێ چاوپیکەوتنین، نامەیەکی بۆ نووسیم، لەو نامەیەدا هاتووە: (گێژەڵووکەی وزەو توانای ئەو پیاوە خۆی کردووە بە نێو تەواوی توانا فیکرییەکانی خوێندکاراندا) ئەو خوێندکارانەی کە لە وانەکانی ئەودا لە کۆلێژی سارە لۆرنس دانیشتبوون و هەناسەیان لەخۆ بڕیبوو، هەروەها سەرنووسەر بەردەوامە لە نووسینەکانی و دەڵێ (لەحاڵێکدا هەمووان بە ئەفسوونەوە گوێمان بۆ وتەکانی هەڵخستبوو، پشتمان لەژێر باری ئەو پەڕتووکانەدا چەمابووەوە کەداوای لێ دەکردین بۆ ئەو هەفتەیەی کە خۆی دیاری دەکرد بیانخوێنینەوە. دواجار یەکێک لە خوێندکاران هەستایە سەر پێ و پێی وت: (بڕوانە، سێ وانەیتریشم هەیەو دەشبێ بۆ ئەوانەش خۆم ئامادەکەم، چۆن چاوەڕوانی ئەوە دەکەیت لەیەک هەفتەدا ئەو هەموو کارە تەواوکرێ.؟ کەمبڵ پێ کەنی و وتی: پێم سەیرە ئەوەندە خۆت

شڵەژاندووە، تەواوی ساڵەکانی تەمەنت بواری ئەوەت هەیە بەردەوام بی لە خوێندنەوە.) هەر ئەو خوێندکارەی پێشوو لەکۆتاییدا دەنووسێ: (تا ئێستاش ئەم نموونەیەم تەواو نەکردووە، نموونەی بێ کۆتاییی ژیان و کارەکانی ئەو.)

لەو ڕێوڕەسمەی کە لەمۆزەخانەی مێژووی سروشتیی نیۆرۆکدا بەرپاکرا، توانیمان درک بەو کاریگەرییە بکەین کەئەو لەدوای خۆیدا بەجێی هێشتووە. کاتێ کە لەتەمەنی منداڵیدا هاتبووە ئەم جێگایە، دیمەنی دەمامک و تەوتەمەکان سەرسامی کردبوون. کێ ئەو شتانەی دروست کردبوو؟ سەری سوڕمابوو، ئایا ئەوانە چ مانایەکیان هەیە؟ بۆیە دەستی کردبوو بەخوێندنەوەی هەموو ئەو شتانەی کە پێوەندییان بەسوور پێستەکانەوە هەبوو وەک ئەفسانەو میتۆلۆژییەکانیان. ئەو لە تەمەنی (١٠) ساڵییەوە وەدووی شتێکەوە بوو کەئەوی کرد بەیەکێک لە ناسراوترین لێکۆڵەرەوانی بواری میتۆلۆژیا، هەروەها بە یەکێک لە ناسراوترین مامۆستایانی ڕۆژگاری ئەمڕۆمان؛ وەک دەگێڕنەوە کەمبڵ دەیتوانی ئێسک و پرووسکی فۆلکلۆرو مرۆڤناسی زیندوو بکاتەوە. ئێستاش لەو مۆزەخانەیەو لەبەشی ڕێوڕەسمی بەرز ڕاگرتنی بەخاکسپاردنی ئەودا، لەو جێگایەی کەپێش سێ چارەکە سەدە ئەوی سەرسام کردبوو، خەڵکی کۆبوونەتەوە تا بەشکۆمەندییەوە بیرەوەرییەکانی بەرز ڕاگرن. لەو ڕێوڕەسمەدا میکی هارت Mickey Hard بەرنامەیەکی پێشکەش کرد، میکی تەپڵ ژەنی تیپی ڕۆک کەناوی Grateful Dead، کەمبڵیش لەگەڵ ئەواندا جارێک لەجاران بەشداریی کردبوو بەلێدانی سازە زەربییەکان، ئەو کاتە لەوێدا ئەوان سەرقاڵی ئەزموونکردنی ئەفسوون بوون. هەروەها لەوێشدا ڕۆبرت بلایRobort Bly لەسەر ئامێری قانوون ئاوازێکی پێشکەش کردو و شیعرێکی لە بیرەوەریی کەمبڵدا خوێندەوە. هەروەها هەندێ لەو خوێندکارە کۆنانەی کەمبڵیش لەوێ بوون و وتاریان خوێندەوە، ئەو خوێندکارانەی کە ئەو مامۆستایان بوو پاش دابڕان و گواستنەوەی بۆ هاوای لەگەڵ جین ئیردمانی سەماکەرەی ژنی. دەزگا گەورەکانی بڵاوکردنەوەی نیویۆرکیش کەسانی خۆیان بۆ ئەو بۆنەیە ڕەوانە کردبوو، هەروەها کۆمەڵێک نووسەری لاوو پیریش هاتبوون ئەوانەی کە کەمبڵیان بەڕووناک کەرەوەی ڕێگەی خۆیان دادەنا.

ڕۆژنامەنووسانیشی لێ بوو، منیش پێش هەشت ساڵ خۆم خستە نێو ئەو گرووپەوە کاتێ کە هەوڵم دەدا بیرە زیندووەکانی خۆم لەسەر شاشەی تەلەفزیۆن نیشان بدەم. دوو بەرنامەمان لەو مۆزەخانەیە تۆمار کرد، بەڵام ئامادەبوونی کەمبڵ لەو بەرنامەیە ئەوەندە سەرنجڕاکێش بوو هەر پاش بڵاوبوونەوەی بەرنامەکە زیاتر لە (١٤) هەزار کەس نامەیان نووسیبوو، داوای نووسخەیەکی ئەو گفتوگۆیەیان کردبوو. پاش ئەوە پەیمانم دابوو کەجارێکی تر بڕۆمە لای و بەوردی و قوڵتر و ڕێکوپێکتر بیری ئەو بخوێنمەوە. بەو سیفەتەی کە کەمبڵ نزیکەی زیاتر لە (٢٠) پەڕتووکی نووسیبوو هەروەها بڵاویشی کردبووەوە. لەبەرئەوەی وەکو مامۆستایەک ناسیم و، دەوڵەمەندی ئەوم لە بواری بەدەسەڵاتی لە کولتووری جیهانی و وێنەی خەیاڵی زمان تاقی کردبووەوە، بۆیە دەمویست کەسانی تریش وەکو من وەکو مامۆستایەکی خۆیان ئەو تاقی بکەنەوە. هەر لەبەر ئەم هۆیەش پەرۆشیم بۆ بەشداریکردن لە گەنجینەی ئەم پیاوە، وای لێ کردم کە ئەم چاوپێکەوتنەی (PBS) و لەچاپدانی پەڕتووکەکەی بە ئەنجام بگەیەنم.

دەڵێن: ئەو ڕۆژنامەنووسەی کە بەئاشکرا وانە فێر دەبێت، ئەوا چێژ دەبینێ، بۆیە ئێمەش کەسانێکی خۆشبەختین کەئەو توانایەمان دۆزییەوە تاڕۆژگارمان بەردەوام بۆ فێربوون لە گەورە ساڵان ببەینە سەر. بەڵام لەم ساڵانەی دواییدا هیچ کەسێک بە ئەندازەی کەمبڵ فێری نەکردووم (زۆری لێوە فێربووم، کاتێ کە پێم وت دەبێ دەرئەنجامی ئەم فێرکردنەی من بگریتە ئەستۆ، پێ کەنی و ئەم وتە یۆنانیەی وتەوە: (کەسێک کە بییەوێ ئەوە چارەنووس ڕێنوێنیکەرێتی، بەڵام کەسێک کە نەخوازێ ئەوە چارەنووس پەلکێشی دەکا.)

کەمبڵ وەکو مامۆستا مەزنەکان لە ڕێگەی نموونەو پەیرەو، وانەی دەوتەوە شێوازی ئەو وا نەبوو بۆ ئەنجامدانی هەر شتێک کەسێک ڕازی بکات (تەنیا ئەو کاتە نەبێ کە یەکەم جار ویستی جین ڕازی بکا تا شووی پێ بکات). جارێکیان کەمبڵ پێی وتم: (ئامۆژگار هەڵە دەکات، کاتێ کە دەیەوێ کەسێک ڕازی بکات تابڕوا بە بڕوایەکی نوێ بهێنێت. باشتر وایە ئەو ئامۆژگارانە تیشکی دۆزینەوەکانیان نیشان بدەن.) کەمبڵ چەند بە توانابوو لە ئاشکراکردنی خۆشییەکانی زانین و ژیان.

هەروەها (ماتیۆ ئارنۆڵد) پێی وایە باڵاترین وێنەی ڕەخنە ئەوەیە (مرۆڤ چاکتر بزانێ لەوەی کەزانراوە و لە جیهاندا بیری لێ کراوەتەوە، پاشان گەیاندنی ئەو زانینە بە کەسانی تر، بەمەبەستی دۆزینەوەی ڕەوتێکی ڕاستەقینەو نوێی بیروباوەڕ.) ئەمەش ئەو کارەبوو کەکەمبڵ ئەنجامی دا. مەحاڵ بوو بۆ کەسێ کە گوێی لەو زاتە بێ و یان گوێی لەوتەکانی بێت لەهۆش و هۆشمەندیی خۆیدا دەربارەی چۆنییەتیی بزووتنی ژیان و باڵابوونی خەیاڵ و خودی خۆی نەگاتە دەستکەوتێ.

ئەو ئەو بڕیارەی دەدا کە(ئەندێشەی ڕێنوێنی) لە زۆربەی کارەکانیدا بریتییە لە گەیشتن بەبابەتە هاوبەشەکانی نێو ئەفسانەی جیهان ئەو ئەفسانانەی ئاماژە بە پێویستییە هەمیشەییەکانی خودی مرۆڤ دەکەن و ئەوانەش پێویستن بۆ چەقبەستن لە سنووری پرنسیپە قووڵەکاندا.)

پرسیم: (ئایا ئێوە باس لە گەڕان بەدووی دۆزینەوەی مانایەک بۆ ژیان دەکەن؟)

ئەویش وتی: (نا، نا، گەڕان بەدووی ئەو ئەزموونەی فێرمان کات کەچۆن مرۆڤ بەزیندوویی بمێنێتەوە.)

منیش لە دڵی خۆمدا وتم: میتۆلۆژیا بۆ ڕێبازەکانی ئەزموونگەری، نەخشەیەکی ناوخۆییە. ئەوانەیشی نەخشەی ئەو ئەزموونەیان کێشاوە ئەو کەسانەن کە بەم ئەزموونەدا تێ پەڕیون. بەڵام بڕوا ناکەم ئەو بەم پێناسە وشکە ڕۆژنامەگەرییەی من ڕازی بێت. بەبڕوای ئەو میتۆلۆژیا (ئاوازی بوونەوەران) یا (مۆسیقای کردگارە). جۆرە مۆسیقایەکە لەگەڵیدا دەکەوینە سەما. تەنانەت گەر نەشزانین ئەو ئاوازە چییە، گوێمان لە بەشەکانی ئەو ئاوازەیە (جا چ لەبۆشاییەکانی پڕ لەتەنیاییدا گوێ بۆ مامبۆی کۆنگۆیی حەکیمێکی سیحرباز هەڵخەین، یان بەڕامانەوە بەشێکی وەرگێڕاوی گۆرانییە لائوتسەکان بخوێنینەوە، یان جار جارێ ناوکی سەختی یەکێک لە سەلماندنەکانی ئاکونیاس هەڵوەشێنینەوە، یان دەربارەی مانای درەخشانی چیرۆکێکی سەیروسەمەرەی ئەفسانە ئەسکیمۆییەکان تێگەیشتنمان لا دروست بێت.)

بەبڕوای ئەو ئەم هەمسەراییەی مەزن و پڕ کێشمەکێشە کاتێک دەستی پێ کرد

کەباوو باپیرانی سەرەتاییمان، دەستیان بەگێڕانەوەی چیرۆکێک کردووە دەربارەی ئەو ئاژەڵانەی بە مەبەستی خواردنی گۆشتەکەیان دەیانکوشتن، هەروەها دەربارەی ئەو جیهان میتافیزیکییەی کەپێ دەچێت ئەو گیانلەبەرانە پاش کوشتنیان بۆ ئەوێ چووبێتن. (ئەو جێگا دوورەی) لە پشتەوەی شیو و دۆڵی بینراوە، ئەو شوێنەی (خوای ئاژەڵانی) لێیە. دەسەڵاتی مەرگ و ژیانی مرۆڤەکانی بەدەست بوو، گەر توانای پێشکەشکردنی ئاژەڵانی وەک قوربانی نەدەبوو، ئەوە دەمێ بوو هەرچی ڕاوچی و خێزانەکانیان لەبرسا دەمردن، هەر بۆیە کۆمەڵگا سەرەتاییەکان وا فێر بووبوون کە(کرۆکی ژیان) بەکوشتن و خواردن بەردەوام دەبێت، ئەمەش هەمان ئەو سیمبولە مەزنەیە کە ئەفسانەکان سەرقاڵێین. ڕاوچێتی بوو بەڕێتوێڵی قوربانیدان، ڕاوچییەکانیش لای خۆیانەوە هەڵدەستان بە کفرانە بۆ ڕۆحی ئەو ئاژەڵانەی کە کوژراون، بەو هیوایەی وایان لێ بکەن تادووبارە زیندوو ببنەوە بۆ ئەوەی جارێکی تر بیانکەنەوە بە قوربانی، وا تەماشای ئاژەڵان دەکرا ئەوان پەیامبەری دنیایەکی دیکەن، هەروەها کەمبڵ گومانی لەوە هەبوو کە لە(نێوان ڕاوچی و نێچیردا ڕێککەوتنێکی سیحر ئامێزی جوان بەدی هاتبێ و گەشەی کردبێ و گەورە بووبێ، وا پێ دەچوو ئەوان لەبازنەیەکی (سیمبوڵ ئامێزی بێ زەمەنی مەرگ و ناشتن و هەستانەوەدا) سووڕابێتنەوە. بەڵام وێنەی سەر دیواری ئەشکەوتەکان و ئەدەبیاتی فۆلکلۆری ئەوان، وێنە و شێوەیەکی بەم پاڵپێوەنەرە بەخشی کە ئەمڕۆ ئێمە پێی دەڵێین ئاین.

لەگەڵ گۆڕینی ئەم کۆمەڵگەیانە لە کۆمەڵگەی ڕاو و شکارەوە بۆ کۆمەڵگەی کشتوکاڵی، چیرۆک و بەسەرهاتەکانیشیان گۆڕانیان بەسەردا هات، بەتایبەت ئەو چیرۆکانەی تایبەت بوون بەڕاڤەکردنی نهێنی و سیمبولی ژیان. بەم شێوەیە ئێستا دانەوێڵەیە بووەتە سیمبولی سیحرئامێزی ئەم بازنەیە، ئەم بازنە بێ کۆتاییە. گیا دەمردو لە چاڵ دەنراو دووبارە ناوکەکانی لە دایک دەبوونەوە. کەمبڵ سەری لەوە سوڕمابوو چۆن ئاینە مەزنەکانی جیهان پابەندی ئەم سیمبولەن، وەک بەدەستهێنانی ڕاستیی نەمری – واتە لە مەرگەوە ژیان سەردەردێنێ، یان ئەو وتەیەی کەمبڵ دەیوتەوە: (لە قوربانییەوە بەرەکەت و خێرو بێر دێتەدی). هەروەها

دەیوت: (مەسیح چاوێکی هەبوو بینابوو، چ واقیعێکی سەرسوڕهێنەری لە دانەی خەردەڵدا بینی.) کەمبڵ لە ئەنجیلی یۆحەناوە وتەکانی عیسای بەنموونە دەهێنایەوە – (بەڕاستی پێتان ڕادەگەیەنم، تا دەنکە گەنمێ نەکەوێتە سەر زەوی و نەمرێ، هەر بەتەنیا دەمێنێتەوە؛ بەڵام گەر مرد ئەوا بەرهەمێکی مەزن دەبەخشێ. هەروەها بەردەوامیش لە قورئانەوە نموونەی دەهێنایەوە: (پێتان وایە بێ چەشتنی ئازار، لە بابەتی ئازاری ئەوانەی پێش خۆتان، دەچنە بەهەشتەوە.) «أتظنون انکم تدخلون الي جنة النعيم دون ان تعانوا ماعاناة الذين ڕحلوا قبلكم»؟.

ئەو کەسێک بوو بە دۆڵ و نشێوی فراوانی ئەدەبیاتی ڕۆحدا گەردشی دەکرد، تەنانەت پەڕتووکی پیرۆزی هیندییەکانیشی لەسانسکریتییەوە وەردەگێڕا، بەردەوامیی بەکۆکردنەوەی ئەو چیرۆکە نوێیانە دەدا کەپڕ لە حیکمەتی کەسە دێرینەکان بوو. یەکێک لەو چیرۆکانەی گرینگیی زۆری پێ دابوو، چیرۆکی ئافرەتێکی داماوو گرفتار بوو هاتە لای حەکیمی هیندی (راماکریشنا)و پێی وت: (مامۆستا گیان، زەڕەیەک عێشقی خوا لەبوونمدا بەدی ناکەم)، ڕاماکریشنا لێی پرسی: (ئایا هیچ شتێک نییە خۆشت بوێ.؟) ژنەش لە وەڵامدا دەڵێ: (برازایەکی بچکۆلەم.) ڕاماکریشناش وتی (عێشق و خزمەتکردنی خوا لەوێدایە، لە خۆشەویستیت بۆ ئەمناڵەو خزمەتکردنی ئەو منداڵە.)

کەمبڵ دەڵێ: (ئەمەش پەیامی بەرزی ئاینە: هەرچییەک تۆ بۆ یەکێک لە بچووکترین براکانتی دەکەی، مانای وایە بۆ منت کردووە.)

وەکو دانایەک، لەنێو ئەدەبیاتی بڕوادا، بەدووی پرنسیپی هاوبەشی ڕۆحی مرۆڤدا وێڵ بوو. بەڵام ئەم پرنسیپە دەبێ لەکۆت و بەندی هۆزو خێڵ ڕزگاری بێت، لەبەرئەوەی گەر وا نەبێت ئەوا ئاینە جیهانییەکان بۆ سەرچاوەیەک لە ڕق و هێرش دەگۆڕێن – وەک ئەو بارودۆخەی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و ئیرلەندای باکووردا هەیە. کەمبڵ دەیوت: (خودا خاوەنی بڕێکی زۆر وێنەو شێوەیە، بە (دەمامکەکانی نەمری) ناوزەدی دەکا، ئەو دەمامکانەی کە لەیەک کاتدا چارەی خودای گەورەو میهرەبان دەپۆشن و ئاشکرای دەکەن. دەیویست بزانێت بۆچی خودا لەو هەموو کولتوورە جۆراو جۆرانەدا خاوەنی ئەو هەموو شێوە دەمامکانەیە، سەرەڕای ئەمەش

دەتوانین چیرۆکی هاوشێوە لەم کولتوورە جیاوازانەدا بدۆزینەوە، هەر بۆ نموونە چیرۆکی خوڵقاندن و ئاوسبوونی کچ و بەرجەستەکارییەکان و مەرگ و دووبارە هەستانەوە و ڕۆژی لێ پرسینەوە، هەر هەمووی لە ئاینە جۆراو جۆرەکاندا ئامادەن.

لەم بوارەدا زۆرتر مەیلی بەلای ئەو هەستانەدا دەچوو کە لە پەڕتووکی پیرۆزی هیندییەکاندا هەبوو، دەیوت: (حەق تەنیا یەک شتە بەڵام داناکان ناوی جۆراوجۆریان لێ ناوە). هەروەها کەمبڵ دەیوت: هەموو ئەو ناو و وێنانەی بۆ ناوزەدکردنی خوا بەکارهاتوون هەموویان دەمامکن و دەلالەت لە واقیعی ڕەها دەکەن، وەک پێناسەو سنووریش لە سەرووی هونەر و زمانەوەن. ئەفسانەش دەمامکێکە لە دەمامکەکانی خودا خوازراوێکە بۆ ئەو شتەی کە لەپشتی دنیای ئاشکراوە خۆی شاردووەتەوە.

کەمبڵ پێی وایە سەرەڕای جیاوازی بۆچوونەکانی سۆفیزم، بەڵام داوامان لێ دەکەن زیاتر هۆشداربین و بەقووڵی بڕوانینە کردەی ژیان. لە فەرهەنگی کەمبڵدا ئەو گوناهانەی کە هەرگیز لێخۆشبوونیان نییە، بریتین لە گوناهکاری و فەرامۆشکردن و ناهۆشیاریی تەواو.

هەرگیز کەسێکم نەبینیوە لەو باشتر چیرۆک بگێڕێتەوە. کاتێک گوێم بۆ قسەکانی دەربارەی کۆمەڵگە سەرەتاییەکان هەڵدەخست، لەگەڵ گێڕانەوەکەیدا دەبووم بەڕێبوارێک و گەشتم دەکرد بە نێو پێ دەشتی فراوانی ژێر گومەتی ئاسمانی کراوەداو بەنێو دارستانە چڕەکاندا، لەژێر سێبەری بڕە دارێکدا دەحەسامەوە. ئەو کاتە هەستم دەکرد چۆن دەنگی خودا لە ڕێگەی گڤەی با و نرکەی برووسکەوە دێنە گوێم و، ڕۆحی خودا لەگەڵ خوڕەی ڕووبارەکاندا ڕێ دەکاو سەرتاسەری زەمین وەک مەنزڵگەیەکی پیرۆز وەک مەملەکەتی خەیاڵ و سیحراوی شکۆفە دەکا. دەمپرسی: ئێمەیەک ئادەمیزادانی ئەم سەر زەمینە نوێیە، زەویمان لە ڕەمزو ڕاز خاڵی کردووەتەوە بە پێی وتەی سال بلو زەویمان لە بڕوا پاک کردووەتەوە خەیاڵمان بە چ شتێک تێر بێت؟ بەهۆلیۆدو فیلمەکانی تەلەفزیۆن؟

کەمبڵ ڕەشبین نەبوو، بڕوای وابوو لەپشتەوەی ململانێکانی وەهم و حەقیقەت خاڵێک لە نێو عەقڵدا هەیە بەسوود وەرگرتن لەو خاڵە دووبارە دەتوانین بە شێوازێک شێوە بە ژیان ببەخشین. پەیداکردنی ئەو خاڵەش (پرسیاری بنەڕەتیی ئەم

سەردەمەیە). لە دواین ساڵەکانی تەمەنیدا کەمبڵ هەوڵی دەدا زانست و ڕۆحی نوێ پەیدا بکا. پاش ئەوەی گەڕیدەکانی ئاسمان دەستیان گەیشتە مانگ، کەمبڵ نووسیی: (پێ دەچێت، ڕۆیشتن لەو جیهانبینییەی کەبڕوای وابوو زەوی چەقە بۆ ئەو جیهانبینییەی کەڕۆژ بەچەق دادەنێت، مرۆڤی لەچەق دوورخستبێتەوە کەواتە چەق گەلێ گرینگە. بەڵام لەڕووی واتاییەوە چەق جێگایەکە لەوێدا ڕوانگە هەیە. لەبەرزییەکەوە ڕاوەستەو تەماشای ئاسۆکە. لەسەر مانگ بوەستەو تەماشاکە ئەو کاتەی زەوی هەڵدێ تەنانەت گەر لە ژوورەکەشتا لە ڕێگەی تەلەفزێۆنیشەوە ئەم کارەت کردبێ.) ئەنجامەکەش بریتی دەبێت لە کرانەوەیەکی بەرفراوانی بێ وێنەی ئاسۆ، ئەو ئاسۆیەی بە تەواوی دەتوانێ وەڵامی پرسیارەکانی ئەم سەردەمەمان بێت، بەهەمان شێوە کەئەفسانە دێرینەکان وەڵامی پرسیارەکانی ئەو سەردەمەی خۆیان بوون و دەرگاکانی سەرسامی ئێمەیان بەڕووی (ترسناکی و نایابیی خۆمان و گەردوون) کردووەتەوە. بەبڕوای کەمبڵ ئەوەی لە شانوشکۆی مرۆڤ کەم دەکاتەوە یان لەئاسمانی(خودای) دووردەخاتەوە زانست نییە، بەپێچەوانەوە، زانستە نوێیەکان (دووبارە ئێمەیان خستووەتە نێو پێوەندییەک لەگەڵ دێرینەکاندا.) لەبەرئەوەی زانست ئەو توانایەی پێ بەخشیوین تا وامان لێ بێت (لەهەموو گەردوونا وێنەیەکی گەورەکراوەی ماهیەتی خۆمان ببینین، بەو جۆرەی لە ڕاستیدا ئێمە گوێ و چاوو ئەندێشە و وتەی بوونەوەرەکانین، یان بەزمانێکی لاهووتی گوێ و چاوو بیرو وتەی خوداین). دواین جار کەکەمبڵم بینی لێم پرسی: (ئایا ئێستەیش تۆ باوەڕت بەو ئەندێشەیە هەیە کەپێشتر خۆت نووسیوتەو دەڵێی: (ئێمە لەم چرکەیەدا هاوبەشی مەزنترین بازدانی ڕۆحی مرۆڤین ؛ ئەو بازدانەی نەک تەنیا بۆ فێربوونی زانینی سروشتی دەرەکی ڕێنوێنیمان دەکات، بەڵکو فێری ئەوەشمان دەکات شارەزای قوڵترین سیمبولی ناخی خۆمان بین.)

ساتێ بیری کردەوەو وتی: (تا ئەمڕۆ گەورەترین بازدانە.)

کاتێ کە هەواڵی مەرگی کەمبڵم بیست، بۆ ماوەیەک چاوم بڕییە پەڕتووکی (پاڵەوانی هەزار ڕوو) کە پێشکەشی کردبووم، هەروەها بیرم بۆ ئەو ڕۆژانە دەچوو کە بۆ یەکەمین جار ئاشنای دنیای پاڵەوانی ئەفسانەکان بووم، کاتێ لە نێو

پەڕتووکخانەی ئەو شارەی کە لێی گەورە بووم پیاسەم دەکرد، لەپڕ لەژێر بڕێک پەڕتووکدا چاوم بەپەڕتووکێک کەوت، ئەو پەڕتووکە کۆمەڵێ دەرگای سەرسامیی بەڕوومدا کردەوە. پرومیسیۆس لەبەر خاتری مرۆڤ ئاگری خواکانی دەدزی و جیسۆن تاوەکو پەشم (خوری)ی زێڕین بڕفێنێ لەگەڵ ئەژدیهاکان دەجەنگا، سوارەکانی مێزگردیش لە گەڕاندا بوون بەدووی جامی پیرۆزدا، بەڵام تا ئەو کاتەی کەجۆزیف کەمبڵم نەناسیبوو نەمدەزانی کەئەو زنجیرە تەلەفزیۆنییە ڕۆژئاواییانەی ئێوارانی شەمە دەمبینن، وەرگرتنی تەواوی چیرۆکە کۆنەکانە. ئەو چیرۆکانەی کە لەقوتابخانەی یەکشەممەی (کلیسایی) فێری بووبووم، لێک چوواندنێکی تەواوی لەگەڵ ئەو چیرۆکانە هەبوو کە لەکولتوورەکانی تر هەبوون؛ ئەو کولتوورانەی باسیان لەسەرچڵییەکانی بەرزی ڕۆح و گەڕانی مرۆڤ دەکرد، گەڕان بەدووی مرۆڤە نەمرەکاندا، بەمەبەستی دەستکەوتنی ڕاستیی خودا. ئەو یارمەتی دام تاپێوەندییەکان ببینم، درک بەگونجاویی پارچەکان لەگەڵ یەکتریدا بکەم، نەک تەنیا نەترسم، بەڵکو وای لێ کردم پێشوازی لەو شتە بکەم کە پێی دەوترێ: (ئایندەی فرە کولتووریی بەهێز.)

بێگومان کەمبڵ هەروا بەبێ ڕەخنەگرتن نەمایەوە، ڕەخنەشی لێ گیرا، بەو بەڵگەیەی ڕێبازی سایکۆلۆژی لەڕاڤەکردنی میتۆلۆژیادا بەکاردەهێنێ، هەروەها ئەرکی هاوچەرخی ئەفسانەش لەوەدا دیاری دەکا کە ئەرکی ئایدیۆلۆژی و چارەسازی هەیە؛ ئەمە کاری من نییە کەبچمە نێو ئەم شێوە باسانەوە، بۆیە ئەم مەسەلەیە بۆ کەسانی تر بەجێ دێڵم. بە هیچ جۆرێک وتووێژ نیگەرانی نەدەکرد. هەمیشە بەردەوام بوو لەوەبیرهێنانەوەو، ڕێگەی نوێی بۆ کەسانی تر والا دەکرد تا بەجوانی شتەکان ببینین.

پێش هەر شتێک ئەمە ژیانی بنەڕەتیی ئەو بوو، ڕێنوێنیی دەکردین. کاتێ دەیوت: ئەفسانەکان سەرە دەزوویەکن و بەرەو قووڵترین تواناو ماناکان ڕێنوێنیمان دەکەن و دەشتوانن بمانگەیەننە شادی و ڕووناکی و بەرەو چێژیشمان بەرن، ئەو بەجۆرێک ئەم قسانەی دەکرد وەک کەسێک خۆی سەردانی ئەو جێگایانەی کردبێ و کەسانی تریشی داوەت کردبێ بۆ ئەو بینینە.

چ شتێک بۆ لای ئەو کێشی دەکردم؟

عەقڵ، بەڵێ؛ گەلێک دانا بوو.

پاشان مەعریفە، لە ڕاستیدا، زانیارییەکانی دەربارەی پانۆرامای ڕابردوو، ئەوەندە فراوان بوون، کەم کەس هەبوو بەئەندازەی ئەو ئەوەندە زانیاریی لەم بارەیەوە هەبێ.) زۆر لەمەش زیاتربوو

بۆ گێڕانەوەی حیکایەتیش شێوازی خۆی هەبوو. کەسێک بوو لەنێو کەشکۆڵەکەیدا هەزاران حیکایەت خۆیان حەشاردابوو. ئەمەی خوارەوە یەکێکە لە بابەتە سەرنجڕاکێشەکانی ئەو. کاتێ کە بۆ بەشداریکردن لەیەکێک لە کۆنفرانسە جیهانییەکان دەربارەی ئاین سەردانی ژاپۆنی کردبوو، لەوێ بیستبووی کەیەکێکی تر لەبەشداربووان ئەمریکییەو خەڵکی نیویۆرکەو فەیلەسووفێکی بواری کۆمەڵایەتییە، ئەو کابرایە ڕووی پرسیاری کردبووە ڕەبەنێکی (شینتۆی) و وتبووی: (تا ئێستا بەشداریم لە ڕێورەسمی هەمە چەشنە کردووە و ژمارەیەکی زۆرم پەرستگام دیتووە، بەڵام نازانم ئایدیۆلۆژیاکەی تۆ چییە، خوای تۆ کێیە.) ڕۆحانییە ژاپۆنییەکە بۆ ساتێک دەوەستێ و دەچێتە ژێرییەوەو، پاشان بەئارامی سەرێکیی ڕادەوەشێنێ و دەڵێ: (نەخاوەنی ئایدیۆلۆژین و نەخواناسی، ئەوەی ئێمە دەیکەین سەماکردنە.)

جۆزیف کەمبڵیش لەگەڵ مۆزیکی ئەفلاکدا سەمای دەکرد.

بیل مویرز

ئەفسانە و دنیای نوێ

1

خەڵکی دەڵێن ئەوەی ئێمە بەدوویدا وێڵین، دۆزینەوەی مانایەکە بۆ ژیان. بڕوا ناکەم لە ڕاستیشدا ئەمە ئەو شتە بێت بەدوویدا دەگەڕێین. بەبڕوای من ئەوەی بەدوویداین، ئەزموونێکە دەربارەی زیندووبوونەوە، بەجۆرێک ئەزموونی ژیانمان لەسەر ئاستی فیزیکیی پەتی لە قووڵترین ڕووی بوون و واقعیماندا دەنگدانەوەی هەبێت و بەکرداریش هەست بەچێژی زیندووبوونەوە بکەین.

مویرز: بۆچی ئەفسانە؟ بۆ دەبێت گرنگی بەئەفسانەکان بدەین؟ ئەو ئەفسانانە چ کاریگەرییەکیان بۆ سەر ژیانمان دەبێت؟

کەمبل: وەڵامی ڕاستەوخۆی من بۆ تۆ ئەوەیە: (بەردەوامی بەڕێڕەوی خۆت بدە، ژیانێکی باش بژی، تۆ پێویستت بە میتۆلۆژیا نییە.) بڕوام بەوە نییە گرنگی بەبابەتێک بدرێت، تەنیا لەبەرئەوەی ئەو بابەتە گرنگە. بڕوام بەوەیە کەبابەتێک بتخاتە نێو داوی خۆیەوە. بۆیە دەبینی بابەتی ئەفسانە گەر بەشێوەیەکی باش پێشکەشت کرا، دەتخاتە داوی خۆیەوە، پرسیارەکەش لێرەدا ئەوەیە ئایا گەر بابەتێک بتخاتە نێو داوی خۆیەوە چیت لێ دەکات؟

یەکێک لە گرفتەکانی ئێمە ئەوەیە بەئەندازەی پێویست بەئەدەبی ڕۆح ئاشنا نین و، سەرقاڵی هەواڵی ڕۆژانەو ئەو گرفتانەین کەسات لەدوای سات بەرۆکمان دەگرن. لە ڕابردوودا سنووری زانکۆ، ڕووبەرێکی تەواو توندوتۆڵ و ئابڵوقەدار بوو، هەواڵەکانی

ڕۆژگار نەدەگەیشتنە ئەوێ، تاڕێگر بن لەبەردەم گرنگی پێدان و ڕوانینەکانت بەکولتووری مرۆڤایەتیی شکۆمەند کە لەکولتووری مەزنەوە بۆمان بەجێ ماوە، ئەو کولتوورەی لە ئەفلاتون و کۆنفسیۆس و بوودا و گۆتەو هەموو ئەو کەسانە پێک هاتووە کەباس لە بەها نەمرەکان دەکەن، ئەوانەی سەنتەرێ بۆ ژیانمان پێکدێنن. کاتێ کەگەورەتر دەبێ و دەزانی لێ بوویتەتەوە لە گرنگیدان بەهەموو شتە ئاساییەکانی ژیان و ئاوڕت بۆ ژیانی ناوەوە داوەتەوە، (گەر هاتو نەتزانی ژیانی دەروونی لەکوێیەو چییە) ئەو کاتە پەشیمان دەبیتەوە.

یۆنان و لاتین و ناوەڕۆکی کتێبی پیرۆز، بەشێک بوون لە زانیاریی هەموان. ئێستا کە ئەو زانیارییانە وەلاوە نراون، کولتووری زانیاریی میتۆلۆژیی ڕۆژئاوایی بە تەواوی ون بووە. ئەم چیرۆکانە لە مێشکی خەڵکیدا بوون. کاتێ ئەم چیرۆکانەت لە مێشکدا بێت، پێوەندییان بەڕووداوگەلێکەوە هەیە کە لە ژیانتدا ڕوو دەدەن. لەڕاستیدا بە لەناوچوونی ئەو پێوەندییانە شتێک لە دەست دەدەین. لەبەرئەوەی ئەدەبیاتێکمان نییە لەگەڵ ئەو پێوەندییەدا بەراورد بکرێت و جێگای ئەو بگرێتەوە. ئەو پارچە زانیارییانەی تایبەتن بەسەردەمە کۆنەکان ئەوانیش بەدەوری خۆیان پەیوەستن بە کۆمەڵێ بابەتەوە، بوون و ژیانی مرۆڤایەتییان دامەزراندووە و شارستانییەتیان بونیاد ناوە، بە درێژاییی هەزاران ساڵ فۆرمیان بەئاینەکان بەخشیوە، لەبەرئەوەی ئەو پارچە زانیارییانە مەسەلە دەروونییە قووڵ و نهێنییەکان شی دەکەنەوە، ئەوانەی کە لە ئاستی قۆناغەکانی گواستنەوەی دەروونی بوون. گەر هاتو ڕێنوێنی و نیشانەکان ئەوانەی کە لەڕێگاتدا هەن نەیانبینی، ئەوا ناچاری بۆیان بگەڕێی و پەیدایان بکەیت. هەرکە ئەم بابەتە بۆ یەک جار خستییە داوی خۆیەوە، ئەوا جۆرێ هەستت لا دروست دەبێت بەرامبەر بە یەکێ یان چەندێک لەو کەلەپوورو، زانیارییە قووڵ و دەوڵەمەند و ژیانبەخشەی کەناتەوێ بیاندۆڕێنی.

مویرز: لە هەمان کاتدا ئێمە هەوڵ دەدەین لە ڕێگەی حیکایەتبێژانەوە لەگەڵ جیهاندا بگونجێین و ژیانی خۆمانی لەگەڵدا هارمۆنیزە بکەین؟

کەمبل: پێم وایە هەروایە، ڕۆمانە مەزنەکان بەشێوەیەکی سەرسووڕهێنەر ڕوونکەرەوەی ئەم ڕاستییەن. لەبیست و سی و تەنانەت چل ساڵیشدا جیمس جویس

و تۆماس مان مامۆستام بوون. هەرچییەکیان نووسیوە خوێندوومەتەوە. هەردوو ئەو زاتە لە قاڵبێکدا دەیاننووسی، دەکرێ پێی بوترێ کولتووری میتۆلۆژی. هەر بۆ نموونە چیرۆکی تونیۆ لە کتێبی تونوی کرۆگەر Toni Kröger بێنە بەرچاو. باوکی تۆنیۆ بازرگانێکی دەوڵەمەند بوو، لە شارەکەی خۆیدا کەسێکی ڕێزداربوو. بەڵام تۆنیۆی کوڕی خوویەکی هونەرمەندانەی هەبوو، بۆ میونیخ ڕۆیشت پێوەندیی بەدەستەیەکی ئەدەبییەوە کرد، کەسانی نێو ئەو گرووپە خۆیان بەبەرزتر و لە پێشتر دەزانی لەوانەی تەنیا بیریان لەپوول و پارەو خانەوادە دەکردەوە.

بەم جۆرە تۆنیۆ لەنێوان دوو تەوەرەدا گرفتاردەبێت: تەوەری باوک کەباوکێکی چاک و بەرپرسیار و خاوەنی کۆمەڵێ سیفەتی تر لەم جۆرەیە، بەڵام لەسەرتاسەری ژیانیدا هیچ کاتێک کارێکی ئەنجام نەداوە کە بەدڵی خۆی بێت، لە لایەکی تریشەوە تۆنیۆ کەسێکە ژینگەی خۆی بەجێ دێڵێ و دەبێ بەڕەخنەگری ئەو جۆرە ژیانە. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هەست دەکا بەڕاستی خەڵکی شارەکەی خۆی خۆش دەوێ. هەرچەندە ئەو خۆی لەسەر ئاستی فیعلی لەوان بەبەرزترو باشتر دەزانێ و دەشتوانێ بە کۆمەڵێ وشەی بریندارکەر وەسفیان بکات، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا دڵی لەگەڵیان بوو.

کاتێ بڕیاری دا لەگەڵ (بووهیمیاکان)دا بژی، بۆی دەرکەوت ڕقبوونەوەی بێ سنووری ئەوان لە ژیان وادەکا کە نەتوانێ لەگەڵیاندا بژی. بۆیە ئەوانی بەجێ هێشت و لەمیانەی نامەیەکدا بۆ یەکێک لە ئەندامانی ئەو گرووپە نووسیبووی (من ستایشی ئەو بوونەوەرە ساردو لووت بەرزانە دەکەم کە بەسەر ڕێگە مەزن و ئەهریمەن ئاسا جوانەکاندا هەنگاو دەنێن و قێز لە(جۆری مرۆڤ) دەکەنەوە، بەڵام من ئیرەییان پێ نابەم. لەبەرئەوەی گەر شتێک بتوانێ کەسێکی ئەدەب دۆست بکا بە شاعیر، ئەوا ئەو شتە خۆشەویستیی خەڵکی شارەکەمە کەهەیانە بەرامبەر بە مرۆڤایەتی و ژیانی ئاسایی. گشت گەرمی و میهرەبانی و سیفەتە جوانەکان لەم عێشقەوە سەرچاوە دەگرن. بە بڕوای من ئەو عێشقە هەمان ئەو عێشقەیە کە لەئینجیلدا دەربارەی نووسراوە: ڕەنگە مرۆڤ بە زمانی مرۆڤ و فریشتەکان بدوێ، بەڵام گەر هاتو خۆشەویستیی تێدا نەبێ تەنیا وەکو دەنگدانەوەی شەقشەقەو ئامێری فووتێکردنی هەوایە).

پاشان دەڵێ: (دەبێ نووسەر لەگەڵ حەقیقەتدا ڕاستگۆ بێت.) ئەمەش جۆرێکە لە مرۆڤکوژی، لەبەرئەوەی تەنیا ڕێگەیەک کە بەڕاستی دەتوانرێ وەسفی مرۆڤی پێ بکرێت، وەسفکردنی ناتەواوییەکانێتی. مرۆڤی تەواو جێگای سەرنج نییە وەک بوودا کە جیهانی بەجێ هێشت. چاک دەزانین ئەو ناتەواوییەکانی ژیانن کە زۆر خۆشەویستە. کاتێ کە نووسەر ڕمێک لە وشە تێ دەهاوێ، زیانێک دەگەیەنێ. بەڵام ئەم ڕمە بەعیشقەوە هەڵدەدرێ. ئەمەش هەمان ئەو شتەیە تۆماس مان ناوی لێ نابوو: (گاڵتەجاڕیی عاشقانە) واتە خۆشەویستییە کە تۆ بەوشەی لێکدانەوەی ستەمکارانە دەیکوژی.

مویرز: خۆشەویستی بۆ زادگاکەم، (وێنەیەکە جێی سەرسوڕمانمە) واتە ئەو هەستەی بۆ ئەم جێگایەت دەگەڕێنێتەوە هەرچەند لێی دوورکەوێتەوە، تەنانەت نەشگەڕێیتەوە بۆ لای. ئەو شوێنەی یەکەمین جار مرۆڤت تێدا ناسی. بەڵام بۆچی دەڵێی ئەو مرۆڤانەم خۆش دەوێ کە ناتەواون؟

کەمبڵ: ئایا منالان لەبەر ئەو هۆیە خۆشەویستن کە بەردەوام دەکەونە سەر زەوی و لەشێکی بچووک و سەرێکی زلیان هەیە؟ ئایا واڵت دیزنی ئەم شتەی نەدەزانی کاتێ کە حەوت کورتە بنەکەی دروست کرد؟ ئەو سەگە بچووکانەی کە مرۆڤ خۆشی دەوێن، ناتەواویی ئەوان وای کردووە خۆشەویست بن.

مویرز: کامڵی شتێکی بێزارکەرە؟ وانییە؟

کەمبڵ: هەر دەبێ وابێت. ڕەنگە ئەمە کارێکی نامرۆڤانە بێت. ئەو ناوکەی ناوی مرۆڤایەتییە، تۆ لە شێوەی مرۆڤدا دەخاتەڕوو، نەک بوونەوەرێکی میتافیزیکی و نەمر، هەمان ئەو شتەیە کە خۆشەویستە. هەر لەبەر هەمان هۆ خۆشەویستیی خودا بۆ کەسانێک کارێکی ئاسان نییە، لەبەرئەوەی لەخودادا ناتەواوی نییە. ڕەنگە بەرامبەر بەخودا ترسێکیان هەبێ، بەڵام ئەمە پێی ناوترێ عێشقی واقیعی. ئەو کاتە مەسیح خۆشەویستە کە لە خاچ دەدرێ.

مویرز: مەبەستتان چییە؟

کەمبڵ: ئازاردان، ئازاردان شێوەیەکە لەناتەواوی، وا نییە؟

مویرز: چیرۆکی ئازاردان و ڕەنجکێشان و ژیانی مرۆڤ...

کەمبڵ: ئا بەم جۆرەیە کە لاوێک، دەربارەی خۆی و دەربارەی ئەو ڕێگەیەی کە دەبێ پێیدا بڕوات زانیاریی دەست دەکەوێت.

مویرز: بەخوێندنەوەی کتێبەکەی تۆ – بۆ نموونە (دەمامکی خودا The Mask of God) یا (پاڵەوانی هەزار ڕوو The Hero with a Thousand Faces) بەم زانیارییە گەیشتم کە ئەوەی لە مرۆڤدا هاوبەشە لە ئەفسانەکاندا ڕەنگی داوەتەوە. ئەفسانە، چیرۆکی گەڕانە بەدرێژاییی سەردەمەکاندا بەدووی دۆزینەوەی ماناو بەڵگە، ئێمە هەموومان پێویستمان بەوەیە چیرۆکەکانی خۆمان بگێڕینەوە و تێیان بگەین. هەموومان پێویستمان بەوەیە درک بەمەرگ بکەین و ڕووبەڕووی بینەوە، هەر هەمووان هەر لە لەدایکبوونەوە بۆ ژیان و پاشان کاتی مەرگیش پێویستمان بەیارمەتییە. هەموومان پێویستمان بەمانا بەخشین بەژیان و بەرکەوتنی نەمری و تێگەیشتنی نهێنیی ئاڵۆز هەیە، تابزانین ئێمە چین.

کەمبڵ: خەڵکی دەڵێن: ئەوەی ئێمە بە دوویدا وێڵین، دۆزینەوەی مانایەکە بۆ ژیان. بڕوا ناکەم لە ڕاستیشدا ئەمە ئەو شتە بێت بە دوویدا دەگەڕێین. بە بڕوای من ئەوەی بەشوێنییەوەین ئەزموونێکە دەربارەی زیندووبوونەوە، بە جۆرێک ئەزموونی ژیانمان لەسەر ئاستی فیزیکی پەتی لەقووڵترین ڕووی بوون و واقیعیماندا دەنگدانەوەی هەبێت و بەکرداریش هەست بەچێژی زیندووبوونەوە بکەین. هەموو ئەوەی کە لە کۆتاییدا ئێمە بەدوویداین ئائەمەیە، ئەم کلیلانەش یارمەتیمان دەدەن ئەو شتە لەخۆماندا بدۆزینەوە.

مویرز: ئایا ئەفسانەکان کلیلیان هەیە؟

کەمبڵ: ئەفسانەکان بریتین لە کۆمەڵێ کلیلی توانا ڕۆحییەکانی ژیانی مرۆڤ.

مویرز: مەبەستت ئەوەیە ئەوانە شتێکن ئێمە توانای درک کردن و ئەزموونکردنیمان لە ناخی خۆماندا هەیە.

کەمبڵ: بەڵێ.

مویرز: پێناسەی ئەفسانەتان گۆڕی لە گەڕان بەدووی مانا، بۆ ئەزموون و مومارەسەکردنی مانا .

کەمبڵ: ئەزموون و مومارەسەی ژیان. بە ناچاری دەبێ زەین خەریکی مانا بێت. بۆ نموونە گوڵێک چ مانایەکی هەیە؟ لە یەکێک لە داستانەکانی زەن Zen، باسی یەکێک لە وەعزەکانی بوودا دەکات، لەو چیرۆکەدا بوودا تەنیا گوڵێک بەرز دەکاتەوە، تەنیا کەسێک لەوێدا تێ دەگاو بەچاوی ئاماژەیەک بۆ بوودا دەکات و پێی دەڵێ: ئەو تێ گەیشتووە کە چی دەڵێ، بەخودی بوودا دەوترێ، (کەسێک کەبەم شێوەیە هات). ئەمە هیچ مانایەکی نییە، کەواتە مانای گەردوون چییە؟ مانای کێچێک چییە؟ ئەوە شتێکە بە تەواوی هەیە. هەمان مانای تۆش ئەوەیە کە لەوێدای. ئەوەندەی سەرقاڵین بۆ بە ئەنجامدانی ئەو کارانەی کە بە مەبەستە دەروونییە بەهادارەکانی دەرەوەی بوونمان دەگەیەنێ، تا ئەو ڕادەیەی ئەوەمان لەیاد چووە کە تەواوی کارەکە بریتییە لە بەهای دەروونی و خۆبردن بەرەو گەیشتن بەنەمری.

مویرز: بەڵام ئەم ئەزموونە چۆن بە دەست دەهێنی؟

کەمبڵ: ئەفسانەکان بخوێنەوە. ئەو ئەفسانانە ئەوەت فێردەکەن کە تۆ دەتوانی بۆ ناخ بگەڕێیتەوەو وردە وردە پەیامی سیمبولەکانت بۆ ئاشکرا بێت. ئەفسانەی گەلانی تر بخوێنەوە، نەک ئەفسانەیی ئاینییەکانی خۆت. لەبەرئەوەی مەیلی ئەوەت هەیە ئاینی خۆت لە سنووری واقیعەوە ڕاڤە بکەیت، بەڵام ئەگەر ئەفسانەکانی تر بخوێنیتەوە، وردە وردە لە پەیامەکانیان تێ دەگەی. ئەفسانە یارمەتیت دەدا تا زەینی خۆت لەگەڵ ئەم ئەزموونە هاوشان بکەیت کەپێی دەوترێ ئەزموونی نەمری، هەروەها پێت ڕادەگەیەنێت ئەم ئەزموونە چییە. بۆ نموونە بڕوانە هاوسەرێتی، کەواتە هاوسەرێتی چییە؟ ئەفسانە چیت پێ دەڵێ.؟ هاوسەرێتی یەکگرتنەوەی دووبارەی ئەو

جووتەیە کە لەیەکتری جیاکراونەتەوە. ئێوە لە بناغەدا یەک بوون، ئێستا لە جیهاندا دووانین، بەڵام هاوسەرێتی تێگەیشتنە لەم یەکبوونە ڕۆحییە، هاوسەرێتی لەگەڵ بەسەرهاتی عێشق و عێشقبازیدا جیاوازیی هەیەو هیچ پێوەندییەکی بەوەوە نییە. ڕوویەکی تری میتۆلۆژیای ئەزموونە. کاتێک تاک بەم مەبەستە هاوسەرێتی پێک دێنێ، بەوەی کەڕووداوێکی عاشقانەی درێژخایەن دەست پێ دەکات، بەڵام زۆر زوو لە یەکتری جیادەبنەوە، لەبەرئەوەی هەموو ڕووداوەکانی خۆشەویستی بە ناکامی کۆتاییان دێت، بەڵام هاوسەرێتی تێگەیشتنی جۆرێک یەکبوونی ڕۆحییە. ئەگەر هاتو ژیانێکی گونجاومان هەبوو، ئەگەر هاتوو بە شێوەیەکی چاک زەینمان لەکاتی بەرپاکردنی پێوەندیی لەگەڵ توخمی جیاوازدا گونجاو کرد، ئەو کاتە هاوسەری نێر یا مێی گونجاو بۆ خۆمان دەدۆزینەوە. بەڵام گەر هاتو سەرقاڵی پێوەندیی هەستیاری دیاریکراو بین، ئەو کاتە هاوسەرێکی هەڵە هەڵدەبژێرین. بە بەرپاکردنی هاوسەرێتی لەگەڵ کەسی گونجاودا، دووبارە بونیادی خودای بەرجەستەکراو دەکەینەوە. ئەوەش پێی دەوترێ: هاوسەرێتی.

مویرز: کەسی گونجاو؟ چۆن کەسێک دەتوانێ کەسی گونجاو هەڵبژێرێ؟

کەمبڵ: دڵت پێت دەڵێ و. دەشبێ بیکەیت.

مویرز: مەبەستت لە بوونی ناوەوەیە؟

کەمبڵ: ئەمە نهێنییەکە.

مویرز: مەبەستت ئەوەیە تۆ لەگەڵ خودی تری خۆت ئاشنایی پەیدا دەکەیت.

کەمبڵ: نازانم، بەڵام تیشکێک هەیە دەدرەوشێتەوەو لەناخەوە شتێک هەیە پێت دەڵێ: ئەو کەسە ئەوەیە کەدەبێ هەڵی بژێری.

مویرز: ئەگەر هاوسەرێتی بریتی بێت لە دووبارە یەکگرتنەوە لەگەڵ خوددا، واتە یەکگرتنەوە لەگەڵ نێر یامێ، ئەوا بۆچی هاوسەرێتی لە سەردەمی هاوچەرخدا ئەوەندە ترسناکە؟

کەمبڵ: لەبەرئەوەی وا تەماشا دەکرێ کەهاوسەرێتییە، دەتوانم بڵێم گەر هاوسەرێتی، سەرەکیترین کاری ژیان بێ، ئەوا لەڕاستیدا هاوسەرێتیت نەکردووە. هاوسەرێتی واتە یەکبوونی دووکەس و گۆڕینەوەیان بۆ یەک جەستە. ئەگەر هاوسەرێتی تاڕادەیەکی درێژ بەردەوام بوو، لەجیاتی مل کەچکردن بۆ حەزوئارەزووە تاکەکەسیەکانت ملکەچی ئەو هاوسەرێتییە دەبێ، ئەو کاتە بۆت دەردەکەوێت بەڕاستی دووکەس بوون بەیەک.

مویرز: یەکبوون نەک تەنیا لەڕووی بایەلۆژییەوە بەڵکو لەڕووی ڕۆحیشەوە.

کەمبڵ: لە بناغەوە لەڕووی ڕۆحییەوە، لایەنی بایۆلۆژی، تەشویشێکە ڕەنگە بەرەو جووتبوونێکی هەڵەت بەرێ.

مویرز: کەواتە ئەرکی پێویستی هاوسەرێتیمان بەردەوامبوون نییە لە مناڵەکانماندا.

کەمبڵ: نەخێر، ئەم بابەتە تەنیا لایەنی سەرەتاییی هاوسەرێتییە. لە هاوسەرێتیدا دوو قۆناغی تەواو جیاواز هەیە. یەکەمیان قۆناخی هاوسەرێتیی لاوێتی، پاشان پاڵپێوەنەرێکی سروشتیی نایاب دێت کە سروشت لە کارلێکردنی ئەو دوو توخمە لەڕووی بایۆلۆژییەوە پێی بەخشیوین بە مەبەستی بەرهەمهێنانی مناڵ، بەڵام ڕۆژێک دێ ئەو مناڵانە ماڵ بەجێ دێڵن و ئەو دوو توخمەیش بەتەنیا دەهێڵنەوە. ئەو دەستە هاوڕێیانەی کە لە تەمەنی چل پەنجا ساڵیمدا لێم جوودا بوونەتەوە، ئەوەندە زۆر بوون، جێگای سەرسوڕمانن. ئەو خێزانانە لەگەڵ مناڵەکانیاندا ژیانێکی سەقامگیرو بەرێزیان هەبوو، بەڵام ڕاڤەکردنیان بۆ پێوەندیی لەڕێگەی مناڵەکانیانەوە بوو، ئەوان لەسەر پێوەندیی تاکەکەسی پێوەندیی نێوان خۆیان ڕاڤەی هاوسەرێتییان نەدەکرد.

هاوسەرێتی پێوەندییەکە، کاتێک لەهاوسەرێتیدا قوربانی دەبەخشی، ئەم قوربانییە کەسێک بۆ ئەوی دی ئەنجام نادات، ئەم قوربانییە بۆ یەکبوونە بۆ پێوەندییەکە. بۆچوونی چینییەکان لەبارەی (تائۆ) یان کارلێکردنی ڕووناکی و تاریکی – واتە پێوەندیی (یانگ و یین) نێرو مێ، ئەو شتەیە کە هاوسەرێتی

دەخولقێنێ. ئەمەش شتێکە پاش هاوسەرێتی بۆ ئەو شتە دەگۆڕێ. لەمەودوا ئیتر بە هیچ شێوەیەک یەک نیت و شوناسنامەت لە پێوەندییدایە. هاوسەرێتی ڕووداوێکی عاشقانەی سادە نییە، بەڵکو تاقیکردنەوەیەکی ئاڵۆزە، ئەو تاقیکردنەوەیەش خۆبەختکردنە لە بەردەم پێوەندییەکدا کە تێیدا دوو کەس بۆ تاکێک دەگۆڕێن.

مویرز: کەواتە هاوسەرێتی بەتەواوی تێکەڵ بەو بیرە نابێ کەتاک کارێکی تایبەت بەخۆی ئەنجام دەدات.

کەمبڵ: دەبینی تەنیا کارێک نییە تایبەت بێت بە تاکەکەس، ئەڵبەتە بەشێوەیەکی تر دەتوانین بڵێین ئەم شتە هەیە، بەڵام ئەو یەک نەفەرە تەنیا تۆ نیت، بەڵکو دوو کەس بوون بەیەک. ئەمەش وێنە ڕەهاکەی ئەفسانەیە، ئەو وێنەیەی کەبوونەوەرێکی بینراوو بەرجەستە لە پێناوی چاکەیەکی باڵادا دەکا بەقوربانی، ئەمەش شتێکە لە قۆناغی دووەمی هاوسەرێتیدا بەجوانی دەردەکەوێت. من ئەم قوناغە ناو دەنێم قۆناغی کیمیاگەرانە کەتێیدا دوو هاوسەر بەئەزموونی یەکبووندا تێ دەپەڕن. ئەگەر ئەوان بەردەوام بەو شێوەیە ژیانیان بردە سەر کە قۆناغی یەکەمی هاوسەرێتیدا هەبووە، ئەو کاتەی کەمناڵەکانیان بەجێیان دەهێڵن و ماڵیان بۆ چۆڵ دەکەن، ئەوانیش هاوسەرێتیان تێک دەچێ و لە یەکتری جیا دەبنەوە. باوک عێشقی کچۆڵەیەکی تەمەن مناڵ دەبێ و لەماڵەوە هەڵدێ، دایکیش بەدڵ و ماڵی خاڵییەوە دەستەو ئەژنۆ دادەنیشێ و بە شێوازی خۆی دڵ و ماڵەکەی بەڕێوەدەبات.

مویرز: هۆی تێ نەگەیشتنمانە لە هەردوو ئاستەکەی هاوسەرێتی.

کەمبڵ: یان ئەوەتا بە پێی ئەو پەیمانە کارناکەین کە پێکەوەی گرێ داوێن.

مویرز: پەیمانەکەش وا دەست پێ دەکات کە لەڕێوڕەسمی هاوسەرێتیدا لەچاکەو خراپەدا پێکەوە بین.

کەمبڵ: ئەم پەیمانەش پاشماوەیەکە لەنەریتەکانەوە ماوەتەوە.

مویرز: نەریتیش هێزی خۆی لە دەست داوە. ئەو نەریتەی سەردەمێک تەواو

ڕەنگدانەوەی واقیعی دەروونی بوو، ئەمڕۆ بووە بە شێوە وێنەیەکی دەرەکی. بەڕاستی ئەمەش واقیعێکەو لە نەریتی کۆمەڵگاو نەریتی کەسایەتی و هاوسەری و ئاینیشدا.

کەمبڵ: ئەو کەسانە چەندن کە لەپێش بەرپاکردنی هاوسەرێتیدا وانەی مەعنەوی دەربارەی مانای هاوسەرێتی فێردەبن؟ دەتوانی لەبەردەم قازییەکدا بوەستی و لەماوەی (١٠) دەقیقەدا هاوسەرێتی ڕاگەیەنی. ڕێوڕەسمی هاوسەرێتی لە هیندستان سێ ڕۆژ دەخایەنێ. هەردوو هاوسەرەکە پێکەوە چەسپ دەکرێن.

مویرز: مەبەستتان ئەوەیە هاوسەرێتی تەنیا ڕێوڕەسمێکی کۆمەڵایەتی نییە، بەڵکو ئەزموونێکی مەعنەوییە.

کەمبڵ: لە پلەی یەکەمدا ئەزموونێکی ڕۆحییە، وا چاوەڕوانی کۆمەڵگە دەکرێ لە بەجێگەیاندنی ئەو ئەزموونەدا کۆمەکمان بکات. مرۆڤ نابێت لەخزمەتی کۆمەڵگەدا بێت، بەڵکو دەبێ کۆمەڵگە لە خزمەتی مرۆڤدا بێت. کاتێ مرۆڤ دەبێتە خزمەتکاری کۆمەڵگە، ئەو کاتە دەوڵەتێکی دەعجانیمان دەبێت و ئەمەش شتێکەو لەو ساتانەدا هەڕەشە لەجیهان دەکات.

مویرز: چی ڕوودەدا کاتێ کەکۆمەڵگە میتۆلۆژیایەکی دەسەڵاتداری نابێ.؟

کەمبڵ: ئەمە شتێکەو لەئێمە سەری هەڵداوە. گەر دەتەوێ بزانی بوونی کۆمەڵگەیەکی بێ نەریت چی دەگەیەنێ، نیۆیۆرک تایمز بخوێنەرەوە.

مویرز: لەوێدا چی دەخوێنینەوە؟

کەمبڵ: هەواڵی ڕۆژانە. لەو باسانە باسی کارە وێرانکەرو توندوتیژەکانی ئەو لاوانەی کەنازانن چۆن لە کۆمەڵگەیەکی مەدەنیدا ڕەفتارکەن.

مویرز: واتە کۆمەڵگا نەریتێکی پێویستی نییە بۆ گۆڕینی ئەو لاوانە بۆ ئەندامێک لە نێو کۆمەڵگەو هۆزدا. مناڵان هەر هەموو پێویستیان بەدووبارە لەدایکبوونەوە هەیە، بۆ ئەوەی بزانن لە جیهانی ئێستادا ئەرکێکی ماقووڵیان هەیەو

سەردەمی مناڵی بەجێ بێڵن. لە یەکەمین کتێبی Corinthains ئەم بەشەم بە بیردا دێتەوە: (کاتێ کە مناڵ بووم وەکو مناڵێ ئاخاوتنم دەکرد، وەکو مناڵێ تێ دەگەیشتم، وەکو مناڵێ بیرم دەکردەوە: بەڵام کاتێ کەبووم بەپیاو وازم لە ڕەفتاری مناڵانە هێنا.)

کەمبڵ: بەڕاستییش وایە. ئەمەش مانای گەیشتنە بەنەریتی باڵغبوون. لە کۆمەڵگە سەرەتاییەکاندا کۆمەڵێ دیاردە دەبینرێن لە بابەتی ددان دەرهاتن، قوربانیدان، خەتەنەکردن و برێکی زۆر دیاردەی لەم جۆرە. بەرامبەر بەمە چیتر خاوەن جەستەی سستی مناڵانە نیت و بۆ شتێکی تەواو جیاواز دەگۆڕێیت. کاتێ مناڵ بووم، پانتۆڵی کورتم لەپێ دەکرد، بەڵام کاتێ کەپانتۆڵی درێژم لە پێ کرد ئەوە مانای وابوو گەورە بووم. مناڵانی ئەمڕۆ بێ بەشن لەو ئەزموونە. لێرەو لەوێ مناڵی پێنج ساڵەش دەبینم بە پانتۆڵی کورتەوە. کەواتە ئەو مناڵانە چۆن بزانن گەورەبوون و واز لەڕەوشتەکانی مناڵی بهێنن.

مویرز: مناڵانی شارستانی ئەمڕۆ لەکوێ گەورە دەبن – بۆ نموونە لەشەقامی (١٢٥) یەمینی Broadway – ئەم مناڵانە لەکوێوە ئەفسانەکانی خۆیان دەست دەکەوێ؟

کەمبڵ: ئەو مناڵانە خۆیان ئەفسانەی خۆیان دروست دەکەن. بەو بەڵگەیەی لە سەرتاسەری شارەکان دیاردەی لەسەر دیوار نووسین دەبینین. ئەم مناڵانە خاوەنی چەتەو پرنسیپی بوون بەئەندام و ڕەوشتکاریی تایبەت بەخۆیانن و هەر کارێک کە پێیان بکرێت ئەنجامی دەدەن. بەڵام ئەوانە ترسناکن، لەبەرئەوەی یاساکانی ئەوان یاسای شار نییە. ئەوان بەکۆمەڵگەی ئێمە نامۆن.

مویرز: Rollo May دەڵێ: هۆی ئەم هەموو توندو تیژییە لە کۆمەڵگەی ئەمریکی ئەمڕۆدا ئەوەیە کەئەفسانەی مەزنی وەها نییە بتوانێ یارمەتی پێشکەش بە کوڕان و کچانی لاو بکات تا پێوەندیی لەگەڵ جیهاندا چێ بکەن، یاخود لە ڕێگەی ئەو شتانەی کە لەپشتی جیهانەوە دەیبینن لە جیهان بگەن.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام بەڵگەیەکی تر بۆ بوونی بەرزترین ئاستی توندوتیژی لە کۆمەڵگەی ئەمریکیدا دەگەڕێتەوە بۆ نەبوونی دابونەریت لە کۆمەڵگەی ئەمریکیدا.

مویرز: دەتوانی ئەم مەسەلەیە ڕوون بکەیتەوە.

کەمبڵ: بۆ نموونە لە فووتباڵی ئەمریکیدا یاساکان گەلێ توندو ئاڵۆزن. بەڵام گەر بۆ ئینگلتەرا بڕۆی، دەبینیت تا ئەم ئاستە یاساکانی ڕاگبی ئەوەندە توند نییە. ئەو کاتەی تەمەنم لە دەوروبەری بیست ساڵیدابوو خوێندکار بووم لە زانکۆ، دوو لاو هەبوون، پێکەوە هێڵێکی بەرگریی سەرسوڕهێنەریان پێک دەهێنا، کاتێ کە ئەوان کورسیی وانە خوێندنیان لەئۆکسفۆرد وەرگرت، ڕوویان کردە دەوێ، پێوەندییان بەتیمی ڕاگبی ئەوێوە کرد، ئەو دوو لاوە ڕۆژێکیان لەهێڵی بەرگریی ئەو تیمەدا سەرقاڵی ئەنجامدانی کاری خۆیان بوون. هەر زوو لە لایەن یاریکەرانەوە ئەم تێبینییەیان پێ وترا: (بەڕێزان ئێمە یاسای لەم جۆرەمان نییە تکایە جارێکی تر ئەم کارە نەکەن. ئێمە بەم جۆرە یاری ناکەین.)

لە کولتوورێکدا کەساڵانێکی دوور و درێژ شێوەی خۆی گرتووە، کۆمەڵێک یاسای نەنووسراوو زانراو هەیە خەڵکی ژیانی خۆیانی پێ دەبەنە سەر. لەوێدا دابونەریت و، ڕێگەیەک یامۆدەیەک هەیە دەڵێ: (ئێمە بەم شێوەیە ئەم کارە ئەنجام نادەین).

مویرز: جۆرێکە لە میتۆلۆژی.

کەمبڵ: دەتوانرێ بوترێ شێوەیەکە لە میتۆلۆژیای ڕێگا پێ نەدراو. ئێمە بەم شێوەیە چەقۆ و چنگاڵ بەکاردێنین، بەم شێوەیە هەڵسوکەوت لەگەڵ خەڵکیدا دەکەین و.. هتد. ئەم شتانە لە کتێبدا نەنووسراون. بەڵام لە ئەمریکادا خەڵکی وەهامان هەن خاوەنی ڕابردووی جۆراوجۆرن (سەر بەکولتووری جۆراوجۆرن.. وەرگێر) کەچی هەمووشیان پێکەوە کۆبوونەتەوە، لەبەر ئەو بەڵگەیەش یاسای ئەم وڵاتە گرنگییەکی زۆری پەیداکردووە، ئەوەی کۆمان دەکاتەوە پارێزەرو یاساکانە. لەم وڵاتەدا دابونەریت نییە، تێ دەگەی لە مەبەستم؟

مویرز: بەڵێ، ئەمە ئەو شتەیەکە دی توکڤیل De Tocqueville پێش (١٦٠) ساڵ

باسی کردووە، کاتێکیش بۆ یەکەمین جار هاتە ئێرە ئەو شتەی ناونا (ئەنارشیزم) واتا ئاژاوەگێڕی.

کەمبڵ: ئەوەی ئێستا ئێمە خاوەنێین جیهانێکە ئەفسانەی لێ سەنراوەتەوە، ئەو خوێندکارانەی چاوپێکەوتنیان لەگەڵ دەکەم، ئارەزوویان زۆر لەئەفسانەیە، چونکە ئەفسانە پەیامی هەیە بۆیان. ئێستا ناتوانم پێت بڵێم خوێندنەوەی ئەفسانەکان چ جۆرە پەیامێکی هەڵگرتووە بۆ لاوانی ئەمڕۆ بەڵام دەزانم کە ئەفسانەکان چییان پێ بەخشیوم.. دڵنیاشم بۆ ئەوان شتێکی پێیە، کاتێک بۆ هەر کۆلێژێک دەچم بۆ ئەوەی وانە بڵێمەوە دەبینم ژوورەکان پڕاوپڕن لە خوێندکار هاتوون گوێ بۆ قسەکانم هەڵخەن، زۆرجار دەستەی وانە وتنەوە ژووری بچووکم بۆ حازردەکەن، واتە بچووکتر لە ئاسایی، لەبەرئەوەی ئەوان نازانن خوێندکاران تاچ ڕادەیەک تامەزرۆی گوێگرتنی ئەم بابەتەن.

مویرز: کەواتە بیهێنە بەرچاوت، بەبڕوای ئێوە ئەوان چ سوودێک لەو چیرۆک و ئەفسانانە وەردەگرن کە لە زمانی تۆوە دەیبیستن؟

کەمبڵ: ئەم چیرۆکانە دەربارەی حیکمەتی ژیانن، بەڕاستیش وایە، ئەو شتانەی لەقوتابخانەکانماندا دەیانبیستین، حیکمەتی ژیان نین. تەکنەلۆژیا فێر دەبین و زانیاریمان چنگ دەکەوێ، لەبارەی ڕوونکردنەوە و ئاماژەکردن بۆ ئەو بەهایانەی ژیان کەپەیوەستن بەبابەتەکانیانەوە خۆلادانێکی سەیر لەلایەن مامۆستایانەوە بەدی دەکرێ. ڕووکردنێکی بەهێز بەرەو پسپۆڕی لەزانستەکانی ئەمڕۆماندا هەیە لەوانە ئەنترۆپۆلۆژیاو زمانناسی و ئاین ناسی و... هتد... ئەو کاتەی دەزانی بڕی ئەو زانیارییانە چەندن تا لێکۆڵەری پسپۆڕ دەبێ بیزانێ بۆ ئەوەی ببێتە پسپۆڕێکی دەستڕەنگین لە بوارەکەیدا، ئەو کاتە تێ دەگەی کە کاریگەریی ئەم ڕێڕەوە چەندە، بۆ نموونە بۆ خوێندنەوەی بوودیزم تەنیا بەس نییە کە کەسی لێکۆڵەرەوە هەموو زمانە ئەوروپییەکان بزانێت کەتێیدا وتووێژ لەسەر ڕۆژهەڵات دەکرێت بە تایبەت فەرەنسی و ئەڵمانی و ئینگلیزی و ئیتالی، بەڵکو دەبێ لەپاڵ ئەوانەشدا سەنسکریتی و چینی و ژاپۆنی و تیبەتی و چەند زمانێکی تریش بزانێ، کەواتە ئەم ئەرکە ئەرکێکی مەزنە،

ئەم جۆرە پسپۆڕییە ناشتوانێ بەدووی جیاوازییەکانی نێوان هۆزەکانی ئیرۆکوا Ir-oquois و ئەلگۆنیکوین دا Algonquinدا بڕوا.

پسپۆڕگەرایی دەبێتە هۆی سنووردارکردنی ڕووبەری ئەو پرسانەی کەپسپۆڕ ڕووبەڕوویان دەبێتەوە. بەڵام کەسێک کەپسپۆڕ نەبێ، بۆ نموونە وەکو من کەسێکی جێنەڕالیست (گشتخواز) بێت، لێرەو لەوێ کۆمەڵێ شت دەبینێ کە لەپسپۆڕانی جۆراوجۆرەوە فێری بووە، لەحاڵێکدا هیچ یەک لەو پسپۆڕانە تێبینیی ئەو خاڵەیان نەکردووە کەبۆچی ئەم ڕووداوە لێرە و لەوێ ڕووی داوە. بەم جۆرە جێنەڕالیست (گشتخواز) – ئەو زاراوەی کە ئەکادیمییەکان دڵیان پێی تێک دەچێ – دەچێتە نێو زنجیرەیەک پرسەوە، کە دەکرێت بوترێ ئەم پرسانە زیاتر پرسی مرۆیی ڕاستەقینەن، یان دروستتر دەتوانین بڵێین مەسەلەی کولتووری تایبەتن.

مویرز: پاشان نۆبەی ڕۆژنامەنووس دێت، ڕۆژنامەنووس مۆڵەتی ئەوەی هەیە باس لە شتێک بکات، کەخۆی لێیان تێ ناگات.

کەمبڵ: ئەسڵەن ڕۆژنامەنووس مۆڵەتی ئەم کارەی نییە، بەڵکو ئەم کارە دەخرێتە سەرشانی. ئەو ناچارە لەناوخەڵکەوە وانەکان فێر بێت. لەبیرمە کاتێ کە لاو بووم بۆ یەکەمین جار ڕۆیشتم بۆ ئەوەی گوێ لە Heinrich Zimmer بگرم کاتێ کەخەریکی پێشکەشکردنی وتارێک بوو. بۆ یەکەمین جار لەوم بیست کە ئەفسانەکان کۆمەڵێ پەیامیان پێیە ئەو پەیامانەش پێویستن بۆ ژیان، ئەو شتانە تەنیا شتی سەرنجڕاکێش نین کەلێکۆڵەرەوان بۆ کات بەسەربردن بەڕێوەی دەبەن، بیستنی ئەم بۆچوونە ئەو هەستەی لا جێگیر کردم، کە هەر لەتافی لاوییەوە تا ئەمڕۆ هەڵم گرتووە.

مویرز: ئایا ئەو کاتەت لەیادە، کە بۆ یەکەمین جار ئەفسانەت تێدا ئاشکرا کرد؟ یەکەمین جار کە لە ناختا حەکایەتەکان زیندوو بوونەوە؟

کەمبڵ: لە چوارچێوەی بڕا ئاینییەکانی مەزهەبی کاتۆلیکیدا گەورە بووم. یەکێک لە گەورەترین شتە باشەکانی ئەم جۆرە پەروەردەو فێرکردنە ئەوەیە وا لە مرۆڤ دەکات بەجدی بڕوانێتە ئەفسانە و بواری ئەوەی پێ دەدا تا کاربکاتە سەر ژیانی و لە

سنووری ئەم بابەتە ئەفسانەییەدا بژی. لە چوارچێوەی پێوەندیی بازنەیی هاتنی مەسیح بۆ جیهان و بڵاوکردنەوەی پەیامەکەی لەجیهان و مردن و هەستانەوەو گەڕانەوەی بۆ ئاسمانی مەزندا گەورە بووم. لەنێو ئەو ڕێوڕەسمەی کە لەتەواوی جیهاندا بەڕێوە دەچێت، ئەوە وەبیر تاک دەهێنێتەوە کەناوکی نەمریی تەواوی گۆڕانکارییەکانی لەیاد بێت کە لەزەمەندا ڕوودەدەن. بەم هاوئاهەنگییە، زۆر بەئاسانی گوناهی لێ دووردەکەوێتەوە.

پاشان کەوتمە نێو خۆشەویستیی هیندییە سوورەکانەوە، لەبەرئەوەی Buffalo Bill هەمووساڵێ لەگەڵ تیمەکەی بۆ باخچەکانی مەیدانی مادسیۆن دەهات تا نمایشی سەرسوڕهێنەری ڕۆژئاواییی دڕندەیی پێشکەش بکات. دەمویست زانیاریی زیاترم دەربارەی سوور پێستەکان هەبێت. دایک و باوکم دەست و دڵیان زۆر باش بوو هەر کتێبێکی منداڵانە دەربارەی هیندییە سوورەکان هەبووایە بۆیان پەیدا دەکردم، بۆیە دەستم بەخوێندنەوەی ئەفسانەی هیندییە سوورەکان کرد، ئەوەندەی پێ نەچوو، هەمان ئەو سەرەتایانەم لە چیرۆکی هیندییە سوورەکانی ئەمریکادا بەدی کرد ئەوانەی کەرەبەنەکانی قوتابخانە فێریان دەکردم.

مویرز: دەربارەی خولقاندن.؟

کەمبڵ: خولقاندن، مەرگ و هەستانەوە، ڕۆیشتن بۆ ئاسمان، ئاوسبوونی کچ نەمزانی مانای ئەوانە چین، بەڵام واژەکانم یەک لەدوای یەک ناسییەوە.

مویرز: پاشان چی ڕووی دا؟

کەمبڵ: تووشی هەڵچوون بووم، ئەمەش سەرەتای گرینگیدانم بەئەفسانەی بەراوردکاری بوو.

مویرز: ئایا بەم پرسیارە دەستت پێ کرد کە: بۆچی ئەوان بەم شێوەیە چیرۆک دەگێڕنەوە کەچی کتێبی پیرۆز بە شێوەیەکی تر دەیانگێڕێتەوە؟

کەمبڵ: نەخێر پاش ساڵانێکی دوور و درێژئەم بەراوردکارییەم کرد.

مویرز: لە چیرۆکی هیندییەسوورەکاندا چ شتێک لە هەمووان سەرنجڕاکێشتر بوو؟

کەمبڵ: لەو سەردەمەدا چیرۆکی هیندییە سوورەکان هێشتا چیرۆکی باو بوون، ئەو کاتە هیندییەکان لە هەموو شوێنێک هەبوون، تائێستایش کاتێ کە بە ئەفسانەکانی سەرتاسەری جیهان بەراورد دەکەم، دەبینم کەحەکایەتی هیندییە سوورەکانی ئەمەریکاو چیرۆکەکانیان بەبڕوای من لەوپەڕی دەوڵەمەندیدانەو هەروەها گەشەکردووشن.

سەرەڕای ئەمەش لەجەنگەڵدا باوانم شوێنێکیان هەبوو کەزیاتر ژینگەی دیلاڤەرەکان بوو ناوی Delaware، لەم شوێنەوە ئیرۆکواکان Iroquois بەرەو خوار شۆڕدەبوونەوە تا لەگەڵ هۆزی دیلاوەری سوورپێستدا بجەنگێن. زنجیرە بەردێک لەژێر ئاودا هەبوو دەمانتوانی لەنێویاندا بەدووی سەرە تیرو شتی تردا بگەڕێین، هەروەها ئەو گیانلەبەرانەشی کە لەچیرۆکە هیندییەکاندا ڕۆڵیان هەبوو لە دەوروبەرەی جەنگەڵەکەدا ئامادەبوون، هەموو ئەمانەش دەبوونە هۆی ئاشنایی زیاتر لە بارەی ئەم بابەتەوە.

مویرز: ئایا ئەم چیرۆکانە زیانیان بەبیروباوەڕە کاسولیکییەکەت نەدەگەیاند؟

کەمبڵ: نەخێر، هیچ شێوە ڕووبەڕووبوونەوەیەک لەنێوان بڕوای ئاینیم و ئەم شتانەدا ڕووی نەدەدا . پاشان پاش ماوەیەکی دورودرێژ دوای پێوەندیکردنم بەلێکۆڵینەوەی زانستی و ئەو پرسانەی بەمەوە پەیوەست بوون، شێوەیەک لێکدان سەریان هەڵدا. لەدواییشدا گرنگیم بەهیندۆیزم دا، دیسان هەمان ئەو چیرۆکانەم بینی. لەکۆتاییی خوێندنی باڵادا دەستم کرد بەچارەسەرکردنی ئەو وانانەی کەتایبەت بوون بەسەدەکانی ناوەڕاستی کەلەپووری Arthurian، لەوێشدا دیسانەوە هەمان ئەو چیرۆکانەم بینی. بەڵام تۆ ناتوانی پێم بڵێی ئەو چیرۆکانە هەر هەمان چیرۆک نەبوون. ئەو چیرۆکانە بەدرێژاییی تەمەنم لەگەڵمدا بوون.

مویرز: لەکولتووری هەمە چەشنەوە سەرچاوە دەگرن، بەڵام ناوەرۆکەکانیان بێ زەمەنن.

کەمبڵ: ناوەڕۆکەکانیان بێ زەمەنن، ئەنجامدانی گۆڕان و چاککردن پێوەندیی بەخودی ئەو کولتوورانەوە هەیە.

مویرز: ڕەنگە ناوەرۆکی چیرۆکەکان هەمان بابەت لەخۆ بگرن، بەڵام کەمێ بەشێوەیەکی جیاواز پیادە دەکرێ، ئەمەش پێوەندیی بەچۆنییەتیی چارەسەرکردن و جەختکردنی ئەو خەڵکانەوە هەیە کە بەزمانی جیاواز دەدوێن.

کەمبڵ: بەڵێ، ڕاستە. کەسێ ئاگای لە هاوسەنگیی ناوەرۆکەکان نەبێ، ئەوا دەزانێ ئەم چیرۆکانە چیرۆکی هەمەچەشنن، بەڵام ئەمە ڕاست نییە.

مویرز: بۆ ماوەی (٣٨) ساڵ لە Saarah Lawrence سەرقاڵی وتنەوەی وانەی میتۆلۆژیا بووی، چۆن ئەو ئافرەتە لاوانەی کەسەر بەچینی ناوەندو سەر بەمەزهەبی ئارتۆدۆکسی بوون هەڵدەسەنگێنی؟ چۆن وات لێ کردن گرنگی بەئەفسانە بدەن؟

کەمبڵ: لاوان بەپەرۆشەوە ئەم ماددەیە وەردەگرن. ئەفسانە ئەو شتانەیان بۆ ئاشکرا دەکات کە لەپشتی هونەرو ئەدەبەوە خۆیان حەشارداوە، باسی ژیانی خۆتان بۆ دەکات، بابەتێکە پڕە لەمەزنی و حەماس، ژیان تێر دەکات. میتۆلۆژیا پێوەندییەکی زۆری بەقۆناغە جیاوازەکانی ژیانەوە هەیە، نەریتی پێشڕەوایەتیی تێدایە، تۆ لەمناڵییەوە بۆ قۆناغێکی تر دەڕۆی، تێیدا بەرپرسیارییەکانی باڵغبوون قبووڵ دەکەیت، یا لەسەردەمی بێ ژنییەوە بۆ سەردەمی هاوسەرێتی دەچی. هەموو ئەمانە بریتین لە کۆمەڵێ نەریتی میتۆلۆژی. ئەوان دەست بەناسینەوەی ڕۆڵێکی نوێ دەکەن، کە تاکەکەس ئەو ڕۆڵەی گرتووەتە سەرشانی، هەروەها ئەرکی تاک ئەوەیە واز لە گەمە کۆنەکان بێنێ و گەمە نوێکان قبووڵ بکات کەچووەتە ناخییەوە.

کاتێ کە قازییەک دێتە نێو دادگاو هەمووان لەبەری هەڵدەستن، لە ڕاستیدا ئەم هەستانە بۆ کەسی قازی نییە، بەڵکو بۆ ئەو جلوبەرگەیە کەپۆشیوێتی، بۆ ئەو ڕۆڵەیە کەدەیبینێ. ئەوەشی وا دەکات جێگای ئەو جلوبەرگە بێت، ڕاستکرداری و بەتەواوی نوێنەرایەتیکردنێتی بۆ ئەو ڕۆڵەی کەپێی هەڵدەستێ، نەک بۆ ئەو کۆمەڵە

پێشداوەرییە تایبەتەی کەخۆی بەخشیویە بەخۆی. بۆیە ئەوەی ئێمە بەرامبەری هەڵدەستینە سەرپێ کەسێتییەکی ئەفسانەیییە.

دەتوانم ئەوە بڵێم هەندێ شاو شاژن هەن زۆر گەمژەو ناماقووڵ و هیچ و پووچترن لەو کەسانەی کەچاوپێکەوتنیان لەگەڵدا دەکەن، ئەوان لەگرنگیدان بەئەسپ و ژن زیاتر هیچی تر نازان. بەڵام تۆ پەرچدانەوەت بۆ ئەوان بۆ کەسێتییەکەیان نییە بەڵکو پەرچدانەوەت بۆ ئەو ڕۆڵە ئەفسانایییەیە کە دەیگێڕن. کاتێ کەسێک دەبێ بەقازی یان بەسەرۆک کۆماری وڵاتە یەککگرتووەکان، ئەو کەسە چیتر کەسێکی ئاسایی نییە، بەڵکو ئەو نوێنەری ئەو کارە نەمرەیە کە ئەنجامی دەدات. بۆیە لەسەرشانێتی کەواز لە ئارەزووە تاکەکەسی و تەنانەت ئەرکەکانی ژیانیش بێنێ، لە پێناو ئەو ڕۆڵەی کە لەسەر شانێتی.

مویرز: کەواتە لەکۆمەڵگەکانماندا نەریتی ئەفسانەیی هەن. ڕێوڕەسمی بەهاوسەربوون یەکێکە لەوانە. ڕێوڕەسمی دانانی سەرەک کۆمار و قازییش ئەفسانەیە. ئەو نەریتانەی تر کامانەن کە لە کۆمەڵگەی ئێستاماندا گرنگترن.

کەمبڵ: پێوەندیی بەسەربازیکردن و پۆشینی پۆشاکی ڕەسمی شێوەیەکی ترە. ژیانی تاکە کەسیت وەلاوە دەنێ وەشێوەی ژیانی دەستەجەمعی قبووڵ دەکەیت کە لە خزمەتی کۆمەڵگەدایە. ئەو کۆمەڵگەیەی تۆ تێیدا ئەندامی، لەبەر ئەم هۆیە پێم وایە دادگاییکردنی کەسانێک لەسەر بناغەی یاسای مەدەنی لەسەر ئەو کارانەی کە لەسەردەمی جەنگدا ئەنجامیان داوە، کارێکی نادروستە. ئەوان وەکو تاک کاریان نەکردووە، بەڵکو ئەوان وەکو وەکیل و بەکرێگیراو کەسانی سەرەوەی خۆیان کاریان کردووەو خۆیان پێشکەش بەو کارە کردووە، بۆیە بڕیاردان لەسەر ئەو کەسانە وەکو کەسانێکی تاک بەتەواوی کارێکی نابەجێیە.

مویرز: بینیوتە کاتێ کە کۆمەڵگە سەرەتاییەکان بەهۆی شارستانییەتی پیاوی سپییەوە هاوسەنگییان تێک دەچێت، چی ڕوودەدات، ئەو کۆمەڵگەیانە هەڵدەوەشێنەوە و پارچە پارچە دەبن و تووشی دەرد و نەخۆشی دەبن، ئایا لەو کاتەوەی کە ئەفسانەش لای ئێمە ون بووە ئەوەش بەسەر ئێمەدا نەهاتووە؟

کەمبل: ئەمەیان ڕاستە، بەتەواویش ئەوە ڕووی دا.

مویرز: ئایا هۆکەی بۆ ئەوە ناگەڕێتەوە کەئاینە تەقلیدییەکان داوای گەڕانەوە بۆ ئاینە کۆنەکان دەکەن؟

کەمبل: بەڵێ وایە، بەڵام هەڵەیەکی ترسناک ڕوودەدات، ئەوان دەیانەوێ بۆ پاشماوەیەکی بێ ئەرکو فرمانمان بگەڕێننەوە ئەمەش هیچ خزمەتێک پێشکەش بەژیان ناکات.

مویرز: بەڵام ئایا ئەوە خزمەتێکی پێشکەش بەئێمە نەکردووە؟

کەمبل: بێگومان کردوویەتی.

مویرز: من لەم خۆشحاڵییە تێ دەگەم، لەبەرئەوەی کەلاو بووم خاوەنی کۆمەڵێ ئەستێرەی جێگیر بووم. ئەم ئەستێرانە بەردەوام بەئەرکی خۆیان دڵنیاییان پێ دەبەخشیم، ئاسۆیەکی ناسراویان دەخستە بەردەمم و بەمنیان دەوت: باوکێکی خۆشەویست و میهرەبان لەوێدایەو دەست بەباڵمەوە دەگرێ و ئامادەی خزمەتکردنەو هەمیشە بیر لەشتە تایبەتیەکانم دەکاتەوە. ئێستاش سول بیلۆی نووسەر Saul Bellow پێمان دەڵێ: زانست ڕۆح و بڕوای داماڵی، بەڵام ئەم شتانە بۆمن بەنرخ بوون، بوونی ئەمڕۆی من هەرچییەک بێت قەرزارباری ئەو باوەڕانەیە. نازانم چی بەسەر ئەو مناڵانە دێت کەخاوەنی ئەستێرەو ئاسۆی دیاریکراو نین– واتە خاوەنی ئەو ئەفسانانە نین؟

کەمبل: کەواتە، هەروەک پێم وتی: ئەوەی لەسەرت پێویستە ئەوەیە کەڕۆژنامەکان بخوێنیتەوە. ئەو ڕۆژنامانە تێکەڵوپێکەڵن. لەسەر ئەم ئاستە ڕاستەوخۆیەی ژیان و لەم کەشوهەوایەدا ئەفسانەکان نموونەی ژیان پێشکەش دەکەن، بەڵام ئەو نموونانە دەبێ بۆ ئەو سەردەمەی تۆی تێدا دەژی بگونجێت، بەڵام سەردەم ئەوەندە بەخێرایی گۆڕاوە، ئەوەی پێش (٥٠) ساڵ گونجاو بوو، ئەمڕۆ چیتر گونجاو نییە. باشییەکانی دوێنێ، ڕەزیلی ئەمڕۆن. زۆر لەو شتانەی لە ڕابردوو بەخراپەو ڕەزیلی دادەنران ئەمڕۆ بوون بەپێویستی. دەبێ سیستەمی ڕەوشت لەگەڵ پێویستییەکانی ڕەوشتی

ژیانی واقیعیدا بگونجێ، واتا لێرەو لەوێ ببزوێ. ئەمەش کارێکە ئێمە ئەنجامی نادەین. ئاینی کۆن سەر بەسەردەمێکی دیکەو خەڵکێکی تر و کۆمەڵێ بەهای مرۆڤانەی تر و جیهانێکی تربوو. ئێوە بەگەڕانەوەتان بۆ ڕابردوو لە هاوزەمانی لەگەڵ مێژوودا جیادەبنەوە. مناڵانمان بڕوای خۆیان بەو ئاینە لەدەست دەدەن کە فێری بوون و بۆ ناخی خۆیان دەگەڕێنەوە.

مویرز: زۆرجار بەیارمەتیی ماددە هۆشبەرەکان ئەمە دەکەن.

کەمبل: بەڵێ، ئەو ئەزموونە سۆفیگەرییە کە بەشێوەیەکی میکانیکی ئەنجامی دەدەن، ئەو شتەیە کەئێمە لێرەدا هەمانە. ئامادەیی زۆرم لەزۆربەی زۆری ئەو کۆنفرانسانەدا هەبووە کە بابەتەکانیان بریتی بووە لەجیاوازیی نێوان ئەزموونی سۆفیگەری و نەخۆشیی دەروونی. جیاوازی لەوەدایە کە ئەو کەسەی تووشی نەخۆشی دەروونی بووە لەو ئاوەدا دەخنکێ کەسۆفی مەلەی تێدا دەکات. دەبێ ئامادەگیی تەواوی بۆ ئەم ئەزموونە هەبێت.

مویرز: باسی کولتووری Peyote پێوتیت کرد، واتە قارچکی گێژکەر، ئەم کولتوورە لە نێوان هیندییە سوورەکان بەربڵاوبوو لەئەنجامی ئەو گامێشەی کە ونیان کرد و لەدەستدانی شێوازی پێشووی ژیانیان..

کەمبل: بەڵێ، مێژوومان خراپترین مێژووە لەنێوان مێژووی ئەو مامەڵەکردنانەی کەمیللەتە پێشکەوتووەکان لەگەڵ خەڵکە ئەسڵەکەی خۆیاندا ئەنجامیان داوە، ئێمە خاوەنی خراپترین مامەڵەکردنین. ئەوان وەک مرۆڤ حیسابیان بۆ نەدەکرا. تەنانەت لە ئاماری تایبەت بە دەنگدەران لە ولایەتە یەکگرتووەکانیشدا حیسابیان بۆ نەدەکرا. ماوەیەکی کورت پاش شۆڕشی ئەمریکا ژمارەیەکی بەرچاو هەبوون کە لەڕووی کردارەوە لە حکوومەت و ژیانی ئەمریکادا بەشداریان هەبوو. جۆرج واشنگتین ڕای گەیاند کەهیندییە سوورەکان دەبێ وەکو ئەندامێک لە کولتوورەکەماندا تۆماربکرێن. بەڵام ئەوان بەپێچەوانەوە بۆ تەنیا کۆمەڵێ پاشماوەی ڕابردوو گۆڕدران. لەسەدەی نۆزدەیەم هەموو هیندییە سوورەکانی باشووری ڕۆژهەڵات لەژێر چاودێریی پاسەوانانی سەربازی خرانە نێو عەرەبانەو گواسترانەوە بۆ شوێنێک ئەو کاتە پێی

دەوترا زەویی هیندییەکان، کە بەشێوەی هەمیشەیی ئەو زەوییانەیان پێ بەخشرا لەڕاستیشدا جیهانی خۆشیان بوو– بەڵام پاش چەند ساڵێک لێیان سەندرایەوە.

لەم دواییەدا، مرۆڤ ناسان هەستان بەلێکۆڵینەوە لەسەر گرووپێک لەهیندییە سوورەکانی باکوری ڕۆژئاوای مەکسیک، لە دووری چەند میلێکەوە کە ئەو هیندییانە دەژیان سەنتەری ڕواندنی سروشتی قارچکی peyote بوو، دەتوانین بڵێین ئەم قارچکە وەکو ئاژەڵەکانیان بوو، مەبەستم ئەوەیە ئەوان ئەو قارچکەیان جۆرێک لەهاوڕێی کەڵەکێویان بوو. ئەوان بەکاری ئێجگار تایبەتیان بۆ کۆکردنەوەی ئەو قارچکە ئەنجام دەدا.

ئەم کارانە بەتەواوی لەسەفەری سۆفیگەرییانە دەچوو، هەموو وردەکارییەکانی سەفەری سۆفیگەریی تێدابوو. سەرەتا مومارەسەکردنی دابڕان لە ژیانی دنیایی دەکرا. هەرکەسێ کەدەیەوێ ئەم گەشتە ئەنجام بدا دەبێ دان بەهەموو ئەو گوناهانەدا بنێت کە لە ژیانیدا ئەنجامی داون. گەر بێت و ئەم دانپێدانانە ئەنجام نەدات، ئەوا جادووەکە کاری خۆی ناکات. پاش ئەمە گەشتەکە دەست پێ دەکات، تەنانەت ئەوان بەزمانێکی تایبەت دەدوێن کەئەویش زمانی نەفیکردنە. بۆ نموونە لەجێگای (بەڵێ) دەڵێن (نەخێر) یان لەجیاتی (دەڕۆین) دەڵێن (دێین) ئەوان لەدنیایەکی تردان. پاشان دەگەنە بەر دەرگەی جەربەزەیی. لەڕێگادا پەرستگا هەبوو، ئەو پەرستگایانە ئاماژەبوون بۆ قۆناغەکانی گۆڕانی عەقڵ، لەدواییدا کاری ترسناک دێت کەئەویش کۆکردنەوەی قارچکە، بەجۆرێک قارچکەکە دەکوژرێ وەک ئەوەی ڕووەکەکە ئاسکێک بێت، پاشان بۆ هەڵکێشانیشی پڕی دەدەنێ ڕووی تیرە بچووکەکانیانی تێ دەکەن دواجار بەکۆکردنەوەی لەنەریتی قارچکی Peyote ئەنجام دەدەن. هەموو کارەکە نموونەی تەواوی ئەزموونێکە کە پێوەندیی بەکۆچکردنەوە هەیە بەرەو ناوەوە، ئەو کاتەی کە جیهانی دەرەوە بەجێ دێڵی و دەچێتە نێو بوونی ڕۆحییەوە، هەروەها هەر قۆناغەشیان بەوە وەسف دەکرد کەجۆرێکە لەگۆڕانی ڕۆحی، بەدرێژاییی ئەو ڕێگەیە لەجێگایەکی پیرۆزدا بوون.

مویرز: باشە بۆچی ئەوان لەم هەموو شتە ئەو پرۆسە ئاڵۆزە دروست دەکەن؟

کەمبڵ: مامەڵەکردنیان لەگەڵ ڕووەکی پیوت تەنیا لەبەر کاریگەری بایەلۆژی و

میکانیکییە، کیمیاییەکەی نییە، بەڵکو ئەوان ئەو ڕووەکە بەهۆکارێک بۆ گۆڕانی ڕۆحی دەزانی. گەر هاتوو بچێتە نێو گۆڕانکارییەکی ڕۆحییەوە کەپێشتر خۆت بۆ ئەو گۆڕانکارییە ئامادە نەکردبێت، ئەوا نازانی چۆن ئەو ڕووداوە هەڵبسەنگێنی و ئەزموونێکی پڕ دەردەسەرو سەفەرێکی زۆر خراپت کرد، تەواو لەو دەرئەنجامە دەچێ کە لەدوای بەکارهێنانی ماددەی بێهۆشکەری LSD تووشت دەبێ. بەڵام گەر زانیت ڕوو لە کوێ دەکەیت ئەوا تووشی ئەو گەشتە خراپە نابێ.

مویرز: کەواتە نەخۆشییەکە دەروونییە، گەر هاتوو لەو ئاوەدا خنکای کە....

کەمبڵ: دەبووایە بتتوانایە لەو ئاوەدا مەلە بکەی، بەڵام ئامادەییی ئەم کارەت نەبوو، بەهەرحاڵ ئەم بۆچوونە لەبارەی ژیانی دەروونیشەوە ڕاستە. گۆڕانکاریی هۆشمەندی کارێکی پڕ مەترسییە.

مویرز: ئێوە زیاد لە پێویست قسە لەسەر ئاگایی دەکەن؟

کەمبڵ: بەڵێ.

مویرز: مەبەستتان لەم واژەیە چییە؟

کەمبڵ: ئەمە بەشێکە لە شێوەی بیرکردنەوەی دیکارتی کە ئاگایی شتێکە تایبەت بەمێشک، هەروەها مێشک ئەو شوێنەیە کەهۆشی تێدایە، بەڵام کارەکە وانییە، سەر ئەو بەشەیە کەپەرچدانەوە و ڕێنوێنکەری هۆشە بەرە و ئاستێکی دیاریکراو یان بەرەو کۆمەڵێ ئامانجی دیاریکراو، بەڵام جۆرێک ئاگاییش لە جەستەدا هەیە، هەموو جیهانی زیندووش بەهۆش پێک دێت.

ئەو هەستەم هەیە کەوزە و هۆش تاڕادەیەک یەک شتن، کاتێ وزە دەبێ بەژیان لەوێشدا هۆش پەیدا دەبێ. بێگومان ئاگایی لەجیهانی ڕووەکیشدا هەیە، کاتێ کە لەدارستانێکدا دەژی هەر وەکو من کاتێک کەمنداڵ بووم ئەم کارەم دەکرد، دەتوانین هەموو ئەو وێنە هۆشمەندییانە ببینیت کە لەگەڵ خودی خۆیاندا پێوەندییان دروست کردووە، جۆرێک لە ئاگاییی ڕووەکی و جۆرێک لە ئاگاییی زیندەوەرزانی هەیە، ئێمە بەشداری لە هەردووکیاندا دەکەین، ئێوە خواردنێکی تایبەت دەخۆن، ئەوا سەفرا

دەزانێ شتێک هەیە کەدەبێ کاری لەسەر بکات، هەموو ئەم پرۆسەیەش لە هۆشەوە دێت، گەر هاتوو ئەم پرۆسەیەت تەنیا لە سنووری میکانیکیدا ڕاڤە کرد، ئەوە مانای وایە کارێکی ناتەواوو ژێرکەوتووئەنجام دەدەی.

مویرز: کەواتە چۆن هۆشمان دەگۆڕین؟

کەمبڵ: ئەمە پەیوەستە بەوەیە کەتۆ ئامادەی بیر لەچ شتێک بکەیتەوە، ژیان هەمووی قووڵبوونەوە و ڕوانینە، گەرچی زۆربەیان بەبێ مەبەستی لە پێشینە ئەنجام دەدرێن، کەسانێکی زۆر تەمەنێکی دورو درێژ بەبیرکردنەوە سەرف دەکەن بەو مەبەستەی کە لەکوێوە پارەیان چنگ کەوێت؟ چۆن خەرجی کەن. گەر خێزاندار بی و بەخێوکردنیانت لەسەر بێت، ئەوا نیگەرانی خێزانەکەتی. ئەمانە هەموو کۆمەڵێ سەرقاڵیی گرینگن، بەڵام هەموویان بە بارودۆخی فیزیکیتەوە پەیوەستن، ئایا چۆن دەتوانی ئاگایی خۆت بۆ منداڵەکانت بگوێزیتەوە، لەکاتێکدا تۆ خاوەنی ئەم ئاگاییە نەبێت؟ باپپرسین ئەم ئاگاییانە چۆن پەیدا دەکەیت؟ ئەو ئەفسانانە کامانەن کە دەتوانن بەرەو ئەو ئاستەی کە هۆش و مانای ڕۆحی هەیە ڕێنوێنیمان بکەن.؟

با نموونەیەک لەم بارەیەوە بێنینەوە، وادانێ من لە کۆڵانی (٥١) لە شەقامی پێنجەمەوە دەچمە نێو کلیسای پاتریکی پیرۆزەوە. شەقامێک بەجێ دێڵم کەیەکێک لە قەرەباڵغترین و ئابووریتیرین شارێکی ئەم سەر زەمینیەیە. دەچمە نێو کلیسایەک هەموو شتەکان باس لە نهێنیی ڕۆح دەکەن. لەوێدا نهێنیی خاچ هەیە، چ لەم بارەیەوە دەزانی.؟ لەوێدا شووشەی پەنجەرەی ڕەنگاوڕەنگ هەیە کەفەزایەکی تر دێنێتە ئاراوە، لەم ساتەدا ئاگاییم گەیشتووەتە پلەیەکی تر، لەسەر سەکۆیەکی جیاواز وەستاوم، جارێکی تر کلیساکە بەجێ دێڵم و خۆم لەو بازاڕە قەرەباڵغە دەبینمەوە، ئایا ئێستا دەتوانم بەشێک لەئاگاییی کلیسا لەگەڵ خۆمدا هەڵگرم؟ هەندێ لە نوێژو ڕامانەکان بەجۆرێک کێشراون تا ئاگاییی مرۆڤ لە ئاستێکدا بمێنێ و بەیەکجاری لەناو نەچێت. دواجار شتێک کەدەتوانی درکی پێ بکەیت ئەوەیە ئەمە بەئاسانی ئاستێکی نزمی ئاستەکانی ئەم ئاگاییە بەرزەیە. بۆ نموونە، نهێنییەک کە لێرەدا دەربڕا، لە بواری پارە و پوولیشت کاری خۆی دەکات. هەموو پارەیەک وزەیەکی وشکەوە بووە. پێم وایە ئەمە کلیلێکە بۆ ئەوەی چۆن ئاگاییی خۆت دەگۆڕی.

مویرز: کاتێک دەڕوانیتە ئەم چیرۆکانە بیر لەوە ناکەیتەوە تۆ لە خەونی کەسانی تردا نقوم بووی؟

کەمبڵ: من گوێ لە خەونی کەسانی تر ناگرم.

مویرز: بەڵام هەموو ئەم ئەفسانانە خەونی کەسانی ترن.

کەمبڵ: نەخێر، وانییە، ئەو خەونانەن خەونی جیهانن. ئەو خەونانە خەونی پلە یەکن و باس لە گرفتە مەزنەکانی مرۆڤ دەکەن، ئێستا هەست بەزەمەنی گەیشتن بۆ بەر دەرگەی یەکێک لەم بەردەمانە دەکەم. ئەفسانەکان پێم دەڵێن دەبێ بەرامبەر بەبڕێک قەیرانی تایبەت پەرچدانەوەم چۆن بێت، وەک قەیرانی نائومێدی و شکست و سەرکەوتن. ئەفسانەکان پێم دەڵێن من لەکوێم.

مویرز: کاتێک مرۆڤ دەبێ بەئەفسانە چی ڕوو دەدات؟ بۆ نموونە، ئایا دەتوانین بڵێین John Wayne بووە بەئەفسانە؟

کەمبڵ: کاتێ مرۆڤێ دەبێ بەنموونەیەک بۆ ژیانی کەسانی تر، ئەو کەسە بەرەو مەیدانی بەئەفسانە دەبزوێ.

مویرز: ئەمەش بەزۆری لە فیلمدا بەسەر ئەکتەردا دێت، کاتێ ئێمە لەوانەوە نموونەیەکی فراوانمان دەست دەکەوێ.

کەمبڵ: بیرم دێت کاتێ کە هەرزەکار بووم، Douglas Fairbanks نموونەیەک بوو بۆ من، نموونەیەکی تریش Adolphe Menjou بوو، ئەو کەسانە ڕۆڵی کەسانی ئەفسانەییان دەبینی، وەکو مامۆستای ژیانمان بوون.

مویرز: لە مێژووی سینەمادا بۆ من هیچ سیمایەک لە Shane سەرنجراکێشتر نەبوو، ئایا فیلمی شانت بینیوە؟

کەمبڵ: نەخێر نەمبینیووە.

مویرز: بەسەرهاتی ئەم فیلمە چیرۆکێکی کلاسیکی پیاوێکی نامۆیە لە دەرەوە

بەسواریی ئەسپەکەی دێت و چاکە لەگەڵ خەڵکیدا دەکا و سواری ئەسپەکەی دەبێ و دەڕوا بێ ئەوەی چاوەڕوانی پاداشت بکات چاکە لەگەڵ خەڵکدا دەکات؛ بۆچی ئەم جۆرە فیلمانە کاریگەرییان لەسەرمان هەیە؟

کەمبڵ: شتێکی سیحر ئامێز لەفیلمەکاندا هەیە. ئەو کەسەی تۆ تەماشای دەکەیت، لە هەمان کاتدا لە شوێنێکی تر ئامادەیە. ئەم تایبەتمەندییەش تایبەتە بەخودا. ئەگەر هونەرمەندێکی سینەمایی خۆی بکا بەهۆڵێکی شانۆدا هەمووان ئاوڕدەدەینەوە تابیبینن. ئەو ئەکتەرە پاڵەوانی واقیعیی ئەو ڕووداوەیە. ئەو لە ئاستێکی تردا وەستاوەو ئامادەیییەکی فرەی هەیە. ئەوەی لەسەر پەردە دەیبین بەڕاستی ئەو نییە، لەگەڵ ئەوەشدا (ئەوە) کەدێ و ئامادە دەبێت. لە نێوان ئەو هەموو وێنانەی کەهەیە وێنەی وێنەکان لەوێدا ئامادە دەبێت کەسەرچاوەی هەموو ئەم شتانەیە.

مویرز: پێ دەچێت سینەماکان ئەم جۆرە کەسە مەزنانە دروست بکەن، کەچی تەلەفزیۆن تەنیا ناودارەکان دروست دەکات، ئەو کەسانە نابنە نموونە بەڵکو سیماکانی تەلەفزیۆن زیاتر بۆ نموونەی غەیبی دەگۆڕێن.

کەمبڵ: ڕەنگە هۆکەشی ئەوە بێت ئێمە کەسایەتییە تەلەفزیۆنییەکان لەماڵەوە دەیانبینین نەک لە شوێنێکی پەرستگا ئاسای وەک هۆڵی سینەما.

مویرز: دوێنێ وێنەی دواین کەسە نەریتەکانی هۆلیودم بینی کەئەویش ڕامبۆ بوو، یەکێک لە کۆنە سەربازەکانی ئەمریکاو لە جەنگی ڤێتنام دەگەڕێتەوە بۆ ڕزگارکردنی زیندانەکانی جەنگ. لە ئەنجامی زنجیرەیەک چالاکیی توندوتیژو لێدان و شکاندن، ئەسیرەکان بۆ ماڵی خۆیان دەگەڕێنێتەوە. وام بیست گوایە ئەم فلیمە لە بەیرووت جەماوەریترین فیلم بووە. ئەو وێنەیە، بووکەشووشەیەکی ڕامبۆیی نوێی نیشان دەدا کە لەلایەن کۆمپانیایەکی تایبەت بەبووکە شووشەوە دروست کرابوو. لە پێشەوەی وێنەکە وێنەی بووکە شووشەیەکی ڕوخسار شیرین بوو لە پشتەوەشی وێنەی سیمای توندوتیژی ڕامبۆ دانرابوو.

کەمبڵ: ئەم دوو ڕوخسارە دوو ڕوخساری ئەفسانەیین. ئەو وێنەیەی کە لەزەینی

مندایە تابلۆی Minotaurro machy پاپلۆ بیکاسۆیە کەتێیدا دڕندەیەک نیشان دەدات لەشێوەی گا خەریکە نزیک دەبێتەوە. لەولاشەوەی فەیلەسووفی لەترسی گیانی خۆی بەسەر پەیژەیەکدا سەردەکەوێت تا خۆی ڕزگار بکات. لەنێو مەیدانی گابازیدا ئەسپێک دەبینرێ کوژراوە، لەسەر ئەسپە قوربانییەکەش زۆرانبازێکی گای مێیینە دەبینرێ ئەویش کوژراوەو لەسەر ئەسپە قوربانییەکە ڕاکشاوە. تەنیا بوونەوەرێک کەبەرامبەر بەم دڕندە ترسناکە وەستابێت کچۆڵەیەکەو لقە گوڵێکی بەدەستەوەیە. ئەم دوو ڕوخسارە هەمان ئەو دوو ڕوخسارەن کە تۆ ئێستا باسیان دەکەیت، یەکێکیان سادە، پاکیزە، منداڵانە، ئەوی تریان دڕندەی هەڕەشەکەر. لێرەدا دەتوانی مەسەلە نوێکانی ڕۆژگار ببینی.

مویرز: yeats یەتسی شاعیر پێی وابوو ئێمە لە کۆتاییی سەردەمی مەزنی مەسیحیدا دەژین، ئەو لە شیعرێکیدا بەناوونیشانی (دووەمین هاتن)دا دەڵێ:

دەخولێتەوە،
دەخولێتەوە لە بازنەیەکا بەردەوام گەورەتر دەبێ
شەهێن گوێی لە شەهێنبازە ؛
شتەکان پارچە پارچە دەکەونە خوارێ
سەنتەر لەشوێن خۆی نامێنێ
هەر ئاشووبە جیهان دەگرێتەوە
شەپۆلی خوێناوی ڕەش سەرتاپا دەگرێتەوە،
هەموو جێگایەک پاکیزەیی خامۆش دەبێ
بەبڕوای ئێوە ئەو شتە چییە، کە سەرسم دەداو هەڵدەستێتەوە،
بەرەو بەیت لەحم دەڕوا تا جارێکی تر لە دایک بێتەوە؟)(١)

---

(١) ئەم شیعرە ڕاگەیەنەری هەستی یەتس، یەتسی شاعیری ئیرلەندی ١٨٦٥ – ١٩٣٩ لەسەر هەرەسی شارستانیەتی سەردەمی ئەودا بونیاد نراوە، کۆتایی یەکێک لە دەورەکانی مێژوو هاتنی دەورێکی تر. ئەو هەریەک لەم دەورانە ناو دەنێت (گوێر) واتە بازنە. لەدایکبوونی مەسیح نیشانەی دەورەیەک بوو کە لە ٢٠٠٠ ساڵ پێش لەدایکبوونەوە دەستی پێ کردبوو. سێ بەشەکەی تر ئاماژەیە بۆ شۆڕشی ڕووسیا. وەرگێڕ

کەمبڵ: منیش وەکو یەتس نازانم چ شتێک ڕوو دەدات، بەڵام کاتێ بەدواین بەشی سەردەمێک دەگەین و سەردەمێکی نوێ دەست پێ دەکات، هاوکاتە لەگەڵە دەردو ئازارێکی مەزن. ئەو هەرەشەیەی ئێمەو کەسانی تر هەستی پێ دەکەین، ئەم چەمکەیە چەمکی گەیشتنی ئارماگدۆنە.(٢)

مویرز: (بووم بەمەرگ، وێرانکەری دنیاکان) ئەم وتەیە ئێپینهایمەر پاش گوێ لێبوونی تەقینەوەی یەکەمین بۆمبی ئەتۆمی ڕای گەیاند. بەڵام تۆ پێت وانییە ئەمە کۆتایی کاری ئێمە بێت؟ وا نییە؟

کەمبڵ: ئەمە کۆتاییی کار نابێت. ڕەنگە کۆتاییی ژیانی ئەم ئەستێرەیە بێت، بەڵام کۆتاییی کائینات نییە. ئەم تەقینەوەیە لە بەراوردکردنی بەو تەقینەوانەی کە لە هەموو ئەستێرەکاندا ڕوو دەدات، تەقینەوەیەکی سست و نابەردەوامە. جیهان، بریتییە لە کۆمەڵێ کوورەی ئەتۆمی تەقینەرەوە، وەک هەتاوی ئێمە. بۆیە تەقینەوەی بۆمبی ئەتۆمی بەتەواوی لاساییکردنەوەیەکی بچووکی ئەم ڕووداوە مەزن و گشتگیرەیە.

مویرز: ئایا پێت وایە لەجێگەی تردا بوونەوەری تر هەبن و ئێستا سەرگەرمی ئەوەبن کە کۆچی خۆیان بەم جۆرە دەلالەتانە پڕکەنەوە، بەو جۆرەی ئەفسانەو چیرۆکە مەزنەکان پێشکەشمانی دەکەن؟

کەمبڵ: نەخێر، لە هەلومەرجێکدا وەک دەزانین گەر هاتو پلەی گەرما پەنجا پلەسەرکەوێ و هەر لەو پلەیە بمێنێتەوە، ژیان لەسەر زەوی کۆتاییی پێ دێت و، گەر هاتو بەهەمان پلەش بڕواتە خوارەوەو بەردەوام لەو پلەیەدا بمێنێتەوە، ئەو کاتەش ژیان لەسەر زەوی بەرەو کۆتایی دەڕوات ؛ لە هەلومەرجێکدا وەک دەزانین ئەم هاوسەنگییە چەند وردە و ڕێژەی ئاو چەندی گرینگی هەیە؛ کەواتە کاتێک بیر لەم هەموو بارودۆخە پێویستییەی ژیانی دەوروبەر دەکەیت کەژیانیان فەراهەم کردووە، چۆن دەتوانی ئەوە بهێنێتە پێش چاوت کە ئەو ژیانەی ئێمە دەیناسین لەسەر هەر بەشێکی تری ئەم گەردوونە بوونی هەبێت، سەرەڕای ئەو هەموو ئەستێرانەی کە

(٢) Armageddon مەیدانی دوایین نەبەردی هێزەکانی خێر و شەڕە کە ڕوودانی ئەو نەبەردە لە کۆتاییی جیهاندا پێشگویی کراوە.

بەدەوری ئەم ئەستێرەی ئێمەدا دەسووڕێنەوە؟

مویرز: ئەم ژیانە لەرزۆکە هەمیشە لەنێو بۆتەی ترس و ئەگەری لەناوچووندایە، ئایا جیاوازی نییە لە نێوان ئەو بووکە شووشەیەی کە لە تەنیشتی ڕامبۆی شەیتان سیفەتدا دانراوە بەو جۆرەی ئێمە لە ڕێگەی ئەفسانەکانەوە لەبارەی ژیانەوە دەیزانین؟

کەمبڵ: نەخێر، جیاواز نییە.

مویرز: هیچ خوازراوێکی تر شک دەبەی، کە دەرکەوێ و لە حاڵەتی نەشونماکردندا بێت و ڕاستییە کۆنەکانی گەردوون بگێڕێتەوە؟

کەمبڵ: ئەگەری شێوەگیری خوازیاری نوێ دەکەم، بەڵام پێم وانییە تا ئەم کاتە ئەو خوازیارانە بووبێتن بەئەفسانە.

مویرز: بەبڕوای ئێوە چ ئەفسانەیەکە کە ئامێر دەهێنێتە نێو جیهانی نوێیەوە؟

کەمبڵ: لە ئێستادا ئۆتۆمبیلەکانیش هاتوونەتە نێو ئەفسانەوە. ڕێگەیان بەرەو خەونەکان بڕیوە. فڕۆکەکانیش بەڕادەیەکی زۆر چوونەتە نێو خزمەتی خەیاڵەوە، بۆ نموونە فڕینی فڕۆکە، ئاماژەیە بۆ ئامانجی خەیاڵ کەئەویش دابڕانە لە زەوی.. ئەمەش بەتەواوی تا ڕادەیەک ئەو سیمبوڵەیە کە باڵندە ئاماژەی بۆ دەکات ؛ باڵندە سیمبولێکە بۆ ئازادبوونی ڕۆح لە کۆیلایەتیی زەوی، هەروەها مار سیمبولە بۆ نووسان بەزەوییەوە، ئێستاش فڕۆکە ئەم ڕۆڵە دەبینێ.

مویرز: شتی تری لەم جۆرە هەیە؟

کەمبڵ: هەڵبەتە، بۆ نموونە چەکەکەکان. هەموو ئەو فیلمانەی لەمیانەی سەفەری هەواییم لەکالیفۆرنیاوە بۆ هاوایی و بە پێچەوانەوە بینیومن. پڕن لە کەسانێک بەچەک نیشانە دەگرنەوە. ئەمەش لۆردی مەرگە چەکی هەڵگرتووە. هەندێک ئامێرو ئەدەواتی تر هەن ڕۆڵی ئەو ئامێرو ئەدەواتە کۆنانە دەبینن کەچیتر بەکار ناهێنرێن، لەمەش زیاتر من هیچی تر لەو کارە نابینم.

مویرز: کەواتە ئەفسانە نوێیەکان خزمەت بەئەفسانە کۆنەکان دەکەن. کاتێک فیلمی جەنگی ئەستێرەکانم بینی، وتەیەکی پۆڵسی پیرۆزم بیرکەوتەوە کە دەڵێت: (من دژ بەمیرنشین و هێزەکان دەجەنگم) ئەم وتەیە پەیوەستە بەدوو هەزار ساڵ پێش ئێستا. لە ئەشکەوتی ڕاوچییەکانی سەردەمی بەردینیش کۆمەڵێ دیمەنی شەڕکردن لەگەڵ میرنشین و هێزەکاندا بەدی دەکرا. لێرەش لە ئەفسانەی تەکنەلۆژیای هاوچەرخیشماندا هەر سەرقاڵی جەنگین.

کەمبڵ: نابێ مرۆڤ خۆی بەدەست هێزە دەرەکییەکانەوە بدات، بەڵکو دەبێ بەسەر ئەو هێزانەدا زاڵ بێت. پرسەکەش ئەوەیە چۆن ئەم کارانە ئەنجام بدات.

مویرز: پاش ئەوەی کوڕە بچکۆڵەکەم بۆ جاری دوازدەیەم یان سیازدەیەم تەماشای فیلمی جەنگی ئەستێرەکانی کردبوو لێم پرسی: (بۆچی ئەوەندە تەماشای ئەو فیلمە دەکەیت؟) وەڵامی دامەوە: (بەو بەڵگەیەی کە تۆ لەسەرتاسەری ژیانت ئەوەندە سەرقاڵی خوێندنەوەی تەورات بوویت.) ئەو لە دنیایەکی نوێی ئەفسانەدابوو.

کەمبڵ: بێگومان جەنگی ئەستێرەکان دیدگایەکی ئەفسانەییی بڕەری هەیە. لەم فلیمەدا دەوڵەت وەکو ماشینێک نمایش دەکرێت و ئەم پرسیارە دەخرێتەڕوو کە (ئایا ئەم ئامێرە دەیەوێ مرۆڤایەتی نابوود بکات یان لە خزمەتی مرۆڤایەتیدا بێت؟ مرۆڤایەتی لە ئامێرەوە سەرچاوە ناگرێ بەڵکو لە دڵەوە سەرچاوە دەگرێ. ئەوەی من لە جەنگی ئەستێرەکاندا دەیبینم هەمان ئەو مەسەلەیە کەفاوست Faust دەیخاتە ڕوو: مفیستۆلیس، یاخود هەمان ئەو مرۆڤە ئامێرییە دەتوانێ هەر شتێ کەدەمانەوێ بیخاتە بەردەستمان، بەم جۆرە ڕەنگە ئامانجەکانی ژیانیشمان دەستنیشان بکات. هەڵبەتە ئەو تایبەتمەندییەی وا لە فاوست دەکات شایستەی دۆزینەوەی ئازادبوون بێت، ئەوەیە ئەو بۆ ئامانجێک هەوڵ دەدات کە ئامانجی ئامێر نییە.

بەڵام کاتێ کەلۆک ئسکای واکەر لەسەر ڕوخساری باوکی دەمامک لادەبات، ئەو ڕۆڵە ماشینییەی کەباوک ئەنجام دەدا ڕادەگرێت. باوک تەنیا جلێکی سەربازیە. ئەمەش تواناو ڕۆڵی دەوڵەتە.

مویرز: ئامێرەکان یارمەتیمان دەدەن تابیری دروستکردنی جیهان بەپێی بونیادی ڕوانینی خۆمان بەجێ بێنین و، ئێمەش وا بیر دەکەینەوە کەجیهان دەبێ ئەو شتە بێت کە دەمانەوێ.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام ڕۆژێک دێت ئامێرەکان دەست بەفرماندان بکەن. بۆ نموونە ماشینێکی سەیر و سەمەرەم کڕیوە کە کۆمپیوتەرە، لەبەرئەوەی زانیارییەکی زۆرم دەربارەی خوداکان هەیە، پێم وایە ئەم ماشینە خودایەکی تەوراتی خاوەن فرە یاسایە و هیچ جۆرە بەخششێکی نییە.

مویرز: چیرۆکێکی سەرنجڕاکێش دەربارەی سەرۆک کۆمارو یەکەمین کۆمەڵە کۆمپیوتەر هەیە.

کەمبڵ: ئایزنهاور دەچێتە نێو هۆڵێکی پڕ لەکۆمپیوتەرەوە، ئەم پرسیارە ڕووبەڕووی ئامێرەکان دەکات: (ئایا خودایەک هەیە؟) هەموو ئامێرەکان کەوتنە کارکردن و چراکانیان هەڵبوو، کۆمەڵێ چەرخ دەستیان بەسووڕانەوە کردو پاش ماوەیەکی کورت دەنگێک وەڵامی دایەوە: (ئێستا بوونی هەیە).

مویرز: بەڵام ئایا ناکرێ بەرامبەر بەکۆمپیوتەرە تایبەتییەکەی تۆ هەمان ئەو هەڵوێستەت هەبێ کە سەرەک هۆزی هیندییە سوورەکە دەریخستبوو کاتێ کە وتبوی شتەکان هەر هەموویان باس لە خودا دەکەن؟ گەر کارەکە بریتی نەبێت لە دۆزینەوە و هۆشی زۆر باڵا، ئەوا دەکرێ بوترێ خودا لە هەموو جێگایەکە لەوانەش لە کۆمپیوتەریشدا.

کەمبڵ: بەراستی وایە. ئەوەی لەسەر ئەو شاشەیە ڕوو دەدات پەرجوویەکە. ئایا هیچ کاتێک تەماشای ناوەوەی یەکێک لەوانەت کردووە.

مویرز: نەخێر، مەبەستیشم نییە ئەم کارە بکەم.

کەمبڵ: ڕەنگە باوەڕ نەکەیت. گەر بڵێم وەکو زنجیرەیەکی فریشتەی ڕێکوپێکن، هەموویان خراونەتە سەر ڕووی لەوحەیەک، ئەو لوولە بچووکانە سەرسوڕهێنەرن.

لەڕێگەی کۆمپیوتەری خۆمەوە گەیشتمە دۆزینەوەیەک لەبواری ئەفسانەدا. کاتێ بەرنامەیەکی تایبەت دەکڕیت ئەو شێوازەش کۆمەڵێ نیشانەی تایبەتی لەخۆ گرتووە بەرەو ئەو ئامانجە ڕێنوێنیت دەکات کەمەبەستتە. ئەگەر دەست بەگەمەیەکی بێ ئامانج بەو نیشانانە بکەیت کەپەیوەستن بەسیستمی بەرنامەیەکی ترەوە، ئەو کاتە ئەو بەرنامەیە کار ناکات.

بەم جۆرە، لەتیۆلۆژیشدا ئەگەر ئەفسانەیەکت هەبێت تێیدا باوک، خوازراوێک بێت و پەیوەست بێت بەنهێنییەوە. ئەوا ئەو کۆمەڵە نیشانانەی کە دەستت دەکەون، لەگەڵ ئەو حاڵەتە خوازیارەی پەیوەستە بەدایکەوە جیاوازییان دەبێت کەحاڵەتی عەقڵ و نهێنیی جیهانە. هەردوو ئەو وەرگیراوانە بەتەواوی چاکن، بەڵام هیچ یەک لەو دووانە واقیعی نین. مەسەلەکە بەم جۆرەیە کە لەیەکێکیان هەموو گەردوون وەک باوکمە بۆ یەکێکی تر هەموو گەردوون وەکو دایکمە.

عیسا دەڵێ: (هیچ کەسێک لە ڕێگەی منەوە نەبێت بەخوا ناگات.) ئەو باوکەی ئەو باسی دەکرد باوکی نێو کتێبی پیرۆز بوو، ڕەنگە ڕاستیش بێت، تۆ تەنیا لە ڕێگەی عیسای مەسیحەوە بەباوک بگەی. لەلایەکی ترەوە وای دانێ کەتۆ دەتەوێ لە ڕێگەی دایکەوە ببزوێی. لەم حاڵەتەدا لەوانەیە خوای Kali[٣] و سروود و شتەکانی پەیوەست بەم خودایەت پێ باش بێت. ئەمەش بەتەواوی ڕێگەیەکی ترە بۆ گەیشتن بەنهێنیی ژیان. دەبێ بزانی کە هەر ئاینێ جۆرە بەرنامەیەکی کۆمپیوتەرییەو خاوەنی کۆمەڵێ نیشانەی تایبەت بەخۆیەتی و بەو نیشانانە کار دەکات.

ئەگەر کەسێک بڕوای بەیەک ئاین بێت و لەڕاستیدا لەسەر ئەو ئاینە ژیانی خۆی بونیاد نابێت، چاکتر وایە کار لەسەر ئەو بەرنامەیە بکات کەبۆ ئەوە دروست کراوە و سەری لێ دەردەکات، بەڵام وا پێ دەچێت مەحاڵە ئەزموونێکم چنگ کەوێ لە بابەتی ئەوەی قەدیسی پیرۆز.

(١) Kali واژەیەکی سانسکریتییە بە مانای ڕەش، لە هیندۆیزمدا کالی یەکێکە لە ترسناکترین خواکان و هاوسەری شیڤایە. هەمیشە ئەو خوایە وا نیشان دەدەن کە ڕەش و رووت و پیر و ناشیرینە، ملوانکەیەکی لە کەللەسەری مرۆڤی لە ملە. کەمەربەندەکەی لە ئێسکی دەست و قاچی مرۆڤ و زمانێکی خوێناویی هەیە لە دەمییەوە هاتووەتە دەرێ. پەرستکارانب مرۆڤکوژانی پیاوخراپن.

مویرز: ئایا ڕووی نەداوە هەندێ لە قەدیسە گەورەکان لە هەر شوێنێک توانیبێتیان شتێک بۆیان وەرگیرابێ وەریانگرتووە و؛ لەم و لەو شتێکیان وەرگرتووە بەرنامەیەکی نوێیان داهێناوە.

کەمبڵ: ئەمە شتێکە پێی دەوترێ تەواوکاری ئاینی. دەتوانی ئەم کارە لە کتێبی پیرۆزدا ببینی. لە سەرەتادا خوا بەتەواوی بەهێزترین خوای خواکانە. سەرەتا بەتەواوی خوایەکی هۆزی ناوخۆییە. پاشان لە سەدەی شەشەم کاتێ کەیەهوودییەکان لە بابل بوون، چەمکی ڕزگارکەری جیهان سەری هەڵداو خودایەتی کتێبی پیرۆز مەودایەکی نوێی وەرگرت.

تەنیا لە ڕێگەی نوێکارییەوەو بەپێی هەلومەرجی هەنووکەیی دەتوانرێ سوونەتە کۆنەکان بپارێزرێن. لەڕۆژگارانی کتێبی پیرۆزی کۆندا، جیهان کێکێکی سێ نهۆمی بچووک بوو، تەنیا لە دووریی چەند سەد میلێک بەدەوری چەقە ڕۆژهەڵاتییەکانی ناوەندەوە پێک هاتبوو ؛ کەس ناوی Aztecs نەبیستبوو، تەنانەت ناوی چینیەکانیش. کاتێ کەجیهان دەگۆڕێ، دەبێ ئاینیش بگۆڕێ.

مویرز: پێم وایە ئەم کارەی ئێمە ئەنجامی دەدەین هەمان ئەو کارەیە.

کەمبڵ: لەڕاستیدا ئەمە کارێکە باشتربوو ئەنجاممان بدایە. بەڵام ترسی ڕاستەقینەم ئەو شتەیە ئەمڕۆ لە بەیروتدا دەبینرێ. لەوێدا سێ ئاینی مەزن یەهوودی و مەسیحی و ئیسلام هەن، لەبەرئەوەی هەرسێکیان سێ ناویان بۆ خودای کتێبی پیرۆز هەیە بۆیە ڕێک ناکەون و ناتوانن پێکەوە بژین. ئەوان هەریەکەیان دیلی خوازیارەو وەرگیراوەکانی خۆیەتی و نازانین سەرچاوەکانیان لەکوێوەیە. ڕێگەیان بەو بازنەیەی دەوروبەریان نەداوە تابکرێتەوە. کۆمەڵێ بازنەی داخراو هەن، هەر گرووپێک دەڵێ: (ئێمە گرووپی هەڵبژاردەین و ئێمە خوا دەناسین.)

بڕوانە ئیرلەندا. لە سەدەی هەڤدەهەم گرووپێک لە پرۆتستان لەلایەن کرامۆڵ بەرەو ئیرلەندا هێنران، بەڵام ئەم گرووپە هیچ کاتێ بەرامبەر بەزۆرایەتی کاتۆلیک نەکراونەتەوە. کاتۆلیک و پرۆتستان دوو سیستمی تەواو جیاوازی کۆمەڵایەتین و نوێنەرایەتیی دوو ئامانجی جیاواز دەکەن.

مویرز: هەریەکەیان پێویستیان بەئەفسانەی نوێ هەیە.

کەمبڵ: هەریەک لەئێمە پێویستی بەئەفسانەی خۆی هەیە. دوژمنەکەت خۆش بوێ، کراوەبە، داوەری مەکە. هەموو ئەمانە کۆمەڵی شتی بووداین. ئەمانە لە ئەفسانەدا بوونیان هەیە. ئێستاش لەوێدا ئامادەن.

مویرز: چیرۆکێکت هەیە دەربارەی یەکێک لە دانیشتووانی دارستانە خۆماڵییەکان کە ڕۆژێ لە ڕۆژان بەرەبەنێکی بلاوکەرەوەی ئاینی مەسیحی وتووە: خودای تۆ بێ دەنگ لەماڵەوە دانیشتووە و هەر دەڵێی پیرو پەککەوتەیە، بەڵام خودای من کاتێ کەباران دەبارێ لە جەنگەڵ و مەزراو کێوەکانە.) من پێم وایە ئەم بۆچوونە ڕاست بێت.

کەمبڵ: بەڵێ ئەم مەسەلەیەت لە کتێبی شاکان و کتێبی سامۆیلدا بەرچاو دەکەوێ. پاشا جۆربەجۆرەکانی ئیسرائیل ڕێوڕەسمی قوربانییان لەسەر لووتکەی کێوەکان ئەنجام دەدا. بەپێی بۆچوونی یەهوو ئەم کارەی ئەوان دەیکەن هەڵەیە. پەرستنی یەهوو لە کۆمەڵگەی عیبرانی بزووتنەوەیەکی تایبەت بوو سەرئەنجام سەرکەوت. ئەم سەرکەوتنە جۆرە سەرکەوتنێکی کاری پەرستن بوو تایبەت بەپەرستگا، جێگای ئەو جۆرە پەرستنەی گرتەوە کە لە سروشت و لە هەموو جێگایەکدا بەئەنجام دەگەیەنرا.
ئەم فشارە ئیمپریالیزمەی یەک کولتوور لە دەروونی گروپێکی دیاریکراودا، تا ئێستاش لە ڕۆژئاوادا بەردەوامە. بەڵام ئێستا دەبێ بەڕووی ماهییەتی شتە داخراوەکاندا بکرێتەوە. گەر بتوانێ بکرێتەوە، هەموو توانایەکی لەبەردەستدایە.

مویرز: بێگومان ئێمەش سروشت لە هەرچی سیفەتە سروشتییەکانێتی دای دەماڵین، ئێستاش بیر لەئەفسانەی کوڕە کورتە بالاکە دەکەمەوە کاتێ کەباڵندەیەکی دەنگخۆش لەنێو جەنگەڵدا دەدۆزێتەوە و بۆ ماڵەوەی دەباتەوە.

کەمبڵ: داوا لەباوکی دەکا نان و ئاوی بخاتە بەردەم، بەڵام باوکی ئەم کارە ناکات و ناشییەوێ خواردن پێشکەش بەباڵندەیەکی بێ نرخ بکا، بەمەش دەبێتە هۆی کوشتنی باڵندەکە. ئەفسانەش دەڵێ، ئەم پیاوە هاوکات لەگەڵ کوشتنی باڵندەکەدا

ئاوازیشی کوشت و لەگەڵ کوشتنی ئاوازدا خۆشی کوشت. خۆشی گەیشتە حاڵەتی مەرگ و هەرگیز هەڵنەستایەوە.

مویرز: ئایا ئەم چیرۆکە پەیوەست نییە بەو موسیبەتانەی کە ڕوو دەدەن، کاتێ کە مرۆڤ دروست دەکات بەوێرانکردنی ژینگە و دەوروبەر و دنیا و سروشت و ئەوەشی کە سروشت دەیدۆزێتەوە.

کەمبڵ: ئەوان سروشتی خۆشیان وێران دەکەن. ئەوان بکوژی ئاوازن.

مویرز: ئایا میتۆلۆژیا بەسەرهاتی گۆرانی نییە؟

کەمبڵ: میتۆلۆژیا خۆی گۆرانییە. ئاوازی ئەو خەیاڵانەیە کە لە وزەکانی لەشەوە ئیلهامیان وەرگرتووە.
ڕۆژێکیان مامۆستایەکی Zen لە بەرامبەر خوێندکارەکانی ڕاوەستابوو دەیویست مەراسیمێ بەئەنجام بگەیەنێت. تەواو کاتێ کەدەیویست زمان هەڵبێنێ، باڵندەیەک لەو کاتەدا دەستی بەخوێندن کرد. مامۆستاکەش وتی: بەم جۆرە(مەراسیمەکە بەئەنجام گەیشت.)

مویرز: مەبەستم بوو بڵێم ئێمە ئەفسانەی نوێ دادەهێنین، بەڵام ئێوە وتتان نەخێر، هەر ئەفسانەیەک کە ئەمڕۆ ئێمە دەیگێڕینەوە ڕیشەی لە ئەزموونی ڕابردووماندایە.

کەمبڵ: بابەتە بنچینەییەکانی ئەفسانە یەکسانن و هەمیشەش یەکسان بوون. ئەگەر دەتەوێ بزانی میتۆلۆژیا چییە، ئەوا کلیلی وەڵامی ئەم پرسیارە ناساندنی ئەو کۆمەڵگایە کەتۆ پێوەندییت لەگەڵدا هەیە ؛هەر سیستەمێکی میتۆلۆژی لە کۆمەڵگەیەکی تایبەت و لە سنوورێکی دیاریکراودا گەشەی کردووە. پاشان دەچنە نێو مەیدانی مامەڵەکردن لەگەڵ یەکتری و ڕووبەڕووبوونەوەی هاوبەرامبەرو لەگەڵ یەکتریدا کۆدەبنەوە، دواجار خۆت لەبەردەم میتۆلۆژیایەکی ئاڵۆزتردا دەبینیتەوە.
بەڵام ئەمڕۆ سنوور بۆ ئەم مەسەلەیە نییە. تەنیا میتۆلۆژیایەکی ڕاست کە لەمڕۆدا هەبێ میتۆلۆژیای ئەم گەردوونەیە و، ئێمەش ئەم شێوە میتۆلۆژیایەمان نییە.

بەبڕوای من لە سەرتاسەری ئەم گەردوونە. نزیکترین شت بەمیتۆلۆژیا بوودیزمە، بوودیزم هەموو شتەکان وەک بوونەوەرێکی بوودیزمی دەبینێ. تەنیا کارێک دەبێ بکرێت ئەوەیە کە بوودیزم بناسین. پێویست بەوە ناکات هیچ ئەنجام بدەین. تەنیا کارێک دەبێ بکرێ ئەوەیە بزانین ئەو بوونەوەرە کێیە و پاشان لەگەڵ هەموو برایانی ئەم بوونەوەرانە پێکەوە لە پێوەندییەکدا کار بکەین.

مویرز: باس لە برایان دەکەیت؟

کەمبڵ: بەڵێ. بەو جۆرەی کە من لە هەموو میتۆلۆژییەکاندا بینیوومە، برایەتیی تایبەتە بەکۆمەڵگەیەکی داخراو. لە کۆمەڵگە داخراوەکاندا توندوتیژی ئاراستەکەی بەرەو دەرەوەیە.

بۆ نموونە، هەر دە فرمانەکە(ئەوەی نێو کتێبی پیرۆز) دەڵێ: (مەکوژە) پاشان لەبەشی دووەمدا دەڵێ: (بڕۆ بۆ کەنعان و هەرکەسێک لەوێیە بیکوژە). ئەمە مەیدانێکی داخراوە. ئەفسانەکانی تایبەت بەعێشق و بەشداری، تەنیا پەیوەستە بەگرووپەکانی ناوەوەو گرووپەکانی دەرەوەش شتێکی تەواو جیاوازن. ئەمەش مانای وشەی gentile (ئەوەی جوولەکە نییە) دەگەیەنێ، واتا ئەو کەسەی سەر بەهەمان سیستەمی ناوخۆ نین.

مویرز: ئەگەر وەک جلەکەی من لەبەر نەکەیت، بەمن نامۆی.

کەمبڵ: کەواتە ئەفسانە چییە؟ لە یەکێ لە فەرهەنگی وشەکاندا هاتووە، ئەفسانە بەواتای چیرۆکی خوداکان. پاشان پرسیارێکی تر دێتە ئاراوە: خودا چییە؟ خودا بەرجەستەکردنی هێزێکی پاڵپێوەنەر یان سیستەمێکی ئەرزشی(بەهایی)یە کە کاریگەریی لەسەر ژیانی مرۆڤ و بوونەوەران هەیە ـــ ئەو هێزە هێزی جەستەی خۆت و سروشتە. ئەفسانەکان تەواو ڕووی وەرگیراوەی توانادارییی ڕۆحی مرۆڤن و هەمان ئەو توانایەن گیان دەبەخشنە ژیانی ئێمە و جیهان. بەڵام کۆمەڵێ ئەفسانە و خودا هەن تایبەتن بەکۆمەڵگایەکی تایبەت و پارێزەری ئەو کۆمەڵگا تایبەتەن. یان بەشێوەیەکی تر دەتوانین بڵێین، دوو جۆرە ئەفسانەی تەواو جیاواز هەیە، یەکێکیان ئەفسانەیەکە بەتەواوی بەسروشت و دنیای سروشتی خۆتەوە دەتبەستێتەوە، ئەو

دنیا سروشتییەی تۆش سەربەوی، پاشان ئەفسانەی دووەم ئەو ئەفسانەیەکە بەتەواوی سۆسیۆلۆژییە، بەکۆمەڵگایەکی تایبەتەوە پەیوەستت دەکات. ئێوە بەتەواوی مرۆڤێکی سروشتی نین، ئەندامی نێو گرووپێکی تایبەتن. دەتوانی لەمێژووی میتۆلۆژیای ئەوروپاییدا کارلێکردنی ئەم دوو سیستەمە ببینی. هەمیشە کۆمەڵگای سیستەمی ئۆرینیتی سیستەمی هۆزە کۆچکەرەکانە، تاک دەتوانێ بزانێ سەنتەری گرووپەکەی لەکوێوەیە. میتۆلۆژیای شکاندنەوە بەلای سروشتدا پەیوەستە بەکۆمەڵگەی کشتوکاڵی.

کەلەپووری کتێبی پیرۆز، جۆرێکە لە میتۆلۆژیای ڕوو لە کۆمەڵگە. لەوێدا سروشت بەر تانەوتەشەر دەدرێ. لێکۆڵەرەوانی سەدەی نۆزدەیەم، میتۆلۆژیاو ئاین بەکۆششێک دادەنێن بەرەو کۆنترۆڵکردنی سروشت. بەڵام ئەمە کارێکە دەچێتە بۆتەی سیحر وجادووگەرییەوە، نەک میتۆلۆژیاو ئاین. ئاینە سروشتییەکان، هەوڵیان بۆ کۆنترۆڵکردنی سروشت نییە، بەڵکو یارمەتیی مرۆڤ دەدەن تا لەگەڵ سروشتدا خۆی بگونجێنێ. بەڵام کاتێ وەکو ئەهریمەن تەماشای سروشت دەکرێت، ئەو کاتە مرۆڤ خۆی لەگەڵ سروشتدا ناگونجێنێ، بەڵکو هەوڵی کۆنترۆڵکردن یا کارێکی لەم جۆرە دەدات، بۆیە لەم ساتەوە هەوڵ و ناکۆکی و بڕینەوەی جەنگەڵ و لەناودانی میللەتە ئەسڵییەکان دەچنە نێو دەستووری کاری مرۆڤەوە. لێرەوە بەم جۆرە کارو ڕەوشتانە مرۆڤ خۆی لەسروشت دادەبڕێ.

مویرز: ئایا ئەمە هۆی ئەوەیە کە ئێمە دەست بەسەر سروشت یان سەرکوتی سروشت دەکەین؛ لەبەرئەوەی قینمان لێیەتی، یاخود شتێکی تری تێدا نابینین لەوە زیاتر کە بیخەینە خزمەتی خۆمانەوە؟؟!

کەمبڵ: بەڵێ، هەرگیز ئەو ئەزموونەم لەبیر ناچێت کە لەژاپۆندا هەمە، ئەو جێگایەی هیچ کەسێک تێیدا نازانێت گوناهکردن و باخچەی بەهەشت چییە. یەکێک لەتێکستەکانی شینتۆ دەڵێ: پرۆسەی سروشت ناتوانێ شەیتانی بێ. هەر پاڵپێوەنەرێکی سروشتی نابێ چاک بکرێت، بەڵکو دەبێ ئەو پاڵپێوەنەرە جوان بکرێت و خۆش بکرێ. گرنگی پێدانێکی جوان بەبالای سروشت و هاوکاری لەگەڵ

سروشتدا هەیە، تەنانەت لە هەندێ لە باخچەکانیاندا ناتوانیت بزانی سروشت کەی تەواو دەبێت و هونەر کەی دەست پێ دەکات بەڕاستی ئەمە ئەزموونێکی مەزن بوو.

مویرز: بەڵام جۆی بەڕێز، ئەمڕۆ تۆکیۆ بەشێوەیەکی زۆر ئازاراوی ئەم جۆرە نموونەیە ڕەت دەکاتەوە، تۆکیۆی ئەمڕۆ خەریکە بەتەواوی سروشتی تێدا ون دەبێت، تەنیا هەندێ باخچەی بچووکی تێدایە کە تا ئێستا هەندێ کەس خۆشیان دەوێن.

کەمبڵ: پەندێک لە ژاپۆن هەیە دەڵێ: لەگەڵ شەپۆلەکاندا بلەرزێ و بجووڵێرەوە، تەواو ئەوەی کەئێمە لە بۆکسێندا دەیڵێین، لەگەڵ بۆکس وەشێنیدا لارو گرژبەوە، تەنیا (١٥٠) ساڵ دەبێت کەپێری Perry دەروازەکانی ژاپۆنی بەڕووی ئێمەدا کردەوە، لەماوەی ئەم زەمەنەدا ژاپۆن چووەتە ژێر بارێکی گران لە کاری میکانیکی، بەڵام ئەوەی من لە یابان بینیم ئەوەیە ئەوان تا ئێستاش توانای ئەوەیان هەیە پارێزگاری لەسەربەرزیەتی خۆیان بکەن، ئەوان بۆ خۆیان نوێنەرایەتیی دنیای ئامێر دەکەن. کاتێ بەرەو نێو ساختمانێکی ژاپۆنی هەنگاو هەڵدێنی، جارێکی تر دەچێتە نێو ژاپۆنەوە. دەرەوەی ماڵەکان لە نیویۆرک دەچێت.

مویرز: (پاراستنی سەربەرزییان، شتێکی سەرنجراکێشە) سەرەڕای ئەوەی شارەکان گەورە دەبن و دەردەکەون، ئەوان هەر لەنێو ڕۆحی خۆیاندان، واتا لەو جێگایەی کەتێیدا بوونەوەری ناوخۆیی دەژی، ئەوان تا ئەو کاتەش هەروەک تۆ دەڵێی گونجاون لەگەڵ سروشتدا.

کەمبڵ: لەکتێبی پیرۆزدا هەمیشەیی پاشەکشە دەکات، سروشت گەندەڵ بووەو هەرەسی هێناوە. لەبیری کتێبی پیرۆزدا ئێمە لە تاراوگەدا دەژین.

مویرز: هەر لەم کاتەدا کە ئێمە لێرەدا دانیشتووین و سەرقاڵی گفتوگۆین لە بەیوروتدا ئۆتۆمبیلەکان یەک لەدوای یەک مین ڕێژ دەکرێن دژ بەیەکتری بەکاردەهێنرێن ئیسلامییەکان دژ بەمەسیحییەکان، مەسیحییەکان دژ بەموسڵمانان و مەسیحییەکان دژ بەمەسیحییەکان. بەبڕوای من قسەکەی

مارشاڵ ماک لۆهان ڕاست بوو کە دەیوت: تەلەفزیۆن جیهانی بۆ گوندێکی بچووک گۆڕیوە–بەڵام ئەو نەیدەزانی ئەو گوندە جیهانییە بەیرووتە، ئەمە بۆ تۆ چی دەگەیەنێت؟

کەمبڵ: بەبڕوای من ئەوان نەک تەنیا نازانن بڕوا ئاینییەکانیان بەسەر گرووپە تایبەتییەکەی خۆیاندا جێبەجێ بکەن، بەڵکو ناشزانن بڕوا ئاینییەکانیان لە ژیانی هاوچەرخدا بەسەر بوونەوەرە مرۆییەکانیشدا جێبەجێ بکەن. ئەمەش نموونەیەکە لەسەر نەکەوتنی ئاین لە ڕووبەڕووبوونەوەی بەرامبەر بەجیهانی هاوچەرخ، ئەم سێ ئەفسانەیە تادوایین هەناسە دەجەنگن، ئەوان توانای ڕوبەڕووبوونەوەی ئایندەیان لەدەست داوە.

مویرز: پێویستمان بەچ جۆرە ئەفسانەیەکی نوێ هەیە؟

کەمبڵ: نموونەی ئەو ئەفسانەیەی کەتاک بەهەموو گۆی زەوییەوە دەبەستێتەوە، نەک تەنیا بەگروپە خۆماڵییەکەی خۆیەوە، دەتوانی لەولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا بیبینی. لەم ولاتەدا (١٣) کۆڵۆنیی بچووک و جیاواز هەبوون، هەر هەموویان بڕیاریان دا لەسەر بناغەی بەرژەوەندی هاوبەش و بێ هیچ گوێدانە بەرژەوەندیەکی تاکەکەسی کارکەن.

مویرز: لەسەر دروشمی مۆری گەورەی ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا شتێکی لەم بابەتە هەیە.

کەمبڵ: مۆری ڕەسمی، ڕەنگدانەوەی هەمان ئەو واقیعەیە. نموونەیەکم لە گیرفانە لەسەر ئەو مۆرە ڕەسمییە، ئەو مۆرە لەسەر یەک دۆلاریدایە. لێرەدا ئامانجەکانی شێوەگیریی ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکای ڕاگەیەندراوە. تەماشای ئەم دۆلارە بکە. ئەمە مۆری ڕەسمیی ولاتە یەکگرتووەکانە. گەر تەماشای هەرەمی دەستە چەپ بکەیت. هەرەمەکە چوار ڕووی هەیە. ئەمانە چوار خاڵی بازنەیەکن. کەسێک لەم گۆشەیە و یەکێکی تر لەو گۆشەیەی تر و، کەسێکی تر لە گۆشەکەی تردایە. هەرکە چوویتە بەشی خوارەوەی هەرەمەکە، یادەکەویتە ئەمبەری یان ئەوبەری. کاتێ کە دەگەیتە سەرەوە هەموو خاڵەکان بەیەکتری دەگەن و لەوێدا چاوی خودا کراوەیە.

یەک دۆلاریی ئەمریکی

مۆری ڕەسمیی ولایەتە یەکگرتووەکان

مویرز: بەبڕوای ئەوان ئەمەش خودای عەقڵ بووە.

کەمبڵ: بەڵێ، یەکەمین وڵاتە لەسەر بناغەی ململانێی بونیادنەنراوە، بەڵکو لەسەر بناغەی عەقڵ. ئەوانیش پیاوە شەریف و خودا پەرستەکانی سەدەی هەژدەهەم بوون. لێرەدا دەستەواژەی (پشت بەخودا) نووسراوە. بەڵام ئەو خوایە خوای ئینجیل نییە. ئەو پیاوانە بڕوایان بەدەرپەڕاندن لە بەهەشت نەبوو. ئەوان بەگومان نەبوون لەوەی کەزەینی مرۆڤ لە خودا جیا کراوەتەوە. کاتێ زەینی مرۆڤ لە خەم و پەژارە

نێوەندەکانی زەمەن پاک دەبێتەوە، ئەوەی کە بەتیشکی ئاوێنە پاککراوەکان دەبینێ ڕەنگدانەوەی زەینی عەقڵانیی خوداییە. ئەوەی بەخوداتانەوە دەبەستێت عەقڵە. ئەم پیاوانە هیچ ئیلهامێکی تایبەتیان لەبارەی هیچ بابەتێکەوە نەبوو، هەروەها پێویستیشیان بەو ئیلهامە نەبوو، لەبەرئەوەی گەر هاتو عەقڵ لەهەر جۆرە سستی و ناتەواوییەک پاک بێتەوە، ئەو کاتە ئەوەندە توانای تێدا دەبێت تابتوانێ خوا بناسێتەوە، هەرچی مرۆڤی جیهان هەیە دەتوانن ئەم کارە ئەنجام بدەن، لەبەرئەوەی هەرچی مرۆڤ لە دنیادا هەیە توانای بەکارهێنانی عەقڵیان هەیە.

هەرچی مرۆڤە توانای بەکارهێنانی عەقڵیان هەیە. ئەمەش پرنسیپی بنەڕەتیی دیموکراسییە، لەبەرئەوەی عەقڵی مرۆڤ هەر هەموو توانای ناسینی ڕاستییان هەیە، ئەو کاتە پێویست بەدەسەلاتێکی تایبەت یان ئیلهامی تایبەت نییە کە پێت بڵێت ئەمە ئەو ڕێگەیەیە کە دەبێ بیگریتەبەر.

مویرز: ئەم نیشانانەش لە میتۆلۆژیاوە دێن.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام لە تایبەتمەندییەکی تایبەتی میتۆلۆژیاوە. سەرچاوەکەیان میتۆلۆژیا یان پەیامی تایبەت نییە. بۆ نموونە هیندییەکان بڕوایان بە پەیامی تایبەت نییە. ئەوان لە بارودۆخێکدا دێنە قسە کە تێیدا گوێیان بۆ گوێگرتنی گۆرانیی بوونەوەران و چاویان بەرامبەر بەبەهای عەقڵی خوداوەندا کردووەتەوە. ئەمەش جۆرێکە لە بیرکردنەوەی بنەڕەتییانەی خوایانە. ڕەتکردنەوەی بیری دەرپەڕاندن لە بەهەشت دابڕانی خودی مرۆڤ لە بەهەشت ناگەیەنێ.

ئێستاش بۆ مۆری ڕەسمیی ئەمریکا بگەڕێینەوە. ئەگەر نهۆمەکانی ئەم هەڕەمە بژمێریت دەبینی ژمارەیان (١٣) نهۆمە، گەر بڕوانیتە خوارەوەی هەڕەمەکە دەبینی ژمارەی ئەو نهۆمانە بەڕۆمانی نووسراون. ئەم ژمارەیە هەزار و هەفت سەد و هەفتا و شەشە (١٧٧٦). گەر ژمارەکانی ئەم ژمارەیە پێکەوە کۆبکەیتەوە، دەبینی دەکاتە ژمارەی بیست و یەک کەئەویش تەمەنی عاقڵیە. وانییە؟ لەساڵی (١٧٧٦) بوو کەئەم سیازدە ولایەتە سەربەخۆیی خۆیان ڕاگەیاند. ژمارەی سیازدەیەم ژمارەی گۆڕان و دووبارە لەدایک بوونەوە. لە ئاخرین شێوی مەسیحدا، دوازدە پەیامبەرو یەک مەسیح هەبوون، کەئەویش ئامادەی مەرگ و دووبارە لەدایکبوونەوە بوو. ژمارەی سیازدە

دەرچوونە لەسنووری کۆتی دوازدە بۆ مەودای باڵایی. لەبازنەی بورج و ڕۆژدا دوازدە نیشانەت هەیە. ئەو پیاوانە لە سەرتاسەری کاروانەکەیان سوودیان لەژمارەی (١٣) وەردەگـــرت وەک ژمـــارەی ڕاپەڕین و دووبارە لەدایک بوونەوە و ژیانی نوێ و ڕاوەستانی پەتی.

مویرز: بەڵام ئایا لەڕووی پراکتیکەوە بەڕاستی (١٣)ویلایەت هەبوو.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام ئایا ئەم مەسەلەیە تەنیا ئاماژە بۆکردنێکی سیمبولیانە نەبوو؟ ئەی ناشێ ئەم کردەیەش ڕێکەوت بووبێ. ئەم سیازدە ویلایەتە سیمبولی ئەو شتەبووە کە هەبووە.

مویرز: نووسینێکی تریش لەخوارەوە نووسراوە، ئەو نووسینەش ئەم بابەتە ڕوون دەکاتەوەNovus ordo seclorum سیستمی نوێی جیهان.

کەمبڵ: ئەمە سیستمی نوێی جیهانەو، نووسینەکەی سەرەوە "Annuit Coeptis" بە مانای (بە دەستکەوت و چالاکییەکانمان پێ کەنیوە ئەو).

مویرز: ئەو

کەمبڵ: بەڵێ، ئەو، ئەو چاوە، ئەوەی بەچاو نیشان دراوە. عەقڵە. لە لاتینیدا پێویست بەوە ناکات ڕاناوی تاکی نێرینە بۆ ئەو بەکاربێنی؛ ئەم ڕاناوە دەتوانێ نێر، مێ، یان شتێک بێت. بەڵام هێزی ئاسمان (واتە خودا) بەکارەکانمان پێ کەنیوە. بەم جۆرە دنیا لەسەر هەمان بناغەی یەکەم خوڵقاندن و دروستبوون بونیادنراوە. ئەوەی ئەمەی دۆزیوەتەوە ڕەنگدانەوەی بنەڕەتیی خوڵقاندنی خوایە لە ڕێگەی عەقڵەوە. گەر تەماشای پشتی ئەم هەرەمە بکەین، بیابانێک دەبینین. گەر تەماشای پێشی هەرەمەکە بکەیت برێک گیا دەبینی تازە سەریان لەخاک دەرهێناوە. بیابانەکە سیمبولی ئەو ئاشووب و شەڕوشۆڕە یەک بەدوای یەکەیە کەئەورووپای گرتووەتەوە و ئێمەش بەناوی عەقڵەوە خۆمان لێ هێنایە دەرەوە، نەک بەناوی هێزەوە. وڵاتێکمان دروست کرد، لەدڵی ئەو وڵاتەدا ژیانی نوێ دەگەشێتەوە. ئەمەش مانای ئەو بەشەی ئەم هەرەمەیە.

ئێستا بڕوانە لای دەستی ڕاستی دۆلارەکە. لێرەدا هەڵۆیەک دەبینی، هەڵۆ بەواتای باڵندەکەی زیۆس، ئەو هەڵۆیە لە حاڵەتی دابەزینە لەمەلەکووتی خواوە بۆ مەیدانی زەمەن. ئەم باڵندە سیمبولی بنەڕەتیی بەرجەستەکردنی خوداخوازییە. ئەم هەڵۆ کەچەڵە، هەڵۆی ئەمریکی، هاوتای هەڵۆی پلەبەرزی خودای مەزنی زیۆسە.

ئەو هەڵۆیە دێتە خوارەوە و دێتە نێو دنیای دوولایەنە دژەکان و دێتە نێو بواری کردارەوە. یەکێک لەڕووەکانی کردار جەنگەو ئەوی تریش ئاشتییە. بۆیە لەیەکێک لەچنگەکانی (١٣) تیری هەڵگرتووە ئەو تیرانە سیمبولی جەنگن، لەپێکەی تریشی لقی درەختێکی (لۆریڵ) هەڵگرتووە کە (١٣) گەڵای پێوەیەو سیمبولی بنەڕەتیی گفتوگۆی ئاشتیخوازانەیە. ئەم هەڵۆیە چاوی بڕیوەتە لقی درەختە لۆریڵ. ئامانجخوازەکان ئەوانەی وڵاتی ئێمەیان بونیاد نا حەزیان دەکرد ئێمە بڕوانینە ئەم لایەنە، واتە لایەنی پێوەندییە دیپلۆماتییەکان و ئەو شتانەی بابەتی ئەمەن. سوپاس بۆ خودا کەتیرەکانی لە پێکەی تریا هەڵگرتووە، چونکە ئەگەری ئەوە هەیە بەکارنەهێنرین.

وێنەی هەڵۆی سەر مۆری ڕەسمی و دۆلاری ئەمریکی

ئێستا ئەم هەڵۆیە نوێنەری چییە؟ نوێنەری شتێکە لەو نیشانە پرشنگدارەی تەوقی سەرییەوە دەبینرێ، ڕۆژێکیان لە دەزگای خزمەتگوزاری دەرەوە لە واشینتۆن، وتارێکم دەربارەی میتۆلۆژیا و سۆسیۆلۆژیا و سیستمی سیاسیی هیندییەکان پێشکەش دەکرد. وتەیەک لە کتێبێکی هیندی لەسەر سیاسەت هەیە دەڵێ: لەسەر دەسەڵاتدار پێویستە لەدەستێکیدا چەکی شەڕ هەڵگرێ، واتا کوتەکێکی گەورە و لە دەستەکەی تریشی دەنگی ئاشتی لەمیانەی گۆرانیی کاری هەرەوەزییەوە. لەوێدا وەستابووم و دەستەکانم ڕێک وەکو وێنەکە ڕاگرتبوو، لەپڕ هەرچی لە هۆڵەکەدا بوون دەستیان بە پێکەنین کرد. تێ نەگەیشتم چییە، هەر هەموویان ئاماژەیان بۆ دواوە کرد کاتێ، منیش تەماشای پشتەوەی خۆم کرد، بینیم ڕاست لەپشتەوەم وێنەی ئەو هەڵۆیە هەڵواسراوە و تەواو وەکو هەیئەتی من وەستاوە. کە تەماشای وێنەی هەڵۆکەم کرد، ئەو سیمبولەی سەرسەری و ئەو نۆ پەڕەی کلکیشیم بینی. ژمارەی نۆ ژمارەی دابەزینی هێزی ئاسمانییە بۆ جیهان. زەنگی مژدەدەری ئانجلۆس لە کلیسای کاتۆلیکیدا نۆ جار لێ دەدا.

لە سەرووی سەری هەڵۆکەوە نۆ ئەستێرە هەیە کە بەشێوەی ئەستێرەی داود کێشراون.

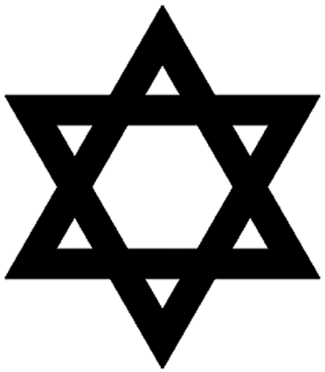

نەخشەی مۆری سلێمان

مویرز: ئایا پێ ناچێت ئەوە مۆری سلێمان بووبێت.

کەمبڵ: بەڵێ، دەزانی بۆچی پێیان وتووە مۆری سلێمان؟

مویرز: نەخێر.

کەمبڵ: حەزرەتی سلێمان خوویەکی هەبوو هەرچی گیانلەبەری بابەتی ئەژدیهاو و دێو درنج هەبوو لەنێو گۆزەڵەدا بەندی دەکردن. ئەی تۆ حیکایەتی هەزارو یەک شەوت وەبیر نایە، کاتێ کەقۆرییەکانیان دەکردەوە، جنۆکەیەکی لێ دەهاتە دەرێ؟ لێرەدا تێبینیی ئەوەم کرد کەمۆری سلێمان لە سیازدە ئەستێرە پێک هاتووە و پاشان بینیم کە هەریەک لەم سێ گۆشانە چوارتایەکی فیساگۆرسین.

مویرز: چوارتایی بوون؟

کەمبڵ: ئەمە سێ گۆشەیەکە لە (١٠) خاڵ پێک هاتووە. خاڵێک لە نێوەندو چوارخاڵیش لە هەریەک لەلاکان بەجۆرێک ژمارەیان ٩ لا دەبێت. یەک، دوو، سێ، چوار، پێنج، شەش، حەوت، هەشت، نۆ. ئەمەش سیمبولی سەرەکیی فەلسەفەی فیساگۆرسە، ئەم سیمبولە توانای ڕاڤەکردنی هەمەچەشنەی لەبابەتی میتۆلۆژی و گەردوونی و دەروونی و کۆمەڵایەتیدا هەیە. یەکێکیان ئەو خاڵەی سەرەوەیە، ئەو خاڵە نمایشکەری سەنتەری ئەخلاقییە، هەرچی بوونەوەرو نابوونەوەرەکان هەن، زادەی ئەون.

مویرز: کەواتە سەنتەری وزەیە؟

کەمبڵ: بەڵێ. یەکەمین دەنگ ئەو دەنگە بوو (ڕەنگە مەسیحییەک بۆ ئەم مەبەستە وشەی خوڵقێنەر بەکاربێنێ) کەزادەی جیهان و تەقینەوەی مەزن بوو، هەر ئەو تەقینەوە مەزنە سەرچاوەی ڕژاندنی باڵاترین وزە بۆ نێو بواری زەمەن بوو. هەرکە دێتە نێو سەنتەری کاتەوە، بۆ جووتە دژبەیەکەکان دابەش دەبێ، بەم جۆرە ئەوەی یەکە دەبێتە دوو، بۆ دووانەی دژ بەیەک دابەش دەبێت. کاتێک کە دوو شتمان لەبەردەستدا بێت، ئەوا بۆ دۆزینەوەی پێوەندیی لەنێوان ئەو دووانەیە سێ شێواز

هەیە: یەکەم شێواز ئەوەیە کەیەکەمیان بەسەر ئەوی تردا زاڵ بێت ؛ دووەم ئەوەیە کە ئەوی تر بەسەر ئەم یەکەدا زاڵ بێت ؛ سێیەم ئەوەیە لەپێوەندییەکی هاوسەنگدا ئەم دووانە جێگیر بن. لە کۆتاییدا هەموو شتەکان، لە چوارچێوەی ئەم سێ شێوە پێوەندییە هاوبەرامبەرەدا لە چواربەشی فەزادا دەجووڵێنەوە.

شیعرێکی لائوتسە هەیە لە کتێبی تائو–تە چینگیدا هاتووە دەڵێ: کەسێک لە دڵی بوونی باڵایدا دێتە دەرێ. لە دڵی ئەو یەکە دووان پەیدا دەبێت، لە دڵی دووەوە، سێ پەیدا دەبێت؛ لە دڵی سێشەوە هەموو شتەکان پەیدا دەبن.

ئەو کاتەی بۆم دەرکەوت کە لەمۆری ڕەسمیی ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا دوو دانە لەم سێ گۆشە سیمبولیانە هەن و پێکەوە گرێ دراون، لەپڕ بەو ئەنجامە گەیشتم کە ئێمە سیازدە خاڵمان بۆ هەر سیازدە ولایەتەکە هەیە، سەرەڕای ئەوەش بەلانی کەمەوە شەش لووتکەمان هەن، یەکێکیان لەسەرەوە و یەکێکیان لەخوارەوەو چوارەکەی تر لەچوار لاکەن. بەو جۆرەی کەبۆی دەچم ئەمە ئەوە دەگەیەنێت کەڕەنگە لە هەریەک لەو ئاراستانە، گوێمان لە وشەی خولقاندن بێت. ئەمەش پرسی بنەڕەتی دیموکراسییە. دیموکراسی وای دادەنێت کە تاک لەهەر گۆشەیەکەوە دەتوانێ قسان بکات و ڕاستی بڵێ، لەبەرئەوەی عەقڵی ئەو لەحەقیقەت جیانەبووەتەوە و ئەوەشی پێویستە لەسەری جێبەجێی بکات، هەستەکانێتی کەدەبێ ڕوونیان بکاتەوە و پاشان بکەوێتە قسە.

کەواتە ئەو وێنەیەی لەسەر ئەم دۆلارە کێشراوە، نیشاندەری ئەم ڕوانینە نایابەیە، کەباڵایی تێیدا خۆی نیشانی جیهان دەدات. ئەمەش ئەو شتەیە کەویلایەتە یەکگرتووەکانی لەسەر بونیادنراوە. گەر دەتەوێ بەڕاستی وڵات بەڕێوەبەری، دەبێ لە سەرووی سێ گۆشەکەوە فەرمانڕوایی بکەی، لەوێدایە چاوی جیهان لە سەرەوەیە.

لەبیرمە کەلاو بووم، دەقی وتاری ماڵئاواییی جۆرج واشنگتنیان پێ داین و داوایان لێ کردین هەر هەموو ئەو دەقە کورت بکەینەوە. بەتەواوی ئەوەم لەیادە کەجۆرج واشنتۆن دەڵێ: (ئێمە لە ئەنجامی شۆڕشی خۆمان، لەو تێوەگلان و ئاژاوەیە خۆمان هێنایە دەرەوە کە لە ئەوروپادا ڕووی دا). دوا وتەی واشنتۆن دەڵێ: ئێمە ناچینە نێو یەکێتییە دەرەکییەکانەوە. هەتا جەنگی جیهانیی یەکەم پابەندی ئەم وتانە بووین.

پاشان ڕاگەیاندنی سەربەخۆیمان وەلاوەناو لەجیهاندا بەشداریمان لە داگیرکردنەکانی بەریتانیا کرد.. بەم جۆرە ئێستا ئێمە لەیەک لای هەرەمەکە وەستاوین. لەیەکەوە بۆ دوو ڕۆیشتووین. لەڕووی سیاسی و مێژووییەوە ئێستا ئەندامێکین لەیەک لای پرسکە. چیتر نوێنەری پرنسیپی ئەو چاوە نین کە لەسەرەوەیە. هەموو سەرقاڵییەکانی ئێمە ئابووری و سیاسەتە، گوێ نادەینە دەنگ و دەنگدانەوەی عەقڵ.

مویرز: دەنگی عەقڵ ئایا هەمان ئەو شێوە فەلسەفییەیە کە ئەم سیمبولە میتۆلۆژیانە پێشنیاری دەکەن؟

کەمبڵ: بەڵێ، وایە. ئێستا خاوەنی ئەو گواستنەوە گرینگەیت کەپێش (٥٠٠) ساڵ پێشتر ڕووی دا. ئەم مێژووە پەیوەستە بەدەرکەوتنی بووداو فیتاگۆرس و کۆنفیسیۆس و لائوتسەوە، ئەگەر لائوتسەیەک هەبووبێ. ئەم مێژووە مێژووی بێداربوونی عەقڵی مرۆڤ بوو. لەو سەردەمە بەدواوە چیتر لەڕێگەی هێزە ئاژەڵییەکانەوە فەرمانڕەوایی ناکرێ و زانیاریی پێ نابەخشرێ. چیتر نە لێکچوواندنی زەویی کێڵراوو نەجووڵەی ئەستێرەکان ڕێنوێنی مرۆڤ نین، بەڵکو ئەوەی کەڕێنوێنیی مرۆڤ دەکات عەقڵی مرۆڤە.

مویرز: ئەو ڕێگەیەش...

کەمبڵ: ڕێگەی مرۆڤە و ئەڵبەتە ئەوەی کەعەقڵ وێران دەکات هەڵچوونە. هەڵچوونی سەرەکی لە سیاسەتدا چاوچنۆکییە، چاوچنۆکی ئەو شتەیە مرۆڤ بەرەو ناخ دەباتە خوارێ. لەبەر ئەم هۆیەشە ئێمە لەجیاتی ئەوەی لە لووتکەی هەرەمەکەدا بین لەملاو ئەولای هەرەمەکەین.

مویرز: هەر لەبەر ئەم هۆیەش بوو کە دامەزرێنەرانی ئێمە دژ بەدەمارگیری ئاینی بوون.

کەمبڵ: ئەم جۆرە شتەش بەهیچ جۆرێک قبووڵکردنی نەدەکرا، هەر لەبەر ئەم هۆیەش ئەوان ئەندێشەی کەوتن و گوناهیان ڕەت دەکردەوە. هەموو مرۆڤێ توانای ئەوەی

هەیە کە لەزەینی خودا بگات. پەیامێکی تایبەت نییە تایبەت بەکەسانێکی تایبەت بێت.

مویرز: ئێستا دەتوانم بەو ڕاستییە بگەم، کە چۆن سالآنێکی دوورو درێژی باس و لێکۆڵینەوەی نێو سیمبوڵە میتۆلۆژییەکان وای لێ کردی و ئەو توانایەی پێ بەخشیت کەئەم مۆرە گەورەیە بەم جۆرە بخوێنێتەوە. ئایا زۆربەی ئەو پیاوانەی کە خوداپەرست بوون بەوتەی تۆ، ئاشکراکردنی ئەم چەمکە ناوکۆییە میتۆلۆژییانە دەربارەی هەوڵەکانیان بۆ بونیادنانی وڵاتێکی مەزن بۆ ئەوان جێگای سەرسوڕمان نەبوو.

کەمبڵ: باشە بۆ سوودیان لەم سیمبولانە وەرگرت؟

مویرز: ئایا زۆربەی زۆری ئەم سیمبولانە سیمبولی ماسۆنی نین؟

کەمبڵ: ئەوانە نیشانەی ماسۆنین، مانای چوارتایی فیساگۆرسی لە سەدەکانەوە شتێکی ناسراوە، بێگومان ئەو زانیارییانە لە کتێبخانەی تۆماس جیفەرسۆندا هەبوون. پێش هەموو شتێ ئەوان کەسانی هۆشمەند بوون. جیهانی ڕۆشنگەری لە سەدەی هەژدەهەمدا هی پیاوانی خاوەن مەعریفە بوو، لە دنیای سیاسەتدا ژمارەیەکی کەم لەم پیاوانە دەبینران. بۆ میللەتی ئێمە دەرفەتێکی پڕ سامان بوو تا ئەم جۆرە کەسانە دەسەلآتیان بەدەست بێ و کاریگەرییان بەسەر ڕووداوەکانی ئەو زەمەنەوە هەبێ.

مویرز: چ ڕوونکردنەوەیەک هەیە بۆ پێوەندیی نێوان ئەم سیمبولانە و ماسۆنییەکان و ئەو واقیعەی کە ژمارەیەکی زۆر لە بونیادنەران سەر بەتیمی ماسۆنی بوون؟ ئایا ڕژێمی ماسۆنی بەجۆرێک لە جۆرەکان دەربڕینی بیری ئەفسانەیی نییە؟

کەمبڵ: بەڵێ، پێم وایە هەوڵێک بوو سەرچاوەکەی لێکۆڵینەوەی زانستی بوو بە مەبەستی دووبارە دروستکردنەوەی سیستمی پێشڕەوایەتی تا بگاتە ئاشکراکردنە ڕۆحییەکان. بونیادنەرانی پێشوو کە ماسۆنی بوون، بەڕاستیش تا ئەوپەڕی توانا بڕوا ئاینییە میسرییەکانیان خوێندبووەوە. لە میسردا ئەهرامەکان بەتەپۆڵکەی یەکەم یان تەپۆڵکەی بناغەیی دادەنرێن. پاش ئەوەی لافاوی سالآنەی نیل دەست

بەنیشتنەوە دەکات یەکەمین تەپۆڵکەیەک کە لەئاوەوە سەر دەهێنێتە دەرەوە نیشانەی دووبارە لەدایکبوونەوەی جیهانە. ئەمەش هەمان ئەو شتەیە کە ئەو مۆرە دەری دەخات.

مویرز: پێ دەچێت لە دڵی سیستمی بڕوای تایبەتی تۆدا ناکۆکییەک هەبێت، هەندێ جار گێژ دەبم و تێ ناگەم. لەلایەک دەستخۆشی لەو پیاوانە دەکەیت کەئیلهام بەخش و خوڵقێنەری سەردەمی عەقڵ بوون، و لەلایەکی دیکەشەوە پیرۆزبایی لەلۆک ئیسکای ڤاکەر دەکەیت لەبەرئەوەی لە فیلمی شەڕی ئەستێرەکاندا ئەم عیبارەتەی ژێرەوە وتراوە: (کۆمپیوتەر بکوژێنەوەو پشت بەهەستەکانی خۆت ببەستە.) چۆن هاوپەیمانییەک دروست دەکەیت لە نێوان ڕۆڵی زانست کە عەقڵەو ڕۆڵی بڕوا کە ئاینە؟

کەمبڵ: نا، نا، دەبێ جیاوازی لە نێوان عەقڵ و ئەندێشەدا دانێیت.

مویرز: چ جیاوازییەک لە نێوان عەقڵ و ئەندێشەدا هەیە؟ ئایا کاتێ بیردەکەمەوە، سەرقاڵی بەعەقڵکردنی کاروبارەکان نیم؟

کەمبڵ:بەڵێ، عەقڵت جۆرێکە لە ئەندێشە و بیرکردنەوە، بەلآم بیرکردنەوە دەربارەی شتەکان ئەوە ناگەیەنێ کە تۆ ئەو شتانەت عەقلآندووە. دۆزینەوەی ڕێگەیەک بۆ بڕینی دیوارێک، ئەمە عەقڵ نییە. مشکێک بە ماڵینی لووتی بەم لاو ئەولادا ڕەنگە ڕێگەیەک بدۆزێتەوە بۆ مەبەستێک، ئێمەش بەهەمان شێوە ڕێگەچارەیەک بۆ شتێک دەدۆزینەوە. بەلآم ئەمە عەقڵ نییە. دەبێ عەقڵ خەریکی دۆزینەوەی زەمینەی بوون و بونیادی بنچینەیی سیستمی گەردوونی بێت.

مویرز: کەواتە کاتێک ئەو پیاوانە وەک چاوی عەقڵ، قسەیان لەسەر چاوی خوداکان کردووە، مەبەستیان ئەوەبوو کە بناغەی بوونمان وەکو کۆمەڵگەو کولتوورو نەتەوەکان لە خسڵەتی بنەڕەتیی گەردوونەوە سەرچاوەی گرتووە؟

کەمبڵ: ئەمە شتێکە هەڕەمی یەکەم دەیڵێ. ئەو هەڕەمە هەڕەمی جیهانەو هەڕەمی کۆمەڵگەکەمانەو هەردووکیان یەک شێوەن. ئەمە کۆمەڵگەی ئێمەو ئەویش ئافەریدەی خودایە.

مویرز: میتۆلۆژیام هەیە تایبەتە بەهێزی ئاژەڵان، بۆ شێوەی کێڵان و تۆوکردنی زەوییش میتۆلۆژیای تایبەتمان هەیە بە پیتی و خوڵقاندن و خودای دایک، بۆ ڕووناکیی ئاسمان و بۆ ئاسمانەکانیش میتۆلۆژیامان هەن، بەڵام لەسەردەمی هاوچەرخدا هێزی گیانلەبەر و سروشت و زەوی تۆوکراومان تێ پەڕاندووە، ئەستێرەکان چیتر ئەوەندە گرنگ نین تەنیا ئەوە نەبێ کۆمەڵێ هەستی تایبەتن بەشتی سەیرو سەمەرو ڕووبەرێک بۆ سەفەر لەنێو بۆشاییدا، لە زەمینەی میتۆلۆژیای پەیوەست بەشێوەی ژیانی مرۆڤەوە، ئێمە لە چ ڕووبەرێکدا وەستاوین؟

کەمبڵ: تا ماوەیەکی دوورو درێژی نابینە خاوەنی میتۆلۆژیا شتەکان توندتر لەوەی کەببنە ئەفسانە گۆڕانیان بەسەردا دێت.

مویرز: بەڵام چۆن بێ ئەفسانە دەژین؟

کەمبڵ: مرۆڤ ناچارە ڕوویەک یان لایەنێک لە ئەفسانە بدۆزێتەوە و پێوە بلکێ و بەژیانی تاکەکەسی خۆیەوە پەیوەستی بکات. ئەفسانە لە بنەڕەتدا چوار ئەرکی هەیە: یەکەم ئەرکی سۆفیگەرییە– ئەمەش هەمان ئەو ئەرکەیە قسەم لەسەر کرد، لەڕاستیدا ئەم ئەرکە بریتییە لە درککردنی ئەوەی کە جیهان و مرۆڤ چەند سەرسوڕهێنەرن و هەروەها تاقیکردنەوەی حورمەتە دەربارەی ئەم نهێنییە. ئەفسانە، جیهان دەکاتەوە بەڕووی مەودای نهێنی و درککردن بەو نهێنییەی کە ژێرخانی هەموو وێنەکانە. ئەگەر ئەو نهێنییەت لەدەست دا، ئەوا میتۆلۆژیا لەدەست دەدەیت. ئەگەر لەمیانەی هەموو شتەکاندا نهێنی دەرکەوێت، ئەوا گەردوون بۆ وێنەیەکی پیرۆز دەگۆڕێت. لە هەموو بارودۆخێکدا لە جیهانی باڵاییدا تۆ هەمیشە قسە لەگەڵ نهێنیی باڵاییدا دەکەیت.

ئەرکی دووەم مەودای کوسمولۆجیکەڵە(گەردووناسی)یە ئەم مەودایەکە زانست سەرقاڵێتی؛ ئەم زانینیە شێوەی گەردوون دەخاتە ڕوو، بەڵام بەجۆرێک نهێنی هەر لە جێگای خۆیدا دەمێنێتەوە، ئەمڕۆ ئێمە بەگومانین لەوەی زاناکان هەموو وەڵامێکیان لایە. بەڵام زانا مەزنەکان پێمان دەڵێن: (نەخێر ئێمە هەموو وەڵامێکمان لا نییە.

دەتوانین بەئێوە بڵێین چۆن کار دەکات، بەڵام ناتوانین بڵێین چییە؟) کاتێ شقارتەیەک دەسووتێنی، ئەو ڕووناکییە چییە کەپەیدا دەبێت ؟ دەتوانی بڵێی ئەمە ئەکسیدی ئۆکسیدیسیۆنە، بەڵام ئەمە بۆ من هیچ شتێک ناگەیەنێت.

سێیەم ئەرک، ئەرکی سۆسیۆلۆژیە کە بریتیە لە بەرگریکردن لە سیستمێکی کۆمەڵایەتیی دیاریکراو و بایەخدان بەو کۆمەڵگەیە. لێرەدایە کە ئەفسانەکان لەشوێنە جیاجیاکاندا جیاوازییان لەگەڵ یەکتریدا هەیە. دەکرێ میتۆلۆژیایەکت هەبێ بەتەواوی دەربارەی فرە هاوسەری و دەشکرێ میتۆلۆژیایەکی تەواوت دەربارەی تاک هاوسەری هەبێ. هەریەک لەم میتۆلۆژیانە لە جێگای خۆیانەوە ڕاستن. پێوەندیی بەوەوە هەیە کە لەکوێدای. ئەوەی لەجیهانی ئێمەدا باوە ئەوەیە ئەرکی کۆمەڵایەتیی ئەفسانەیە و ئەم شێوە ئەرکەش سەردەمی بەسەرچووە.

مویرز: مەبەستان چییە؟

کەمبڵ: ئاماژە بەیاسا ڕەوشتییەکان دەکەم؛ ئەو یاساو ڕێسایانەی کە دەبێ لە کۆمەڵگەیەکی چاکدا هەبن، هەموو سیفەتەکانی یەهوو دەربارەی شێوەی پۆشاکێکە کەدەبێ بپۆشرێت، شێوەی ئاکاری کەسەکان لەگەڵ یەکتریداو هەموو ئەو شتانەی لە بابەتی ئەمانەن کە لە ساڵانی هەزارەی یەکەمی پێش زایینیدا هەبوون، کۆن بوون.

بەڵام ئەفسانە ئەرکی چوارەمیشی هەیە، ئەمەش ڕۆڵێکە پێم وایە ئەمڕۆ دەبێت هەمووان پەیوەست بین پێوەی – مەبەستیشم لەو ئەرکە ئەرکی پەروەردەییە، چونکە مرۆڤ لەسایەی هەموو بارودۆخێکدا ژیانی مرۆڤایەتی دەژی، دەکرێ ئەفسانەکان فێری ئەوەت بکەن.

مویرز: کەواتە ئەو چیرۆکە کۆنانەی دەیزانین و زار بەزارو وەچە لەدوای وەچە دەمانگێڕایەوە چیتر ئەرک نین و، ئێمەش فێری ئەرکێکی تر نەبووین.

کەمبڵ: ئەو چیرۆکە کۆنەی لە ڕۆژئاوادا هەمانبوو، کە لەسەر کتێبی پیرۆزو لەسەر ڕوانینێک بۆ گەردوون بونیادنرابوو کەبۆ هەزارەی یەکەمی پێش زایینی دەگەڕێتەوە؛ لەگەڵ ڕوانینمان بۆ کەون و لەگەڵ کەرامەتی مرۆڤدا ناگونجێ، ئەو ڕوانینە بەتەواوی سەر بەجێگەیەکی ترە.

ئەمڕۆ پێویستە لەسەرمان فێربین چۆن دەگەڕێینەوە بۆ گونجان لەگەڵ حیکمەتی سروشتدا، جارێکی تر هەست بە برایەتیی خۆمان و گیانلەبەران و ئاو و دەریا بکەین، وتنی ئەو وتەیەی کە خودایەتی سەرچاوەی ئاگاییی جیهان و هەموو شتەکانە، وەکو جۆرێک لەوتنی حەتمیەتی پانتیزمە(یەکێتی بوون) بەڵام پانتیزم وشەیەکی هەڵخەڵەتێنەرە. ئەم وشەیە ئەوە دەگەیەنێ کەخودایەک هەیە لەشێوەی کەسایەتیدا نیشتەجێی جیهانە، بەڵام لەڕاستیدا بیرێکی ئا لەم جۆرە نەخراوەتەڕوو، بیرەکە بریتییە لە ترانس تیۆلۆژیکەڵ (لە پشتەوەی خوداناسی). ئەمەش بیرێکە پێناسە ناکرێت، نهێنییەکە ئاشکرا ناکرێت، جۆرێکە لە هێز و سەرچاوە و کۆتایی و زەمینەی بەرگریکردن لە تەواوی ژیان و بوون.

مویرز: تێبینیی ئەوە ناکەی کە چۆن خەڵکی هاوچەرخی ئەمریکا بیری کۆنی سروشتییان ڕەت کردووەتەوە، بەو سیفەتەی ئەم بیرە وێنەیەکە لە خودایەتی ؛ چوون ئەم بیرە ڕێگر بووە لەبەردەمیان بۆ بەئەنجامدانی پەیداکردنی دەسەڵات بەسەر سروشتدا، بەبێ کوشتنی خودا چۆن دەتوانین درەخت لە ڕەگوڕیشەوە دەرهێنین و ڕەگی زەوی دەربهێنین و ڕووبارەکان بۆ ناوچەی نیشتەجێ بوون بگۆڕین؟

کەمبڵ: ڕاستە، بەڵام ئەمە بەتەنیا سیفەتەکانی ئەمریکای هاوچەرخ نییە، بەڵکو قێزەونکردنی سروشت لە کتێبی پیرۆزەوە هاتووە، ئەوانیش بەمیراتی لە ئاینەوە وەریان گرتووە، بەتایبەتیش لە ئینگلتەراوە لەگەڵ خۆیاندا هێنایان. خودا لەسروشت جودایەو سروشتیش لەلایەن خوداوە نەفرەتی لێ کراوە. ئەم بۆچوونەش پەیوەندە بەسەفەری پەیدابوونەوە، سەرچاوەکەشی لێرەوەیە: دەبێ گەورەی جیهان بین.

بەڵام گەر بێتو بیر لەخۆمان بکەینەوە دەبینین ئێمە لە زەوییەوە هاتووینەتە دەرەوە، نەک لە جێگایەکی ترەوە، دەبینین ئێمە لەسەر زەوین و ئاگاشمان لە زەوییە، ئەوەش چاوی زەوی و ئەویش دەنگی زەوییە.

مویرز: زانایان بەشێوەیەکی ئاشکرا باس لە پرنسیپی Gaia دەکەن.

کەمبڵ: بەڵێ لەم باسەدا هەموو گۆی زەوی وەکو ئۆرگانیزمێک تەماشا دەکرێ.

مویرز: زەویی دایک. ئایا ئەم ڕوانینە نوێیە، ئەفسانەیەکی نوێ ناخوڵقێنێ؟

کەمبڵ: ڕەنگە شتێک بخوڵقێ، تۆ ناتوانی پێشبینی بکەی ئایا ئەو ئەفسانەیە چۆن دەبێت، هەروەها ناشتوانی پێشبینی ئەوە بکەیت ئەمشەو خەون بەچییەوە دەبینی، ئەفسانەو خەونەکان هەردووکیان لەیەک سەرچاوە پەیدا دەبن، ئەم دووانە دەرئەنجامی شێوە تێگەیشتنێکن و، پاشان لە قاڵبی سیمبولیدا دەردەبڕێن. تەنیا ئەفسانەیەک کە بەهای هەیە ئەو ئەفسانەیە کە قسە لەسەر ئەستێرەکان دەکات، نەک شارو مرۆڤ، بەڵکو قسە لەسەر گشت ئەستێرەو نێشتەجێبووانی ئەو ئەستێرەیە دەکات. ئەمەش بۆچوونی منە دەربارەی ئەو ئەفسانەیەی کە لەئایندەدا دەردەکەوێ.

ئەو شتەی پێوەی سەرقاڵ دەبیت، بەتەواوی هەمان ئەو شتەیە کە هەموو ئەفسانەکان خەریکی بوون گەشەکردنی تاک لە کەسێکی پشت بەستوو بەکەسانی دی، بۆ کەسێکی باڵغ و پاشان هەڵهاتن بۆ دەرەوە، پاشانیش چۆنییەتی پێوەندیی پەیداکردن لەگەڵ ئەم کۆمەڵگایەو پێوەندیی ئەم کۆمەڵگایە بەسروشت و جیهانەوە. ئەمانە کۆمەڵە شتێکن هەر هەموو ئەفسانەکان قسەیان لەسەر کردووە، دەربارەی لە ئایندەشدا دەربارەی ئەم شتەش قسە دەکەن. بەڵام ئەو کۆمەڵگایەی قسەی لەسەر دەکرێ، کۆمەڵگای ئەم ئەستێرەیە. بەبێ دەرکەوتنی ئەم ئەفسانەیە، خاوەنی هیچ شتێک نابی.

مویرز: تۆ ئاماژە بەوە دەکەیت کە ئەفسانەی ڕۆژگاری ئێمە لێرەوە دەست پێ دەکات؟

کەمبڵ: بەڵێ، ئەمەش ئەو زەمینەو بناغەیە ئەفسانەی دەبێ لەسەر بونیاد بنرێت، ئەو ئەفسانەیە بەڕاستی لە هاوڵاتیبوونی مندا نییە، لێرەیە لە چاوی عەقڵە، واتە لە چاوی عەقڵە نەک لە کۆمەڵگەی ئاینیماندا، لە چاوی عەقڵە نەک لە کۆمەڵگەی زمانەوانیماندا، دەبینی ئەو فەلسەفەیە بۆ هەموو ئەم ئەستێرەیە دەبێ، نەک ئەم گرووپ و ئەو گرووپ.

کاتێک لەسەر مانگەوە تەماشای گۆی زەوی دەکەیت، دابەشبوونی سنوورو

دەسەڵاتەکان نابینی. بەڕاستی ئەمەش دەکرێ سیمبولێک بێت بۆ ئەفسانەی نوێ ئەو ئەفسانەی کە بەڕێگەوەیە. ئەمەش ئەو وڵاتەیە خەریکی وەسفکردنێین و خەڵکەکانیشی ئەوانەن ئێمە لەگەڵیان یەکدەگرینەوە.

مویرز: لەو پاشماوانەی کە تۆ کۆت کردوونەتەوە، هیچ کەسێک زیاتر لەسەرۆک سیاتل Chief Seattle بە ئاشکراو ڕوونی ئەم مانا ڕەوشتییەم لا بەرجەستە ناکات.

کەمبڵ: سەرۆک سیاتل Seattle دواین وتەبێژبوو کە لەسەر سیستمی ڕەوشتی سەردەمی بەردینی کۆن Paleolithic قسەی کردووە. دەوروبەری ساڵی (١٨٢٥) حکوومەتی ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا خوازیاری کڕینی زەویی خێڵەکان بوو، ئەو زەویانە تایبەت بوون بۆ نوێ هاوردەکان، بۆ ئەوانەی تازە ڕوویان دەکردە ئەمریکا، ئەو کاتە سەرۆک سیاتل دژ بەو کارە وتارێکی جوانی نووسی، ئەو وتارە دەربڕینێکی ڕەوشتییانەیە دەربارەی هەموو ئەو قسانەی کە ئێمە دەیکەین.

سەرۆک کۆمار لەواشنتنەوە نامەیەکی ئاڕاستە کردووم، داوای کڕینی زەوییەکانمان دەکات، ئێمە چۆن ئاسمان و زەوی دەکڕین و دەفرۆشین؟ ئەم بیرو ئەندێشەیە بەتەواوی نامۆیە بەئێمە، ئێمەیەک خاوەنی سازگاریی هەواو و درەخشان ئاو نەبین چۆن دەتوانرێت ئەوانە بکرێت.

هەر پارچەیەکی ئەم زەوییە لای مرۆڤی من پیرۆزە، هەر گەڵا سنەوبەرێکی درەخشان، هەر کەنار دەریایەکی لماوی، هەر تەمێک سەر سەری جەنگەڵەکان دەگرێ، هەر مێرگوزارێ، هەر مێروویەکی وزە وزکەر، لە بیرەوەری و ئەزموونی گەلەکەمدا پیرۆزن هەر هەموویان ئەمانە.

ئێمە بەئەندازەی ئەو خوێنەی کە لەدەمارەکاندا دەگەڕێ، ئاشناین بەو ئاوەی بەنێو درەختەکاندا دەکشێ، ئێمە بەشێکین لە زەوی و زەوییش بەشێکە لە ئێمە، گوڵە بۆن خۆشەکان خوشکی ئێمەن، هەرچی ورچ و ئاسک و هەڵۆیە برامانن. هەموو ئەمانە سەر بە یەک خێزانن، هەر لە لووتکەی تاوێرو گولاوی درەخت و گەرمیی جەستەی ئەسپەکان و مرۆڤ هەر هەموویان سەر بەیەک خێزانن.

ئەو ئاوە سازگارانەی بەجۆگەلەو ڕووبارەکاندا ڕێ دەکەن تەنیا ئاو نین، خوێنی باووباپیرانمانن. گەر زەوییەکانمان بەئێوە فرۆشت دەبێ ئەوە بزانن ئەو زەوییانە پیرۆزن، هەر ڕەنگدانەوەیەکی تارمایی ئاسا لەنێو ئاوی سازگاری دەریاچەکان، باس لەبەسەرهات و بیرەوەرییەکانی ژیانی میللەتەکەم دەکەن. خوڕەخوڕی ئاو، دەنگی پشت بەپشتی منە.

ڕووبارەکان برامانن. ئەو ڕووبارانە تینوێتیمان دەشکێنن، کەشتییەکانمان دێننە جووڵە، خواردن دەبەخشنە نەوەکانمان. بۆیە بەڕادەی میهرەبانیتان بەرامبەر بەبراکانتان، ئەوەندەش بەرامبەر ئەو ڕووبارانە میهرەبان بن.

گەر زەوییەکانمان پێ فرۆشتن، چاک بزانن هەوای ئەو زەوییانە پڕ نرخ و بەهان، هەواش لەگەڵ ژیاندا ڕۆحی خۆی دابەش دەکاو ژیان وەبەردێنێ. ئەو هەوایەی کەیەکەمین هەناسەی بەباووباپیرانمان بەخشی هەر ئەو هەوایەش دواین هەناسەی لێ سەندنەوە، هەر هەواشە ڕۆحی ژیان بەمنداڵەکانمان دەبەخشێ، گەر زەوییەکانمان پێ فرۆشتن، پێویستە بەدابڕاوی و پیرۆزییەوە پارێزگاری بکەن، وەک ئەوەی جێگایەکەو مرۆڤ بۆ چەشتنی تامی هەوا سەردانی دەکات، ئەو هەوایەی لە گوڵزارەکانەوە شیرینیی خۆی چنگ دەکەوێ.

ئایا ئەو شتانە فێری منداڵەکانتان دەکەن کە ئێمە منداڵەکانمان پێ گۆش کردوون؟ ئەو وانەیەی کە زەوی دایکمانە؟ ئەو دەردەی زەوی تووشی دێ، بەسەر هەموو مرۆڤانی نیشتەجێی سەر ئەو زەوییەدا تەشەنە دەکا.

ئەوەی ئێمە دەیزانین زەوی سەر بەمرۆڤ نییە، بەڵکو مرۆڤ سەر بەزەوییە، هەموو شتەکان پێکەوە پەیوەستن، هەروەک چۆن پەیوەستی خوێن پێکمانەوە دەبەستێ، مرۆڤ تۆڕی ژیان ناچنێت، بەڵکو مرۆڤ تەنیا داوێک یان پارچەیەکە لەو تۆڕی ژیانە، هەر گرفتێ تووشی ئەو تۆڕە بێت، بەسەر خۆشیدا دێت.

تەنیا شتێک هەیە دەیزانین ئەویش ئەوەیە کە خودای ئێمە خودای ئێوەشە، زەوییش لای خودا بەنرخە، زیان گەیاندن بەزەوی واتە پێشێلکردن و ئیهانەکردنی ئەو کەسەیە کە دروستی کردووە.

چارەنووسی ئێوە بۆ ئێمە نهێنییەکە. چی ڕوو دەدات کاتێک هەموو گاکێوییەکان

سەربڕن و ئەسپە کێوییەکان ڕام کرێن؟ چی ڕوو دەدات گەر هاتو هەرچی گۆشە نهێنییەکانی نێو جەنگەڵ هەیە، پڕکرێن لە بۆنی گەلە مرۆڤ و چاوئەندازی تەپۆلکە جوانەکان ون بێت و تەلبەندی ئامێرە هاوچەرخەکان دای پۆشێ، ئەو کاتە کوێ دەبێتە بێشە؟ ئایا ئەوانیش لەناودەچن؟ هەڵۆکان ڕوو لە کوێ کەن، ئەوانیش ون دەبن؟ کێ بەئەسپە گرگنە توندرەوەکان بڵێ ماڵئاواو بەشکارچێتی بڵێ ماڵئاوا؟ ئەمەیە کۆتاییی ژیان و دەسپێکردنی مانەوەیە.

کاتێ دواین پیاوی هیندیی سوور بەخۆی و پێدەشتەکەیەوە لەناوچێت، بیرەوەرییەکانیشی دەبنە تەنیا سێبەرە هەورێک و بەسەر دەغڵەکاندا گوزەردەکەن ؛ئایا ئەو کاتە ئەم کەنارو دارستانانە هەروا لە جێگای خۆیان دەمێننەوە؟ ئایا شتێک لە ڕۆحی گەلەکەم دەمێنێتەوە؟

هەروەک چۆن کۆرپەڵە ئەوەندە لێدانی دڵی دایکی خۆش دەوێ، ئێمەش ئەم زەوییەمان ئەوەندە خۆش دەوێ، گەر زەوییەکانمان پێ فرۆشتن، ئەوەندەی ئێمە خۆشمان دەوێن ئێوەش خۆشتان بوێ، چۆن چاودێریمان دەکردن، ئاوهاش چاودێرییان، بەو جۆرەی بیرەوەریی ئەم زەوییە دەدرێتە دەستان هەروا بیپارێزن. بۆ گشت منداڵان ئەم زەوییە بپارێزن، خۆشتان بوێ بەئەندازەی خۆشەویستیی خودا بۆ ئێمە.

چۆن ئێمە پارچەیەکین لە زەوی تۆش پارچەیەکی زەویت، ئەم زەوییەمان زۆر لا بەنرخە، دەبێ هەرواش لاتان بەنرخ بێ. ئێمە تەنیا یەک شت دەزانین ئەویش ئەوەیە یەک خودا هەیە، هیچ مرۆڤێ چ سوور بێت یان سپی لە کۆتاییدا ناتوانێ دابڕاو بێت، سەرباری هەموو شتێکیش ئێمە برای یەکترین.

گەشتێک لە ناخەوە

2 یەکێک لەو شتانەی لە ئەفسانەدا دێتە پێشمان، ئەوەیە لەقوولاییی کەندەلانی هەزار بەهەزارەوە، دەنگی ڕزگارکەرێکمان بەرگوێ دەکەوێ. ساتی ڕەش ئەو ساتەیە کە پەیامی ڕاستەقینەی گۆڕانکاریی تێدا دەردەکەوێ، لە تاریکترین ساتدا ڕووناکی دەردەکەوێ.

مۆیرز: یەکێک لێی پرسیم، بۆ نووساوی بەم ئەفسانانەوە، لەو شتانەی جۆزیف کەمبڵ دەیڵێ، چی بەدی دەکەیت؟ لە وەڵامدا وتم: (ئەم ئەفسانانە لەگەڵمدا دەدوێن، چون ڕاگەیەنەرێ ئەو شتەن من لەناخی خۆمدا بەڕاستیان دەزانم) بۆ وایە؟ بۆچی ئەم چیرۆکانە ئەو شتانەم پێ دەڵێن کە من لەناخمدا بەڕاستیان دەزانم؟ ئایا ئەم ڕاستییە لەزەمینەی هەستمەوە هەڵدەقوڵێ، یا لەناهۆشمەندیمەوە، ئەو ناهۆشمەندییەی بەمیراتی لە هەموو ئەو کەسانەوە بۆم ماون کە لەپێش مندا هەبوون؟

کەمبڵ: بەڵێ ڕاستە، تۆ هەمان ئەو جەستەو ئەندام و وزەیەت هەیە، کە(٣٠٠٠٠) هەزار ساڵ پێش ئێستا مرۆڤی کرومانیون هەیبوو. چ لەشاری نیویۆرک بژی یان لە ئەشکەوتەکاندا، هەر بەهەمان قۆناغی ژیاندا تێ دەپەڕی کە بریتییە لە منداڵێتی تا دەبیتە هەرزەکار تا دەگەیتە گەشەکردنی سێکسی کە لە کەسێک کە تائێستا پشت بەستووبوو بەکەسانی تر بۆ کەسێک بەرپرسیاری پیاوانە یان ژنانە دەگرێتە ئەستۆ، پاشان هاوسەرێتی، وردە وردەش جەستە دادەکەوێ و هێز لەدەست دەدات و پاشان

ئەمری. خاوەن هەمان جەستەو هەمان ئەزموونی جەستەیین، بۆیە پەرچدانەوەت بۆ وێنە هەمان پەرچدانەوە دەبێت. بۆ نموونە یەکێک لە وێنە جێگیرەکان، ململانێی نێوان هەڵۆو مارە. مار وابەستەیە بەزەوییەوەو هەڵۆش لەپەروازی ڕۆحدایە. – ئایا ئەمە هەر ئەو ململانێیە نییە کە ئێمە مومارەسەی دەکەین؟ دواییش کاتێک ئەم دووانە تێکەڵ بەیەکتری دەبن، دەبنە ئەژدیهایەکی سەرسوڕهێنەر، واتە دەگەین بەشێوە مارێک کەباڵی هەیە. لە سەرتاسەری گێتیدا مرۆڤ ئاشنایی لەگەڵ ئەم جۆرە وێنانەدا هەیە، جا چ لە ئەفسانەکانی پۆلینسی بێت یا ئەفسانەی ئیرۆکویس یا میسری، وێنەکان یەکسانن و باس لە مەسەلە یەکسانەکان دەکەن.

مۆیرز: کاتێکیش لەسەردەمە جیاوازەکاندا دەردەکەون، تەنیا پۆشاکی جیاواز لەبەردەکەن.

کەمبڵ: بەڵێ، بەتەواوی وەکو ئەوە وایە کەشانۆگەرییەک بۆ جێگەیەکی تر برابێ، ئەکتەرەکان لەهەر جێگایەک پۆشاکی ئەو ناوچەیە بپۆشن و هەمان نمایشنامە پێشکەش بکەن.

مۆیرز: ئەم وێنە ئەفسانەییدانە، تاڕادەیەک ناهۆشمەندانە لە وەچەیەکەوە بۆ وەچەیەکی تر دەڕۆن.

کەمبڵ: ئەم بابەتە تابڵێی سەرنجراکێشە، لەبەرئەوەی باس لە نهێنییە قووڵەکانی خودی تاک و هەموو شتەکانی تر دەکات. ئەم نهێنییە نهێنییەکی ترسناک و جوانە، هەموو بۆچوونە جێگیرەکانت تێک دەشکێنێ ئەو بۆچوونانەی دەربارەی شتەکان هەتە، لە هەمان کاتدا ئەم نهێنییە تابڵێی سەرنجڕاکێشە، چونکە دەربارەی سروشت و بوونی تۆیە. کاتێک دەست دەکەین بەقسەکردن لەسەر ئەم شتانە، واتا دەربارەی نهێنییە دەرونییەکان و ژیانی دەروونی و ژیانی نەمری، ئەوەندە وێنەت لەبەر دەستدا نییە. بەپشت بەستن بەخۆت دەست پێ دەکەیت و پەناش بۆ ئەو وێنانە دەبەیت کە بەڕاستی لەسیستەمێکی تری بیرکردنەوەدا هەن.

مۆیرز: بەدرێژاییی سەدەی ناوەڕاست ئەم هەستە هەبوو کە دەبێ جیهان بەو جۆرە

بخوێنرێتەوە وەک ئەوەی پەیامێکی بۆت هەیە.

کەمبڵ: بەڕاستییش هەروایە، ئەفسانەکان یارمەتیت دەدەن، ئەم پەیامانە بخوێنیتەوەو، لە ئەگەر خوازییە نموونەییت ئاگادار دەکەنەوە.

مویرز: لەم بارەیەوە نموونەیەکم بۆ دەهێنیتەوە.

کەمبڵ: یەکێک لەو شتانەی لە ئەفسانەدا دێتە پێشمان، ئەوەیە لە قووڵاییی کەندەڵانی هەزار بەهەزارەوە، دەنگی ڕزگارکەرێکمان بەرگوێ ئەکەوێ. ساتی ڕەش ئەو ساتەیە کە پەیامی ڕاستەقینەی گۆڕانکاریی تێدا دەردەکەوێت، لەتاریکترین ساتدا ڕووناکی هەڵدێ.

مویرز: ئەمەش ئەو شیعرەی Roothke وەبیر دەهێنێتەوە کەدەڵێ: (چاوەکانت لەساتی تاریکیدا دەست بەبینین دەکەن). تۆش دەڵێی ئەفسانە ئەم هۆشەی بۆ هێنای.

کەمبڵ: من لەگەڵ ئەو ئەفسانانە دەژیم، ئەوان هەمیشە بەردەوام بەگوێمدا دەچرپێنن، ئەمەش ئەو گرفتەیە کە دەکرێ بەخوازیاری لێی تێ بگەین ئەویش ئەوەیە کە لەناخماندا یەکگرتنێک لەگەڵ مەسیحدا ڕوو دەدات. لە ناختاندا مەسیح نامرێ. پاش مەرگ و زیندووبوونەوەش لە ناختاندا مەسیح بەزیندوویی دەمێنێتەوە، دەشتوانی لەگەڵ شیڤا Shiva شدا یەکگرتنێ ئەنجام بدەی، بۆ نموونە مامۆستایانی یۆگا لە قووڵبوونەوە دووردرێژەکانیاندا لەچیاکانی هیمالایادا دەیانوت: من شیڤام.

مویرز: ئەی بەهەشت، ئەو ئامانجەی کە خەونی هەموانە، ئایا ئەمەش لە دەروونماندا نییە.

کەمبڵ: لە دەروونماندان، بەهەشت و دۆزەخ و خوداکان هەر هەموویان. ئەمەش ئەو مانا قووڵەیە ئۆپانیشاد هیندییەکان لە سەدەی نۆهەمی پێش زاین بڕیاریان لەسەردا، هەرچی خوداو دنیاکان هەن لە دەروونماندان. ئەو خەونانە خەونی مەزنکراوی نەمرکراون، خەونیش دەرکەوتنە لە شێوەی وێنەی وزەکانی لەش کە لەگەڵ یەکتریدا لە ململانێدان، ئەفسانەش ئەم شتەیە. ئەفسانە دەرکەوتن و وێنە

سیمبولییە وزەکانی لەشە، لەگەڵ یەکتریدا ململانێیانە. ئەم ئەندامە شتێک و ئەویتر شتێکی تی ئەوێ، مێشکیش یەکێکە لەو ئەندامانەی کەشتێکی تر دەخوازێ.

مویرز: کەواتە، کاتێ کە خەون دەبینین، وەک ئەوە وایە لە ئۆقیانووسێکی فراوانی پر لە ئەفسانەدا سەرقاڵی ڕاوکردن بین کە.

کەمبڵ: دەڕۆیت، دەڕۆیی بەرەو قووڵاییی قووڵایی. ڕەنگە تێکەڵ و پێکەڵییەک و سەر لێشێوانێکت تووش بێت، بەڵام – وەک پەندێکی پۆلینزی دەڵێ: وەک ئەوە وایە تۆ لەسەر پشتی نەهەنگێک بیت کە هەوڵی ڕاوکردنی ماسییە بچووکەکان دەدات، ئێمەش لەسەر نەهەنگێک وەستاوین، زەمینەی بوون، زەمینەی بوونمانە، کاتێک دەڕوانینە دنیای دەرەوە، هەموو ئەو وردەکارییانە لێرەو لەوێ دەبینین، بەڵام هەرچەندە بڕوانینە ناوەوە، دەبینین سەرچاوەی هەموو ئەو شتانە خۆمانین.

مویرز: ئێوە باس لە میتۆلۆژیایەک دەکەن کە لە زەمەنی خەوندا هەیە، ئایا زەمەنی خەون چییە؟

کەمبڵ: زەمەنێکە لە میانەی خەوندا تێی دەکەوی، خەونێک کە دەیبینی باس لە بارودروخێکی هەمیشەیی دەکات کە لەدەروونتدا ئامادەیە، بەو جۆرەش باس لە هەلومەرجی کاتی ژیانتان دەکات.

مویرز: دەکرێ ئەم بۆچوونە زیاتر ڕوون بکەیتەوە؟

کەمبڵ: بۆ نموونە، ڕەنگە نیگەرانیی ئەوە بیت ئاخۆ ئەو تاقیکردنەوەی ئەنجامی ئەدەیت تێدا سەردەکەوێ یان سەرناکەوی. بۆیە جۆرە خەونێک دەبینی کە خەونی تێکشکانن، پاشان بۆت دەردەکەوێ کە ئەم تێکشکانە زۆر سەرنەکەوتنی تر لە ژیانتدا بەرجەستە دەکا. هەموو ئەم سەرنەکەوتنانە پێکەوە کۆبوونەتەوە. فرۆید دەڵێ: تەنانەت ڕوونکراوەترین خەون هێشتا بەتەواوی ڕوون نەکراوەتەوە، خەون سەرچاوەیەکی بێ کۆتاییی زانیاریی ڕۆحییە دەربارەی خودی ئێوە.

ئەم ڕووەی خەون، ڕوویەکی تاکەکەسیی پەتییە، کە پێوەندیی هەیە بەمەسەلەکانی وەک (ئایا ئەم تاقیکردنەوەیە بەسەرکەوتوویی ئەنجام دەدەم) یا (ئایا لەگەڵ ئەم کچە

دەبمە هاوسەر). بەڵام لە ڕوویەکی ترەوە، مەسەلەی ئەنجامدانی تاقیکردنەوە، مەسەلەیەکی تەواو تاکەکەسی نییە. هەر مرۆڤێ دەبێ لەبەردەم هەندێ ڕووبەڕووبوونەوەدا بوەستێ و بەسەریاندا زاڵ بێ. ئەم بابەتە دیاردەیەکی کۆنی وێنەیە. بۆیە هەرچەندە ئەمە خەونێکی تاکەکەسییە، بەڵام جۆرێک ناوەڕۆکی ئەفسانەناسیی بنەڕەتیی تێدایە، ئەم دوو ڕووەش -لایەنی تاکەکەسی و مەسەلەی گشتی مەزن ئەو مەسەلە تاکە کەسییەی، کە نموونەیەکی ناوخۆییی ئەو مەسەلەیە- لە هەموو شارستانییەتەکاندا بەدی دەکەیت، بۆ نموونە هەر مرۆڤێک دەبێ ڕووبەڕووی گرفتی ڕووبەڕووبوونەوەی مەرگ بێتەوە، ئەمەش نهێنییەکی پێوانەییی گشتییە.

مویرز: لە خەونەکانمانەوە فێری چی دەبین؟

کەمبڵ: فێری ئەو شتانە دەبی کە دەربارەی خۆتانن.

مویرز:چۆن ئاگاداری خەونەکانمان دەبینەوە و ئاوڕیان لێ دەدەینەوە؟

کەمبڵ: یەکەم کارێک کە دەبێ ئەنجامی بدەین ئەوەیە کە یەکەمجار خەونەکانت وەبیر بێنەوە و پاشان هەوڵ بدە ئەو خەونانە تۆمار بکەو بەشێکی بچووکی ئەو خەونانە یادێک و وێنەو بیرێک لەبەرچاو بگرەو پاشان پێوەندییەکی لەگەڵ دامەزرێنە. ئەوەی وەبیرت دێتەوە بەجوانی و چەند جارێک بینووسەوە، ئەو کاتە بۆت دەردەکەوێ کە خەون پابەندە بەکۆمەڵێ ئەزموونەوە. دەلالەت و مانای تایبەتی لە ژیانتدا هەیە. هەروەها نەشتزانیوە ئەو کاریگەرییەی بۆ سەر ژیانت هەبووە. هەر زوو دوابەدوای ئەمە خەونی تر دێن و لێکدانەوەکانت بەرەو پێشتر دەبەن.

مویرز: پیاوێک جارێک پێی وتم: ئەو وەبیری نایە کە خەونی بینیبێت، تا ئەو کاتەی کە خانەنشین کراوە. لەپڕ پاش ئەوەی کەجێگایەک نەبووە کەوزەکانی خۆی تێدا چڕکاتەوە، بۆ ئەم مەبەستەش پەنای بۆ خەون بردووە و خەونی بینیوە و خەونی بینیوە. ئایا پێت وانییە کە ئێمە لە کۆمەڵگە مۆدێرنەکاندا بەرە و پێشتگوێخستنی دەلالەتی خەونەکانمان ئەڕۆین؟

کامبڵ: لەو کاتەوەی کە پەڕتووکی (لێکدانەوەی خەونی) فرۆید بڵاوبووەتەوە، زیاتر گرنگی بەخەون درا. تەنانەت پێش بڵاوبوونەوەی ئەو پەڕتووکەش لێکدانەوەی خەون هەبوو. مرۆڤ بۆچوونی هەڵبەستراوی هەبوو لەمەڕ خەون بۆ نموونە (شتێک کەڕووی دەدا، دەوترا شتێک ڕوو دەدا لەبەرئەوەی خەونم بینیووە کە ڕوو دەدات.

مویرز: بۆچی ئەفسانە جیاوازیی هەیە لەگەڵ خەوندا؟

کەمبڵ: بەو بەڵگەیەی کەخەون ئەزموونێکی تاکە کەسیی ئەم زەمینە قووڵ و تاریکەیە کە بریتییە لە ستوونی ژیانی هۆشمەندیمان و ئەفسانە خەونی کۆمەڵگەیە. ئەفسانە خەونی گشتییە و خەون ئەفسانەی تایبەتە. گەر هاتو ئەفسانەی تایبەت و خەونی تایبەتت لەگەڵ ئەفسانەی گشتیدا بگونجێ، ئەوە مانای وایە تۆ پێوەندییەکی ڕێکوپێکت لەگەڵ گرووپی خۆتا هەیە. گەر هاتو وا نەبوو، ئەوا لەنێو دارستانێکی تاریکدا لەسەر سەختییەکدای کەڕووبەڕووی دەبیتەوە.

مویرز: کەواتە گەر هاتو خەونە تایبەتەکانم لەگەڵ میتۆلۆژیای گشتیدا هاوشان بێت ئەوە ئەگەری ژیانی باشتر لەو کۆمەڵگایەدا زیاترە. بەڵام ئەگەر خەونە تایبەتەکانم هاوشان نەبن لەگەڵ ئەفسانەی گشتی؟

کەمبڵ: دووچاری دەردەسەری دەبی. گەر ناچاریش بیت لەو کۆمەڵگەیە بژیت، ئەوا کەسێکی نیۆرۆتیکت (دووچار بە دەروون ڕەنجەرۆ)یی دەردەچی.

مویرز: ئایا زۆربەی زۆری خەونبینان لە سەرۆک و پاڵەوانەکانیش لەخانەی کەسانی نیۆرۆتیکەوە (دووچاربە دەروون ڕەنجەرۆ) نویک نابنەوە.

کەمبڵ:بەڵێ، ئەوان وان

مویرز:چۆن ئەم مەسەلەیە ڕوون دەکەیتەوە؟

کەمبڵ: ئەوان بزووتنەوەیان بریتی بووە لە ڕۆیشتن بەرەو دەرەوەی ئەو کۆمەڵگایەی کەدەبووایە بیانپارێزێ، ڕۆیشتوون بەرەو ناخی تاریکی، بۆ دنیای ئاگری ئەزموونە ڕەسەنەکان. ئەزموونە ڕەسەنەکانتان بۆ ڕاڤە نەکراوە بۆیە ناچاریت بەپشت بەستن

بەتوانای خۆت ژیانی خۆت بەڕێوەبەری. بۆ ئەنجامدانی ئەم کارەش یا ئەوەتا توانای ئەنجامدانیت هەیە یان بەپێچەوانەوە ناچارنیت ئەوەندە دوورەپەرێز بیت لەو ڕێگەیانەی کە ڕاڤەکراون، بەجۆرێک خۆت بخەیتە نێو حاڵەتێکی دژوارەوە. کاری جەربەزەیی لە ڕووبەڕووبوونەوەی ئەزموونەکان و بەدەستهێنانی کۆمەڵێک توانای تەواو عەیارو نوێ لە مەیدانی ئەزموونی ڕاڤەکراودا، بۆ ئەوەی پێشکەش بەکەسانی تری بکەیت، کارێکە پاڵەوانەکان ئەنجامی دەدەن.

مویرز: ئێوە دەڵێن خەونەکان سەرچاوە لە دەروونەوە وەردەگرن.

کەمبڵ: نازانم لەکوێی ترەوە دەتوانن بێن. ئەو خەونانە لە سنووری خەیاڵەوە دێن، وانییە؟ خەیاڵ ڕووبەرێکی داگیرکردووە لە ئەندامەکانی مرۆڤ و، ئەم ئەندامانەش لە هەموو مرۆڤێکدا یەکسانن. لەبەرئەوەی خەیاڵکردن زەمینەیەکی بایۆلۆژیی هەیە، بۆیە بەناچاری کۆمەڵێ ناوەڕۆکی دیاریکراو بەرهەم دێنێ. خەون خەونە. بە چاوپۆشی لەوەی کێ دەیبینێ، خەون خاوەنی کۆمەڵێ تایبەتمەندیی دیاریکراوە کە دەکرێ بیانژمێرین.

مویرز: پێم وایە خەون شتێکی تاکەکەسییە، کەچی ئەفسانە دیاردەیەکی گشتییە.

کەمبڵ: لە چەند ئاستێکی دیاریکراودا خەونی تاکەکەس بۆ کۆمەڵێ بابەتی ئەفسانەیی پەتی دەگۆڕێن، بەبێ بەراوردکردنی لەگەڵ ئەفسانە ڕاڤەکردنی مەحاڵە، یۆنگ باسی دوو جۆر خەونمان بۆ دەکات: خەونی تاکەکەسی و خەونی سەرەتایی، ئەو جۆرە خەونەی کەپێی دەوترێ خەون لەشێوەی بنەچەیی، واتە ئەو خەونەی مەودای ئەفسانەییی هەیە. دەکرێ بەهاریکاری و هاوکۆمەکیی خەونە تاکەکەسییەکان ڕاڤە بکرێت و، دەتوانی ئەو شتانە بدۆزیتەوە کە خەون لە ژیانی تۆدا باسی دەکات یاخود لە پێوەندییدا لەگەڵ گرفتەکانی خۆت، بەڵام جار جارێ خەونێکی تەواو ئەفسانەییت بۆ دێت کە بابەتێکی تەواو ئەفسانەییی تێدایە، یان بەشێوەیەکی تر دەکرێ بوترێ ئەو خەونە لە عیسای مەسیحەوە بەرەو ناخی تۆ دێت.

مویرز: یاخود لە کەسێکەوە دێ کە نموونەیەکی سەرەتاییی دەروونی خۆمانە، ئەم خودە سەرەتاییە کە ئێمە خودی ئەوین.

کەمبڵ: ئەمە ڕاستە ئێستا دەگەینە مانایەکی قووڵتر دەربارەی زەمەنی خەون – ئەو زەمەنەی کە چیتر زەمەن نییە، بەڵکو حاڵەتێک بوونی بەردەوامییە. لە ئەندۆنیزیا ئەفسانەیەک هەیە باس لەم سەردەمەی ئەفسانە ناسی و کۆتاییی ئەفسانە دەکات. بەپێی ئەو ئەفسانەیە لەسەرەتادا باوە گەورانی ئێمە پێک نەهاتبوون لە دوو ڕەگەزی جیاوازو نە لەدایکبوون هەبوو نەمەرگ. لەپڕ سەماو هەڵپەڕکێیەک سەری هەڵدا، هەمووان کەوتنە سەماکردن لەمیانەی ئەم سەمایەدا کەسێک کەوتە ژێر پێوەو پارچە پارچە بوو، پارچەکانی لەشیان شاردەوە. کاتێک کە ئەم کوژرانە ئەنجام دەدرا، دوو توخم لەیەکتری جیابوونەوە، بەم شێوەیەش مەرگ لەگەڵ ژیان و ژیان لەگەڵ مەرگدا یەکسان بوون، لەکاتێکدا کە لەپارچە پارچەی جەستە لەتوکوتکراوەکە خۆراکی ڕووەکی ڕوا. ئەم سێ شتە پەیدابوون، مەرگ و لەدایکبوون و زەمەن، بۆ ئەوەی ژیان بەردەوامیی هەبێت کوشتن و خواردنی هەموو بوونەوەرە زیندووەکان حەڵاڵ کرا، بەم جۆرە زەمەنی سەرەتایی زەمەنی بێ زەمەن بوو، بەتاوانی بەکۆمەڵ و مەرگی ئەنقەست و قوربانیی کۆتایی هات.

بەم جۆرە یەکێ لە مەسەلە سەرەکییەکانی میتۆلۆژیا ئاشتبوونەوەی نێوان زەین و ئەم مەرجەیە، مەرجی لە پێشینەی دڕندانەی هەموو ژیان، ئەو ژیانەی کەبەردەوامییەکەی بەکوشتن و خواردنی زیندووەکان بەئەنجام دەگات. خۆت بەخواردنی سەوزە فریو نەدەیت، لەبەرئەوەی سەوزەش گیان و ڕۆحی هەیە. بۆیە جەوهەری ژیان بریتییە لە خۆخواردن! ژیان بەکوشتنی زیندووەکان بەردەوام دەبێ، ئاشتبوونەوەی نێوان عەقڵی مرۆیی و هەستەکانی بۆ قبووڵ کردنی ئەم ڕاستییە بنەڕەتیی، یەکێکە لە گرینگترین ئەرکەکانی ئەو ڕیتوێڵە دڕندەیە کەتێیدا ڕیتوێڵەکە لەسەر بناغەی کوشتن بەرپاکراوە ــ گێڕانەوەکەشی وەک گێڕانەوەی یەکەمین تاوانە، ئەو تاوانەی کە گەردوون و سەردەمەکانی لێوە دروست بوون، ئەو زەمەن و جیهانەی هەر هەموو تێیدا بەشدارین، ئەم ئاشتبوونەوە و ڕاهێنانەی عەقڵ بەوەی ئەم مەرجەی ژیانی قبووڵ بێت، یەکێکە لەمەسەلە سەرەکی و جەوهەرییەکانی هەموو ئەو چیرۆکانەی باسی دروستبوونی کەون دەکەن هەمووشیان یەک ڕایان هەیە لەسەر ئەم پرسە.

مویرز: هەر بۆ نموونە بڕوانە چیرۆکی ئەفراندن لەسێفری خوڵقاندندا، دەبینین کە چۆن ئەم چیرۆکە لە چیرۆکەکانی تر دەچێت؟

کەمبڵ: زۆر چاکە، تۆ سێفری خوڵقاندن بخوێنەرەوەو منیش سێفری خوڵقاندن لە هەموو کولتوورەکانی تردا دەخوێنمەوە تابزانین ئەمانە چۆن لەیەکتر دەچن؟

مویرز: سێفری خوڵقاندن دەڵێ: «سەرەتا خودا ئاسمان و زەویی دروست کرد، زەوی بێ شێوەو خاڵی بوو تاریکیش لەئاسمانەوە دەستی بەسەر زەویدا گرتبوو.»

کەمبڵ: ئەم چەند دێڕەی ئێستا دەیخوێنمەوە بەشێکە لە (ئاوازی جیهان) لە ئەفسانەی سوور پێستەکانی پیمای ئاریزۆنا: «سەرەتا تەنیا تاریکی باڵی بەسەر هەموو جێگایەکدا کێشابوو – تارکی و ئاو. لەهەندێ جێگادا تاریکی چڕتربوو، کۆبۆوە پاشان جیابووەوە، کۆبووەوە پاشان جیابووەوە...».

مویرز: سێفری خوڵقاندن: (بەسەر ڕووی ئاوەوە ڕۆحی خودا دەشەکایەوە، خودا وتی: (لێ گەڕێ باڕووناکی بێت و ڕووناکییش هات.)

کەمبڵ: ئەم بەشەش کەئەیخوێنمەوە تایبەتە بەهیندییە ئۆپانیشادییەکان، ئەوانەی سەر بەسەدەی هەشتەمی پێش زاین: (سەرەتا لە خودای مەزن زیاتر کەس نەبوو ئەویش لەشێوەی کەسێ بوو، دەرکەوتبوو، دیسان دەرئەکەوتەوە، کاتێ کە لەخۆی زیاتر کەسی تری نەبینی، یەکەمین وشەش ئەمەبوو: (ئەوە منم کە هەم)

مویرز: سێفری خوڵقاندن: پاشان خودا مرۆڤی لەشێوەی خۆی دروست کرد، لەسەر شێوەی خودا ئەوی دروست کرد، نێر و مێی لێ دروست کردن و، پیرۆزبایی لێ کردن و پێی وتن: (بەرهەم بەخشبن و خۆتان زیادکەن)

کەمبڵ: ئەم بەشە تێکستەی کە دەیخوێنمەوە تایبەتە بەمیللەتانی Bassari لە ڕۆژئاوای ئەفریقا: (ئونوم بووتە Unumbotte مرۆڤێکی دروست کرد و، ناوی مرۆڤ بوو. پاشان ئونوم بووتە بزنەکێویەکی دروست کردو، ناوی نا بزنە کێوی. ئونوم بووتە مارێکی دروست کردو ناوی نا مار.... ئونوم بووتە بەهەموو ئەوانەی وت:

(هێشتا کەس لەسەر زەوی کاری نەکردووە، بڕۆن ئێوە لەسەر ئەو زەوییە بژین، بەجوانی خۆشەی کەن.) پاشان تۆوی دانێ و پێی وتن: (بڕۆن ئەو تۆوانە لەو زەوییە بوەشێنن.)

مویرز: سێفری خوڵقاندنی (٢): (پاشان ئاسمان و زەویی و هەموو میوانەکانی زەوی خوڵقاندو لە ڕۆژی حەوتەمدا هەرچی کار هەبوو تەواوی کرد...)

کەمبڵ: دیسان بڕوانە ئەم سەرگوزشتەی هیندییە سوورەکانی پیما (من جیهان دروست دەکەم، جیهان دروست بوو. دیسانەوە جیهان دروست دەکەم، جیهان دروست بوو.)

مویرز: سێفری خوڵقاندن دەڵێ: (خوا کاتێک ڕوانی ی بینیی هەموو شتەکان بەڕێکوپێکی ئەنجام دراون.)

کەمبڵ: ئۆپانیشادەکانیش دەڵێن: (ئەوکاتە بۆی دەرکەوت و وتی: بەڕاستی منم منم خوڵقێنەر، لەبەرئەوەی ئەوەی خوڵقاندوومە لە خۆمەوە هێناومەتە دەرێ. هەر لەبەر ئەمەبوو کە ئەو بوو بەم خوڵقێنەرە. بەڕاستی کەسێک کە ئەمە بزانێ، ئەوە لە کەسێکی خوڵقاوەوە دەبێتە خوڵقێنەر خوڵقێنەر.)

لێرەدا بەڵگەیەک هەیە کەهیچ گومانی تێدا نییە، ئەویش ئەوەیە، کاتێک کە ئەمەت زانی ئەوە یەکێتییەکت بەرپاکردووە لەگەڵ پرنسیپی خوڵقێنەردا، ئەو پرنسیپەی کە بریتییە لە هێزی خودا لە جیهانداو لە دەروونی تۆ دایە. ئەمەش بیرێکی جوانە.

مویرز: سێفری خوڵقاندن هەر بەم جۆرە بەردەوامە لەسەر بەسەرهاتەکانی: (ئایا تۆ لەو درەختەت خواردووە کە فرمانم پێ دای لێی نەخۆی؟) مرۆڤ وتی: (ئەم ژنەی تۆ بۆت ناردم تا لەگەڵمدا بێ، ئەو میوەی ئەو درەختەی پێ دام و منیش خواردم.) پاشان خودای پەروەردگار بە ژنەی وت: (ئەمە چ کارێکە کردووتە؟) ژنە وتی: (مار هەڵی خەڵەتاندم و منیش خواردم.)

ئێوە باس لە هەڵگرتنی بەرپرسیارێتی دەکەن، ئەمەش هەر زۆر زوو دەست پێ دەکات.

کەمبڵ: بەڵێ، بەرپرسیارتییەکان خرانە سەر گەردنی مار. ئەفسانەیەکی زۆریش هەن بەم شێوەیە بەردەوامیاین هەیە: (ڕۆژێکیان مار وتی: دەبێ ئێمەش لەبەری ئەو درەختە بخۆین. بۆ دەبێ برسیمان بێ؟ بزنە کێوی وتی: بەڵام ئێمە لەبارەی ئەو میوەیە هیچ نازانین. پاشان پیاو و هاوسەرەکەی تۆزێکیان لەو میوەیە خوارد. ئۆنوم بووتە لە ئاسمانەوە هاتە خوارێ و پرسی: (چ کەسێک بە ئێوەی وت ئەتوانن ئەم میوەیە بخۆن؟) هەموو لەوەڵامدا وتیان: (مار). ئەم دوو چیرۆکە لێکچوونێکی زۆریان لەنێواندا هەیە.

مـویرز: چ ئەنجامێکت دەست دەکەوێ لەوەی کە لەم دوو چیرۆکەدا پاڵەوانە ئەسڵییەکان، ئاماژە بۆ کەسانێکی تر دەکەن، کەئەو کەسە دەسپێشخەر بووە لەهۆی ئەنجامدانی گوناه و کەتنەکە.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام وەک دەردەکەوێ ئەو کەسە مارە، هەر لەچیرۆکەکەدا مار سیمبولی وەلانانی ژیانی ڕابردووو بەردەوامیی ژیانە.

مویرز:باشە ئەمە بۆ وایە؟

کامبڵ: هێزی ژیان دەبێتە هۆی ئەوەی کە مار کاژی خۆی داماڵێ، هەر بەهەمان شێوەش کە مانگ سێبەری خۆی دا دەماڵێ. مار کاژی خۆی دا دەماڵێ تا جارێکی تر لەدایک ببێتەوە، بەهەمان شێوە مانگ سێبەری خۆی دا دەماڵێ تا دووبارە لەدایک بێتەوە. ئەو دووانە دوو سیمبولی یەکسانن. هەندێ جار مار لە حاڵەتی بازنەییدا نیشان دەدرێ کە خەریکی خواردنی کلکی خۆیەتی. ئەمەش وێناکردنی ژیانە، ژیان یەک بەیەکی وەچەکان لەخۆی دووردەخاتەوە تا دووبارە لەدایک ببێتەوە. مار نوێنەری وزە و هۆشیاریی نەمرە و هاتووەتە نێو مەیدانی زەمەنەوەو بەردەوامیش مەرگ لەخۆی دووردەخاتەوە، تا دووبارە لەدایک دەبێتەوە. کاتێ کە بەم ڕێکوپێکییە دەڕوانیتە ژیان. تێیدا شتێکی ترسناک دەبینین. مار هەڵگری دوو هەستە هەستی سەرنجڕاکێشەرو ترسناکیی ژیان.

سەرەڕای ئەوەش مار نوێنەری یەکەمین فرمانی ژیانە، کە ئەویش خواردنە. ژیان لە ڕێگەی خواردنی بوونەوەرەکانی دیکەوە بەئەنجام دەگات. کاتێ کە ئارەزووی

خواردنێکی خۆش دەکەیت لەم بارەیەوە بیرناکەیتەوە. بەڵام کارێ کە ئەنجامی دەدەیت خواردنی شتێکە کە پێش چەند ساتێک ئەو شتە زیندوو بووە. کاتێکیش کە تەماشای جوانیی سروشت دەکەیت، ئەو پەلەوەرانە دەبینی کەلێرە و لەوێ دەنووکیان لەخواردن گیرکردووە – ئەو پەلەوەرانە هەموو شتێک دەخۆن. کاتێ کە مانگاکانیش دەبینی دەلەوەڕێن، ئەوانیش شتێکی زۆر دەخۆن. مار بە تەواوی لە کۆئەندامێکی هەرسی بزوێنەر دەچێ، ئەمەش ئەو هەموو شتەیە کە دەکرێ لەبارەیەوە بوترێ هەر ئەو مارە یەکەمین هەستکردن بە شۆکت پێ دەبەخشێ لەبارەی ژیانەوە، ئەویش لەشێوە هەرە سەرەتاییەکەی. بەهیچ جۆرێک ئەم گیانلەبەرە جێگای مشتومڕ نییە، ژیان بەکوشتن و خواردنی خۆی دەژی، هەروەک مانگ بەدوورخستنەوەی مەرگ و دووبارە لەدایک بوون، ئەمەش یەکێکە لەو نهێنێیانەی کە ئەو وێنە سیمبولی و ناکۆکانە دەیانەوێ وێنای بکەن.

لە زۆربەی کولتوورەکاندا وەکو دیاردەیەکی باش باس لە مار دەکرێ. لە هیندستان مارەکان هەر هەموویان پیرۆزن تەنانەت ژەهردارترینیان وەکو کۆبرا. لە هیندستان دەبینین شاماری پیرۆز لەپایەی دووەمدایە پاش بوودا. مار نوێنەری هێزی ژیانە کە هاتووەتە نێو مەیدانی زەمەن و مەرگەوە. لەگەڵ ئەمەشدا نەمرو هەمیشەییە، جیهانیش تەنیا سێبەرو کاژەکەیەتی کە دای دەماڵێ.

مار لە کەلەپوری هیندییە سوورپێستەکانی ئەمریکادا جێگای ڕێز بووە، شایانی ئەوە بووە کە بتوانی دۆستایەتیی لەگەڵدا دروست بکەیت. بۆ نموونە؛ سەرێ لە گوندێکی هیندییە سوورەکان بدەو بڕوانە سەمای مار کەهۆبی HOPI ئەنجامی دەدات، مارەکان لە لێویان نزیک دەکەنەوەو، هاوڕێیەتییان دەکەن، پاشان بۆ تەپۆڵکەکانیان دەنێرنەوە. مارەکان دەبنە نوێنەری مرۆڤ لە گەڕانەوەیان تا پەیامی مرۆڤ بە تەپۆڵکەکان بگەیەنن، هەروەک چۆن ئەوان پەیامی تەپۆڵکەکانیان بۆ مرۆڤ برد، کارلێکردنی نێوان سروشت و مرۆڤ لە پێوەندیی لەگەڵ ماردا خۆی دەنوێنێ. مار وەکو ئاو ڕێ دەکات بۆیە ئاوییە، بەڵام زمانی بەردەوام وەکو مەشخەڵی ئاگر دەدرەوشێتەوە، بۆیە مار هەردوو شتە دژ بەیەکەکەی تێدایە کە لە کەناری یەکتریدان.

مویرز: لە بەسەرهاتی مەسیحدا مار فریودەرە.

کەمبڵ: لەوێدا دەگاتە سنووری ڕەفزکردن لەپێناو پاڵپشتیکردنی ژیاندا، لە کەلەپووری پەڕتووکی پیرۆزدا کە بە میراتی بۆمان بەجێ ماوە، ژیان گەندەڵە، هەر پاڵپێوەنەرێکی سروشتی گوناهە، تەنیا گەر هاتو خەتەنەکراو لە ڕۆحی ڕۆحەوە بەتەعمیدکردن پاک بکرێتەوە. مار بوونەوەرێکە گوناهی بۆ جیهان پەلکێش کرد. ژنیش بوونەوەرێکە سێو دەداتە دەستی پیاو. ئەم بەرابەریکردنەی ژن لەگەڵ گوناه، مار لەگەڵ گوناه، ژیان لەگەڵ گوناه، پێودانگێکە بەخشراوە بەهەموو ئەو چیرۆکانەی کە لەپەڕتووکی پیرۆزو ئەفسانە و دەرکردن لە بەهەشتدا هاتووە.

مویرز: ئایا ئەو بیرەی کە لەپەڕتووکی پیرۆزدا هاتووە دەربارەی گوناهکاریی ژن، لە میتۆلۆژییەکانی تردا بەدی دەکرێت؟

کەمبڵ: نەخێر، ئەم جۆرە بۆچوونەم لەجێگای تردا نەبینیوە، ڕەنگە نزیکترین بابەت لەم بارەیەوە بابەتی پاندۆرا[٤] Pandora و توورەکەکەی پاندۆرا بێت، بەڵام ئەوەش بەگوناه ناژمێردرێ، بەڵکو تەنیا بریتییە لە کۆمەڵێ سەر ئێشەو ناکۆکی، بەڵام بیری کەوتن لە پەڕتووکی پیرۆزدا ئەوە دەگەیەنێ کە سروشت وەک دەیناسین گەندەڵە و سێکسیش خۆی لەخۆیدا گەندەڵییە. بەڵام ئافرەت وەک بەشێک لە سێکس، گەندەڵکارە. باشە بۆچی زانیاری لەبارەی چاکەو خراپەوە لەئادەم و حەوا قەدەغەکرابوو؟ بەبێ ئەو زانینە ئێمەش هەموو لەشێوەی دەستە منداڵێ لە بەهەشتا دەماینەوە، بێ ئەوەی بەشداری لە ژیان بکەین. ژن ژیان دەهێنێتە دنیاوە. حەووا دایکی ئەم جیهانە فانییەیە. پێشتر ئێوە لەبەهەشتدا خەونێکتان هەبوو کەبێ زەمەن و لەدایک بوون و مەرگ و ژیان بوو. مار کە دەمرێ و زیندوو دەبێتەوە، کاژەکەی لەخۆ دادەماڵێ و ژیانی خۆی نوێ دەکاتەوە، خاوەنی درەختی ناوەندییە کە

(١) پاندۆرا لە ئەفسانەی یۆنانیدا ژنێکە بە هۆی ئەنجامدانی تاوانی ئاگر دزین، لە ڕێگەی پرۆمتەوە ڕەوانەی لای مرۆڤ دەکرێ،خاوەنی توورەکەیەکە پڕ لە نەخۆشی و خراپی. ئەویش وەکو کەسێکی بازەڵە حەز دەکات هەموو شتێ بزانێ، بۆیە سەری توورەکەکە دەکاتەوە هەرچی نەخۆشی و خراپەیە بە نێو مرۆڤدا بڵاودەبێتەوە.

سەرچاوەی یەکگرتنەوەی زەمەن و نەمرییە. لە بەهەشتدا ئەو خودای یەکەم و سەرەکییە، بەڵام یەهوو کە لەبەردەم شەماڵی دەمەو ئێوارەدا پیاسە دەکات تەنیا میوانێکە. ئەم باخچەیە جێگای مارە. ئەم دارستانە گەلێ دێرینە، ئێمە سیمبولی سۆمەرییەکان دەبینین کە سەر بە سێ هەزارو پێنج سەد ساڵ پێش زایینە، لەسەر ئەو سیمبولە وێنەی مارو درەخت کێشراوە و تێیدا خودا میوەی ژیان پێشکەش بەپیاوێکی میوان دەکات. ئەفسانەی کۆنی خوداکان لێرەدا ڕاستە.

پێش چەند ساڵێک دیاردەیەکی زۆر سەیرو سەمەرەم لە فیلمێکدا بینی کە تێیدا ڕەبەنێکی بۆرمایی نیشان دەدات، ئەو ڕەبەنە ئەرکەکەی هێنانی بارانە بۆ میللەتەکەی، دەبووایە بچووایەتە سەر چیایەک تا لەسەر ئەو چیایە، بانگی مارێکی کۆبرا بکاو سێ جار ناوچەوانی ماچ بکا. لەم داستانەدا ماری کۆبرا بەخشندەی باران و ژیانە، کەواتە لێرەدا ئەوە دەردەخات کەمار بوونەوەرێکی ئیجابییە نەک سلبی.

مویرز: چۆن جیاوازی لەنێوان ئەم وێنەیەو ئەو وێنەیە دەبینی کە لە سێفری خوڵقاندندا بەدیت کرد؟

کەمبڵ: لەڕاستیدا لەم ڕووەوە ڕاڤەکردنێکی مێژوویی هەیە کەسەرچاوەکەی هاتنی عیبرانییەکانە بۆ کەنعان و سەرشۆڕکردنیانە بۆ گەلی کەنعانییەکان، کەسایەتیی خودا ئاینییەکانی کەنعانییەکان خودایەکی مێ بوو، مارو خوای مێینە پێکەوە پێوەندییان هەیە، ئەمەش سیمبولی نهێنیی ژیانە، بەڵام ئەو گرووپەی کە پەیوەست بوون بەخودای نێرینەوە بەرپەرچی ئەم سیمبولەیان دایەوە، بە شێوەیەکی تر بەرچدانەوەیەکی مێژووی خودایی دایک هەیە کە خۆی لەچیرۆکی ڕاونانی مرۆڤ لەبەهەشتدا دەبینێتەوە.

مویرز: پێ دەچێت ئەم چیرۆکە خراپەیەکی زۆری دەرهەق بەئافرەتان کردبێ، بە هۆی تاوانبارکردنی حەووا. لەبەرئەوەی ژنان بەتاوانبار دادەنرێن لەبەرامبەر ئەم دەرکردنەی مرۆڤ لەبەهەشتدا.

کەمبڵ: ئەوان نوێنەری ژیانن. پیاو تەنیا لە ڕێگەی ئافرەتەوە دێتە نێو ژیانەوە، بۆیە

ئەوە ژنە کەدەمانهێنێتە ناو دنیای دوو لایەنەی ڕەنج و ئازارەوە.

مویرز: ئەفسانەی ئادەم و حەووا دەیەوێ چ شتێکمان لەبارەی ئەم دوولایەنە دژە پێ بڵێت؟ مانای ئەوەش چییە؟

کەمبڵ: هەر وەک تێبینیت کرد لە گوناهەوە دەستم پێکرد بە یان بەشێوەیەکی تر، لەچوونە دەرەوە لەناوچەی میتۆلۆژیای باخی بەهەشتەوە دەستم پێ کرد، واتا ئەو جێگایەی کە نە زەمەنی تێدایەو نەژنان و پیاوان تێیدا هەست بەجیاوازی توخمی خۆیان دەکەن، تەنیا دوو بوونەوەرن. لەڕووی کردارەوە خوداو مرۆڤ یەکن. خوا لە ئێوارەیەکی ساردا پیاسەی دەکرد لەو باخچەیەی کەهەموو ئەوانی تێدا بوو. پاشان کاتێ کە ئەوان سێوەکە یان زانینی دژەکانیان دەخوارد. تێ گەیشتن کە جیاوازن، بەم جۆرە ژن و پیاو هەوڵی پۆشینی عەورەتیان دەدەن، تێبینی دەکەی کە ئەوان پێشتر نەیاندەزانی کە دوو دژی دژ بەیەکن. ژن و پیاو یەکەمین دژن، پاشان دژایەتییەکی تری نێوان خودا و مرۆڤ، دژایەتی سێیەم دژایەتی نێوان چاکە و خراپەیە، دژایەتیی یەکەم دژایەتیی سێکسییەو دژایەتیی دووەم هی نێوان خودا و مرۆڤ، پاشان بیری خراپەو چاکە دێتە دنیاوە، بەم جۆرەش ئادەم و حەووا خۆیان فڕێ دایە دەرەوەی باخی بەهەشتی بێ زەمەن. بۆ ئەوەی بێیتە نێو جیهانەوە دەبێ لە سنووری دژایەتییەکاندا بیت.

لێرەدا وێنەیەکی هیندییە سوورەکان هەیە کە لەسێ گۆشەیەک پێک دێ، ئەو وێنەیە سیمبولی خودای دایکە، لەناوەڕاستی ئەو سێ گۆشەیە خاڵێک هەیە، ئەو خاڵە نیشانەی وزەی خوای مەزنەو دەچێتە نێو بواری زەمەنەوە، پاشان لەم سێ گۆشەیەوە، لە هەموو لاکانییەوە سێ گۆشە جووتەکان پەیدا دەبن. لە یەکێکیان دووان دروست دەبێ. هەموو شتەکان لە سنووری زەمەنی دژایەتیی دوو لایەنەدان. ئەم پرۆسەیە، گۆڕانکاریی هۆشە؛ لە هۆشی شوناسنامەوە بۆ هۆشی بەشداریکردن لە دوولایەنێتی. بەم جۆرەش دەچێتە نێو بواری زەمەنەوە.

مویرز: ئایا ئەم چیرۆکە دەیەوێ پێمان بڵێ: یەکێتییەک لە ژیاندا هەبوو، پێش ئەوەی بۆ وێرانکردنمان ئەوە ڕوو بدات کە لەو بەهەشتەدا ڕووی دا؟

کەمبڵ: ئەم مەسەلەیە پێوەندیی بەئاستەکانی ئاگاییەوە هەیە و مەرج نییە پێوەندیی بەو ڕووداوە بێت کە لەوێدا ڕوو دەدات. ئاستێک لە ئاگایی هەیە دەتوانی لەو ئاستەدا یەکێتییەک بەرپا بکەی لەگەڵ ئەو شتەی کە لە سەرووی دوولایەنە دژەکانە.

مویرز: ئەو شتە چییە؟

کەمبڵ: شتێکە ناوی نییە، ناتوانرێ ناوی لێ بنرێ. لە سەرووی هەموو ناوەکانەوەیە.

مویرز: خودایە؟

کەمبڵ: (خوا) لە زمانی ئێمەدا واژەیەکی ئاڵۆزە. وەک ئەوە وایە کە ئاماژە بەشتێکی زانراو دەکات. بەڵام باری تەعالا ناکرێ بناسرێ و ناسراو نییە، لە کۆتایشدا باری تەعالا مەزنە. مەزنترە لە هەموو شتێک کە لەناوی (خودا) دەچێت. خودا باڵاترە لەناو و شێوەکان Meister Eckhart[٥] دەڵێ: دواین و باڵاترین پلەکانی وازهێنان و ڕەهاکردن، ڕەهاکردنی خودایە بۆ خودا، واتا وازهێنان لە بۆچوونەکانت لەبارەی خودا بۆ ئەزموونێکی باڵاتر بەسەر هەموو بۆچوونەکانی تردا.

نهێنی ژیان لە پشتەوەی هەموو چەمکە مرۆییەکانە. هەرچییەک ئێمە دەیزانین دەچێتە نێو چوارچێوەی واژەناسیی بوون و نەبوون، فرەیی و تاک، ڕاست و ناڕاستەوە. کەواتە ئێمە بەردەوام لە سنووری دوو دژەکاندا کاردەکەین. بەڵام خودا، ڕەهاو باڵاترە لە دوو دژەکان و ئەمەش هەموو ئەو شتانەیە دەتوانین بیڵێین.

مویرز: باشە بۆچی ئێمە بەپێی تێرمی دژەکان بیردەکەینەوە؟

کەمبڵ: لەبەرئەوەی ناتوانین بەشێوەیەکی تر بیربکەینەوە.

مویرز: ئەمە ئەوە دەگەیەنێ کە سروشتی واقیعەکە ئەمەیە لە ڕۆژگاری ئێمەدا؟

کەمبڵ: ئەمە سروشتی ئەزموونی ئێمەیە لەگەڵ واقیعدا.

مویرز: پیاو، ژن – ژیان، مردن – چاکە، خراپە...

(٥) یۆهانس ئاکهارت، ناسراو بە مایستەر ئاکهارت خواناسی ئەڵمانی بوو کە دامەزرێنەری سۆفیزمی ئەڵمانییە.

کەمبڵ: من و تۆش، ئەمە و ئەوە، ڕاست و ناڕاست، هەریەکەیان دژێکی هەیە، بەڵام لەدیدگای ئەفسانەناسییەوە، لە پشتەوەی ئەم دووانانە یەکبوونێک هەیە، ئەم دووانەیە وەک گەمەی سێبەر بەسەر ئەوەوە یاری دەکەن. Blak ی شاعیر دەڵێ:

«نەمری، عاشقی بەرهەمهێنانەکانی زەمەنە».

مویرز: «نەمری، عاشقی بەرهەمهێنانەکانی زەمەنە» ئەمە یانی چی؟

کەمبڵ: ئەو ژیانەی کە زەمەنییە سەرچاوەکەی نەمرییە. نەمری خۆی دەخاتە نێو جیهان. ئەمەش بیرێکە لە بیرە بنەڕەتییەکانی میتۆلۆژیا، دەربارەی خودا، ئەو خودایەی لە زیادبوونە لە ناخماندا. لە هیندستاندا بەو خوایە کە لە ناخماندا ڕاکشاوە، دەڵێن: (نیشتەجێ)ی نێو جەستە inhabitant. بۆیە یەکگرتنی لایەنی نەمریتان لەگەڵ ئەم خودایە، مانای یەکگرتنتانە لەگەڵ لایەنی خودادا.

کەواتە نەمری لە پشتەوەی هەموو چەمکەکانی بیرە، لە هەموو ئاینە ڕۆژهەڵاتییەکاندا ئەم خاڵە خاڵێکی گرنگە، بیرکردنەوە لە خودا ویستمانە. خودا تێفکرینێکە، ناوێکە، ئایدیایەکە، بەڵام لە هەموو بیرێک بالاترە. ئەم خودایە دواین نهێنیی بوونەو لەپشتەوەی هەموو شێوەکانی بیرە. هەر وەک کانت دەڵێ: ئەو شتەیە کە لەخۆیدا شتێک نییە، بەڵکو لە بەشتبوونیش زیاترە، واتە باشرین شتێکە کە وەسف ناکرێ. لە سەرووی بیری وەسفکردنەوەیە. دووەمین باشترین شتیش ئەوانەن کە خراپ لێیان دەگەین، لەبەرئەوەی کۆمەڵێ ئەندێشەن ئاماژە بەشتگەلێک دەکەن کە ناکرێ بیریان لێ بکرێتەوە. سێیەمین باشترین شتێکش ئەوەیە کە ئێمە بیری لێ دەکەینەوە، بەڵام ئەفسانەش ئەو مەیدانەیە کە ئاماژە بەمەسەلەی بیری بالای ڕەها دەکات.

مویرز: ئەو شتەیە مەحاڵە ناولێنان و ناسینەوەی، تەنیا لەو هەوڵە سستەی ئێمەدا نەبێت، کۆشش دەکەین تا بەرگێکی زمانەوانیی بەبەردا بکەین.

کەمبڵ: وشەی ئاڵتەمیت Ultimate لە زمانی ئینگلیزیدا کە بۆ باری تەعالا بەکاردێ، مانای خودا دەگەیەنێ، بەڵام ئەم وشەیە تەنیا چەمکێکە (کۆنسێپتێکە). بیر لە خودا

دەکەنەوە لە شێوەی باوک. بەڵام ئاینی تر هەیە خودا یا خوڵقێنەر لەوێدا دایکەو، لەشی ئەو هەموو جیهان پێک دێنێ. لە دەرەوەی ئەو هیچ جیهانێکی تر بوونی نییەو خودای نێر لە جێگەیەکی ترە. بەڵام نێرو مێ هەردووکیان دوو لایەنی یەک بنەچەن.

دابەشبوونی توخمەکان لەدواییدا پەیدابوو. لەڕووی بایەلۆژییەوە ئەمیبا نەنێرە و نەمێ. خانە سەرتاییەکان تەنیا خانەن، پاشان بۆ دوو خانە دابەش دەبن، لە ڕێگەی دابەشبوونی هاوشێوەی ناتوخمی. نازانم لەچ ئاستێکدا توخمایەتی پەیدا بووە، بەڵام دەزانم کە لەدواییدا ڕوویان دا. هەر بەم بەڵگەیە باسکردنی توخمی کارێکی بێهوودەیە خودا، دەسەڵاتی خودا لە پێشترەو لەپێش پرسی دووبەشبوونی توخمدایە.

مویرز: ئەی پێت وانییە تاقە ڕێگەیەک بۆ بوونەوەری مرۆیی کە بتوانێ لەم میانەیدا بەم بیرە مەزنە بگات ئەوەیە بۆ خۆی زمانێک دەستنیشان بکات و تێی بگات و بڵێت خودای نێر و خودای مێ....

کەمبڵ: بەڵێ، ناتوانی بەم بیرە مەزنە بگەی گەر هاتو سەرقاڵی ئەوە بووی ئاخۆ خودا نێرە یا مێیە. ڕاناوی نێرو مێ کەڵەکێکە بۆ ئەوەی بتپەڕێنێتەوە بەرەو بیری (بالایی)ی باری تەعالا. بالایی واتا (بەرزبوونێکی لە ڕادەبەدەر) و ڕۆیشتن و جێ هێشتنی بیری دوو توخمی. هەرچییەک لە بواری زەمەن و شوێندایە دوولایەنە. بەرجەستەبوونیش لە شێوەی نێر یان لە شێوەی مێدا دەردەکەوێ و هەریەک لە ئێمەش بەرجەستەبووی خوداین. دەکرێ بوترێ تۆ بەڕوویەک لە دوولایەنی میتافیزیکیی واقیعی لەدایک دەبیت، لە نهێنیی ئاینەکاندا ئەم شتە بەرچاو دەکەوێ، لەم ئاینانەدا هەرچەندە مرۆڤ زیاتر بەرەو ناخی خۆی شۆڕبێتەوە لەوێدا بەچرکەیەک دەگات کەتێیدا بۆی دەردەکەوێ کەسێکی میراو نەمرە، هەم نێرەو هەم مێیە.

مویرز: پێتوایە جێگایەک هەبێت ناوی بەهەشت بێ؟

کەمبڵ: بێگومان نەخێر، بەهەشت خوازراوێکە دەلالەت لە پاکیزەیی دەکات، سەرفرازبوونە لە زەمەن و دژە دوولایەنی، سەنتەرێکی سەرەکییە، بەدەرچوون لەو

سەنتەرە وەئاگادێیتەوە لە گشت گۆڕانکارییەکان.

مویرز: گەر لەڕوانینماندا بۆ بەهەشت ئەم پاکیزەییە هەبووبێ، چی لێ بەسەرهات؟ بۆچی بەهۆی ترس و تۆقینەوە سستیی تێ کەوت و کەوتە ژێر کۆنترۆڵ و بەلای خراپەدا برا؟

کەمبڵ: وایە، چیرۆکێکی سەرسوڕهێنەر دەربارەی خودایەتی و دەربارەی (خود) هەیە کە دەڵێ: (من هەم). هەرکە وتی: (من هەم) ترس سەرتاپای داگرت.

مویرز: بۆچی؟

کەمبڵ: لەبەرئەوەی بووبە قەوارەیەک لەنێو زەمەندا. بەڵام هەر زوو تێ فکری، وتی: باشە بۆ دەبێ بترسم، لەکاتێکدا من تەنیا شتێکم کەهەم. ** هەرکە ئەمەی وت هەستی کرد کە تەنیایەو خۆزگەی خواست کەسێکی تری لابێ، بۆیە هەستی بەئارەزووکرد. هەر لەپڕ گەورەبوو وەک بڵێی فووی تێ کرابێ بوو بە دوو بەشەوە، بوو بەنێرو مێ و بەم شێوەیە جیهان لەدایک بوو. لای کۆرپەڵەش لە منداڵدانی دایکدا یەکەمین ئەزموون ئەزموونی ترسە. دەروونناسی چیکۆسلۆفاکی ستانسلاڤ گرۆڤ Stanislav Grof ئێستا لە کالیفۆرنیا دەژی ساڵانێکی دوورو درێژ بە بەکارهێنانی شرینقەی LSD نەخۆشەکانی چارەسەر دەکرد، تێبینی ئەوەی کرد کە نەخۆشەکانی دووبارە ئەزموونی لەدایکبوون تاقی دەکەنەوە، لەم ئەزموونی دووبارەکردنەوەی لەدایکبوون، یەکەمین قۆناغ، بوونی کۆرپەلەیە لەمنداڵداندا، کە بریتییە لە نەبوونی هیچ جۆرە هەستێکی (من) یان بوون. دوای ماوەیەکی کورت پێش لەدایکبوون، جووڵەی مناڵدان دەست پێ دەکات و، کۆرپەلە دووچاری ترس دەبێ! ترس یەکەمین شتێکەو هەمان ئەو شتەیە کە دەڵێ: (من) پاشان قۆناغی ترسناکی لەدایکبوون دێتە پێشێ و قۆناغی تێپەڕبوونی سەخت لە کەناڵێ لەدایکبوونەوە، پاشان خودایە ڕووناکی دەردەکەوێ! ئەم هەموو شتەی باسمان کرد چاوەڕوانکراوە، ئایا سەیر نییە هەمان ئەو شتە دووبارە بێتەوە، لەشێوەی گێڕانەوەی ئەفسانەییدا. هەرکە ئەو زاتە وتی: (من) یەکسەر پاش ئەوە هەستی بەترس کرد؟ کاتێکیش زانیی کە تەنیایە هەستی بەپێویستی کەسێکی تر کرد بۆیە بوون بەدووان، ئەمەش خۆ تێهەڵقورتانە

بۆ نێو جیهانی ڕووناکی و دوودژەکان.

مویرز: ئەم بەسەرهاتە چی دەڵێت، دەربارەی گشت ئەو شتانەی لە ئێمەدا هاوبەشەو دەربارەی ئەو ڕەگەزە هاوبەشانەی کە لەزۆربەی ئەم چیرۆکانەدا ئامادەن واتا دەربارەی میوەی حەرامکراوو ژن؟ بۆ نموونە ئەم ئەفسانانەو بەسەرهاتی خوڵقاندن دەستەواژەی (ئەم کارە مەکە) یان تێدایە. بەڵام ژن و پیاو دژ بەم یاساغییە یاخی دەبن و بەئازادیی خۆیان مومارەسەی ژیان دەکەن. پاش ساڵانێکی دوورو درێژ لە خوێندنەوەی ئەم جۆرە شتانە، هێشتا نوقمی کۆمەڵێ لێکچوواندنم کەبوونیان لە کولتووره دوور لەیەکەکاندا هەیە.

کەمبڵ: چیرۆکێکی ناسراوی میللی هەیە، بابەتەکەی پێی دەوترێ: شتی قەدەغە. چیرۆکی Bluebeard وەبیر خۆت بێنەوە، ئەوەی بەژنەکەی وت:" ئەو خەزنۆچکەیە نەکەیتەوە " هەمیشە یەکێک لەو دوولایەنە سەرپێچی بڕیارەکان دەکەن. لە چیرۆکی پەڕتووکی پیرۆزی کۆندا هاتووە، خودا ئاماژە بەیەک شتی یاساغ دەکات، بەڵام خودا لەوە دڵنیابووە کە مرۆڤ مەبەستی بووە میوەی یاساغکراو بخوات، بەرئەنجامدانی ئەو کارە بوو کەمرۆڤ دەسپێکەری ژیانی خۆی بوو. لە ڕاستیشدا دەسپێکردنی ژیان لە سەرپێچییەوە بوو.

مویرز:چۆن ئەم لێکچوواندنانە ڕاڤە دەکەیت؟

کەمبڵ: دوو شێوە ڕاڤەکردنی هەیە. یەکێکیان ئەوەیە کە کرۆکی دەروونیی مرۆڤ لە سەرتاسەری جیهاندا یەکسانە. نەفسیش ئەزموونی ناوەکیی جەستەی مرۆڤە کە لەبناغەوە لەلای هەرچی مرۆڤ هەیە یەکسانە، واتە مرۆڤ خاوەنی یەک ئۆرگان و غەریزەو پاڵپێوەنەرو ململانێ و ترسە. لەم زەمینە هاوبەشەوە ئەو شتە هاتووەتە دەرێ کە یۆنگ ناوی لێ نا ئارشیتیپ، هەر لەوێشەوە بیری ئەفسانە هاتووەتە دەرێ.

مویرز: ئەرشیتیپ چییە؟

کەمبڵ: ئەمانە کۆمەڵێ بیری سەرەتایین، دەکرێ ناویان لێ بنێین(بیرە بنەڕەتییەکان) یۆنگ ئەم نموونانەی ناونا ئەرشیتیپ (کۆنە وێنەکانی ناهۆشمەندی). (ئەرشیتیپ)

باشترین چەمکە، لەبەرئەوەی بیرە سەرەتاییەکان پێشنیاری جۆرێ لەکاری عەقڵانی دەکەن. ئەرشیتیپی ناهۆشمەندی ئەوە دەگەیەنێ کە ئەمە لە بەشەکانی خوارەوە دێ. جیاوازیی نێوان ئەرشیتیپی یۆنگ و گرێی فرۆیدی ئەوەیە کە ئەرشیتیپە ناهۆشمەندەکان بەرجەستەکردنی ئەندامەکانی لەش و هێزەکانی لەشن، ئەمانەش لەسەر بناغەی بایۆلۆژی دامەزراون، کەچی ناهۆشمەندیی فرۆیدی کۆمەڵێ ئەزموونی هاوارو برینە چەپێنراوەکانی ژیانی تاکەکەسە. ناهۆشمەندیی فرۆیدی ناهۆشمەندی تاکەکەسەو پابەندە بەسەرگوزشتەی ژیانی تاکەوە. ئەرشیتیپەکانی ناهۆشمەندیی یۆنگ بایۆلۆژین. سەرگوزشتەی تاکە کەسیش لەو بوارەدا شتێکی سەرەکی نییە.

لە سەرتاسەری جیهان ولە هەموو ساتەکانی مێژووی مرۆڤایەتیدا ئەم ئەرشیتیپ و بیرە سەرەتاییانە بە پۆشاکی جۆراوجۆرەوە دەردەکەون، جیاوازیی نێوان ئەم پۆشاکانەش بۆ جیاوازیی نێوان ژینگەو بارودۆخە کۆمەڵایەتییەکان دەگەڕێتەوە، ئەم جیاوازییانەش ئەوانەن کە زانای ئەنترۆپۆلۆژی گرنگییان پێ دەداو هەوڵ دەدات سیماکانی دەستنیشان بکاو بەراوردێک لەنێوانیاندا بەئەنجام بگەیەنێ.

بەڵام تیۆرییەکی تر هەیە کە دژ بە بڵاوبوونەوەی ئەفسانەیە، لێکچوواندنەکانی ئەفسانە نیشان دەدات. بۆ نموونە هونەری زەوی کێڵان لەناوچەیەکدا کەیەکەمین جار ئەنجام دراوە و پاشان لە جێگای تردا ئەنجام دراوە، شانبەشانی ئەویش ئەفسانەی تایبەت بەزەوی کێڵان و کشتوکاڵ و پەروەردەکردنی گیاو خواردنیش هەیە بۆ نموونە ئەفسانەی کوشتنی خوایەک، لەتوپەتکردنی و لەگۆڕنانی ئەندامەکانی پاشان لەشوێنی گۆڕەکەی گیای خۆراکی دەڕوێن. ئەم جۆرە ئەفسانەن هاوڕێن لەگەڵ کەلەپووری کشتوکاڵیدا. بەڵام لە کولتووری ڕاووشکاردا ناتوانی ئەم جۆرە شتانە ببینی. بۆیە لەم بارەیەوە بۆ لێکچوواندنی ئەفسانەکان لایەنی مێژوویی و دەروونیش بوونی هەیە.

مویرز: مرۆڤ یەکێک لەم چیرۆکی خوڵقاندنانەی پێ باشە، بەڕای تۆ کاتێ کە ئێمە یەکێک لەو چیرۆکانە قبووڵ دەکەین، ئەو کاتە بەدووی چیدا دەگەڕێین؟

کەمبڵ: بەبڕوای من ئەوشتەی ئێمە بەدوایدا وێڵین دۆزینەوەی ڕێگەیەکە کە بتوانین

بەپێی ئەو ڕێگەیە جیهان تاقی بکەینەوە، ئەو جیهانەی وێنەی خودای مەزنمان نیشان دەدا؛ ئەو خودا مەزنەی کە هۆش بە جیهان دەبەخشێ ولە هەمان کاتیشدا لە دەروونی ئەودا فۆرممان پێ دەبەخشێ. ئەمەش شتێکە خەڵکی دەیانەوێ. شتێکە ڕۆح خوازیارێتی.

مویرز: مەبەستی تۆ ئەوەیە ئەوەی بەدویدا دەگەڕێین ڕێککەوتنێکە لەگەڵ ئەم نهێنیەدا، ئەو نهێنییەی ئاگایی بەهەموو شتەکان دەبەخشێ؛ ئەو شتەی ناوی لێ دەنێی گراوندێکی فراوان لە بێدەنگی کە هەمووان تێیدا بەشدارین.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام نەک تەنیا دۆزینەوەی، بەڵکو دۆزینەوەی لە ژینگەو دنیای خۆماندا، بەمەبەستی ناسینەوەی. بۆ ئەوەی شێوەیەک ڕێنوێنمان بخاتە بەردەس تا ئەو توانایەمان پێ ببەخشێ تا ئەزموونی خودایی بکەین.

مویرز: لە جیهان ولە ناخی خۆشماندا.

کەمبڵ: لە هیندستاندا بەخێرهاتنکردنێکی قەشەنگ هەیە، کەسێک هەردوو ناولەپی دەخاتە سەر یەکتری و بەرامبەر بەکەسێکی تر کڕنووش دەبات. دەزانی ئەمە چی دەگەیەنێ؟

مویرز: نەخێر.

کەمبڵ: کاتێ کە نوێژ دەکەین هەردوو لەپی دەست دەخەینە سەر یەکتری. ئەم سەلامە ئەوە دەگەیەنێ کەخوای دەروونی تۆ خوداکەی تریش دەناسێ. ئەم کەسانە ئاگایان لە ئامادەیی خودا لە هەموو شتەکاندا هەیە. کاتێ وەک میوان دەچیتە ماڵی هیندییەک، ئەو وەک خودایەکی میوان بەخێرهاتنت دەکات.

مویرز: بەڵام ئایا ئەو کەسانەی ئەم جۆرە بەسەرهاتانەیان دەگێڕایەوە خۆیان بڕوایان پێی بوو، پەیڕەوی ئەو کارەیان دەکردو پرسیاری ئاسانتریان نەدەکرد؟ بۆ نموونە ئەو پرسیارانەیان نەدەکرد کە ئایا ئەم جیهانە کێ دروستی کردووە؟ جیهان چۆن دروست بووە؟ بۆچی دروست بووە؟ ئایا ئەم

پرسیارانە هەر ئەوانە نین کە ئەفسانەکانی خولْقاندن لە هەوڵی وەڵامدانەوەیدان؟

کەمبڵ: نەخێر. ئەوان لە ڕێگەی وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارانەیە کە لە هەموو جیهانی ئامادەدا خولْقێنەر دەبینن. دەزانی مەبەستم چییە؟ لە داستانی ئۆپانیشاد Up-anishas ەکان کە کەمێ پێش ئێستا گێڕامەوە، خودا دەڵێ: (من دەزانم کە ئەم خولْقێنەرەم). کاتێ کە تێ دەگەی خودا خولْقێنەرە و تۆش خولْقێنراوی، بۆت دەردەکەوێ کە خودا لە دەروونی تۆیەو یان لە دەروونی ئەو ژن و پیاوەیە کە تۆ لەگەڵیاندا دەدوێی. بەم جۆرە ئەمەش هەستکردنە بەدوولایەنەو دوو ڕووەکانی یەک خودا، بابەتێکی میتۆلۆژیی بنەڕەتی هەیە دەڵێ: هەموو شتەکان لە بناغەدا یەکبوون پاشان پرۆسەی جیابوونەوە ڕووی دا، زەوی و ئاسمان، نێرو مێ... هتد بەڵام چۆن پێوەندییمان لەگەڵ یەکبووندا لەدەست دا؟ یەکێک لەو شتانەی کە دەکرێ بوترێ ئەوەیە کە ئەم جیابوونەوەیە بەهۆی هەڵەی کەسێکەوە ڕووی دا، ئەو کەسە میوەی حەرامی خوارد، یان وشەی ناشرینی بەرامبەر خودا لەزار هاتەدەرێ و خوداش تووڕەبوو، بەم جۆرە لە مرۆڤ دوورکەوتەوە. بۆیە لە حاڵی حازردا مەودای ئێمەو نەمری بەجۆرێک لە جۆرەکان فراوانە، ناچارین بۆ ڕێگەیەکی نوێ بگەڕێین بۆ ئەوەی دووبارە پێوەندیی لەگەڵ نەمریدا دروست بکەینەوە.

ناوەڕۆکێکی تریش هەیە بەپێی ئەو ناوەڕۆکە مرۆڤ نەک لە ئاسمانەوە بەڵکو لە مناڵدانی زەوییەوە هاتووە. لەم جۆرە چیرۆکانە هەمیشە پەیژەیەک یان ڕێسمانێک هەیە مرۆڤ لە ڕێگەیەوە سەردەکەوێ. ئەو کەسانەی کە لەکۆتاییدا دەیانەوێ سەرکەون، دوو کەسی زل و قەڵەوو سەنگینن. ئەو کەسانە چنگ لەڕێسمان گیردەکەن و دەبنە هۆی پچڕانی ڕێسمان! بەم جۆرە ئێمە لە سەرچاوەی خۆمان دادەبڕێین، یان بەشێوەیەکی تر دەتوانین بڵێین بەهۆی زەینمانەوە جیابووینەوەو بۆیە مەسەلەی ئێمە دووبارە گرێدانەوەی ڕێسمانە.

مویرز: هەندێ جار بیر لەوە دەکەمەوە ئاخۆ گێڕانەوەی حیکایەت و چیرۆکەکان لەلایەن پیاوان و ژنانی دێرینەوە بە مەبەستی کات بەسەر بردن نەبووە؟

کەمبڵ: نەخێر ئەو چیرۆکانە بۆ کات بەسەربردن نین. دەزانین ئەم چیرۆکانە بۆ کات بەسەربردن ناوترێنەوە، لەبەرئەوەی ئەم چیرۆکانە تەنیا لە هەندێ کاتی دیاریکراوی ساڵ و بارودۆخی تایبەتدا نەبێت ناگێردرێنەوە.

ئەفسانەکان دوو پلەیان هەیە، ئەفسانە مەزنەکان، ئەفسانەی نێو پەڕتووکە پیرۆزەکان نموونەیەکن لەوانە، ئەم ئەفسانانە ئەفسانەی پەرستگاکانن و پەیوەستن بەئاینە پیرۆزە مەزنەکانەوە. ئەم ئەفسانانە ئەو ڕیتوێڵانە ڕاڤە دەکەن کە مرۆڤ لە ڕێگەیانەوە بەهاوئاهەنگی دەژی لەگەڵ یەکتری و، خودی خۆی و جیهاندا. زۆر ئاساییە گەر وابزانرێ ئەم چیرۆکانە برێک چیرۆکی خوازیارین.

مویرز: پێت وانییە کە مرۆڤە سەرەتاییەکان، کاتێک کە چیرۆکی خولْقاندنیان گێڕاوەتەوە، جۆرێک ئاگاییی هەستیارییان هەبووە، لەسەر سروشتی خوازیاریی ئەو چیرۆکانە.

کەمبڵ: بەڵێ، شێوەی گێڕانەوەی ئەم چیرۆکانە وەها بووە، کە ڕووداوێکی ڕاستەقینە دەگێڕنەوە، ئەو کەسەی بەڕاستی جیهانی دروست کردووە، چەمکێکی بۆ هەیە پێی دەوترێ artificialism تەسەنوعگەری، ئەم شێوەیەش شێوەی بیرکردنەوەی زارۆکانەیە: کورسییەکە دروست کراوە. کەواتە دەبێ کەسێک هەبێ دروستی کردبێ. جیهان ئەمەیە کە هەیە، کەواتە دەبێ کەسێک هەبێت دروستی کردبێت. ڕوانگەیەکی تریش هەیە ناوەڕۆکەکەی دەرکەوتن و نیشان دانە. دەنگێک هەوا دێنی و پاشان ئاگر، پاشان ئاوو ئینجا زەوی، بەم جۆرەیە کە جیهان دروست دەبێ. گەردوون سەرتاپا لەو یەکەمین دەنگو لەرزینەوە پەیدا دەبێ کە هەموو شتەکان لەبواری زەمەندا پارچەپارچە دەکات. لەم دیدگایەوە کەسێک لە دەرەوە نییە کە بڵێت: (با ئەوە ڕووبدات).

لە زۆربەی کولتوورەکاندا دوو تا سێ چیرۆکی خولْقاندن هەن. لە پەڕتووکی پیرۆزدا دوو چیرۆک لەم بارەیەوە هەیە، هەرچەندە خەڵکی بەیەک چاو دەڕواننە ئەو دوو چیرۆکە. حەتمەن لەبیرتە کە لەچیرۆکی بەسەرهاتی باخچەی بەهەشتدا، لە بەشی دووەمدا خوا بیر لەڕێگەیەک دەکاتەوە، تا ئادەم سەرقاڵ بکا، لەبەرئەوەی

خودا ئادەمی وەک باخەوان بۆ پارێزگاریکردنی باخچەکەی دروستی کرد، ئەو چیرۆکە زۆر زۆر کۆنە لەسۆمەرییەکانەوە وەرگیراوە، (خوداکان کەسێکیان دەویست چاوی لەباخچەکەیان بێت و ئەو خواردنانەش بڕوێنێ کە ئەوان پێویستیانە، بۆیە مرۆڤیان دروست کرد.) ئەم چیرۆکە زەمینەی ئەو ئەفسانەیە کە لەبەشی دووەم و سێیەمی سێفری خوڵقاندندا هاتووە.

بەڵام باخەوانی خودا بێزاری تەنگی پێ هەڵچنی، بۆیە خودا هەوڵی دا گەمەیەکی بۆ دروست کات، بۆیە گیاندارانی بۆ دروست کرد، تەنیا کارێک کە ئەو دەبێ بیکات ئەوەیە ناویان لێ بنێ، پاشان خودا بیر لەوە دەکاتەوە کەڕۆحی ژن لەجەستەی ئادەمەوە بێنێتە دەرێ. ئەم چیرۆکی خوڵقاندنە زۆر جیاوازیی هەیە لەگەڵ ئەو چیرۆکەی کە لە سێفری یەکەمی خوڵقاندنا باس کراوە، لەوێدا خودا ئادەم و حەووای پێکەوە لەسەر شێوەی خۆی بەنێرو مێ دروست کرد. بەڵام لێرەدا خودا خۆی نێرەموکێکی سەرەتاییە. ئەو چیرۆکەی لە بەشی دووەمدا هاتووە، دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمێکی کۆنترو ڕەنگە بۆ سەدەی هەشتەمی پێش زایینی بگەڕێتەوە، کەچی چیرۆکی بەشی یەکەم کە پێی دەوترێ دەقی کەهەنووتی، بۆ سەدەی چوارەمی پێش زاین یان دوای ئەو سەدەیەش دەگەڕێتەوە. لە چیرۆکە هیندییەکەدا خود هەست بەترس دەکات و پاشان حەز دەکات بۆ دووبەش دابەش بێت، لە بەشی دووەمی سێفری خوڵقاندن ڕووبەڕووی داستانێکی لەم شێوە دەبین. لە سێفری خوڵقاندندا ئەوەی بۆ دوو بەش دابەش دەبێت، مرۆڤە نەک خودا.

ئەو چیرۆکە یۆنانییەی کە ئاریستۆڤان لە سیمپۆسیۆم Symposiumی ئەفلاتووندا باسی دەکات، چیرۆکێکی ترە لەم شێوەیە. ئاریستۆڤان دەڵێ: لە سەرەتادا بوونەوەرگەلێ هەبوون، ئەندامی پێکهێنانی دوو مرۆڤی ئێستایان تێدا بوو. ئەوانەش لە سێ جۆر پێک هاتبوون: نێر/مێ، نێر/ نێر، مێ/ مێ.پاشان خوداکان هەموو ئەمانەیان بۆ دوو بەش دابەشکرد. بەڵام پاش ئەوەی ئەوان دابەش بوون، ئەوەی ئەوان دەیانتوانی بیری لێ بکەنەوە بریتی بوو لەباوەشکردن بەیەکتریدا تا یەکێتییە سەرەتاییەکان پێک بهێننەوە. بۆیە ئێمە ئێستا لە هەوڵی ئەوەداین نیوەی خۆمان بدۆزینەوەو لەباوەشی بگرین.

مویرز: ئێوە دەڵێن میتۆلۆژیا لێکدانەوەی گەورەترین چیرۆکی مرۆڤایەتییە. ئەو چیرۆکە مەزنە چییە؟

کەمبڵ: ئێمە لەیەک زەمینە و یەک باکگراونددا هاتووینەتە نێو زەمەنەوە، مەیدانی زەمەن، جۆرە یاریکردنی سێبەرە لەزەمینەی زەمەندا، تۆش ئەو یاریکردنە لە مەیدانی زەمەن ئەنجام دەدەی، تۆ هەموو تەوەرەی حەزەکانت بەتەواوی تواناوە ئەنجام دەدەیت. بەڵام ئایا تۆ دەزانی کە دوژمنەکە، بۆ نموونە ئەو لایەنەیە کە وەک خۆت دەیبینی، ئەگەر توانیت لە ئاستی نێوەندەوە بڕوانی.

مویرز: کەواتە گەورەترین چیرۆک، گەڕانمانە بۆ دۆزینەوەی جێ پێمان لەنێو دراما‌دا؟

کەمبڵ: دەبێ لەگەڵ ئەم سەمفۆنیا مەزنەدا کە ئەم جیهانەیە گونجاو و ڕێک بین، دەبێ هارمۆنیی جەستەمان گەنجاو بێت لەگەڵ ئەو هارمۆنییەدا.

مویرز: کاتێک ئەو چیرۆکانە دەخوێنمەوە، سەر بەهەر کولتوورو سەرچاوەیەک بن، تووشی سەرسوڕمان دەبم، سەرسامبوون بەشێوەی دیمەنی خەیاڵی مرۆڤ، کە هەوڵ دەدات هەست بەم بوونە بکات و هەروەها ئەم توانا مەزنانە لەو سەفەرە بچووکەی خۆیدا بەکاربێنی. ئایا ئێوە هەرگیز دووچاری ئەم حاڵەتە بوون؟

کەمبڵ: پێم وایە میتۆلۆژیا وەک نیشتمانی مۆسیس Musesە، ئیلهام بە هونەرمەندو شاعیران دەبەخشێ. بۆ ئەوەی ژیان وەک شیعرێ ببینی، بەشداریکردنت لەو شیعرەش کارێکە ئەفسانە بۆت ئەنجام دەدات.

مویرز: شیعر؟

کەمبڵ: مەبەستم فەرهەنگە نەک لە قاڵبی فۆرمی وشەکاندا، بەڵکو لە قاڵبی کردارو ڕووداوەکاندا بەیان کراوە، ئاماژەیە بۆ لایەنی باڵایی کە لێرەدا ڕوودەدا، بەجۆرێک هەست بکەیت کە هەمیشە هاونەوایت لەگەڵ بوونی گەردووندا.

مویرز: کاتێ ئەو ئەفسانانە دەخوێنمەوە، لەبەرامبەر سیمبول و نهێنییەکانیان هەست بەترس و ڕێز دەکەم. دەتوانین تەخمینێ بێ، بێ ئەوەی بتوانین بەتەواوی بەمانایەک بگەین.

کەمبڵ: ئەمەش ئەو خاڵەیە، ئەو کەسەی وا دەزانێ کە بەدواین ڕاستی گەیشتووە، ئەو کەسە بەهەڵەدا چووە. دێڕە شیعرێکی سانسکریتی هەیە کە لە پەڕتووکی Tao-te chaing یشدا هاتووە، ئەو بەیتە زۆر دەوترێتەوە کە دەڵێ: " کەسێ وا دەزانێ کە دەزانێ هیچ نازانێ، ئەو کەسەشی کە دەزانێ هیچ نازانێ ئەوە دەزانێ. مەبەست لەم بەیتە ئەوەیە زانین نەزانینە، نەزانینیش زانینە."

مویرز: کارەکانی تۆ لەبواری میتۆلۆژیادا بوون بەهۆی ڕزگارکردنم لەو زیندانە کولتوورییەی کە تێیدا بووم، بەڵام هەرگیز نەبوون بەهۆی شێواندنی بڕوام.

کەمبڵ: ئەو کارانە بڕوای منیان ڕزگارکرد. دەشزانم هەرکەسێک ئەم پەیامەی پێ بگا هەمان ئەو شتەی بەسەردا دێت.

مویرز: ئایا هەندێ ئەفسانە لە هەندێکی تر ڕاستترن.

کەمبڵ: بەهەموو جۆرە مانایەک ئەفسانەکان ڕاستن، هەموو ئەفسانەکان لە ڕووی پێوەندییان بەکولتوورێکی تایبەت و سەردەمێکی تایبەتەوە بەدەوری حیکمەتی ژیاندا دەسووڕێنەوە. ئەفسانە کار دەکات بۆ کامڵکردنی مرۆڤ لەنێو کۆمەڵگەکەی و کامڵکردنی کۆمەڵگە لەگەڵ سروشتدا. کار دەکات بۆ یەکگرتنی مەیدانی سروشت لەگەڵ خودی سروشتدا، ئەفسانە هێزێکی هارمۆنیزەکارە. بۆ نموونە میتۆلۆژیای ئێمە، لەسەر ئاستی دوو لایەنە بونیادنراوە وەک: چاکەو خراپە، بەهەشت و دۆزەخ. لەم ڕووەوە کە ئاینەکانمان ڕوویەکی ڕەوشتییان هەیە. گوناه ونەفرەت، ڕاست و ناڕاست.

مویرز: ناکۆکیی نێوان دژەکان: عەشق و کینە، مەرگ و ژیان.

کەمبڵ: ڕاماکریشنا وتوویەتی ئەگەر هەموو ئەو شتانەی تۆ بیری لێ دەکەیتەوە

گوناهەکانت بن، ئەوە تۆ گوناهکاری، کاتێ ئەمەم خوێندەوە بیرم لەکاتی لاوێتیی خۆم دەکردەوە، کاتێ کە هەموو یەک شەممەیەک بۆ کلیسا دەچووم تا دان بەگوناهەکانمدا بێنم، بیرم لە هەموو ئەو گوناهانە دەکردەوە کەلەو هەفتەیەدا ئەنجامم دابوون، ئێستاش بیر دەکەمەوە دەڵێم دەبێ بچمە کلیساو بڵێم: (خوایە بەرەکەتم پێ ببەخشە، چون من گەورە بووم، ئەمەش ئەو کارە چاکانەیە کە لەم هەفتەیەدا ئەنجامم داون.) بۆیە دەبێ بەراوردکاریی خودی خۆت بەشتە چاکەکان بکەیت، نەک خراپەکان، ئەو کاتە دەبینی کە ئاین منداڵدانێکی ترە. ئاین بەم مەبەستە هاتووە تا ئەو دیاردە فرە ئاڵۆزە کەناوی مرۆڤە بەرەو گەشەکردن ڕێنوێنی بکات، واتا ئەو بگۆڕێ بۆ بوونەوەرێکی خۆ ورووژێنەرو بزوێنەرو خۆکارکەر. بەڵام بیری گوناه وات لێ دەکات بەدرێژاییی ژیانت لەپایەی کۆیلایەتیدا بیت.

مویرز: بەڵام ئەمە بیری مەسیحی نییە، دەربارەی خوڵقاندن و دەرپەڕاندن لە بەهەشت.

کەمبڵ: ڕۆژێکیان گوێم لەوانەیەکی نایابی فەیلەسووفی zen دوکتۆر Suzuki.T.D بوو، ئەم کابرایە ڕەپ وەستابوو هەردوو دەستی بەدوولادا بە ئەسپایی هاتە خوارەوەو وتی: (خودا دژ بەمرۆڤ، مرۆڤ دژ بە خودا، مرۆڤ دژ بەسروشت، سروشت دژ بەمرۆڤ، سروشت دژ بەخوا. خوا دژ بەسروشت – ئاین چ شتێکی گاڵتەئامێزە!""

مویرز: باشە، زۆرجار تووشی سەرسامبوون بووم، تۆ بڵێی کەسێک کە لەکەسانی هۆزێکی شکارچی هیندییە سوورەکانی ئەمریکای باکوور، ڕای چی بێت گەر سەر بەرز بکاتەوەو بڕوانێتە تابلۆی خوڵقاندنی مایکل ئەنجیلۆ.

کەمبڵ: لەڕاستیدا ئەم خودایە، خودای کولتوورەکانی تر نییە. لە میتۆلۆژێکانی تردا مرۆڤ وا لەخۆی دەکات کە لەگونجاندا بێت لەگەڵ جیهان و لەگەڵ ئەو تێکەڵەیەی کەپێی دەوترێ چاکەو خراپە. بەڵام لە سیستمی ئاینی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا وا لەخۆت دەکەی کە لەگەڵ چاکەدا یەک بگریت و بەرامبەر بەخراپە بجەنگی، بەڵام نەریتی تەوراتییەکان و مەسیحی و ئیسلام بەوجۆرەیە کە بەچاوێکی سووک بۆ ئەو

ئاینانەی کەپێیان دەوترێت ئاینە سروشتییەکان (دەروانن)، ئەم گۆڕانکارییە لە ئاینی سروشتەوە بۆ ئاینی کۆمەڵایەتی وا دەکات کە ئاسان نەبێت دووبارە پێوەندی لەگەڵ سروشتدا پەیدا بکەین، لەگەڵ ئەمەشدا هەموو ئەو سیمبوڵە کولتوورییانە بەتەواوی ئامادەیی ئەوەیان هەیە کە بەپێی دەروونناسی و کۆسمۆلۆژیکی ڕاڤە بکرێن، بەو مەرجەی کە لەو گۆشەیەوە تەماشایی بکرێت.

هەر ئاینێ بەشێوەیەک لەشێوەکان ڕاستیی تێدایە. ئەو ئاینە ڕاستە ئەگەر جێگای تێگەیشتن بوو بەدەلالەتە خوازیاریەکانییەوە، بەڵام ئەگەر هاتو بەجوانی لە خوازیارەکانی خۆی نەگات و بەشێوەیەکی واقیعیی پەتی ڕاڤەی بکات، ئەوا ڕووبەڕووی گرفت دەبێتەوە.

مویرز: خوازیار چییە؟

کەمبڵ: خوازیار وێنەیەکە ئاماژە بە شتێکی تر دەکات، بۆ نموونە بە کەسێک دەڵێم: تۆ گوێزی، مەبەستم ئەوە نییە ئەو کەسە وەک مانای وشە گوێزێکە. لێرەدا گوێز خواستراوە. لەکولتووره ئاینییەکان، سەرچاوەی خوازیار شتێکی باڵایە، لەواقیعدا بوونی نییە. گەر وای بۆ چووین کە خوازیار خۆی سەرچاوەیە، وەک ئەوەی ئێمە دەچینە چێشتخانەیەک، هەر بەبینینی وشەی کەباب لەسەر لیستی خواردنەکان دەست بەخواردنی لیستەکە بکەی.

بۆ نموونە، عیسای مەسیح بەرەو ئاسمان دەڕوات. ئەم بۆچوونە مانای ئەوە ناگەیەنێ کەسێک بەرەو ئاسمان هەڵفڕیوە، نەخێر. ئەمە شتێکە تەنیا لەڕووی نوتقەوە دەوترێ. ئەگەر هاتو ئەمەش مانای ڕاستەقینەی ئەو پەیامە بێت، ئەوە دەبێ ئەو بۆچوونە لەو پەیامە دوورخەینەوە، لەبەرئەوەی شوێنێکی وەها بوونی نییە کە عیسا بۆی چووبێت. وەک دەزانین عیسا نەیتوانیوە بەرەو ئاسمان بڕوا، لەبەرئەوەی لەڕووی فیزیکییەوە لە گەردووندا لەنگەرێک بۆ وەستان لە ئاسمان نییە. عیسای مەسیح ئەگەر بەخێرایی تیشکی ڕۆژیش بەرەو ئاسمان هەڵفڕییایە، ئێستاش دەبووایە لەڕێسماندا بووایە. ئەستێرەناسی و فیزیا بە ئاسانی ئاماژەیان بە مەحاڵبوونی ئەم مەسەلەیە کردووە. بەڵام ئەگەر هاتوو لەڕووی خوازیاریەوە زاراوەی

چوونی عیسای مەسیحمان بۆ ئاسمان لێک دایەوە، تێبینی دەکەین ئەو بەرەو ناخ ڕۆیشتووە– نەک بۆ بۆشایی دەرەوە، بەڵکو چووەتە نێو بۆشایی ناوەوە، بۆ جێگایەک هەموو بوونەکان لەوێوە دێن. ئەو ئاگاییەی کە سەرچاوەی گشت شتەکانە، بەرەو ڕێڕەوی ئاسمانی دەڕۆن، وێنە زەینییەکان، شتێکی دەرەکین، بەڵام ڕەنگدانەوەیەکی ناوەکییان هەیە. خاڵەکەش لێرەدایە دەبێ ئێمە بەڕۆیشتنمان بەرەو ناوەوە لەگەڵ ئەودا بچینە سەرەوە. ئەم خوازیارە بریتییە لە خوازیاریی گەڕانەوە بۆ سەرچاوە و سەرەتاو کۆتاییAlpha& Omega، وازهێنان لە پابەندبوون بەجەستەو چوون بەرەو سەرچاوەی میکانیکیی جەستە.

مویرز: ئایا ئەم بۆچوونە لە شانوشکۆی یەکێک لە بڕوا کلاسیکییەکانی بڕوای مەسیحی کەم ناکاتەوە – واتا ئاماژەکردن بەمەرگ و لەچاڵنانی مەسیح و هەستانەوەی ڕاگەیاندن و موژدەی مەرگ و هەستانەوەمانە؟

کەمبڵ: هەڵەیە گەر سیمبولەکە بەم شێوەیە بخوێنرێتەوە. ئەم کارەش مانای خوێندنەوەی وشەکان لە قاڵبی پەخشاندا دەگەیەنێ، کە دەشبێ لە قاڵبی شیعردا بخوێنرێتەوە. ئەمەش خوێندنەوەی خوازیار دەگەیەنێ لە سنووری ئاماژە لەفزییەکەی نەک لە سنووری مانا ناوکۆییەکەی.

مویرز: شیعریش دەگاتە واقیعێکی نەبینراو.

کەمبڵ: دەگاتە جێگایەک لە دەرەوەی ڕوانینی واقیعی، واتا بۆ ئەو جێگایەی کە باڵاترە لە هەموو بیرکردنەوەیەک، ئەفسانە بەردەوام بۆ ئەو جێگایەت دەبات، سەرە دەزوویەک دەدا بەدەستیەوە کە پەیوەست دەبێت بەو نهێنییەوە کە ئەو نهێنییەش تۆی. شکسپیر دەڵێ: هونەر ئاوێنەیەکە بەرامبەر بەسروشت دانراوە. ئەمەش ڕاستە، سروشت سروشتی تۆیە، هەموو وێنە شاعیری و سەرسوڕهێنەرەکانی میتۆلۆژیا، ئاماژە بەشتێک دەکەن لەناوەوەی تۆیە، هەر کەزەینت بە ئاسانی کەوتە نێو داوی وێنەیەکە لەدەرەوەی ناخت، بەجۆرێک درک بەشتەکانی ئەو وێنەیە نەکەیت و بۆ ناخت نەگەڕێتەوە، ئەو کاتە خوێندنەوەیەکی هەڵەت بۆ ئەو پەیامە دەبێت.

جیهانی دەروونی، جیهانی دەرخواست و وزەو بونیادو تواناکانی تۆیە کە لەگەڵ

بونیـادی دەرەوە ڕووبەڕوودەبێــتـەوە. دنیــای دەرەوە بواری بـەرجـەســتـەی تۆیە. لەشوێنێک کە تۆ هەی دەبێ هەردوو ئەو جیـهـانە بهێنیتە جووڵە. بەپێی بۆچوونی نوڤالیس(هەوارگەی ڕۆح ئەو جێگایەیە تێیدا دنیای ناخ و دەرەوە بەیەک دەگەن).

مویرز: کەواتە چیرۆکی هەڵکشانی مەسیح بەرەو ئاسمان، پەیامی نێو شووشەیەکە لە کەناری دەریایەکدا پێشتر کەسێک زیارەتی کردووە.

کەمبڵ: ئەمە ڕاستە عیسای مەسیح ئەم کارەی کردووە. ئێمە ناتوانین خۆمان لەگەڵ مەسیحدا یەک کەین لەسەر بناغەی شێوەی ئاسایی بیرکردنەوە لەبارەی ئاینی مەسیحییەوە، بەڵکو دەبێ لاسایی ئەو بکەینەوە، وتنی ئەم دەستەواژەیە (من و باوک یەکین) بەو شێوەی کەعیسای مەسیح دەیوتەوە بۆ ئێمە کفرە. بەڵام لە ئینجیلی تۆمادا کە نزیکەی (٤٠) ساڵ پێش ئێستا لە میسر دۆزرایەوە، مەسیح دەڵێ: (هەر کەسێ لەدەمی منەوە بخواتەوە دەبێ بەوەی کەمن هەم و، منیش دەبم بە ئەو.) ئەم وتنە تەواو وتنێکی بوودیانەیە. هەموو ئێمە دەرکەوتنێکی هۆشی بوودا یاهۆشی مەسیحین، بەڵام ئێمە ئاگامان لەم ڕاستییە نییە. واژەی بوودا (واتە کەسێکە هۆشیار بووەتەوە). هەموو ئێمە دەبێ ئەم کارە بکەین، واتا هۆشیاربین دەربارەی هۆشی بووداو مەسیح لە ناخماندا. لە شێوەی باوی بیری مەسیحیدا، ئەم ڕوانینە بەکفر دادەنرێ، بەڵام بەجەوهەر دادەنرێ لە سۆفیگەریی مەسیحی و ئینجیلی تۆماس.

مویرز: ئایا بەرجەستەکردنیش بەخوازیار دادەنرێ؟

کەمبڵ: بێگومان بەڵێ، کاتێک خەڵکی لێم دەپرسن ئایا بڕوات بەبەرجەستەبوون هەیە. تەنیا ئەو شتەی دەتوانم بیڵێم ئەوەیە کە: بەرجەستەبوون وەکو ئاسمان و بەهەشتە، ئەویش خوازیارییە.

ئەو خوازیارییەی مەسیحی کە هاوجووتە لەگەڵ بەرجەستەبوون. بریتییە لە پاقژکەرەوە Purgatory، گەر کەسێک ئەوەندە بە دڵبەستەیی بەشتەکانی ئەم جیهانە بمرێ کە ڕۆحی ئامادەیی بینینی خەونە خۆشەکانی نەبێ، بۆیە دەبێ بچێتە نێو ئەنجامدانی پاقژبوونەوە، واتە پاک بێتەوە لە کەموکوڕییەکانی. کەم وکوڕییەکان ئەو

شتانەن پێیان دەوترێ گوناه. گوناه بەتەواوی هۆکاری کەموکوڕیە، گوناه دەبێتە هۆی ئەوەی کـەئاگـاییی تاک سنووردار بکات و لە هەمـان کـاتـیـشـدا دەیخـاتە هەلومەرجێکی ناگونجاو. لە خوازیارەی ڕۆژهەڵاتیدا ئەگەر تاک لەم هەلومەرجەدا بمرێ، جارێکی تر دەگەڕێتەوە تا لە ئەزموونەکانی پێشووتر پربێ و پاکتر و پاکتر بێتەوە، دواجار لە بەندی ئەم کۆتانە ڕزگاری بێت. مونادیا (گەردیلەی بچووکی بەرجەستەکردن، بریتییە لە پاڵەوانی بنەڕەتیی ئەفسانەی ڕۆژهەڵات. ئەم گەردیلە زیندووە لە هەریەک لەم ژیانە بەدووی یەکداهاتووەدا توانای جۆراوجۆر بەکاردێنێ. دەبێ ئەوەش بڵێم کە ئەندێشەی بەرجەستەبوون بەو مانایە نییە کە من و تۆ هەمان ئەو پلەو پایەیە بەرجەستە دەکەینەوە کە ئێستا کەسایەتیمان دەینوێنێ، ئەو کەسایەتییە ئەو شتەیە کە گەردیلەی بچووک دەیکاتەوە، پاشان گەردیلەی بچووک بەپێی ئەو ئەزموونەی کە پێویستە بۆ ئەوەی لە پێوەندیی بواری زەمەن خۆی پاک بکاتەوە، جەستەیەکی تری نێر یامێ دروست دەکات.

مویرز: ئەم بیرە، واتە بیری بەرجەستەبوون چی دەگەیەنێ؟

کەمبڵ: ئەوە دەگەیەنێ کە تۆ لەوە زیاتر هەیت کەبیری لێ دەکەیتەوە، بوونی تۆ ئەوەندە تواناو مەودای تێدایە بۆ ئەنجامدان و ئاگایی، کە تۆش خۆت وێنای ئەو توانایەی خۆت ناکەی، ژیانت لەوە قووڵترو فراوانتر کە خۆت لێی دەڕوانی. ژیانی تۆ تەنیا بەشێکە لەو شتەی کە لەدەروونتدایە، ئەوەی ژیان پێت دەبەخشێ، قووڵی و فراوانییە. بەڵام تۆ دەتوانی بەو قووڵییەش بژییت. کاتێکیش بتوانێ درک بەو ئەزموونە بکەی ئەو کاتە تێ دەگەی کە هەموو ئاینەکان باس لەو شتە دەکەن.

مویرز: ئایا ئەم بابەتە مۆتیفی سەرەکیی بەسەرهاتەکانی ئەفسانەیە لە هەموو زەمەندا؟

کەمبڵ: نەخێر، تەماشاکردنی ژیان وەک ئەزموون و میحنەتێ کە لەمیانەیدا مرۆڤ لە کۆتەکانی ڕزگاری دەبێت بیرێکە پەیوەستی بە ئاینە باڵاکانەوە هەیە. بڕواناکەم لە میتۆلۆژیای بۆمییەکاندا شتی وەها هەبێت.

مویرز: کەواتە سەرچاوەکەی چییە؟

کەمبڵ: نازانم، ڕەنگە لەو کەسانەوە سەرچاوەی گرتبێت کە خاوەن هێزی ڕۆحی و قوڵاییی زیاترن، لە ژیانیشیاندا وا مومارەسەی ئەزموونی ژیانیان کردووە، کە نەگونجاوە لەگەڵ لایەن و مەودای ڕۆحیی بوونیان.

مویرز: تۆ دەڵێی دەستەبژێرەکان، شەمەنەکان shamans و هونەرمەندو کەسانی تر ئەفسانە دروست دەکەن، ئەوان کۆچێک بەرەو نادیار ئەنجام ئەدەن پاشان دەگەڕێنەوە تاوەکو ئەم ئەفسانانە دروست بکەن، ئەی خەڵکە ئاساییەکان چی؟ ناکرێ بوترێ کە ئەوان چیرۆکەکانی بابەتی paul Bunyan یان گێڕاوەتەوە؟

کەمبڵ: بەڵێ، ڕاستە بەڵام ئەمانە ئەفسانە نین، ئەمانە ناگەنە ئاستی ئەفسانە، دەڵێن کە پێغەمبەرو کەسانی تر لەهیند کەپێیان دەوترێ: (ڕیشی Rishi) پەڕتووکی پیرۆزیان بیستووە، باشە هەرکەسێ دەتوانێ گوێی بۆ پەڕتووکی پیرۆز هەڵخات، بەڵام هەرکەسە ئەو توانایەی نییە کە بەڕاستی گوێ لەپەڕتووکی پیرۆز بگرێت.

مویرز: (ئەو کەسەی کە گوێی بیستنی هەیە، لێی گەڕێ با گوێ بگرێ).

کەمبڵ: بەڵام دەبێ ڕاهاتنێک هەبێت کەیارمەتیت دەدا تاگوێکانت بکەیتەوە بۆ ئەوەی لەجیاتی گوێگرتن لە مانا لەفزیو بینراوەکان بتوانی گوێ بۆ خوازیارەکان هەڵخەیت. فرۆیدو یۆنگ هەستیان دەکرد کە ئەفسانە لە ناهۆشمەندییەوە سەرچاوە دەگرێ. ئەوەی کارێکی داهێنەرانە دەنووسێتەوە چاک ئەوە دەزانێ کەتۆ خۆت بەدەستەوە دەدەیت خۆت دەخەیتە خزمەتەوە، پەڕتووکەکەش لەگەڵ تۆدا دەکەوێتە گفتوگۆو خۆی بونیاد دەنێ، بەجۆرێک تۆ وا هەست دەکەی شتێکت دەست کەوتووە، یاخود شتێکت پێ بەخشراوە کەپێی دەوترێ حۆری یان بەزمانی تەورات پێی دەوترێ (خودا) ئەمەش نەخەیاڵەو نەوەهم، ئەمە حەقیقەتە، لەبەرئەوەی ئیلهام لە ناهۆشمەندییەوە سەرچاوە دەگرێ و لەبەرئەوەی کە ناهۆشمەندیەکان لەهەر کۆمەڵگەیەکی بچووکدا هاوبەشیی فراوانیان لەگەڵ یەکتریدا هەیە، ئەوەی شامان یان گێڕەوە دەیخاتەڕوو،

شتێکە هەمووان چاوەڕوانی مەترەحکردنێین. هەر لەبەر ئەم هۆیەش کاتێ کەسێ کە گوێی لە بەسەرهاتی گێڕەوە دەبێت، یەکسەر دەڵێ:(ئۆو ئەمە چیرۆکی منە. ئەمە هەمان ئەو شتەیە کە هەمیشە دەمویست، بیگێڕمەوە، بەڵام نەمدەتوانی.) دەبێ جۆرێک لە دایەلۆگ و باسو خواس و کارلێکردن لەنێوان حیکایەتبێژ و کۆمەڵدا هەبێت، ئەگەر هاتو حیکایەتبێژ لە گوێگرانی کۆمەڵدا تێبینی کرد کە ئەوان هەندێ شت هەیە حەزیان نییە گویان لێ بێ، ئەو کاتە ئەو حیکایەتبێژە کەسێکی بێ کەڵکەو هەندێ کات کۆمەڵگە نابوودی دەکات.

مویرز: ئێمە کاتێک باس لە چیرۆکی فۆلکلۆری دەکەین، باس لە ئەفسانە ناکەین، بەڵکو باس لەو چیرۆکانە دەکەین کەخەڵکی بۆ کات بەسەربردن دەیگێڕەوە، هەروەها ئاستێک لە بوون ڕادەگەیەنن کە نزمترە لە زیارەتە مەعنەوییە مەزنەکان.

کەمبڵ: بەڵێ، چیرۆکی فۆلکلۆری بۆ کات بەسەربردنە، بەڵام ئەفسانە بۆ پەروەردەکردنی ڕۆحییە، لەهیندستان دابەشکردنێکی جوان هەیە دەربارەی ئەم دوولایەنەی ئەفسانە، ئەندێشەی میللی و ئەندێشەی سەرەتایی. ڕووی نەتەوەیی (desi)ی پێ دەوترێ کە بەمانای (ویلایەتێک) کە پێوەندیی بەکۆمەڵگەی خودی تاکەوە هەیە. ئەم بەشە بۆ لاوانە، لەم ڕێگەیەوە لاوان دێنە نێو کۆمەڵگەو فێردەبن کەبڕۆنە دەرەوە و دێو بکوژن. دەوترێ – (برۆ ئەمە ملوانکەی سەربازی و ئەرکێکمان پێ بەخشیوی) بەڵام بیرێکی تری سەرەتاییش هەیە بەسانسکریتی پێی دەوترێ marga بەواتای ڕێگە یان ڕێڕەو؛ ئەم ڕێگەیە بەرەو خودی خۆت دەگەڕێتەوە. ئەم ئەفسانەیە لە خەیاڵەوە دێ و بۆ خەیاڵ دەگەڕێتەوە. کۆمەڵگە فێرت دەکات کەئەم ئەفسانانە چین، پاشان بەجۆرێک بەتاڵت دەکاتەوە کەوات لێ دەکات لەچاودێرییەکانتدا ڕێگەی ڕاست بگریتەبەر.

شارستانییەتەکان لەسەر ئەفسانە بونیادنراون، بۆ نموونە شارستانییەتی سەدەکانی ناوەڕاست بونیادنرابوو لەسەر ئەفسانەی دەرکردن لە بەهەشت و تەواوبوون لەسەر خاچ و گواستنەوەی نیعمەتی ئازادکردنی مرۆڤ لەڕێگەی

قوربانیی پیرۆزەوە، کلیساش سەنتەری ئەم قوربانییەبوو. بەڵام قەڵا سەنتەری بەرگریکردن لە کلیسابوو، لەڕاستیدا دوو شێوە لە دەسەڵات هەبوو، دەسەڵاتی ڕۆح و دەسەڵاتی ژیانی جەستەیی، هەردووکیشیان لەسەر یەک سەرچاوە ڕێک بوون، ئەویش سەرچاوەی نیعمەتی خاچ بوو.

مویرز: بەڵام لەبۆشاییی نێوان ئەم دوو بوارەدا، خەڵکی ئاسایی سەرقاڵی گێڕانەوەی چیرۆکی جنۆکە و سیحر بازان بوون.

کەمبڵ: لە سەدەکانی ناوەڕاستدا سێ سەنتەری داهێنانی ئەفسانە و چیرۆکی فۆلکلۆری هەبوون: یەکەمیان کلیساو هەموو ئەو پێکهاتانەی کە پەیوەست بوون بەدێرو زاویەکان. دووەم قەڵا، سێیەم ماڵ و کولبە(کوخە)ەکان واتە ئەو جێگایانەی کە مرۆڤ تێیاندا دەژیا. کلیسا، قەڵاو کولبە – گەر ڕووبکەیتە هەر بوارێک لە بوارە باڵاکانی شارستانی هەر هەمان شت بەدی دەکەیت: پەرستگاو کۆشک و شار یان لادێ، ئەم سەنتەرانە سەنتەری بەرهەمهێنانن، بەڵام لەبەرئەوەی یەک شارستانین، هەموو ئەمانە لەیەک بواری سیمبولیدا دەسووڕێنەوە.

مویرز: یەک بواری سیمبولی؟

کەمبڵ: بواری سیمبولی، لەسەر بناغەی ئەزمونی کەسەکان لە کۆمەڵگەیەکی دیاریکراو و کات و شوێنی دیاریکراودا بونیاد نراوە، ئەفسانە بەپێوەندییەکی پتەو بەکولتوور و زەمەن و شوێن بەستراوەتەوە ؛ بەجۆرێک ئەگەر لە ڕێگەی بەردوام دووبارە دروستکردنەوەی سیمبول و خوازیارەکان بەڕێگەی هونەری نەتوانرا پارێزگاری ئەو سیمبول و خوازیارانە بکرێت، ئەوا ئەو کاتە ژیان لەدەست دەدەن.

مویرز: بەڵام ئەمڕۆ چ کەسێک بەخوازیارەکان دەدوێ؟

کەمبڵ: هەموو شاعیران، شیعر زمانێکی خوازیارییە.

مویرز: خوازیاری ئاماژە بەتوانا دەکات.؟

کەمبڵ: بەڵێ بەڵام ئاماژە بەڕاستییتیش دەکات، ئەو ڕاستییەی لە پشتی لایەنی

بینراودا خۆی حەشارداوە، خوازیاری دەمامکی خوایە، لە ڕێگەی ئەوەوە دەتوانرێ نەمری تاقی بکرێتەوە.

مویرز: تۆ باسی شاعیرو هونەرمەندان دەکەیت، ئەی پیاوانی کلیسا چی؟

کەمبڵ: بەبڕوای من پیاوە ئاینییەکان بەڕاستی لای ئێمە ئەرکەکانی خۆیان ئەنجام نادەن. ئەوان باس لە چەمکە ناوکۆییەکانی خوازیاری ناکەن، بەڵکو ئەوان دەستبەرداری ڕەوشتەکانی چاکەو خراپە نین.

مویرز: بۆچی قەشەکان جێگای شەمەنەکان ناگرنەوە؟

کەمبڵ: جیاوازیی نێوان قەشەو شەمەن ئەوەیە کەقەشە کەسێکی ئەرکدارە، بەڵام شەمەن کەسێکە خاوەن ئەزموونە. لەکولتووری ئێمەدا ڕەبەن بەدووی ئەزمووندا دەڕواو قەشەش کەسێکە خوێندنەوەی ئەکادیمیی ئەنجام داوە تا خزمەت بەکۆمەڵگە بکات.

هاوڕێیەکم هەبوو بەشداریی کردبوو لە کۆبوونەوەی نێو دەوڵەتیی تیمەکانی چاودێریی کاسۆلیکی ڕۆم لە بانکۆک. دەیوت: ڕەبەنەکانی کاتۆلیک و بوودیستەکان هیچ گرفتێکیان لەگەڵ یەکتری نەبوو، بەئاسانیش لە یەکتری دەگەیشتن، بەڵام ڕۆحانییەکانی ئەم دوو ئاینە، ئەو توانایەیان نەبوو کە لەیەکتری بگەن.

کەسێ بەئەزموونی سۆفیگەریدا تێ دەپەڕێ، بۆی دەردەکەوێ کە گشت گۆڕانکارییە سیمبولییەکانی خۆی عەیبدارن. سیمبوڵەکان ئەزموون ناگوێزنەوە، بەڵام ئاماژەی پێ دەکەن، گەر ئەزموونێکت تاقی کردبێتەوە چۆن دەزانی ئەو ئەزموونە چییە؟ هەوڵ دە باسی خۆشیی وەرزشی خلیسکانی سەر بەفر بۆ کەسێک بکە کە لە ناوچە گەرمەسێرەکان دەژی و لە ژیانیدا بەفری نەدیوە، کەواتە لەم حاڵەتەدا دەبێ ئەزموونێک هەبێت، بۆ ئەوەی پەیامەکەت بگەیەنیت، دەبێ هەندێ کلیل هەبن، گەر وانەبێ ئەو شتەی دەیڵێی کەس ناتوانێ گوێی لێ بگرێ.

مویرز: کەسێک کە بەئەزموونێکدا تێ پەڕیوە، تا بۆی دەکرێت دەبێت لە ڕێگەی وێنەوە بیرێکی ڕاست دەربارەی ئەو ئەزموونە پێشکەش بکات، پێم وایە

لەکۆمەڵگەکەماندا هونەری بیرکردنەوە لەقاڵبی وێنە زەینییەکانمان لەدەست داوە.

کەمبڵ: بێگومان لە دەستمان داوە، زۆربەی بیرکردنەوەمان بوون بەبیرکردنەوەی لۆجیکی، بیرکردنەوەیکی بێ هەست و بیرکردنەوەمان زیاتر سەرزارەکییەو لەسەر یەک هێڵ دەگوێزرێتەوە، لەوێدا وێنەکان تارادەیەک زیاتر لە وشەکان ڕاستییان تێدایە.

مویرز: ئایا قەت ئەوەت بەبیردا هاتووە، کە نەبوونی ئەزموونی ئاینیی پڕ چێژو گەشکە، ئینکارکردنی خودا لە کۆمەڵگەکانی ئێمەدا وای کردووە ژمارەیەکی زۆر لە لاوانمان، پەنا ببەنە بەر بەکارهێنانی مادده سڕکەرەکان؟

کەمبڵ: زۆر ڕاستە ئەم کارەشیان ڕێگەیەکە بۆ گەڕانەوە بۆ ناوەوە.

مویرز: مەبەستت لەناوەوە چییە؟

کەمبڵ: ناوەوەی ئەزموونێک.

مویرز: نە ئاین و نەهونەریش ناتوانن ئەمەت بۆ بەدی بێنن.

کەمبڵ: هونەرو ئاین دەتوانن ئەوە بەدی بێنن، بەڵام جارێ ئەم کارە بەئەنجام ناگەیەنن، ئاینەکان لەجیاتی ئەوەی خەریکی ئەزموونە سۆفیگەرییەکان بن، زیاتر خەریکی پرسی کۆمەڵایەتی و ڕەوشتن.

مویرز: کەواتە تۆ پێت وایە داوەتی مەزنی ئاین بریتییە لە ئەزموون.

کەمبڵ: یەکێک لە دیاردە سەرسوڕهێنەرەکانی ئاینی کاسۆلیک بەشداریکردنتە لەشێوی خودایانە. لەوێدا فێرت دەکەن کە جەستەو خوێن مرۆڤ ڕزگار دەکات. ئێوە ئەو جەستەو خوێنە بەرەو ناخی خۆتان دەبەن و، پاشان بۆ ناخی خۆتانی دەگەڕێنیتەوە، ئەو کاتە تێبینی دەکەی مەسیح لەناخی تۆدا دەست بەکارە. ئەم ئاینە یەکێکە لەشێوە ئیلهام بەخشەکانی چاودێریکردن، لە بواری ئەزموونی ڕۆح لە جەستەی تاکدا. گەر بڕوانی، دەبینی ئەو کەسەی لەم ڕێوڕەسمەدا دەگەڕێتەوە،

لەڕاستیدا بۆ ناوەوەی خۆی گەڕاوەتەوە.

لە هیندستان شایەدی بینینی ڕووداوێک بووم، لەو ڕووداوەدا بازنەیەکی سووریان بەدەوری بەردێکدا دەکێشا، پاشان وەک بەرجەستەکردنێکی سیمبولی ئەو بەردە تەماشا دەکرا. تۆ بەردەوام لە سنووری کردەدا دەڕوانیتە شتەکان، بەڵام دەتوانی بیر لەهەر لایەنێکی سیمبولیی ئەو شتە بکەیتەوە. بۆ نموونە، ئەمە کاتژمێرێکی دەستییەو لە هەمان کاتیشدا شتێکەو بوونی هەیە. دەتوانی ئەو کاتژمێرە بهێنیتە خوارەوەو، بەدەوریدا بازنەیەک بکێشی و، لە دورەوە تەماشای بکەیت، ئەم مەسەلەیە پێی دەوترێ مەسەلەی پیرۆزی.

مویرز: مەبەستت چییەو، چ شتێک بەو کاتژمێرەی لەدەستتدایە دەتوانین ئەنجام بدەین؟ هەروەها ئەو کاتژمێرە دەتوانێ چ نهێنییەک ئاشکرا بکات.

کەمبڵ: ئەم کاتژمێرە شتێکە، وانییە؟

مویرز: بەڵێ وایە.

کەمبڵ: ئایا دەزانی شتێک یانی چی و چ شتێک ئەو شتە دەهێڵێتەوە؟ ئەم شتە شتێکە لەکات و شوێندا هەیە. بیرکەرەوە چەندێ نهێنی ئامێزە شتێک کە شت بێت، بەم جۆرە کاتژمێر دەبێ بەسەنتەرێک بۆ چاودێری، سەنتەری نهێنییەکی زانراوی بوون کە لە هەموو جێگەیەدایە. ئەم کاتژمێرە ئێستا سەنتەری گەردوونە. خاڵێکی ڕاوەستاوە لە دنیایەکی جووڵاودا.

مویرز: ئەو چاودێرییە بەرەو کوێت دەبات؟

کەمبڵ: پێوەندیی بەوەوە هەیە تا چ ڕادەیەک تۆ ئامادەیی ڕۆیشتنت هەبێ؟

مویرز: ئێوە باس لە مەسەلەی باڵایی TRANSENDENT دەکەن. مەبەست لەم وشەیە چییە، ئەو کەسەی کە لەڕێرەوی باڵاییدایە چی لێ بەسەر دێت؟

کەمبڵ:TRANSENDENT ئەم وشەیە بەمانای مەسەلەی باڵایی، زاراوەیەکە، تەکنیکی فەلسەفی، بەدوو شێوەی جیاواز وەرگێڕدراوە. لە خوداناسیە مەسیحیدا ئاماژەیە بۆ

خودا، بەو سیفەتەی خودا بوونەوەرێکە لە پشت یان لە دەرەوەی سروشتە. ئەم شێوە باسکردنەوەی مەسەلەی باڵایی TRANSENDENT، باسکردنێکی ماتەریالیانەیە، لەبەرئەوەی ئاماژە بەخودا دەکرێ وەک واقیعێکی ڕۆحی کە لە دەرەوە یا لەجێگایەک بوونی هەیە. هێگڵیش کە باسی خودای شێوە مرۆڤی کردووە شوبهاندوویەتی بەبڕبڕەدارێکی گازئاسا، ئەو ڕوانینەی کە زۆربەی مەسیحییەکان دەربارەی خود هەیانە. یاخود شوبهاندنی بەپیرە پیاوێکی ڕیشنی نوورانی و ڕۆح سووک، بەڵام وشەی باڵایی TRANSENDENT مانای هەموو ئەو شتانە دەگەیەنێ کە لە دەرەوەی ڕوانینەوەن. کانت دەڵێ: هەموو ئەزموونەکانمان پەیوەستن بەکات و شوێنەوە. ئەم ئەزموونانە لە چوارچێوەی شوێن و لە میانەی زەمەندا ڕوودەدەن.

زەمەن و شوێن کۆمەڵێ هەستیاری پێک دێنن کە ئەزموونەکانمان لەناخی ئەواندا ڕوودەدەن. هەستەکانمان لەبواری زەمەن و شوێندا ئابڵوقەدراون، زەینیشمان لە چوارچێوەی چەمکەکانی ئەندێشەدایە. بەڵام ئەم شتە ڕەهایە(کەشت نییە) هەوڵ دەدەین پێوەندیی لەگەڵدا بەرپا بکەین، ئەوەندە ئابلۆقەدار نییە کە نەتوانین بیگەینێ. خۆمان کاتێ هەوڵی بیرکردنەوە دەربارەی ئەو شتە دەدەین وای لێ دەکەین ببێتە شتێکی ئابلۆقەدار. مەسەلەی باڵایی TRANSENDENT باڵاترە لە هەموو چەمکەکانی بیر. بوون و نەبوونیش دوو چەمکن. واژەی (خوا) لەڕاستیدا ئاماژەیە بەهەموو ئەو شتانەی لە سەرووی بیرکردنەوەن، بەڵام ئەم واژەیە خۆشی شتێکە بیری لێ کراوەتەوە.

کەواتە بەشێوەی جۆراوجۆر دەتوانی بەرجەستەی خودا بکەی. ئایا تەنیا یەک خودا هەیە. ئایا فرە خودایی بوونی هەیە؟ ئەمانەش تەنیا کۆمەڵێ چەمکی فیکرین. ئەوەی ئێمە باسی دەکەین و هەوڵ دەدەین بیری لێ بکەینەوە، لە هەموو ئەم شتانە باڵاترە.

بەوجۆرەی کە لە دەقە عیرفانییە مەسیحییە کۆنەکاندا هاتووە، یەکێک لە گرفتەکانی یەهوو ئەوەیە بیری دەچێت ئەو خوازراوێک بوو؛ یەهوو وای زانی ڕاستییەکە. ئەو کاتەی وتی: (من خوام) دەنگێگ بەرزبووەوە پێی وت: (تۆ هەڵەی سماییل samael) وشەی سماییل بەمانای (خودای کوێر) ە واتا نابینا بەرامبەر بەو

تیشکە بێ کۆتاییەی کە یەهوو لەبەرامبەریدا تەنیا دەرکەوتنێکی مێژوویی و ناوخۆیی ئەو ڕووناکییەیە. ئەمەش بەیەکێک لە کفرەکانی یەهوو دادەنرێ، چون وای زانی خودایە.

مویرز: ئێوە دەڵێن ناکرێ خودا بناسرێتەوە.

کەمبڵ: مەبەستم ئەوەیە هەرچییەک کەڕەهایە، لەپشتەوەی چەمکەکانی بوون و نەبوونە. هەیە یا نییە؟ دەڵێن بوودا وتوویەتی: (ئەو لەیەک کاتدا هەیە و نییە، نە هەیە و نە نییە.) لەبەرئەوەی خودا نهێنییەکی ڕەهایە کەواتە لەپشتەوەی چوارچێوەی هەموو بیرکردنەوەیەکە.

لە یەکێک لە ئوپانیشادەکاندا چیرۆکێکی سەرسوڕهێنەر دەربارەی خودای ئیندراIndra هەیە. ڕۆژێ لە ڕۆژان ئەژدیهایەکی زەبەلاح هەرچی ئاوی سەرزەمین هەبوو، لە سەرچاوەوە گرتی، قاتوقڕی و وشکایی هەموو جێگایەکی گرتەوە، حاڵەتێکی زۆر خراپ سەرتاپای هەموو دنیای گرتەوە، ئەوەندەی پێ نەچوو ئیندرا بیری کردەوە کە سندووقێکی پڕ لە برووسکەی پێیە، هەرچییەک لەو کاتەدا دەیتوانی ئەنجامی بدات، ئەوەبوو هەستێ و سندووقەکە بکاتەوەو ئەو برووسکەیە بەسەر ئەژدیهاکەدا داباریێنێ و لەناوی بەرێ. کاتێ کە ئەم کارەی ئەنجام دا هەرچی ئاو هەبوو لە سەرچاوەوە کرانەوە و خوڕەیان تێ کەوت، دووبارە جیهان نوێ بووەوە، ئیندرا وتی: (من چ کوڕێکی گەورەم).

ئیندرا بەم ڕوانینەی، (من چ کوڕێکی گەورەم) دەچێتە سەر کێوی گەردوون، کە کێوێکی مەرکەزییەو بڕیاردەدا، لەو جێگەیە کۆشکێک بونیاد بنێ کە لەگەڵ شانوشکۆی بگونجێ. دارتاشی خودای مەزن دەچێتە ئەو جێگایە بۆ ئەنجامدانی کارەکە، پاش وەرگرتنی فرمانی بەپەلە، دەستبەجێ دەست بەکار دەکاو کۆشکە بەپێی هەلومەرج بونیاد دەنێ، بەڵام هەرجارێک ئیندرا بۆ بینینی کۆشکەکەی دێت، بیری مەزنتر دەخاتە بەردەست کابرای دارتاش، لە بارەی ئەو شکۆ و مەزنییەی کە ئەم کۆشکە دەبێ هەیبێ. سەرئەنجام، دارتاشەکە دەڵێ:(خودای من، هەردووکمان نەمرین، حەزەکانی ئەو کۆتاییان نایە، منیش هەتا هەتایە بەدەستییەوە گرفتار

بووم.) بۆیە بڕیار دەدا بچێتە لای بەرەهما، خودای پەروەردگار و شکایەتی لێ بکات.

بەرهما لەسەر گوڵێکی نیلۆڤەر دانیشتووە، ئەو گوڵە سیمبولی وزەو بەرەکەتی خواییە. ئەم گوڵە لەسەر ناوکی ڤیشنۆ vishno دەڕوێ، ڤیشنۆش خودای خەونەو، خەونەکانیشی گەردونین، بۆیە دارتاش هاتە سەر ڕۆخی کەناری گوڵی نیلوڤەرو بەسەرهاتەکەی بۆ بەرەهمای خودا گێڕایەوە، بەرەهماش پێی وت: بڕۆماڵەوە خۆم ئەم گرفتە چارەسەر دەکەم) بەرەهما لەسەر گوڵە نیلوڤەرەکە هاتە خوارێ و چەمایەوە تا بەگوێی ڤیشنۆی نووستوودا بچرپێنێ، بەڵام ڤیشنۆ تەنیا شتێک کە توانیی بیکات ئەوەیە سەری ڕاوەشان و شتێکی وت لەبابەتی ئەم ڕستەیەی خوارەوە: (گوێ بگرە، بفڕە،شتێک ڕوو دەدات). بۆ ڕۆژی دوایی لەبەردەم ئەو کۆشکەی کاری بونیادنانی تێدا دەکرا، لاوێکی ئەسمەری شۆخ دەرکەوت و ژمارەیەک منداڵ لە دەوروبەری وەستابوون و تەماشای جوانییەکەی ئەو لاوەیانم دەکرد. دەرگاوانی کۆشکەکە بەهەڵەدوان خۆی گەیاندە لای ئیندرا، ئیندراش وتی: (باشە ئەو کوڕەم بۆ بێنن). کوڕە بۆ نێو کۆشکەکە ڕێنوێنی دەکەن، ئیتدرا کە شایە و لەسەر کورسییەکەی دانیشتووە، دەڵێ: (کوڕی لاو بەخێرهاتی، چی تۆی بۆ ئەم کۆشکەی من هێناوە؟)

کوڕەش بەدەنگێکی تریشقە ئاسا کە لە ئاسۆدا دەنگ دەداتەوە، وەڵام دەداتەوە، (بیستبووم تۆ کۆشکێک دروست دەکەی کە هیچ ئیندرایەک پێش تۆ کۆشکی وەهای دروست نەکردووە.)

ئیندراش دەڵێ: (ئیتدراکانی پێش من! کوڕی لاو ئەوە تۆ باسی چی دەکەیت.؟)

کوڕە دەڵێ: (پێش تۆ ژمارەیەکی زۆر ئیتدرای ترم بینیوە، ئیندراکان دێن و دەچن، تەنیا بیر لە ڤیشنۆ بکەرەوە کە لە ئۆقیانووسی گەردووندا دەنوێ و لە ناوکێوە گوڵی نیلوفەری گەردوون دەڕوێ. بەرەهمای پەروەردگار لەسەر گوڵی نیلوفەر دادەنیشێ. بەرەهما چاوی دەکاتەوەو جیهانی بوون دەدۆزێتەوە و ئیتدرایەک دەبێ بەفەرمانڕەوای. بەرەهما چاوەکانی دادەخا جیهانی بوونی هەرەس دێنێ. ژیانی بەرەهمایەک (٤٣٢) هەزارساڵە. کاتێ کە ئەو دەمرێ گوڵی نیلوفەریش دەگەڕێتەوە،

نیلوفەرێکی ترو بەرەهمایەکی تر دەردەکەون. هەروەها بیرێک لە ڕێسمان بکەرەوە کە لە بۆشاییەکی بێ کۆتاییدا یەک بەدوای یەکدا دێن، لە هەریەک لەو ڕێسمانانە نیلوفەرێک هەیەو بەرەهمایەکی لەسەر دانیشتووە و چاوی خۆی دەکاتەوە و دای دەخات. ئیتدراکانیش زۆرن، ڕەنگە لە کۆشکەکەی تۆدا ئەوەندە کەسانی هۆشمەند هەبن بتوانن دڵۆپەی باران بژمێرن لە ئۆقیانووسەکانی جیهاندا، یان بتوانن دەنکە لمی کەنار دەریاکان بژمێرن، بەڵام کەس نییە بتوانێ ژمارەی بەرەهماکان بژمێرێ، واز لەو ئیتدرایە بێنە).

کاتێ کە کوڕە خەریکی قسان بوو، سوپایەک لە مێروولە بەسەر زەویدا دەڕۆیشتن، کوڕە کاتێ چاوی بەم دیمەنە کەوت پێ کەنی، بەڵام ئیتدرا تووکی توڕەیی دایگرت و بەکوڕەی وت: (بۆ پێ دەکەنی؟) کوڕە وتی: گەر ئامادە نیت ئازار بچێژی مەپرسە.)

ئیتدرا دەڵێ: (بۆیە پرسیار دەکەم تافێربم) (ئەم خاڵە پەندێکی ڕۆژهەڵایەتیی جوانە: تا نەپرسی فێرنابێ و بەزۆریش پەیامی خۆت بەسەر خەڵکیدا مەسەپێنە.

بەم جۆرە کوڕە ئاماژەی بە مێروولەکان کردو وتی: ئەوانە هەموویان ئیتدرای پێشوون، پاش ماوەیەکی کەم لەماوەیەکی زۆر کورتدا مێروولەکان سەردەکەون لەوپەڕی حاڵەتی خوارەوە بۆ ئەوپەڕی ڕووناکی، لەوێوە برووسکەیان دادەبارێننە سەر ئەژدیهاکە و بیردەکەنەوە(چ کوڕێکی باشم من) جارێکی تر دادەبەزنە خوارەوە.

کاتێ کەکوڕە سەرقاڵی قسەکردن بوو یۆگییەکی پیری ئەتوار سەیر هاتە ژوورەوە بۆ نێو کۆشکەکە، چەترێک لەگەڵای مۆز دروستکراو بەسەر سەرییەوەیە، پیرە ڕووتو قووتە تەنیا پارچەیەک ناوچەی شەرمگای داپۆشیوە، تۆپەڵێ تووک بەسەر سنگییەوەیە کەچی تووکەکانی تری سەر سنگی هەر هەمووی هەڵوەریون.

پیرە سڵاوی لەکوڕە کردو، ئەو پرسیارەی کەئیتدرا بەتەما بوو لێی بپرسێ،

کوڕە لێی کرد: ناوت چییە پیرەپیاو؟ لەکوێیەوە هاتووی؟ خێزانەکەت کێیە؟ ماڵت لەکوێیە؟ ئەم تۆپەڵە قژەی سەر سنگت چی دەگەیەنێ.

پیاوە پیرەکە وتی: زۆرچاکە، من ناوم تووکنە، ماڵم نییە. ژیان لەوە کورتترە کە ماڵت هەبێ. تەنیا خاوەنی ئەم چەترەم. خێزاندار نیم تەنیا لەبەر پێیەکانی ڤیشنۆ پاسەوانی دەکەم، بیر لە نەمری و بەسەرچوونی زەمەن دەکەمەوە. دەزانی هەرکاتێ

کە ئیتدرایەک دەمرێ دنیایەک لەناو دەچێت، هەموو شتێک وەک تیشکی ڕووناکی ڕێ دەکات. هەر کاتێ ئیتدرایەک دەمرێ موویەک لە بازنەی مووەکانی سەر سنگم کەم دەبنەوە. ئێستا نیوەی مووەکان هەڵوەریون. هەر بەم زووانە هەر هەموویان هەڵدەوەرێن. کاتێ ئەوەندە ژیان کورت بێ. دروستکردنی خانوومان بۆچییە؟

پاشان هەردووکیان ون دەبن. ئەو دووانە یەکەمیان کوڕە لاوەکە فیشنۆ بوو، فیشنۆ خوای پارێزەر، دووەمیان کابرای پیرەش شیڤابوو، شیڤای خوڵقێنەرو وێرانکەر هاتبوو تا هۆشداری ئیتدرا بدات، لەکاتێکدا ئیتدرا وا تێ گەیشتبوو هەموو شت هی ئەوە، بەڵام ئەو پێی ڕاگەیاند کە تۆ خودای مێژووی.

پاش ئەوەی نائومێدی سەرتاپای جەستەی داگرت و بەتەواوی تووشی سەرسامبوون بوو، لەسەر کورسیی دەسەڵاتی دانیشت و بانگی دارتاشەکەی کردو پێی وت: وازم لە دروستکردنی ئەم کۆشکە هێناو تۆشم لەم کارە مەرەخەس کرد، بەم جۆرە ئەوەی دارتاشەکە دەیویست هاتەدی، لە کارەکەی مەرەخەس کراو چیتر دروستکردنی ئەو ساختمانە لە ئارادا نەما.

بەڵام ئیتدرا بڕیار دەدات واز لەتاج و تەختەکەی بێنێ و ببێ بەیۆگی، تەنیا کاری ئەوەبێت کە لەپاین پای نیلوفەرێکدا پاسەوانی بکا، ئیتدرا شازادەیەکی جوانی هەبوو ناوی ئیتدەرنی بوو کاتێک ئیتدەرنی بیستی کەمێردەکەی بەتەمای چییە، چووە لای کاهینی خواکان و پێی وت: مێردەکەم وا لە کەللەی داوە ڕوو بکاتە دەشت و دەر و ببێ بهێوگی).

کاهینەکەش پێی وت: باشە، وەرە باپێکەوە بیرێک لەم پرسە بکەینەوە.

لە بەرامبەر تەخت و تاراجی شادا دانیشتن و کاهینەکە دەڵێ: (چەند ساڵێ پێش ئێستا پەڕتووکێکم دەربارەی هونەری سیاسەت بۆت نووسی. پلەو پایەی تۆ پاشای خوداکانە. تۆ یەکێکی لە نیشاندەرانی سیمبولی بەرەهما لەبواری زەمەندا. ئەمەش پلەوپایەکی مەزنە. ڕێزی ئەو پلەوپایە بگرەو شانازیی پێوە بکە، بەوجۆرەی لەواقیعدا هەی بەردەوام بە لەسەر ژیانت. سەرەڕای ئەوەش، ئێستاش مەبەستمە پەڕتووکێکت دەربارەی هونەری عێشق بۆ بنووسمەوە، تاتۆ و هاوسەرەکەت بۆتان دەرکەوێ کە لەنهێنیی سەرسوڕهێنەری دووانا کە دەبن بەیەک، بەرەهما بەشەوقەوە ئامادەیە).

پاش ئەوەی ئیندرا گوێی لەم ڕێنوێنییانە دەبێت، بیری ماڵ بەجێ هێشتن و بوون بەیۆگی لە مێشکیدا دەردەکات و بۆی دەردەکەوێ کە لە ژیاندا دەتوانێ وەکو سیمبولێ نوێنەری نەمری یان بەرەهما بێت.

بۆیە هەریەک لە ئێمە بەجۆرێک لە جۆرەکان (ئیندرا)ی ژیانی خۆیەتی. دەتوانی هەڵبژێری، یان واز لە هەموو شتێک بێنی و ڕووبکەیتە دەشت و کێو و ببی بەیۆگی یان لە جیهاندا بمێنێتەوە، مانەوەیەک کەلەو ژیانەدا کاری خۆت وەکو کاری شاهانەو سیاسەت ئەنجام بدەیت یان وەک عاشقێ بەردەوام بیت لە عێشق و عێشقبازی لەگەڵ هاوسەر و خێزانەکەت. بەبڕوای من ئەم ئەفسانەیە ئەفسانەیەکی زۆر جوانە.

مویرز: هەروەها ئەم ئەفسانەیە ڕاگەیەنەری زۆر شتە، ئەو شتانەی کەزانستی نوێ دەیاندۆزێتەوە، لەوانە دۆزینەوەی زەمەنی بێ کۆتایی.

کەمبڵ: هەروەها ڕێسمان و ڕێسمان و ڕێسمانی تریش هەیە، دەستنیشانکردنمان بۆ خوداو کوڕی خوداو نهێنییەکەی، مەسەلەیەکە تەنیا بەکەڵکی ئەم بەشە کورتەی زەمەن دێت.

مویرز: هەرچەندە کولتوور هەمیشە کاریگەریشی هەبووە بەسەر بیرکردنەوەمان دەربارەی مەسەلە ڕەهاکان.

کەمبڵ: کولتووریش دەتوانێ فێرمان بکات، بەرەو پشتەوەی چەمکەکان هەنگاو هەڵهێنین، ئەمەش ئەو شتەیە کەپێی دەوترێ ئاشناسازی. ئاشناسازیی ڕاستەقینە کاتێک ڕوو دەدات کەمورشیدی ڕۆحی پێت بڵێ: (سانتاکلاز[٦]) بوونی نییە. سانتاکلاز، ڕوویەکی خوازراوی پێوەندیی نێوان دایک و باوک و منداڵەکانیانە. ئەم پێوەندییە هەیە، دەکرێ ئەم پێوەندییە تاقی بکرێتەوە، بەڵام سانتاکلاز تەنیا ڕێگەیەکە بەرەو ڕێنوێنیکردنی منالان بۆ درککردن بەم پێوەندییە.

ژیان لە ناوەرۆک و سروشتی خۆیدا نهێنییەکی ترسناکە، مەبەستم لە هەموو پرسەکانی ژیانە ئەوانەی لە ڕێگەی کوشتن و خواردنەوە ئەنجام دەدرێن، بەڵام وتنی

(1) Santa Claus

نەرێ بەژیان بەهەموو ئازارەکانییەوە، یان وتنی ڕستەی شاڵلا ئەم کارە نەکرایە، هەڵوێستێکی منداڵانەیە.

مویرز: زۆربا دەڵێ: (دەردەسەرییە؟ ژیان خۆی دەردەسەرییە.)

کەمبڵ: تەنیا مەرگ دەردەسەری نییە. خەڵکی دەپرسن لێم، (ئایا گەشبینی دەربارەی جیهان؟) منیش دەڵێم: بەڵێ، جیهان شتێکی مەزنە بەو شێوەی کە هەیە، ناشتوانین ڕاستی کەینەوە، کەسیش ناتوانێ وای لێ بکات باشتر بێت و، هەرگیز ڕوونادات کە باشتر بێت. ژیان هەر بەو جۆرەیە، بیگرەو برۆ، یان وازی لێ بێنە، نەچاکی دەکەی نەجوانتری دەکەی.

مویرز: ئایا ئەم بۆچوونە ئەنجامەکەی هەڵوێستی سلبی نابێت بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی خراپە؟

کەمبڵ: خراپەکاری شتێکە تێیدا بەشداری، گەر وانەبێ تۆ ناتوانی بژیت، ژیانت پەیوەستە بەخراپەکارییەوە. هەر کارێک کە بۆ کەسێکی تری ئەنجام دەدەی خراپەیە. ئەم بابەتە یەکێکە لە تەهلوکەکانی خوڵقاندن.

مویرز: ڕات چۆنە دەربارەی بیری چاکەو خراپە لە ئەفسانەکاندا؟ یاخود دەربارەی ژیان وەکو ململانێیەک لە نێوان هێزی تاریکی و ڕووناکی؟

کەمبڵ: ئەم بیرە بیرێکی زەردەشتییە و لەوێوە چووەتە نێو بیری جوولەکەو مەسیحییەوە، لە کەلەپوورەکانی ترشدا، چاکەو خراپە دوو شتی ڕێژەیین پێوەندییان بەو جێگایەوە هەیە کەتێیدا وەستاوی. ئەو شتەی بۆ کەسێک چاکەیە بۆ یەکێکی دی خراپەیە، کاتێکیش بۆت دەردەکەوێ کە جیهان چەند دزێوە لێی دوورناکەویتەوە بەڵکو بەردەوامی بەڕۆڵی خۆت دەدەی، دەبینی ئەم دزێویە تەنیا باکگراوندێکی ترسناکە: نهێنییەکی مەزن و گێژکەرە.

(سەرتاسەری ژیان خەماوییە) ئەمە یەکەمین وتەی بوودیزمە، خۆشی لە ڕاستیشدا هەروایە، ئەگەر ئەو بیرەش نەبووایە کە ژیان خەماوییەو سەرتاسەری فانییە ژیان بوونی نەدەبوو، دەبێ بەژیان بڵێی بەڵێ، وەک ژیانێکی شکۆمەند

تەماشای بکەیت بەو شێوەی کە هەیە ؛لەڕاستیشدا ئەم ژیانەش بەو جۆرەی خودا نەخشەی بۆ کێشاوە هەر بەو جۆرەیە.

مویرز: بەڕاستی تۆ بڕوات بەوە هەیە؟

کەمبڵ: ژیان بەو جۆرەی کە هەیە خۆشە، بڕواش ناکەم کەسێک هەبێت مەبەستی بێ کە ژیان بەو جۆرە دزێو بێت، بەڵام مەسەلەکە بەو جۆرەیە کە هەیە. جیمس جۆیس لە ڕستەیەکدا کە ڕستەیەکی نەمرە دەڵێ: (مێژوو مۆتەکەیەکە هەوڵ دەدەم بێداربم لە دەستی.) ڕێگەی بێداربوون لەو مۆتەکەیە مانای ترس لەو مۆتەکەیە ناگەیەنێ، بەڵکو مانای زانینی ئەو حەقیقەتەیە بەو جۆرەی کە هەیە، دەرکەوتنی هێزێکی ترسناکە ئەو هێزەش خوڵقێنەرە بەهەموو توانایەوە. کۆتاییی شتەکان هەمیشە ئازاراوییە، بەڵام ئازاریش بەشێکە لە بوونی جیهان.

مویرز: بەڵام گەر هاتو ئەوەت وەک ئەنجامێکی کۆتایی قبووڵ کرد، ئەوا ناتوانی هەوڵی یاسادانان بدەیت و، لەهەر نەبەردێکدا بەشداری بکەی یان...

کەمبڵ: من وام نەوتووە.

مویرز: ئایا قبووڵکردنی هەر شتێک بەو شێوەی کە هەیە، ناکرێ دەرئەنجامێکی لۆجیکیی بێ؟

کەمبڵ: نەخێر ئەمە ئەو دەرئەنجامە پێویستە نییە لەو بۆچوونەوە وەدەست دێت. تا ئێستاش دەتوانی بڵێی: (بەشداریی ژیان دەکەم، دەڕۆم بۆ سەربازی، دەڕۆم بۆ جەنگ). هتد..

مویرز: (هەتا بۆم بکرێ باشترین کار ئەنجام دەدەم.)

کەمبڵ: بەشداریی ئەم گەمەیە دەکەم. ئەم ئۆپێرایە ئۆپێرایەکی قەشەنگە، بەڵام ئازاراوییە.)

پشتگیریکردن کارێکی قورسە. بەردەوام ئێمە بەمەرج و مەرجداری پشتگیریی شتێک دەکەین. ئێمە بەو مەرجە پشتگیریی جیهان دەکەین بەو مەرجەی بەو شێوەیە

بێت کەسانتاکلاز بۆی باس کردووین، بەڵام پشتگیریکردنی جیهان بەو شێوەی کە هەیە کارێکی دژوارە، ئەمەش شتێکە ئاینەکان باسی دەکەن. ئاین بەشداریکردنە لە ناخۆشترین کار، ئەویش کاری ژیانە، کاری ژیان واتە کوشتن و خواردنی شتێکی زیندوو ئەم کارانە بەیارمەتیی یەکتری ئەنجامی دەدەین، بەم شێوەیەش ژیان بەردەوامیی هەیە. پاڵەوان ئەو کەسەیە کە سەربەرزانە و ئابڕوومەندانە و سروشتییانە بەشداریی ژیان دەکات، نەک بەشێوەی ڕق و قین و تۆڵەکردنەوە.

بواری کاری پاڵەوان، بواری بالایی نییە، بەڵکو لێرەدا ئێستا بواری زەمەن و چاکە و خراپە یان دوولایەنە دژەکانە. هەرکەسێک کە لە بواری بالایی و مەزنی دێتە دەرەوە یەکسەر دەچێتە نێو بواری دوولایەنە دژەکان. کاتێ مرۆڤ لەبەری درەختی زانینی خوارد، تەنیا بۆ ئەوە نەبوو بزانێ چاکە و خراپە چییە، بەڵکو بۆ ئەوەش بوو بزانێ نێرو مێ، هەڵەو ڕاست، ئەم و ئەو چییەو بزانێ ڕووناکی و تاریکی چییە، هەرچییەک لە بواری زەمەندایە هەمیشە دوولایەنەیە، ڕابردوو و ئاینده، مردوو و زیندوو، بوون و نەبوون، بەڵام ئەو دووانەی کە لە خەیاڵدا بالاترین دووانەی نێرو مێیە، نێر هێرشبەرو مێ قبووڵکەرە، نێر جەنگاوەرو مێ خەوبینە. کەواتە دوو جیهانمان هەن جیهانی خۆشەویستی و جیهانی جەنگ، ئەوەی فرۆید ناوی ئیرۆس وساناتۆسی Eros&Thanatos لێ نا، هیراکلیتس وتوویەتی: هەمووشتەکان لای خودا چاک و دروست و داد پەروەرنانەن، لەبەرئەوەی مرۆڤە لەبواری زەمەن و بڕیارەکاندا دەژی بۆیە لای هەندێ شت لای ئەو ڕاستن و هەندێک ناڕاست. یەکێک لە گرفتەکانی ژیان ئەوەیە کەژیانێک بژیت کە ئاگاداری ئەم دوو ڕووەی خوارەوە بیت، ئەوەی کە دەڵێ: «دەزانم نێوەند چییە، چاکەو خراپەش تەنیا بریتین لە کۆمەڵی لادانی کاتی، بەڵام لە ڕوانگەی خوداوە هیچ جیاوازییەک نییە».

مویرز: ئایا ئەم بیرە ئەوە نییە کە ئوپانیشادەکاندا هاتووە؟

(نەمێیە، نەنێر، نەنێرەمووک. هەر جەستەیەک قبووڵ بکات، ئەو جەستەیە دەبێتە خزمەتکاری.)

کەمبڵ: ڕاستە. مەسیح دەڵێ: (کەس تاوانبار مەکە تا تاوانبار نەکرێی). بەشێوەیەکی تر، پێش ئەوەی بیر لە سنووری خراپەو چاکە بکەیتەوە، خۆت بخەرە

هەلومەرجی بەهەشتەوە، ئەو کاتە ئەو هەموو شتانەی لەمینبەری قەشەوە بەرزدەبنەوە ناگەنە گوێت. بەڵام یەکێک لە سەرچڵییە مەزنەکانی ئەم ژیانە ئەوەیە کە بڵێی: (بەڵێ) بەکێ و بەچی بڵێی بەڵێ، بەمرۆڤ و کارو ئەو حاڵەتانەی لەمێشکتدا ناپەسەندترینین.

مویرز: ناپەسەندترین؟

کەمبڵ: دەتوانی لە دوو لایەنەوە مامەڵە لەگەڵ ئەم مەسەلەیە بکەیت. لە لایەک داوەریکردن لەڕووی کردارییەوە لە لایەکی تریشەوە داوەریکردن وەک چاودێرێکی میتافیزیکی. بۆ نموونە ناتوانی بڵێی نابێ ماری ژەهردار هەبێت، لەبەرئەوەی ژیان ئەوەشی تیدایە. بەڵام لەبواری کرداریدا ئەگەر ببینی کەسێک خەریکە مار پێوەی دەداو تۆش مارەکە بکوژی. ئەم کردارە کرداری وتنی وشەی نەخێر نییە بەمار، بەڵکو نەخێرە بەو ڕووداوە. لەداستانی ڕیگ ڤیدا شیعرێکی جوان هەیە دەڵێ: (لەسەر درەخت)، واتا درەختی ژیان، درەختی ژیانی ئێوە، (دوو پەلەوەر دانیشتوون هەردووکیان زۆر دۆستی یەکترین، یەکێکیان میوەی درەختەکە دەخوات، ئەوی تریان هیچ ناخواو هەر تەماشا دەکات.) ئەوەی میوەکە دەخوات، میوەکە دەکوژێ. ژیان لەسەر ژیان بەردەوامی بەخۆی دەدات. هەموو پرسەکە ئا ئەمەیە دەکرێ لەبارەیەوە بوترێ. لە ئەفسانەیەکی بچووکی هیندیدا، باس لە چیرۆکی خودای مەزن شیڤا دەکات، ئەو شیڤایەی کە هەموو بوونەوەران تەنیا سەمایی ئەو بوون. هاوسەرەکەی خودای پەرواتی بوو شازادەی کێوەکان بوو. ئەژدیهایەک دێتە لایی و پێی دەڵێ: (دەمەوێ هاوسەرەکەت ببێ بەدۆستم.) شیڤا تووڕەیی دای دەگرێ و خوێن بەر چاوی دەگرێ، بەڵام هیچی نەکرد ئەوە نەبێ چاوی سێیەمی کردەوە، لەچاوییەوە برووسکەیەک دەرپەڕی و کێشا بەرەو و دووکەڵ و ئاگر دەرکەوت، کاتێ دووکەڵەکە ڕەوییەوە، ئەژدیهایەکی تر لەو جێگیەوە دەرکەوت، بەڵام ئەژدیهایەکی لەڕولاوازو تووکەکەی وەکو تووکی شێر ڕووی لە چوارلا کردبوو. ئەژدیهاکەی یەکەم بۆی دەردەکەوێ ئەوەندە لەڕولاوازەکە دەیەوێ بیخوات. گەر تۆ لە هەڵوێستێکی وەهادا بیت چی دەکەی؟ تەمێی ئاسایی دەڵێ: دەبێ بیدەیتە دەست ڕەحمەتی خودا، لەسەر ئەم بناغەیە ئەژدیهاکە دەڵێ: (شیڤا، من خۆم دەخەمە بەر ڕەحمەتی تۆوە). ئەم

گەمەی خوداییییە بۆ خۆی یاسای خۆی هەیە. کاتێ کەسێ خۆی دەخاتە بەر ڕەحمەتی تۆوە، بێگومان تۆش ڕەحمی پێ دەکەی.

لەبەرئەو هۆیە شیڤا دەڵێ: (ڕوحمت پێ دەکەم. ئەی ئەژدیهای لەڕ و لاواز، مەیخۆ.

ئەژدیها لەڕو لاوازەکە دەڵێ: (باشە، زۆر چاکە چی بکەم؟ برسیمە. تۆ منت برسی کرد تا ئەو بخۆم.)

شیڤا دەڵێ: (زۆرچاکە خۆت بخۆ.)

بەوجۆرە ئەژدیها لەڕولاوازەکە دەست بەخواردنی خۆی دەکات، لەپێکانییەوە دەست پێ دەکات و ملچە ملچ هەتا سەرەوە دێت، ئەمەش وێنەیەکە لە ژیان کە لەسەر ژیان دەژی. سەرئەنجام لە ئەژدیهای لەڕولاواز تەنیا ڕوخساری دەمێنێتەوە. شیڤا تەماشای ڕوخساری ئەژدیهاکە دەکاو دەڵێ: «هیچ بەڵگەیەکم لەم بەڵگەیە مەزنتر KIRTIMUKHA نەدیوە دەربارەی ئەوەی کەژیان چییە، من ناوی کیرتیموخا واتا ڕوخساری شانازیت لێ دەنێم» دەشتوانی ئەم دەمامکە یان ڕوخساری شانازییە بەسەر دەرگای پەرستگەکانی شیڤاو لەسەر پەرستگەکەنی بوودادا ببینی: (ئەوەی کڕنووشت بۆ نەبات، ئەرزشی ئەوەی نییە بێتە لای من). بەم پەرجووە کەژیانەو بەو جۆرەی کە هەیە دەبێ بڵێی بەڵێ، نەک بەو جۆرەی کەپەیڕەویی فرمانەکانت بکات. ئەگەر وانەبێت ئەوا هەرگیز ناگەیت بەمەودای میتافیزیکی.

کاتێ لەهیندستان بووم حەزم دەکرد، ڕووبەڕوو چاوم بەبەخێوکەر یامامۆستای مەزن بکەوێ، بەم جۆرە ڕۆیشتم بۆ بینینی مامۆستایەک ناوی سیرکریشنامنون بوو، یەکەمین شتێک کە پێی وتم ئەمەبوو: (هیچ پرسیارێکت هەیە؟).

لەم کولتوورەدا، مامۆستا هەمیشە وەڵامی پرسیارەکان دەداتەوە. هیچ شتێکت پێ ناڵێ تا ئەو کاتەی ئامادەیی گوێگرتن نەبیت، بۆیە پێم وت: (بەڵێ پرسیارم هەیە.). گەر هزری ئاینی هیندی وای بۆ بچێت شتەکان هەر هەموو لە گەردووندا، ڕەنگدانەوەی خودی خودایی بێت، چۆن لەم دنیایەدا دەتوانین بەشتێک بڵێی نەخێر؟چۆن دەتوانین بەتوند و تیژی وبێ مێشکی و هیچ و پووچی بڵێین نەخێر؟).

ئەو لەوەڵامدا وتی: (بۆ من و تۆ تەنیا ڕێگا ئەوەیە بڵێین بەڵێ.)

پاشان دەستمان بەگفتوگۆیەکی قەشەنگ کرد لەمەڕ ئەم پرسە، پرسی

قبووڵکردنی هەموو شتەکان. دەرئەنجامی ئەم گفتوگۆیە بەهێزکردنی هێز و هەستی پێشووی من بوو دەربارەی ئەوەی کەئێمە کێین تا بڕیاربدەین و دەستی تاوان درێژ بکەین؟ بەبڕوای من ئەمەش یەکێکە لەوانە مەزنەکانی مەسیح.

مویرز: لە ئاینی مەسیحیی کلاسیکیدا دەبێ ژیانی ماددی بەقێزەونی تەماشاکرێ، ڕزگاربوون لە ژیان تەنیا لەو دنیا دێتەدی، لە بەهەشت ئەو کاتەی پاداشمان وەردەگرین، بەڵام تۆ دەڵێی گەر پێشوازیت لە شتێک کرد کە ڕەتی دەکەیتەوە، ئەوە مانای وایە لایەنگری هەمان ئەو دنیایەی کە لەئێستادا نەمریمان دەگەیەنێ.

کەمبڵ: بەڵێ ئەمە هەمان ئەو شتەیە من دەیڵێم. نەمری شتێک نییە پاشان دێت. تەنانەت نەمری زەمەنێکی دوورودرێژیش نییە. نەمری پێوەندیی بەزەمەنەوە نییە. نەمری مەودایەکە لێرەیەو لە ئێستادایە، کەتێیدا هەموو ئەندێشەکانی دنیایی دەپچڕێن. گەر نەمری لێرەدا بەدەست نەهێنی لە هیچ جێگەیەکی تر بەدەستی ناهێنی. مەسەلەی بەهەشت ئەوەیە تۆ تێیدا کاتێکی خۆش بەسەر دەبەیت، چیتر بیر لە نەمری ناکەیتەوە. ئەم خۆشییە بێ سنوورە تەنیا لە خەونی خۆش ئامێزی خودادا بەدێ دێت. کەواتە ئەزموونی نەمری لێرەیە و لەئێستادایە، لەهەموو شتەکاندایە، چ چاک بێت یان خراپ، ئەمەیە ئەرکی ژیان.

مویرز: ئایا بەڕاستییش وایە؟

کەمبڵ: بەڵێ وایە.

حیکایەتبێژە دێرینەکان

3

نێردراوەکانی هێزی ئاژەڵییی نەبینراو چیتر وەکو ڕۆژگاری کۆن، ناتوانن ڕێنوێنی و فرمانڕەواییی مرۆڤ بکەن. ورچ و شێرو فیل و بزنەکێوی و ئاسکەکان، لە باخچەی ئاژەڵاندا بەندکراوی نێو قەفەسن. چیتر مرۆڤ ئەو کەسە نییە تازە هاتبێتە سەر زەوی و ئاشنایی دەشت و جەنگەڵەکان نەبێ. دراوسێکانمان ئەوانەی یەکسەر دراوسێمانن، چیتر ئاژەڵە کێوییەکان نین، دراوسێکانمان ئەو بوونەوەرە مرۆییانەن کە لە ململانێدان لەگەڵ یەکتری، لەسەر شمەک و جێگە ئەو مرۆڤانەی لەسەر ئەم گۆی زەوییە دەژین ئەو زەوییەی بەردەوام بەدووی ئەستێرەیەکی گڕگرتووی پشکۆئاسادا دەسووڕێتەوە.

ئێمە چ بەجەستەو چ بەعەقڵیش چیتر سەر بەدنیای ڕاوچییانی سەردەمی دێرینی بەرد نین و هەرچەندە لەڕووی شێوەی جەستەو بونیادی زەینمانەوە، قەرزاری ژیان و شێوازی ژیانی ئەوانین. بیرەوەریی ئاژەڵە نێردراوەکانی ئەوان تا ئێستاش بەجۆرێک لە جۆرەکان لە ناخماندا نووستوون، کاتێ لە دەشت و دەرەکانا سەرچڵییەک ئەنجام دەدەین، بۆ ماوەیەکی کورت هەڵدەستن و دەکەونە جووڵە، ئەوان کاتێ گوێیان لە دەنگی برووسکە دەبێ ڕاچڵەکینێکی سەیر ڕادەچڵەکن. ئەو کاتەی دەچینە نێو ئەو ئەشکەوتە مەزنانەی پڕ لە نەخش و نیگارن، ئەوان دیسانەوە بەهەستی زانینی دووبارەوە

وەخەبەردێینەوە. ئەو تاریکییەی ناخی ئەم ئەشکەوتە کەشەمەنەکانی ئەم ئەشکەوتە لەکاتی گەشکەبوونیان بە نەشوەت لەگەڵ خۆیاندا دەیانهێنا هەرچەندێ بێت؛ تا ئێستاش لە دەروونماندا ئامادەیەو، هەموو شەوێ لە خەودا دێنە دیدارمان.)

جۆزیف کەمبڵ

لە پەڕتووکی ڕێگەی دەسەڵاتی ئاژەڵانە

مویرز: ئایا پیت وایە وۆردسڤۆرس Wordsworth ی شاعیر لەسەر حەق بوو کاتێ کەنووسیی:

(لەدایکبوونمان لە خەون و فەرامۆشی زیاتر چیتر نییە:
ئەو ڕۆحەی لەگەڵماندا دێتە سەرپێ، ئەستێرەی ژیانمانە
ئاوابوونی لەجێگەیەکی تر بوو،
بۆیە لەڕێگەیەکی دوورەوەدێ.)
پێت وایە ئەم شتە وابێت؟؟

کەمبڵ: بەڵێ پێم وایە وایە. هەرچەندە بڕوام ناکەم فەرامۆشییەکی هەمیشەیی بێت، یا بەشێوەیەکی تر، دەمارەکانی جەستەمان ئەو بیرەوەرییانەیان هەڵگرتوون کە کۆئەندانی مێشکمانی پێکی هێناون و بەپێی هەلومەرجی دیاریکراوی دەوروپشت و پێویستیی ئۆرگانیزمی لەشمان ڕێکیخستوون.

مویرز: ڕۆحمان بەچ شتێک قەرزارباری ئەفسانە کۆنەکانە؟

کەمبڵ: ئەفسانە کۆنەکان ئامانجی سەرەکییان بەدیهێنانی گونجاندن و ڕێککەوتنێک بووە لە نێوان عەقڵ و جەستە؛ زەین دەتوانێ بەشێوەیەکی سەیر خۆی بگەیەنێتە شوێنە دوورەکان، زەین ئەو شتانەی دەوێ کە جەستە نایەوێ. ئەفسانەو ئاین بریتین لە ئامرازگەلێک بۆ هارمۆنیزەکردنی زەین و جەستە و هارمۆنیزەکردنی ڕیڕەوی ژیان لەگەڵ پێداویستییەکانی سروشت.

مویرز: کەواتە ئەو چیرۆکە کۆنانە لە ناخماندا دەژین؟

کەمبڵ: بەڵێ دەژین. قۆناغەکانی گەشەکردنی مرۆڤیش، ئەمرۆ هەر هەمان ئەو گەشەکردنانەن کە لەسەردەمی کۆندا هەبوون، وەک منداڵێک لەدایک دەبێ و دێیتە نێو جیهانێکی پڕ لە سیستەم و گوێڕایەڵی و پشت بەکەسانی تر دەبەستێت. بۆیە بۆ ئەوەی بگاتە قۆناغی گەشەکردن دەبێ هەموو ئەم قۆناغانە تێ پەڕێنێ و بگاتە حاڵەتی گەورەبوون و لە خۆت زیاتر پشت بەکەسی تر نەبەستی، گەر نەتوانی ئەم قۆناغە تێپەڕێنی ئەوا لەبناغەوە دووچاری گرفتی دەروون ڕەنجان دەبی، پاشان قۆناغێکی تر دێ، لەو قۆناغەدا خاوەنی ژیانی خۆتی، ئەم قۆناغەش قۆناغی خۆبەدەستەوەدان و بەتاڵبوونەوەیە، بۆیە ئەم قۆناغەش دەبێ تێ پەڕێنێ.

مویرز: پاشان لە کۆتاییدا مەرگ دێ؟

کەمبڵ: بەڵێ، لە کۆتاییدا مەرگە، ئەمەش دوایین پاشەکشێیە، لەسەر ئەم بناغەیەش ئەفسانە دەبێ هەردوو ئامانجەکە ئەنجام بدات، یەکەم زیندووکردنەوەی ئارەزووی لاوانە بۆ ئەوەی لە دنیای خۆیدا بژی، ئەمەش پەندێکی میللیە، پاشان دەست هەڵگرتن لەو پەندە و وازلێهێنانی. پەندی میللی ئاشکراکەری بیرە بنەڕەتییەکان، ئەو بیرە بنەڕەتییانەی ڕێنوێنیت دەکەن بەرەو ژیانی دەروونیی خۆت.

مویرز: ئەم ئەفسانانە لەبارەی کەسانی ترەوە زانیاریم دەدەنێ کە چۆن ژیاون و چۆنیش دەتوانم بژیم؟

کەمبڵ: بەڵێ، هەروەها ئەفسانەکان وەسفی جوانییەکانی ڕێگە دەکەن. ئێستا هەست بەم شتە دەکەم و لەم کاتە کەبەرەو ساڵەکانی دوایی ژیانم دەڕۆم، ئەفسانەکان یارمەتیم دەدەن تابەو ڕێگەیانە بڕۆم.

مویرز: چ جۆرە ئەفسانەیەک یارمەتی داوی؟ دەتوانی لەم بارەیەوە نموونەیەکم بدەیتێ کە بەڕاستی یارمەتیی داوی.

کەمبڵ: بۆنموونە، لەکولتووری هیندیدا کاتێ لەقۆناغێکەوە بۆ قۆناغێکی تر دەڕۆی دەبێ شێوەی پۆشاک و تەنانەت ناویشت بگۆڕی، کاتێک لەوانە وتنەوە خانەنشین کرام، دەمزانی دەبێ شێوەیەکی نوێی ژیان بۆ خۆم دروست بکەم، بۆیە تەنیا لەسەر

بونیادی سوود وەرگرتن لەو ئاینەی سەرەوە شێوەی بیرکردنەوەی خۆمم دەربارەی ژیان گۆڕی و دەستم کرد بەچالاکی لەمەیانی ئەنجامدانی کارە مەزنەکان، ڕووکردنە بواری چێژ وەرگرتن و درککردن و پشوودان و هەموو ئەو شتانەی جێگەی سەرسوڕمان بوون.

مویرز: پاشان نۆبە دەگاتە سەر تێپەڕبوون لە دەروازەی تاریکەوە؟

کەمبڵ: لەم ڕووەوە بەهیچ جۆرێک گرفتێک لە ئارادا نییە. گرفتەکە لە ناوەڕاستی تەمەن دایە کاتێک کە جەستە دەگاتە ئەوپەڕی هێزو وردە وردە وزەو توانای ڕوو لەکزی دەکات، گرفتەکەش لەو کاتەدا لەوەدایە کە نەفسێ لەگەڵ ئەو جەستەیە یەک دەگرێ، ئەو جەستەیەی ڕوو لەناوچوونە، هەروەها ئەو ئاگاییەش لەناو دەچێ کەجەستە هەڵگرێتی. ئەمەش ئەو شتەیە کە من لە ئەفسانەکاندا فێری بووم، کەواتە من چیم؟ چرایەکم و ڕووناکیم هەڵگرتووە. یان ڕووناکیم و چرایەک هەڵی گرتووم؟

یەکێک لە گرفتە دەروونناسییەکانی بەتەمەنبوون سام و ترسی مەرگە. مرۆڤ بەرگری دەکات تا نەگاتە بەر دەروازەی مەرگ. بەڵام ئەم جەستەیە تەنیا هەڵگری ئاگایی و شێوازێکە لە ئاگایی و، گەر بتوانی لەگەڵ ئاگاییدا یەک بیت، ئەو کاتە دەتوانی بەو ئەنجامە بگەی کە ئەم جەستەیە وەک ئۆتۆمبیلێکی کۆن لێ دەخورێ. سپێر و تایە و گشت پارچەکانی یەک لەدوای یەک لە کار دەکەون ئەم ڕووداوەش شتێکی چاوەڕوان کراوە. پاشان هێدی هێدی ئۆتۆمبێلەکە بەتەواوی پەکی دەکەوێ و هەموو شتەکان دەکەون و هۆش پێوەندیی بەهۆشەوە دەکات. بەم جۆرە نامۆ دەبێ بەو مەنزڵ و هەوارگەیەی لێی دابەزیوە.

مویرز: ئەم ئەفسانانە هەندێ شتیان لەبارەی پیربوون و گەورەبوونەوە پێیە. بەو بەڵگەیەی ئەم پرسیارە دەخەمە ڕوو، بەشێکی سەرنجراکێشی ئەم ئەفسانانە دەربارەی شکۆی لاوێتین.

کەمبڵ: ئەفسانە یۆنانییەکان بەم جۆرەن. هەرکاتێ کە بیر لە میتۆلۆژیا دەکەینەوە، شتێکی ئاساییە یان ئەوەتا بیر لە میتۆلۆژیای یۆنان دەکەینەوە یاخود میتۆلۆژیای پەڕتووکی پیرۆز. لە هەردوو ئەم کولتوورەدا ئاستێک هەیە بۆ بەمرۆڤکردنی ماددە

ئەفسانەییـیەکان. لەنێو ئەو ئەفسانانەدا جەختێکی زۆر کراوەتە سەر مرۆڤ، بەتایبەت ئەفسانە یۆنانییەکان، جەخت دەکرێتە سەر شکۆ و لاوێتی.

بەڵام ئەوان تەمەنیش دەستنیشان دەکەن، مرۆڤی پیرو حەکیم هەیە، ئەم کەسانەش ڕێزی تایبەتیان لەنێو جیهانی گریکیدا هەبووە.

مویرز: ئەی کولتوورەکانی تر؟

کەمبڵ: کولتوورەکانی تر تا ئەو سنوورە جەخت ناکەنە سەر شکۆی لاوێتی.

مویرز: ئێوە دەڵێن وێنەی مەرگ سەرەتای ئەفسانەیە، مەبەستتان لەم بۆچوونە چییە؟

کەمبڵ: کۆنترین ئەو بەڵگانەی کە دەکرێ پێیان بوترێت بیری ئەفسانە ناسی، پێوەندییان بەگۆڕەوە هەیە.

مویرز: ئەم گۆڕانە حیکایەتی ئەو ژن و پیاوانەن کە ژیانیان بینیوەو، پاشان نەگەڕاونەتەوە بۆ ئەوەی دووبارە ژیان ببیننەوە، بۆیە مرۆڤی سەرەتایی بەسەرسوڕمانەوە تەماشای ئەم پرسەی کردووە.

کەمبڵ: پێ دەچێت کارەکە تاڕادەیەک لەمە چووبێت، تەنیا دەتوانی مەزەندە بکەیت کە ژیانی تۆش لەم بارەیەوە چۆن دەبێت. لە گۆڕنێژراوەکان بەخۆیان و چەک و قوربانییەکانیان دڵنیابوونێکە بۆ بەردەوامیی ژیان، بەتەواوی ئەم دیاردەیەش ئاماژە بەوە دەکات کە کەسێک کە ئێستا بەرامبەرت بەساردی ڕاکشاوە و ڕەنگە بۆگەنیش کات، پێشتر کەسێک بووە زیندوو و گەرم، کەواتە کەسێک هەبووە ئامادە، ئێستا ئەو کەسە بۆ کوێ چووە؟

مویرز: بەڕای تۆ مرۆڤ کەی مەرگی دۆزیوەتەوە؟

کەمبڵ: کاتێک مەرگیان دۆزیوەتەوە ئەو کاتەی بۆ یەکەمین جار دروست بوون و مەرگ یەخەی پێ گرتوون. لە حاڵی حازردا گیانداران ئەزموونی بینینی مەرگی هاوڕێیانی خۆیان هەیە. بەڵام تا ئەو سنوورەی بۆ ئێمە ئاشکرایە لەمە زیاتر بیرێکی

تر نییەو هیچ بەڵگەیەکیش لەبەردەستا نییە لەسەر ئەوەی کە مرۆڤ بەشێوەیەکی بەڵگەدار بیریان لە مردن کردبێتەوە تا سەردەمی مرۆڤی نیاندرتاڵ، واتە تا ئەوکاتەی کە لە کفن و گۆڕەکاندا چەک و ئاژەڵی قوربانییان دۆزیوەتەوە.

مویرز: ئەم قوربانییانە نوێنەری چی بوون؟

کەمبڵ: نازانم.

مویرز: دەتوانی مەزەندەی بکەیت؟

کەمبڵ: هەوڵ دەدەم مەزەندە بکەم. دەزانی زانیاریی زۆرمان دەربارەی ئەم بابەتە هەیە، بەڵام هەموو ئەو زانیارییانە لە بڕگەیەکی زەمەندا وەستاون. هیچ لەو بارەیەوە نازانین کە مرۆڤ پێش پەیدابوونی نووسین چۆن بیری دەکردەوە. هەرزانیارییەک کە هەمانە پاشماوەی شتە جۆراوجۆرەکانە. دەتوانین لە قۆناغەکانی پێشووترەوە بەردەوامی بەلێکۆڵینەوەکانی خۆمان بدەین، بەڵام ئەمەش کارێکی ترسناکە. هەرچۆنێک بێت دەزانین کە لەپرۆسەی لەگۆڕناندا، هەمیشە بیری بەردەوامیی ژیان لە پشتەوەی ژیانی بینراودا هەبووە، واتا لەسەر ئاستێک لە بوون کە لەپشتەوەی ئەم ئاستە بینراوەیە، ئەم ئاستەش جۆرێکە کە پاڵپشتیی ئەو شتە دەکات کە پێوەی پەیوەستین. دەتوانم بڵێم ئەمەش ناوەڕۆکی سەرەکیی گشت ئەفسانەکانە، واتا ئاستێکی نەبینراو هەیە کە پاڵپشتیی ئاستە بینراوەکان دەکات.

مویرز: ئەوەی کە نایزانین پاڵپشتیی ئەوە دەکات کە دەیزانین؟

کەمبڵ: بەڵێ، ئەم بیرەش واتا پاراستنی ئاستی نەبینراو، پێوەندیی بەکۆمەڵگەی ئەو کەسەشەوە هەیە. کۆمەڵگە پێش ئێوە هەبووە و دوای ڕۆیشتنی تۆش هەر دەبێت و ئێوەش ئەندامێکن لەو کۆمەڵگەیە. ئەو ئەفسانانەی کە ئێوە پەیوەست بەگرووپە کۆمەڵایەتییەکەتەوە دەکەن، جەخت لەسەر ئەوە دەکەن کە تۆ ئەندامی لە قەوارەی ئەندامێتییەکی مەزنتردا، کۆمەڵگەش خۆی ئەندامە لە ڕێکخراوێکی گەورەتر ئەمەش هەمان دیمەن و جیهانە کە هێز تێیدا دەبزوێ. بابەتی سەرەکیی ئاین ئەوەیە کە تاک بەژینگەیەکی مۆرفۆلۆژییەوە ببەستێتەوە گەورەتر لە جەستەی فیزیکیی ئەو تاکە.

مرۆڤ بەکوشتن دەژی، جۆرێک لە هەستکردن بەتاوان هاوکاتە لەگەڵ ئەم کردارە. ناشتن ئەوە دەگەیەنێ کە دۆستەکەم مردووە، بەڵام بەردەوامی بەمانەوە دەدات. ئەو ئاژەڵانەشی کوشتوومن دەبێ بەردەوامی بەژیانیان بدەن. ڕاوچییە سەرەتاییەکان عادەتێکی خودایی ئاژەڵیان هەبوو: ناوە تەکنیکییەکەی ئەو عادەتە بریتی بوو لە ئاژەڵی ماستەر master animal ؛ واتا ئەو ئاژەڵەی کە گەورەی ئاژەڵەکان بوو، ئەو گیانلەبەرە گەورەیە ڕەوە گیانلەبەرەکانی بۆ کوشتارگا دەنارد.

بڕوانە، ئەفسانەی ڕاوچیی سەرەکی، بریتی بوو لە جۆرێک ڕێککەوتن لەنێوان جیهانی ئاژەڵی و جیهانی مرۆیی. ئاژەڵ بەڕەزامەندییەوە ژیانی خۆی پێشکەش دەکرد، بەو خەونەی کە ژیانی ئەو لە شوناسنامە فیزیکییەکەی باڵاترە، لە ڕێگەی شێوەیەک لە زیندووبوونەوەی پیرۆزەوە دەگەڕێتەوە بۆ خاک یان بۆ لای دایکی، ئەم زیندووبوونەوە پیرۆزە لای هیندییە سوورەکانی دەشتەکانی ئەمریکا پەیوەستە بە ئاژەڵی ڕاوکراوی سەرەکییەوە کە ئەویش گاکێویە (بوفالۆ buffalo)، بەڵام لە کەناری باکوری ڕۆژئاوا، جەژنی مەزن بەرپادەکرێ بەهۆی گەڕانەوەی ماسییە کۆچەرەکانی سەلەمون. ئەگەر ڕوو بکەینە باشووری ئەفریقا، لەوێدا ئاژەڵی سەرەکی، جۆرە بزنە کێوییەکە بەناوی ئیلەند eland.

مویرز: ئاژەڵی سەرەکی.؟

کەمبڵ: ئاژەڵێکە خۆراک دەستەبەر دەکات.

مویرز: کەچی لە کۆمەڵگە ڕاوچییەکانی سەرەتاییدا. ێیوەندییەک لەنێوان مرۆڤ و ئاژەڵ دێتە ئاراوە بەپێی ئەو پێوەندییە دەبێ یەکێکیان لە ڕێگەی ئەوی تریانەوە بەکاربهێنرێت.

کەمبڵ: ژیانیش بەم جۆرەیە. مرۆڤ ڕاوچییە، ئەم ڕاوچییەش ئاژەڵێکە بۆ ڕاوکردن. لە ئەفسانەکاندا ئەم ئاژەڵە ڕاوچییەو ئەوەی کە ڕاو دەکرێ، ڕۆڵێکی گرنگ دەگێڕن، هەردووکیان نوێنەری دوولایەنی ژیانن، لایەنی هێرشبەر، بکوژ و ڕزگارکەر و دروستکەری ژیان، لایەنەکەی تریش دەکرێ ناوی بەرژەوەندی یاخود سەبجێکتی ژیانی لێ بنرێت.

مویرز: خودی ژیان؟ چ ڕووداوێک ڕوو دەدات لە ئەنجامی پێوەندیی نێوان ڕاوچی و نێچیردا؟

کەمبڵ: تا ئەو ڕادەیەی زانیاریمان لایە دەربارەی ژیانی بیشەنشینان و پێوەندیی نێوان ئەمریکاییە ڕەسەنەکان بەگاکێوییەوە، ئەم پێوەندییە لەسەر بناغەی ڕێز بونیادنراوە. بۆ نموونە ڕاوچییە ئەفریقاییەکان لە دنیای بیاباندا دەژین، ژیانێکی زۆر سەختەو ڕاوکردن لەو شێوە دەوروبەرەدا کارێکە تابڵێی دژوارە و شوێنی پێویست زۆر کەمە بۆ دروستکردنی کەوانی بەهێزو گەورە، لەوێدا بیشەنشینان کەوانی بچووک و ناسکیان هەیەو تیرەکانیان بەگرانی دەگاتە (٣٠) یاردە، ئەو تیرانەی بەم کەوانانە دەهاوێژرێن، هێزی بڕینیان کەمەو بەگرانی دەتوانن پێستی ئاژەڵ ببڕن، مەودای ڕۆیشتنیان کەمە. بەڵام بێشەنشینان نووکی تیرەکانیان بە ژەهرێک دادەپۆشن، ئەو ژەهرە هێزێکی لە ڕادەبەری هەیە، بەجۆرێک ئەم ئاژەڵە جوانانە، واتا ئەلەندەکان (زلە ئاسکی کێوی ئەفریقی) لە ماوەی ڕۆژ و نیوێک لەبەر توندیی ئازار گیان لەدەست دەدەن.

پاش ئەوەی ئەو ئاژەڵە ئەو تیرەی بەردەکەوێ، لەبەر ژەهراوی بوونی تیرەکە، ئازارێکی زۆر دەچێژێ و گیانی دەردەچێت. پاش ئەوەی ئاژەڵەکە دەمرێ ڕاوچییان دەبێ هەندێ موحەڕەماتی تایبەت ئەنجام بدەن کە تایبەتە بەئەنجامدان و ئەنجامنەدانی ئەم کار و ئەو کار، ئەم ڕێوڕەسمە لە قاڵبی جۆرێک لە (بەشداریی خوازیاری) لە مەرگی ئەو ئاژەڵەدا بەئەنجام دەگات بەو سیفەتەی گۆشتی ئەو ئاژەڵە بووە بەژیانی ئەوان و ئەوانیش بوون بەهۆی مەرگی ئەو ئاژەڵە. لێرەدا جۆرێک لە یەکبوونی ئەفسانەیی لەگەڵ ئەو ئاژەڵەدا بوونی هەیە. کوشتن تەنیا ئەوە نییە ئەو ئاژەڵە لەناوبەری، بەڵکو ئەم کارە کارێکی ڕیتوێڵییە، تەواو کاتی خواردنی ئەو گۆشتە پێش

خواردنیشی دەبێ سوپاسی خودا بکەیت. ئەنجامدانی ئەم ڕیتوێڵە دانپێنانە بەوەی ئەم ئاژەڵە خۆبەخشانە خواردن و ژیانی خۆشی پێشکەش بەمرۆڤ کردووە. ئەم ڕاوە جۆرە ڕیتوێڵێکە.

مویرز: هەر ڕیتوێڵێکیش دەربڕینی واقیعێکی ڕۆحییە.

کەمبڵ: ڕاگەیاندنی جووتبوونە لەگەڵ سروشتدا، ئەم جووتبوونەش شتێک نییە هەروا بەئارەزوو دەربیبڕم.

بیستوومە کاتێک کە جەنگەڵنشینان چیرۆکی ئاژەڵانی خۆیان دەگێڕنەوە لاسایی شێوەی دەمی ئاژەڵە جۆراوجۆرەکانیان دەکەنەوە، بەجۆرێک وشەکان دەردەبڕن هەروەک بڵێی خودی ئاژەڵەکان خۆیانن ئەو دەنگانە دەردەکەن. ئەوان ئاشناییەکی نزیکیان لەگەڵ ئەم بوونەوەرە هەیە، هەروەها پێوەندییەکی هاوسێیەتیی دۆستانە پێکەوەیان دەبەستێتەوە. پاشان هەندێک لەوانە بۆ دابینکردنی خواردن و خواردەمەنی دەکوژرێن.

بڕێک گاوان دەناسم سەرەڕای بەخێوکردنی گایەکەی خۆیان گایەکی بەنازیش بەخێو دەکەن، ئەوان گۆشتی ئەو گایە ناخۆن؛ لەبەرئەوەی خواردنی گۆشتی هاوڕێ، وەک مرۆڤ خۆری وایە (واتا وەک ئەوە وایە گۆشتی مرۆڤێکت خواردبێت.... وەرگێڕ). بەڵام میللەتە سەرەتاییەکان، هەمیشە سەرقاڵی خواردنی گۆشتی هاوڕێکانیان بوون. بۆیە پێویست وابوو ئەفسانە بەکاربێنین بۆ پاکبوونەوە لە گوناهی دەروونی.

کەمبڵ:چۆن؟

مویرز: ئەم ئەفسانە سەرەتاییانە یارمەتیی ڕۆحیی مرۆڤیان دەدا، بۆ ئەوەی بێ سامکردن لە گوناه بەشداری لەم کارە بکەن، ئەو کارەی کە پێویستە.

کەمبڵ: ئەم چیرۆکە مەزنانە، بەردەوام بەشێوەیەک لە شێوەکان ئاماژە بەم دینامیکییەتە دەکەن – ڕاو، ڕاوچی، ڕاوکراو، ئاژەڵیش لە پلەوپایەی نێردراوی خوان.

کەمبڵ: ڕاستە. ئەو گیاندارەی کە ڕاو دەکرێت، گیانداریکە لەلایەن خوداوە نێردراوە.

مویرز:تاکیش بۆ ڕاوچییەک دەگۆڕێ کە نێردراوی خودا دەکوژێ.

کەمبڵ: خودا دەکوژێ.

مویرز: ئایا ئەم کارە دەبێتە هۆی پەیدابوونی هەستکردن بەگوناه؟

کەمبڵ: نەخێر، لە ڕێگەی ئەفسانەوە مرۆڤ لەگوناه پاک دەبێتەوە. کوشتنی ئاژەڵ کارێکی تاکە کەسی نییە. ئەو کارەی ئێوە ئەنجامی دەدەن کاری سروشتە.

مویرز: گوناه لەڕێگەی ئەفسانەوە پاک دەبێتەوە؟

کەمبڵ: بەڵێ.

مویرز: بەڵام پێش ئەنجامدانی کاری کوشتن، دەبێ تۆزقاڵێ هەست بە ڕق لێبوونەوەو ئارەزوت لا دروست بێت تابتوانی کاری کوشتن ئەنجام بدەی، لە ڕاستیشدا مەبەستت ئەوە نییە هیچ ئاژەڵێ بکوژی.

کەمبڵ: ئاژەڵ باوکە. دەزانی فرۆیدیزمەکان لەم بارەیەوە چی دەڵێن، ئەوان دەڵێن: ئەگەر نێر بیت یەکەمین دوژمنت باوکە. گەر کوڕیش بیت ئەوا هەموو دوژمنێ لەڕووی دەروونناسییەوە پێوەندیی بەوێنەی باوکەوە هەیە.

مویرز: پێت وایە ئاژەڵ بۆ وێنەی باوکێتیی خودا دەگۆڕێ؟

کەمبڵ: بەڵێ، لەڕاستیدا هەڵوێستی ئاین بەرامبەر بە ئاژەڵی سەرەکی هەڵوێستی ڕێزگرتن و شکۆیە، نەک هەر ئەمە بگرە جۆرێک سەرشۆڕی و خۆبەدەستەوەدان هەیە بەرامبەر بەئیلهامەکانی ئاژەڵ، ئاژەڵ ئەو بوونەوەرەیە دەست و دیاری پێشکەش دەکات، وەک تووتن و سەبیلی ئەزموونە عیرفانییەکان.

مویرز: تۆ بڵێی ئەم بابەتە مرۆڤی سەرەتاییی بێزار کردبێ؟ واتە کوشتنی ئاژەڵ کە خودایە یان نێردراوی خودایە.

کەمبڵ: بێگومان – هەر بۆیە ئەم جۆرە ڕیتوێڵە دەبینی.

مویرز: چ جۆرە ڕیتوێڵێک؟

کەمبڵ: ئەو ڕیتوێڵانەی تەسکین دەبەخشن و سوپاسگوزاریی ئاژەڵان دەکەن. هەر بۆ نموونە کاتێ ورچێک دەکوژرێ بەپێی سیرمۆنییەک بەشێک لە گۆشتەکەی دەرخواردی خۆی دەدرێ. پاشان لە ڕێورەسمێکی بچووکدا بەجۆرێک پێستی ورچەکە لەسەر هەڵگرێک دادەنرێ وەک بڵێی ورچەکە هێشتا ئامادەیەو ئامادەگیی هەیە. لەبەرئەوەی لەشیوی خواردنی گۆشتی خۆیدا بەشدار دەبێ. ئاگرێک کراوەتەوە ئاگرەکەش دیمەنی خودایە. پاشان گفتوگۆیەک دروست دەبێت لەنێوان خودای ئاگرو خودای کێوستان کە ورچەکەیە.

مویرز: چی دەڵێن؟

کەمبڵ: کێ دەزانێ چی دەڵێن؟ کەس نابیستێ چ دەڵێن، هەر ئەوەندە هەیە کە برێک بەشداریکردنی کۆمەڵایەتی لەئارادەیە.

مویرز: گەر ورچی کێوەکان نەیانویستایە، ئاژەڵان دەرنەدەکەوتن، بەم جۆرە ڕاوچییە سەرەتاییەکان لە برساندا دەمردن، ئەوان هەستیان دەکرد پەیوەستن بە هێزێکەوە لە هێزی ئەوان باڵاترە.

کەمبڵ: بەڵێ ئەو هێزەش هێزی ئاژەڵی ماستەرە و، ئامادەبوون و وەڵامدانەوەی ئاژەڵانەیە بۆ بەشداریکردنیان لەو گەمەیە، دەبینی لە نێوان هۆزی ڕاوچییانی هەموو دنیادا پێوەندییەکی گەرموگوڕ هەیە، دەربارەی ئەو ئاژەڵەی خۆراکی سەرەکی دەستەبەر دەکات، ئەمڕۆ کاتێ کە لەسەر سفرە دادەنیشین، سوپاسی خودا دەکەین کە خۆراکی پێ بەخشیوین، بەڵام مرۆڤە سەرەتاییەکان سوپاسی ئاژەڵەکەیان دەکرد.

مویرز: بەڵام تەسکین بەخشین بە ئاژەڵ لەڕێگەی بەرپاکردنی ئەو ڕیتوێڵەی کە بۆ شانوشکۆی ئەو بەرپا دەکرێ، وەکو ئەوە نییە تۆ لە سوپەرمارکێتێکدا بەرتیل بدەی بە قەسابێک.

کەمبڵ: نەخێر، بڕوا ناکەم ئەم پرسە پێوەندیی هەبێت بەم بەرتیلەوە. ئەم کارە سوپاسکردنی هاوڕێیەکە کە لەپێوەندییەکی هاوبەشدا هاریکاری کردووین. گەر سوپاسی ئەوت نەکردایە ئەوا هەموو توخمی ئەو ئاژەڵانە ئەمەیان بەجۆرێک لە دەستدرێژی حیساب دەکرد.

هەندێ ڕیتوێڵ هەن تایبەتن بەکوشتنی ئاژەڵەوە، پێش ئەوەی ڕاوچی بچێ بۆ ڕاو، لەسەر لووتکەی تەپۆڵکەیەک وێنەی ئەو نێچیرە دەکێشێ کە ڕاوی دەکات. شوێنەواری ئەو تەپۆڵکەیە لە جێگەیەکە هەر کە هەتاو سەردەردێنی لەوێ دەدات. کاتێ کە ڕۆژ هەڵدێ ڕاوچییەکە لەگەڵ دەستەیەکی بچووک لە ڕاوچییانی تردا لەوێ چاوەڕوانە بۆ ئەنجامدانی ڕیتوێڵەکە. کاتێ کە تیشکی ڕۆژ بەر وێنە کێشراوەکە دەکەوێ تیری ڕاوچییەکان بەتەنیشتی ڕووناکیی ئەو تیشکەدا دەردەپەڕن و بەر ئەو وێنەیە دەکەوێت کە لەسەر بەردەکە کێشراوە، لەو کاتەدا ئەو ئافرەتەی یارمەتیی ڕاوچییەکان دەدات دەستی بەرز دەکاتەوە و هەلهەلەیەک لێ دەدات، دوا بەدوای ئەوە پاشان ڕاوچییەکان ڕوودەکەنە ڕاوکردن و نێچیرەکە دەکوژن. تیری ڕاوچییان بە تەواوی لەو جێگەیە دێنە خوارێ کە لە وێنەکەدا کێشراوە. بۆ ڕۆژی دوایی سەر لە بەیان کاتێ کە ڕۆژ هەڵدێ، ڕاوچییەکە وێنەی ئاژەڵەکە دەسڕێتەوە. ئەم کارەش کارێک بووە بەناوی سروشتەوە بەئەنجام گەیشتووە نەک بەمەبەستی تایبەتی تاکەکەس.

ئێستا بۆ چیرۆکێکی تری بواری کۆمەڵایەتی دەگەڕێینەوە، واتە بۆ لای سامۆراییی جەنگاوەری ژاپۆنی، کە ئەویش تۆڵەسەندنەوەیە لە بکوژی گەورەکەی، کاتێ کە تاوانبارو بکوژی گەورەکەی لە گۆشەیەکدا ئابڵۆقە دەدات و دەیەوێ بەشمشێرە سامۆراییەکەی لەناوی بەرێت. بەڵام تاوانبارە ئابڵۆقەدراوەکە لە ئەنجامی ترس و هەڵچوون، تف لەڕووی جەنگاوەرە ساموراییەکە دەکات. لەو کاتەدا ساموراییەکە شمشێرەکەی هەڵدەگرێ و لەوێ دووردەکەوێتەوە.

مویرز: بۆچی؟

کەمبڵ: لەبەرئەوەی تووڕەبوو، گەر بەتووڕەییەوە ئەو پیاوەی بکوشتایە ئەوکاتە

کارەکەی دەبووە کاری تاکەکەسی، بەڵام ئەو بۆ ئەنجامدانی کارێک هاتووە لە شێوەیەکی تر، واتا تۆڵەکردنەوە دوور لە کەسایەتی.

مویرز: پێت وایە ئەم جۆرە دابڕانە لە هەستە تاکەکەسییەکان لە دەروونی ڕاوچیی دەشتە فراوانەکاندا ڕۆڵێکی گێڕاوە؟

کەمبڵ: بەڵێ، بێگومان. ئایا کوشتن و خواردنی کەسێک مەسەلەیەکی مۆڕاڵی نییە؟ دەبێ ئەوەش بزانی ئەو خەڵکە وەکو ئێمە ناڕواننە ئاژەڵ بەو چاوەی کە بوونەوەرێکی نزمترە لە ئێمە بەڵکو لای ئەوان گیانلەبەران، هیچ نەبێ، لەگەڵ ئێمەدا یەکسانن، ئەگەر لە ئێمە مەزنتر نەبن.

ئاژەڵان هێزێکیان هەیە ئێمە نیمانە، بۆ نموونە شەمەن بەردەوام ئاشنایی لەگەڵ گیانلەبەرێکدا هەیە، یان بەشێوەیەکی تر، ڕۆحی توخمێک لە توخمی ئاژەڵ، یارمەتیدەرو مامۆستای ئەوە.

مویرز: باشە، گەر هاتو مرۆڤ ئەو توانایەی لاپەیدابوو خەیاڵ بکات و جوانی ببینێ و بیخاتە نێو ئەو پێوەندییەوە، ئایا لەم کاتەدا مرۆڤ لە ئاژەڵ بالاتر نابێ؟

کەمبڵ: بڕواناکەم، ئەوان زیاتر بیر لە یەکسانی دەکەنەوە تا دەسەڵات؛ ئەوان لە گیاندارانەوە ئامۆژگاری وەردەگرن هەر لەوانیشەوە بۆ چۆنییەتیی ژیانیش شوێن پێی ئەو ئاژەڵانە هەڵدەگرن . لەم حاڵەتەدا گیانداران شتێکی باڵان، هەندێ جاریش، گیانداران ڕێوڕەسمی ئاینی ڕادەپەڕێنن، هەروەک لە ئەفسانەی تایبەت بەگاکێوییەکان بینیمان. بۆ نموونە دەتوانی ئەم یەکسانییە لە ئەفسانەی بنەڕەتیی هۆزی Black Foot پێ ڕەشەکانیشدا ببینی. ئەم ئەفسانەیە سەرچاوەی ڕێتوێڵی سەمای گاکێوییە کە لەو ڕیتوێڵەدا بۆ گەمەی ژیان داوای هاوکاریی ئەم ئاژەڵانە دەکەن.

مویرز: ئەو ئەفسانەیە چییە؟

کەمبڵ: ئەو ئەفسانەیە لەم پرسەوە سەرچاوە دەگرێ کە چۆن دەتوانی خواردن بۆ گرووپی هۆزێکی گەورە ئامادە بکەیت. یەکێک لە ڕێوڕەسمەکانی ئامادەکردنی

گۆشت بۆ زستان ئەوەیە کەڕەوە گاکێوییەک بدەیتە بەر بەرەو کەندەڵانێکی بەردینی بەرز بەجۆرێک لەو بەرزییەوە بکەونە خوارەوە ئەو کاتە سەربڕینیان ئاسان دەبێت، بەم کردارە دەوترێ کرداری خستنە خوارەوەی گاکێوی.

ئەم چیرۆکە پەیوەستە بەهۆزی پێ ڕەشەکان Black foot tribe، لە دێرزەماندا، نەیانتوانیوە ڕەوە گاکێوییەکان بەرەو کەندەڵانەکە بەرن و لەوێوە فڕێیان بدەنە خوارەوە. ئەو کاتەی دەگەنە نزیکی کەندەڵانەکە بەملاو ئەولا بلاودەبنەوە. پێ دەچێت ئەو ساڵە ئەو هۆزە بەبێ گۆشت گوزەرانیان کردبێت. ڕۆژێ لە ڕۆژان بەیانییەک زوو یەکێک لە کچانی ئەو هۆزە دەڕواتە سەرکانی تا ئاو بۆ خێزانەکانیان بێنێ، لەپڕ دەڕوانێتە سەر کەندەڵانەکە چاوی بەگاکێوی دەکەوێ، پێی دەڵێ: (ئاه، ئەگەر بەرەو لای من دێن، یەکسەر شوو بە یەکێکتان دەکەم). بەوپەڕی سەرسوڕمانیەوە بینی کە هەموویان دەستیان بەجووڵە کردو بەرەو ڕووی ئەو هاتن، بەڵام ئەمە سەرسوڕمانی یەکەم بوو، بەڵام سەرسامیی دووەم ئەو کاتەبوو گایەکی پیر کە گەورەی گاکان بوو هاتەپێشێ و بەکچەی وت: (باشە وەرە ئەی کچ باپێکەوە بنووین.)

کچە دەڵێ: (ئاه....نا).

گاکە دەڵێ: (ئاه.. نە، بەڵام تۆ پەیمانت دا. ئێمەش لەسەر پەیمانی خۆمان ماوین. بڕوانە هۆزەکەی من، هەر هەموویان مردن. ئێستاش دەبێ پێکەوە بخەوین.)

خێزانی کچە سەرلەبەیانی لەخەوهەڵدەستن بەدووی مینەهاهای Minnehaha کچیانن دەگەڕێن. باوکی کچە تەماشای سەرزەویی دەوروبەری خۆی دەکا. ئایا ئەوە دەزانی کە هیندییە سوورەکان توانای هەڵگرتنی شوێن پێیان هەیە. باوکی کچە دەڵێ: (مینەهاها لەگەڵ بوفالۆکان ڕۆیشتووە. دەڕۆم تا بیگەڕێنمەوە.)

بۆیە کەوشەکەی لەپێ دەکاو، تیرو کەوان و باروبنەی دەپێچێتەوەو دەڕوا، ڕوودەکاتە دەشت و کێو. پاش ماوەیەکی کورت زۆر حەز دەکات کەمێ دانیشێ و پشوویەک بدا. دادەنیشێ و بیر لەو کارە دەکاتەوە کە هاتووە تا جێبەجێی بکات. لەم کاتەدا قەلەڕەشێکی لەوچە، دێتە لای باوکی کچەو بەسەرسەرییەوە دەسووڕێتەوە، ئاشکرایە ئەم باڵندەیە یەکێکە لە باڵندە زیرەکەکان و سیفەتی شەمەنی هەیە.

مویرز: مەبەستت ئەوەیە سیفەتی جادوگەرییانەی هەیە.

کەمبڵ: بەڵێ، باوکی کچە پێی دەڵێ: (ئەی پەلەوەری جوان و قەشەنگ، ڕاستە کچەکەم لەگەڵ گاکێوییەک ڕۆیشتووە؟ نەتبینیوە؟ دەتوانی بەو دەورەکە چاوێک بگێڕی بەڵکو سۆراغێکی کەی بۆم).؟

قەلەڕەشەکە دەڵێ: (بەڵێ، کچێکی جوان لەگەڵ گاکێوییەکدایە، ئا لەم نزیکانەیە زۆر دوورنییە.)

پیاوەکە پێی دەڵێ: (زۆر چاکە دەتوانی بڕۆی بەکچە بڵێی باوکت لەم نزیکانەیە لە لەوەڕگای گاکێوییەکانە.)

قەلەڕەشی لەوچە هەڵدەفڕێ و لەنێو گامێشەکاندا کچە دەدۆزێتەوە، هەموویان نووستوون. کچەش دانیشتووە هەروەک ئەوەی خەریکی چنین بێت، قەلەڕەشەکە دەچێتە لای و پێی دەڵێ: (باوکت لە لەوەڕگاکە چاوەڕێتە.)

کچە دەڵێ: (وانەڵێی، ئەمە کارێکی ترسناکە، زۆر سامناکە. ئەم گاکێوییانە دەیانەوێ بمکوژن پێی بڵێ چاوەڕوان بێت، من دێم. هەوڵ دەدەم ئەم ئیشە تەواو کەم.)

هەر لەو کاتەدا گاکێوەکەی مێردی، کە لەدواوەیەتی لەخەو ڕادەپەڕێ و شاخی خۆی لەسەری دەهێنێتە دەرەوە و پێی دەڵێ: (بڕۆ لەو لەوەڕگایە ئاوم بۆ بێنە.)

کچە شاخەکەی لێ وەردەگرێ و دەڕواو لەوێ باوکی دەبینێ. باوکی بازووی دەگرێ و دەڵێ: (وەرە!).

بەڵام کچە دەڵێ: (نە، نە، ئەم کارە کارێکی ترسناکە. تەواوی گایەلەکە لەدواوەمانن. دەبێ من ئەم ئیشە تەواو بکەم. ئێستا مەرەخەسم بکە بابڕۆم).

کچەکە ئاوەکە هەڵدەگرێ و دەڕواتەوە. گاکێوییەکە بەبینینی کچە دەڵێ: (فە، فی، فو، فوم، بۆنی خوێنی هیندییەکی سوور دەکەم، دەزانی یان بۆنی شتێک لەم بابەتە دەکەم. کچە وتی: (نەخێر شتی وانییە) گاکێوییەکە دەڵێ: (حەتمەن هەیە!) پاشان گاکێوییەکە نەعرەتەیە دەکێشێ هەموو گاکانی دی ڕادەپەڕێنێ و پاشان پاش ئەنجامدانی سەمایەک، بەکلکی بەرزەوە دەست بەجووڵە دەکەن، هێرش دەبەن

بەجۆرێک باوکی کچە پێشێل دەکەن بەتەواوی ئەسەری نامێنێ. پارچە پارچە دەبێ و بەتەواوی لەناو دەچێت. کچە دەست بەگریان و شیوەن دای دەکا، گاکێوییەکەی مێردی پێی دەڵێ: (ئەوە تۆ دەگریت).؟

کچە دەڵێ: (بەڵێ، ئەوە باوکی منە.)

گاکێوییەکە پێی دەڵێ: (زۆر چاکە، ئەی ئێمە چی؟ منداڵ و ژن و باوانی ئێمەتان لەو بەرزاییەوە فڕێ دەدایە خوارەوە، تۆیەک بۆ باوکت دەگری، ئەی ئێمە نەدەگریاین) پێ دەچوو ئەو گاکێوییە گایەکی بەخشندەبێ، بۆیە لە درێژەی قسەکانیدا دەڵێ: (باشە، ئەگەر تۆ توانیت، ژیان بۆ باوکت بگەڕێنیتەوە، مۆڵەتی ڕۆیشتنت دەدەم).

کچە ڕوودەکاتە قەلەڕەشە لەوچەکە و پێی دەڵێ: (زەحمەت نەبێ چاوێ بەم دەوروبەرەدا بگێڕە بزانم پارچەیەک لەباوکم نادۆزیتەوە.) قەلەڕەشەکە ئەم کارە دەکات، دواجار بڕگەیەک لە پشتی باوکی دەدۆزێتەوە و بۆی دەهێنێ، تەنیا پارچەیەک، کچەش دەڵێ: (ئەمە بەسە) بڕگەی پشتی باوکی هەڵدەگرێ و بەپەتووەکەی دای دەپۆشێ و دەست دەکات بەوتنی گۆرانییەکی ژیانبەخش، گۆرانییەک پڕە لە جادووی بەهێز، لەپڕ لەژێر پەتووەکەدا پیاوێک هەڵدەستێتەوە. کچە دەڕوانێتە مرۆڤی ژێر پەتووەکەو دەڵێ: (زۆر باشە ئەمە باوکمە!) بەڵام تا ئەم حاڵە هەناسە نادات. پاشان کچە چەند بڕگەیەک گۆرانی دەڵێ و کابرا هەڵدەستێتەوە.

گاکێوییەکان سەرسام دەبن و دەڵێن: (باشە، ئەم کارە بۆ بۆ ئێمە ناکەی؟) ئێمەش سەماکەی خۆمان فێری تۆ دەکەین، کاتێ دەستیان بەکوشتنی هەموو کەسوکارەکانمان کرد، ئەم سەمایە ئەنجام بدەو ئەو ئاوازە بخوێنە تا هەر هەموویان دووبارە زیندوو ببنەوە.

ئەمەش بیری سەرەکیی چیرۆکەکەیە، لە ڕێگەی ئەو ڕیتوێڵەوە دەگەینە ئەو مەودایەی کە زەمەن تێ دەپەڕێنێ و، ژیانیش لە دڵی ئەوەوە دێتە دەرەوەو زێدەتر دەڕوا.

مویرز: پێش ١٠٠ ساڵ کاتێ مرۆڤی سپی هات و قەتلوعامی ئەم ئاژەڵە بەرێزانەی کرد چی ڕووی دا؟

کەمبڵ: ئەو بەسەرهاتەی ئێستا گێڕامەوە جۆرێکە لەژێر پێخستنی نهێنییە پیرۆزەکان، دەتوانیّ لە زۆربەی تابلۆکانی جۆرج کاتلین دەربارەی پێدەشتە مەزنەکانی ڕۆژئاوا، لە سەرەتاکانی سەدەی نۆزدەیەم، ئەوە بەدی بکەی کە لە ڕۆژگاری ئەودا نزیکەی سەد هەزار سەر گاکێوی لەو دەشتانەدا ژیاون. پاشان لەماوەی نیو سەدەدا، پیاوانی سنوور بەخۆیان و تفەنگە ئۆتۆماتیکییەکانیانەوە، هەموو ئەو گایەلەیان قاتوقڕکرد، تەنیا بۆ ئەوەی کەوڵیان یکەن و پێستەکانیان بفرۆشن و لاشەکانیان لەوێدا بەجیّ بێڵن تابۆگەن بکەن. لەڕاستیدا ئەم کارە جۆرێک بوو لە پێشێلکردن و هەتککردنی شتە پیرۆزەکان.

مویرز: ئەم ڕووداوە، بوفالۆی (گاکێوی) لە (تۆ)[٧]ەوە...

کەمبڵ: گۆڕی بۆ (ئەو).

مویرز: هیندییە سوورەکان کاتێک بانگی گاکێوییان دەکرد وشەی (تۆ) یان بەکاردەهێنا ئەمەش نیشانەی ڕێزبوو.

کەمبڵ: هیندییە سوورەکان بۆ بانگکردنی هەموو ژیان ڕاناوی (تۆ) یان بۆ بانگردن بەکاردەهێنا، بۆ، درەخت و بەردو هەموو شتێک. دەتوانی بە(تۆ) بانگی هەموو شتێک بکەیت، ئەگەر ئەم کارەت کرد، لە دەروونی خۆتدا هەست بەگۆڕان دەکەین. ئەو منەی کە(تۆ) یەک دەبینیّ، هەمان ئەو منە نییە کە (ئەو) یّک دەبینیّ. کاتێک تووشی جەنگ دەبیت لەگەڵ کەسێکی ترا، مەسەلەی ڕۆژنامەکان ئەوەیە کە ئەو کەسە بۆ (ئەوان) بگۆڕن.

مویرز: ئەم ڕووداوە لە هاوسەرێتیشدا ڕوو دەدات، وانییە؟ لەبارەی منالانیشەوە ڕوودەدا؟

کەمبڵ: هەندیّ جار (تۆ) بۆ (ئەو) دەگۆڕێت و، ئەو کاتە تۆ نازانی پێوەندییەکە چۆنە. پێوەندیی هیندییە سوورەکان لەگەڵ ئاژەلاندا پێچەوانەی ئەو پێوەندییەیە کە

(٧) بە هۆی ڕێزگرتن لە بوڤالۆ واتە: گاکێوی بە وشەی تۆ بانگ دەکرا، نەک بە وشەی گاکێوی یان ئەو.

ئێمە لەگەڵ ئاژەڵدا هەمانە، تەماشاکردنمان بۆ ژیان تەماشاکردنێکی نزمە. لە پەڕتووکی پیرۆزدا هاتووە ئێمە ئەشرەفی بوونەوەرانین. هەروەک وتم: لە زۆر ڕووەوە ئاژەلان لە هەموو شتیّ لە پێشترن بۆ هۆزی ڕاوچیان. هیندییە سوورێکی هۆزی پانی pawnee وتویەتی، (لەسەرەتادا هەموو شتەکان، حیکمەت و مەعریفە لە دەستی گیاندارندا بوو، لەبەرئەوەی تیراڤا Tirawa ئەو کەسەی کە لەسەرەوەیە، ڕاستەوخۆ لەگەڵ مرۆڤدا قسەی نەکردووە. تیراڤا هەندیّ ئاژەڵی ناردووە تا بە مرۆڤ ڕاگەیەنیّ کە ئەو خۆی لەشێوەی ئاژەڵدا نیشان دەدات. بۆیە لەسەر ئەم بناغەیە دەبیّ مرۆڤ لەو ئاژەلانەو لە ئەستێرە و هەتاو و مانگەوە فێر بێت.)

مویرز: کەواتەدا لەم دەورەدا، دەوری مرۆڤی ڕاوچی، هەست بەشێوەیەک لە خەیاڵی ئەفسانەییی بزوێنەرو جۆرێک سەرسوڕمان دەکەین.

کەمبڵ: بەڵیّ. لەو دەورەدا جۆرێک تەقینەوەی هونەریی شکۆمەند و تەواوی ئەو دیمەنانەی تێدایە کە پێویستن بۆ ئەنجامدانی خەیاڵێکی ئەفسانەییی بەهێز.

مویرز: ئایا لە هیچ جێگایەک تەماشای ئەم شتە هونەرییە سەرەتاییانەت کردووە، لە حاڵێکدا کە تەماشای بەرهەمەکە دەکەی تۆ بیر لە هونەرەکە ناکەیتەوە، بەڵکو بیر لەو ژن و پیاوانە دەکەیتەوە کە وەستاون و ئەو وێنانە دەنەخشێنن یان دەیانخولّقێنن؟ زۆر جار لەگەڵ خۆمدا بیردەکەمەوە، کامیان ژن و کامیان پیاو بووە؟

کەمبڵ: ئەمەش شتێکە کاتیّ کە دەچیتە نێو ئەو ئەشکەوتە کۆنانەوە، دەتخاتە ژێر کاریگەرییەوە. کاتیّ کە ئەم وێنانەیان دروست دەکرد چ شتێک لە زەینیاندا دەهات و دەچوو؟ چۆن دەچوونە نێو ئەو ئەشکەوتانەوە؟ چۆن چاویان دەیبینی؟ تەنیا ڕووناکییەک کە لەبەردەستیان بوو، مەشخەڵێکی بچووکی پرتە پرتکەر بوو. بەڵام لەبارەی مەسەلەی جوانییەوە – ئایا ئەم جوانییە، جوانییەکی مەبەستدار بوو؟ یاخود ڕاگەیاندنی سروشتی ڕوحێکی جوانە، یا مەبەست لە خۆشیی ئاوازی ئەو پەلەوەرانە بوو؟ بە چ مەبەستێک مەبەستدارە؟ ئایا دەکریّ بوتریّ کێشانی وێنەی پەلەوەرە، مەبەست لە جوانیی ڕۆحیی پەلەوەرە؟ هەمیشە دەربارەی ئەم هونەرە، بەم جۆرە بیر

دەکەمەوە. ئەوەی ئێمە ناوی (جوانناسی)ی لێ دەنێین تاچ ئەندازەیەک دەرئەنجامی مەبەستی هونەرمەندە، یاخود تاچ ڕادەیەک تەعبیری منە؟ تا چ ڕادەیەک ئەو هونەرە شتێکە بووە، بەو شێوەیە فێری بوون کە دروستی بکەن؟

کاتێ جالجالۆکەیەک تۆڕێکی جوان دەچنێ، ئەم جوانییە لە سروشتی جاڵجالۆکەوە سەرچاوە دەگرێ. جۆرە جوانییەکی غەریزییە. تا چ ڕادەیەک جوانی لە ژیانماندا، تەنیا بۆ ئەو جوانییە دەگەڕێتەوە کە ئێمە زیندووین؟ ئەو جوانییە تاچ ڕادەیەک جوانیی هۆشمەندانەو چەندی بە مەبەستە؟ ئەمە پرسیارێکی گرینگە.

مویرز: ئایا دەتوانی پێم بڵێی کاتێ ئەم ئەشکەوتە نەخشێنراوانەت بینی چیت وەبیر هاتەوە؟

کەمبڵ: حەزناکەی ئەم ئەشکەوتانە بەجێ بهێڵی. هەر دەڵێی دەچیتە نێو تەلارێکی گەورەوە، لە کلیسایەکی گەورە دەچێت، بەوێنەی ئەم ئاژەڵانە نەخشێنراوە. لەوێدا تاریکییەک هەیە باوەڕناکەی. ئێمە لەوێدا سوودمان لە چاری ئەلیکترۆنی وەردەگرت، بۆ ئەوەی ئەم ڕاستییەش بسەلمێنرێ ئەو پیاوەی ئەو کۆشکەی پیشان داین دووجار چراکەی خامۆش کرد، لە ژیانمدا تاریکیی لەوە تاریکترم نەدیتبوو. نەمزانی، تەواو شێوەیەک بوو لە جۆرێک پەرکەم. نازانی لە کوێیت و ڕووت لە کوێیە لە باکور یا باشوور، ڕۆژهەڵات یا ڕۆژئاوا. هیچ ئاڕاستییەک ئاشکرا نییە، تۆ لە تاریکییەکدای هەرگیز هەتاوی بەرنەکەوتووە. پاشان ئەوان دووبارە چراکانیان دادەگیرسێنن تۆ وێنەی ئەو ئاژەڵە شکۆمەندانە دەبینی. ئەوانە وا بەزیندووی وێنەکێشراون وەک ئەوە وایە بەمەرەکەب لەسەر ئاوریشم تابلۆت دروست کردبێت، تەواو لە تابلۆی ژاپۆنی دەچێت – هەر بۆ نموونە وێنەی ئەو گایەی کە بەرزاییی بیست پێیەو، بەجۆرێک وێنە کێشراوە سمتەکانی دەکەونە سەر جێگەیەکی بەردەڵان، لە دیوارەکەوە هاتووەتە دەرێ. ئەشکەوت نشینەکان بیریان لە هەموو شتێک کردووەتەوە.

مویرز: ناوت لێ ناون ئەشکەوتی پەرستگا ئامێز.

کەمبڵ: بەڵێ.

مویرز: بۆچی؟

کەمبڵ: پەرستگا، وەکو دیمەنێکی سروشتی فەزایەکی کراوەیە. کاتێ بەرەو کلیسایەک دەچیت، دەچیتە نێو دنیایەک لە وێنەی ڕۆح ئامێز، بۆ ژیانی ڕۆحیت ئەو جێگەیە وەکو مناڵدانی دایک وایە، بۆیە پێی دەوترێ کلیسای دایک، هەموو شتەکان لە دەوروبەرت پڕن لە مانای ڕۆحی.

بەڵام لە کلیساکاندا تێبینیی ئەوە دەکەین کە هەموو وێنەکان شێوەی مرۆییان هەیە، خودا، مەسیح، هەموو پیرۆزەکان لەسەر شێوەی مرۆڤ کێشراون، بەڵام لە ئەشکەوتەکاندا وێنەکان هەموویان ئاژەڵن، بڕوا بکە ئەم دووانە هەردووکیان هەر یەکن، لەبەرئەوەی وێنە شتێکی ناوەندییە، چونکە پەیامەکە گرنگترە.

مویرز: ئەو ئەشکەوتانە بۆچی بەکاردەهێنران؟

کەمبڵ: بەپێی لێکدانەوەی لێکۆڵەرەوان ئەو ئەشکەوتانە بەکاردەهێنران بۆ ئەوەی کوڕان شارەزایی لە ڕاووشکار پەیداکەن. کوڕان دەبووایە نەک تەنیا ڕاوکردن بەڵکو فێری ڕێزگرتنی ئاژەڵیش بن، ئەو ڕیتوێڵانە دەبووایە بەئەنجام بگەیشتایە، بەشێوەیەک مناڵ لە مناڵێتیی خۆی بێتە دەرەێ و ڕەفتاری گەورە بکات و فێری گەورەیی بێ. تۆ دەزانی ئەو ڕاووشکارانە زۆر زۆر ترسناک بوون. ئەم ئەشکەوتانە بریتی بوون لە پەرستگە بۆ ڕیتوێڵی مرۆڤی سەرەتایی؛ ئەشکەوت جێگەیەک بوو تا کوڕان لە کوڕایەتیی دایک دەرچن و ببن بەکوڕی باوکیان.

مویرز: چیم لێ بەسەر دەهات گەر وەک مناڵێ، یەکێک لەو ڕیتوێڵانە ئەنجام نەدن؟

کەمبڵ: ئێمە نازانین ئەوان لەو ئەشکەوتانە چییان دەکرد، بەڵام ئەوە دەزانین، دانیشتووانی بنەڕەتیی ئوستralیا چییان دەکرد. لەوێدا کاتێ کە تێبینی دەکرێ کوڕێک زیاد لە پێویست سەرپێچی و چاوقایمی دەکات ڕۆژێکی تایبەت پیاوان دێنە نێوەند، بە ڕووت و قووتی و تەنیا بەچەند پەڕێکی سپی بەشی خوارەوەی لەشیان داپۆشیوەو بەخوێنی خۆیان، خۆیان ڕەنگین کردووە. ئەو پیاوانە هەموویان پێکەوە بەهاوسەنگی نەعرەتەیەک دەکێشن؛ ئەم دەنگە دەنگی ڕۆحەو پیاوان وەکو ڕۆح دێنە ناوەوە.

لەم حاڵەتەدا کوڕە هەوڵ دەدا پەنا بۆ دایکی بەرێ، دایکیش وا خۆی نیشان دەدات دەیەوێ بەرگریی لێ بکات، بەڵام پیاوان ڕێگەی لێ دەگرن و لە دایکی دوور دەخەنەوە، دەزانی ئیتر لەم ساتەوە دایک کەسێکی باش نییە. کوڕە ناتوانێ بۆ لای دایکی بگەڕێتەوە، لەبەرئەوەی دەچێتە مەیدانێکی ترەوە. پاشان پیاوان بەرەو شوێنێکی شاراوەی پیرۆزی دەبەن، بەڕاستی لەوێدا دەکەوێتە نێو ئەزموونێکی پڕ لەئازار و میحنەتەوە هەر لەوێدا خەتەنە دەکرێ، درزێک لەبەشی خوارەوەی کێرەوەو کردنەوەیەکی هەمیشەیی لە بۆری میزو، پاشان خواردنەوەی خوێنی پیاو و.. هتد. لەوێوە کوڕە دەبێ بەپیاو. لە هەمان حاڵدا کە ئەو ڕێوڕەسمە بەڕێوەدەچێ، دیمەنی ڕووداوێکی ئەفسانەییی یەکێک لەئەفسانەکان بەوان نیشان دەدرێ. ئەوان لە زەمینەی میتۆلۆژیادا فێری ئەفسانەی هۆز دەبن، پاشان لە کۆتاییی ئەم ڕووداوەدا کوڕە بۆ گوندەکەی دەگەڕێتەوە، پێشتریش ئەو کچەی بۆ دەستنیشان کراوە کە دەبێ ببێتە هاوسەری. ئەو کوڕە لاوە ئێستا لە شێوەی پیاوێک گەڕاوەتەوە.

لە بازنەی مناڵی خرایە دەرەوە، جەستەشی لەم میانەدا قوربانی بوو، خەتەنەکراو درزێک لەخوارەوەی کێرو، ئێستا هەیئەتی پیاوێکی هەیەو پاش ئەو هەموو کارە چیتر فرسەتی ئەوە نەماوە بۆ مناڵێتی و هەرزەکاری بگەڕێتەوە.

مویرز: ئەو کوڕە چیتر بۆ لای دایکی ناگەڕێتەوە؟

کەمبڵ: نەخێر، بەڵام لە ژیانی ئێمە ئەم شێوە کارانە بوونی نییە. دەتوانی لای ئێمە پیاوێکی چل پەنجا ساڵە ببینی هەتا ئێستاش گوێڕایەڵ و سەرکزکەری باوکێتی، بۆ ڕزگاربوون لەم پرسەش سەردانی پسپۆڕی بواری دەروونی دەکات.

مویرز: یا ڕوو لە سینەما.

کەمبڵ: ڕەنگە سینەما ئەڵتەرناتیفێک بێت بۆ دووبارە نوێنەرایەتیکردنی ئەفسانە. تەنیا جیاوازی ئەوەیە کە لە بەرهەمهێنانی سینەماییدا ئەو جۆرە بیرو ئەندێشەمان لا نییە کە لە ئەنجامدانی ڕیتوێڵە ئاشنا سازییەکاندا هەمانە.

مویرز: ڕاستە، بەڵام ڕیتوێڵە ئاشنا سازییەکان لای ئێمە ون بوونە، ئەو دنیا

خەیاڵییەی کە دەکەوێتە سەر پەردەی سینەما، لە خزمەتی حیکایەتبێژی ئەو چیرۆکەیە، هەرچەندە شێوەی گێڕانەوەکەی عەیبداریش بێت. وانییە؟

کامبڵ: وایە، بەڵام ئەوەی کە بۆ من جێگای ناخۆشییە، ئەوەیە کە گرووپێکی زۆر لەو کەسانەی ئەم جۆرە چیرۆکانە دەنووسن، هەست بە بەرپرسیارێتی ناکەن. ئەم چیرۆکانە کۆمەڵێ چیرۆکن ژیان دروست دەکەن و دەیڕووخێنن. بەڵام فیلمە سینەماییەکان تەنیا بۆ پارە دروست دەکرێن. ئەو بەرپرسیارەێتیەی لای ڕەبەنێک هەیە لە فیلمی سینەماییدا نییە، ئەو ڕەبەنەی کاتێ ڕیتوێڵێک ئەنجام دەدا. ئەمەش یەکێکە لە گرفتەکانی ئەمڕۆی ئێمە.

مویرز: ئەمڕۆ ئێمە خاوەنی هیچ یەک لەو ڕیتوێڵانە نین، وانییە؟

کەمبڵ: پێم وایە، ڕاستە ئێمە خاوەنی نین. هەر لەبەر هەمان بەڵگەش، دەبینین لاوان خۆیان ڕیتوێڵی تایبەت بەخۆیان دادەهێنن بۆ نموونە ڕێگرو چەتەو شتی لەم بابەتە هەیە، ئەم کارانە جۆرێکە لە مەراسیمی ئاشناسازیی دروستکراو.

مویرز: بەم جۆرە ئەفسانە یەکسەر پەیوەست دەبێت بەرێورەسم و ڕیتوێڵی هۆزگەری، نەمانی ئەفسانەش دەکرێ مانای کۆتاییی ڕیتوێڵ بێت.

کەمبڵ: ڕیتوێڵ دووبارە ئەنجامدانی ئەفسانەیە. بەبەشداریکردنتان لە ڕیتوێڵێک، لەڕاستیدا بەشداری لە ئەفسانە دەکەن.

مویرز: بۆ لاوانی ئەمڕۆ نا ئامادەییی ئەفسانە چ مانایەک دەگەیەنێ؟

کەمبڵ: ڕێوڕەسمی بانگدرانی مەسیحێتی، لە مرۆدا هاوبەرامبەرە لەگەڵ ئەو ڕیتوێڵە. تۆ وەکو کاسۆلیکێک ناوی پیاهەڵدراوت بەگوێدا دەدرێ، ناوێک دەتەوێ بەو ناوەوە بانگ هێشت بکرێیت. بەڵام لەجیاتی ئەوەی بکرێیتە قوربانی یان دانت دەرهێنن، قەشەی کلیسا خەندەیەکت بەڕوودا دەدا، بەلێدانێکی کورت دەست بەسەر گۆناتا دەهێنن. لە ئاینی جوودا کاری بەرامبەر بەم بانگدانە کارێک هەیە پێی دەوترێ میتزڤا. ئایا ئەم ڕێوڕەسمە لە ڕاستیدا گۆڕانێک لە دەروونناسیدا بەدیدێنێ یان بەدی نایەنێ، بەبڕوای من ئەمەش پێوەندیی بە حاڵەتی کەسایەتییەوە هەیە.

بەڵام لەو سەردەمەدا ئەمە گرفتێک نەبوو، هەرزەکار لەم ڕێوڕەسمە بە لەشێکی تەواو جیاوازەوە دێتە دەرێ، ئەمەش لە ڕاستیدا ئەوە دەردەخات کەئەو بەشتێکدا تێ پەڕیوە کە ماناو بەڵگەی هەیە.

مویرز: ئەی بۆ ژن ئەمە چۆن بوو؟ زۆربەی ئەو وێنانەی لەم ئەشکەوتانەدان وێنەی نێرینەن. ئایا ئەم پرسە ئەوە دەگەیەنێ ئەم جۆرە کۆمەڵگە شاراوەیە، کۆمەڵگەی تایبەت بە پیاوان بووە؟

کەمبڵ: کۆمەڵگەی شاراوە نەبووە. بەڵام کوران ناچاربوون بچنە نێو ئەم ئەزموونەوە، بەڕاستی لەم سەردەمەدا نازانین چی بەسەر تاکی مێدا هاتووە. لەبەرئەوەی بەڵگەکان کەمن، بەڵام لەشارستانییەتە سەرەتاییەکانی ئەمڕۆدا، کچ بەدەرکەوتنی یەکەمین خوێن ڕشتن دەبێ بەژن. ئەمەش کارێک بوو سروشت ئەنجامی دەداو بەسەر ئەویدا دەهێنا. بەم جۆرەش ئافرەت گۆڕانی بەسەردا دەهات. بەڵام دەربارەی ڕێوڕەسمی ئاشنا سازیی کچان دەبێ ئەوە بڵێین، بەشێوەیەکی ئاسایی بۆ ماوەیەکی دیاریکراو لە کولبەیەکی بچووکدا دەمانەوە تا ئەوکاتەی هەستی دەکرد چی بەسەردا هاتووە.

مویرز: ئەم کارەی چۆن ئەنجام دەدا؟

کەمبڵ: لەوێ دادەنیشت. بووە بەژن. ژنێتیش چییە؟ ژن هەڵگری ژیانە. ژیانیش هەستی پێ کردووە. دەتوانین دەربارەی ژن دەکرێ بڵێین منا‌ڵ دروستکەرو خواردن بەخشە. لەڕووی هێزەوە، لە خودای زەوی دەچێ، دەبێ دەربارەی خۆی ئەم ڕاستییە بزانێ. ئەم ڕووداوە بەسەر کوردا نایە، بۆیە دەبێ ببێ بەپیاو و خۆبەختکەرانە ببێ بەخزمەتکاری شتێکی مەزنتر لە خۆی.

مویرز: تا ئەو حاڵەی ئێمە دەزانین، ئەمە هەمان ئەو شوێنەیە کە خەیاڵی ئەفسانەیی تێیدا ئەرکی خۆی دەست پێ کردووە.

کەمبڵ: بەڵێ.

مویرز: بابەتە سەرەکییەکانی ئەو سەردەمە چی بوون؟ مەرگ بوو؟

کەمبڵ: سیمبولی مەرگ، یەکێک لەو سیمبولانەی ناوەڕۆکی سیمبولی ژیان هاوسەنگ دەکات. لە ڕاستیدا ئەم دووانە، دوو ڕووی نهێنییەکن. ناوەڕۆکی دوایی، بریتییە لە پێوەندیی ئەم مەسەلەیە بەجیهانی ئەو ئاژەڵەی کە دەمرێ و دووبارە زیندوو دەبێتەوە.

هەروەها لەپاش ئەوە دەبێ باس لە بەدەستهێنانی خۆراک بکرێت. پێوەندیی ژن بەسروشتی دنیای دەرەوە لێرەدایە. پاشان دەبێ مەسەلەی گەورەبوونی منا‌ڵ و بوونیان بەهەرزەکارمان لەبەرچاو بێت، چونکە مەسەلەکە بریتییە لە پرسی سەرقاڵبوونی مرۆڤ پێوەی بەدرێژاییی ژیانی ڕیتوێڵی ئەو. ئەمڕۆش ئێمە ڕووبەڕووی هەمان ئەم پرسە دەبینەوە. گەڕاندنەوەی منداڵە سەرسەختەکان، ئەوانەی لە هەڵسوکەوتیاندا پەیڕەویی سروشت دەکەن، گەڕاندنەوەیان بۆ نێو کۆمەڵگە. ئەم کارە پێویستی بەبەکارهێنانی وزەیەکی زۆرە.. مرۆڤی کۆن حەوسەڵەیان نەبووە لەگەڵ ئەو کەسانەی کە پەیڕەویی یاسایان نەکردووە. کۆمەڵگە نەیدەتوانی بەرگرییان لێ بکات. کۆمەڵگە ئەو کەسانەی دەکوشت.

مویرز: لەبەرئەوەی هەڕەشە بوون بۆ سەر تەندروستیی کۆمەڵگە؟

کەمبڵ: دیارە، ئەو کەسانە وەکو شێرپەنجە، شتێک بوون جەستەیان هەڵدەوەشان، ئەم گرووپانە هەمیشە لەگەڵ ئاژاوەدا دەژیان.

مویرز: بۆیە دەستیان بەپرسیارکردنی بنەڕەتی کرد.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام هەڵوێستی ئەوان بەرامبەر بە مەرگ، ئەسڵەن لە دیدگای ئێمە نەدەچوو. ئەوان زۆر بەجیدی تەماشای چەمکی باڵاییان دەکرد.

مویرز: یەکێک لە بەشە گرینگەکانی ڕیتوێڵ لە جیهانی کۆندا بریتی بووە لە گۆڕینی مرۆڤ بۆ ئەندامێک لەنێو هۆز، گرووپ و کۆمەڵگە. مێژووی کولتووری ڕۆژئاوا بریتی بووە لە جوداییی بەردەوامی تاک لە کۆمەڵگە. یەکەم (من) بووە یا یەکەم (تاکە).

کەمبڵ: ناتوانم بڵێم ئەم تایبەتمەندییەی کولتووری ڕۆژئاوا لە سەرتاسەری

قۆناغەکانیدا بەم جۆرە بووە، لەبەرئەوەی ئەم جوداییە جودایی ڕەگەزێکی تەواو زیندەوەرناسی نییە. تا ئەم دوایەش هەمیشە جۆرێک چەمکی ڕۆحیی هەبووە. لەم کاتەدا کاتێ کە فیلمی هەواڵە کۆنەکان دەبینین دەربارەی دەستنیشانکردنی سەرۆک کۆماری ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، تێبینیی دەکەین کە ئەو کڵاوێکی سیلیندەر لەسەر دەکات. لە ژیانی ئاساییی خۆیدا کڵاوی سیلیندەر ناپۆشێ. بەڵام لە مەقامی سەرەک کۆماریدا لایەنێکی ڕیتوێڵیی هەیە. بەڵام ئەمڕۆ جان درەنگ وەخت لە مەیدانی گۆڵف دەگەڕێتەوە لە لای ئێوەوە دادەنیشێ و باسی ئەوە دەکات ئاخۆ دەبێ بۆمبی ئەتۆممان هەبێ یان نەبێ. ئەمەش شێوەیەکی تەواو جیاوازە، لێرەدا ڕیتوێڵ تووشی کەمبودی بووە. خودایە گیان، تەنانەت لە کلیسای کاتۆلیکی ڕۆمیش، ئەو وتانەیان بۆ زمانی ڕۆژانە گۆڕیوە کە تایبەتە بەڕیتوێڵی شێوەی خودا. کەچی بەسەرهاتی لاتینیی شێوی خودایی لەو بوارەت دەردەهێنێ کە پەیوەستە بەشتی ڕۆژانەوە. میحرابیش بەجۆرێک دروست کراوە قەشە پشتی لە تۆیە، تۆش هاوکات لەگەڵ ئەودا لەو فەزایە دەچوویتە دەرێ. ئێستا ئەوان ئەو میحرابەیان هەڵگێڕاوەتەوە – هەموو شتەکان ئێستا لە دەستووری کاری جولیا چایڵد[8] دەکات کە پڕن لە هەستی گەرموگوڕی ماڵداری.

مویرز: لەوێدا گیتاریش لێ دەدەن.

کەمبڵ: بەڵێ گیتاریش لێ دەدەن، ئەوان ئەوەیان لەیاد چووە، ئەرکی ئەم ڕیتوێڵە ئەوەیە کە بتخاتە دەرەوە، نەک گەڕاندنەوەت بۆ جێگایەک کە هەمیشە لەوێ بووی.

مویرز: ڕیتوێڵی هاوسەرێتی، مرۆڤ بەرەو جێگەیەکی تر دەبات.

کەمبڵ: بێگومان بەرەو جێگایەکی ترت دەبات. بەڵام ئەو ڕیتوێڵەی کە واقیعێکی ناوکۆیی بۆ مرۆڤ دەگوێزێتەوە، ئەمڕۆ بووە بەشتێکی شێوەیی، ئەم ڕاستییەش بەسەر ڕیتوێڵی کۆمەڵ و ڕیتوێڵی هاوسەرێتیی تاکەکەسیش دەسەپێ.

---

(٨) جولیا چایڵد لە ساڵی ١٩١٢ لەدایک بووە، یەکێکە لە پسپۆڕانی تایبەت بە چێشتخانەی ئەمریکی بەهۆی کتێب و بەرنامە تەعلیمییەکانی لە تەلەفزیۆندا ناسراو بوو.

مویرز: لەبەر ئەمەشە دەتوانم تێبینیی ئەوە بکەم کە بۆچی زانیارییە ئاینییەکان بۆ ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکی بوون بەشتێکی کۆن و بەکارناهێنرێ.

کەمبڵ: تا ئەو ساتەی پەیوەست دەبێت بەڕیتوێڵەوە دەبێ بەزیندوویی بمێنێتەوە. بەڵام زۆر لە ڕیتوێڵەکانی ئێمە گیانیان لەدەست داوە، بۆیە زۆر گرینگە خوێندنەوەمان هەبێت بۆ کولتووری شارستانییەتە سەرەتاییەکان، ئەوانەی یەکەم شارستانییەت بوون، هەروەها چۆن ئەوان توانییان حیکایەتە میللی و ئەفسانەکان بگۆڕن – هەمیشەش لە سنووری بارودۆخە گۆڕاوەکاندا؛ بۆ نموونە ئەم گۆڕانکارییە لەکاتێکدا دەبینین کە خەڵکی کۆچ دەکەن لەو جێگەیانەی کە ڕووەک تاقە شێوەی بژێوە بۆ دەشتەکان. زۆربەی هیندییە دەشتەکییەکانی لای ئێمە لەو هیندییە سوورانە بوون کە سوارچاک بوون، زۆربەشیان سەر بەشارستانییەتی مسیسپی بوون؛ بەدرێژاییی کەنارەکانی مسیسپی دەژیان، لەو شار و گوندانە ژیانیان بەسەر دەبرد کە پشتیان بەکشتوکاڵ بەستبوو. پاشان لە ئیسپانییەکانەوە ئەسپیان دەست کەوت، ئەو توانایەیان لادروست بوو کە لەو دەشت و دەرە سەرسەختی بنوێن و ڕێوڕەسمی ڕاوکردنی گایەلی مەزنی گاکێوییەکان ساز بدەن لەم کاتەدا، میتۆلۆژیای ڕووەک بوو بەمیتۆلۆژیای گاکێوی. دەتوانی بونیادی میتۆلۆژیای ڕووەکی یەکەم ببینی کە چینی ژێرەوەی ئەفسانەی هیندییەکانی داکوتا Dakota و هیندییەکانی پاونیPawnee و کیوا Kiowa... پێک دێنێ.

مویرز: دەتەوێ بڵێی ژینگە چیرۆک دەخوڵقێنێ.

کەمبڵ: دەزانی، مرۆڤ وەڵامی بۆ ئەو ژینگەیە هەیە کەتێیدا دەژی. بەڵام ئێستا خاوەنی کەللپورێکین وەڵامی بۆ دەوروبەر نییە، ئەمەش لە جێگەیەکەوە دێت، لە ١٠٠٠ ساڵ پێش زاینەوە. ئەم تەقلیدە نەیتوانیوە تایبەتمەندیی کولتووری نوێ و توانای نوێ و دیدگای نوێی گەردوون لەخۆ بگرێ. دەبێ ئەفسانە بەزیندووی بپارێزرێ، ئەو میللەتانەی کە دەتوانن ئەفسانە بە زیندوویی بهێڵنەوە ئەو میللەتانە شێوەیەکی دیکەن لە هونەرمەند، ئەرکی هونەرمەندیش ئەوەیە کە ئەفسانە دەربارەی ژینگەو جیهان بخوڵقێنێ.

مویرز: مەبەستت ئەوەیە کەبڵێی هونەرمەندان لەم زەمەنەی ئێمەدا، ئەوانن ئەفسانە دروست دەکەن؟

کەمبڵ: ئەفسانە سازان هی ڕۆژگاری کۆنن، لەمڕۆدا لەگەڵ هونەرمەندان بەراورد دەکرێن.

مویرز: ئەوان لەسەر دیوارەکان وێنەیان دەکێشاو ڕیتوێڵەکانیان جێبەجێ دەکرد.

کەمبڵ: بەڵێ، بیرێکی ڕۆمانتیکی ئەڵمانی هەیە دەڵێ: بیرو شیعر لە شارستانییەتە دێرینەکاندا لەگەڵەوە سەرچاوەی گرتووە، بەڵام وانییە ئەو ئەزموونە، بەڵکو بیرو شیعر دەرئەنجامی ئەزموونی گرووپێکی دەستەبژێرن، ئەزموونی کۆمەڵە کەسانێکە کە دەستڕەنگینن بەشێوەیەکی تایبەت؛ ئەو کەسانە گوێیان بەرامبەر بەئاوازی گەردوون کردووەتەوە، ئەم کەسانە لەگەڵ خەڵکیدا دەدوێن، خەڵکیش وەڵامی ئەوان دەدەنەوە، ئەم وەڵامە وەک جۆرە وەڵامدانەوەیەکی هاو بەرامبەر وەردەگیرێ. بەڵام پاڵپێوەنەری سەرەکی لە شێوەگیریی کەلەپوورێکی میللی لەسەرەوە دێت نەک لەخوارەوە.

مویرز: لەم کولتوورانەدا، بەقەولی ئێوە کە پێیان دەوترێ کولتووری سەرەتایی چ کەسانێک هاوبەرامبەری شاعیرانی ئەمڕۆمانن؟

کەمبڵ: شەمەنەکان، چ نێر بن یان مێ، کاتێک کە دوا ساڵەکانی منداڵی یا سەرەتاییی لاوێتی بەسەر دەچێ بە ئەزموونێکی دەروونناسیی مەزندا تێ دەپەڕێ، بەتەواوی بەرەو ناوەوەی ڕێنوێنی دەکات. ئەم ئەزموونە شێوەیەکە لە جۆرەکانی هەرەسی شیزۆفیرینی. لەپڕ لەخۆیەوە ناهۆشمەندییەک دەکرێتەوە، شەمەن دەکەوێتە نێو ئەو ناهۆشمەندییەوە. ئەم ئەزموونەی تایبەت بەشەمەنەکان چەندەها جار وەسف کراوە. ئەم ئەزموونە لە هەموو سەردەم و شوێنێکدا ڕوو دەدات لە سیبیریا تا ئەمریکاو تیرادلی فوئگوو.

مویرز: ڕەنگە سەرنجراکێشانە سۆفیگەرییەکەشی بەشێک بێت لەو.؟

کەمبڵ: بەڵێ

مویرز: هەر بۆ نموونە سەمای ترانس لە کۆمەڵگەی بۆشمەتەکان.

کەمبڵ: لێرەدا شتێکی سەیرو سەمەر دەبینین. بۆشمەنەکان لە جیهانێکی بیابانیدا دەژین، ژیانێکە پڕ لە ناجێگیرییە. نێرو مێ بەشێوەیەکی تەواو ڕێکوپێک لە یەکتری جیاکراونەتەوە. تەنیا لەکاتی سەما، سەمای ترانسدا هەردووکیان لە کەناری یەکترییەوە دەوەستن. شێوەی کۆبوونەوەیان بەم شێوەیەی خوارەوەیە، ژنان لەشێوەی بازنەیەکدا یان گرووپێکی بچووک دادەنیشن، بەڕانی خۆیاندا دەکێشن و ئیقاعێک دروست دەکەن، تا لەسەر ئەو ئیقاعە پیاوان بەدەوری ئەواندا سەماکەن. ژنان لە چەقی بازنەیەکدان و پیاوان بەدەوریاندا سەما دەکەن. ژنان کۆنترۆڵی ئەو جوڵەیە دەکەن کە پیاوان ئەنجامی دەدەن، ئەویش بەناو لەپ بەڕاندا کوتان و گۆرانی چڕین.

مویرز: ئەمە چ مانایەک دەگەیەنێ، کە ژنان کۆنترۆڵی سەما بکەن؟

کەمبڵ: ژن، ژیانەو پیاویش خزمەتکاری ژیان. ئەمەش بریتییە لەو بیرە سەرەکیەی کە لە ڕێوڕەسمی سەرەوەدا ڕوو دەدات، لە میانەی ئەو سوڕانەوەی کە پیاوان بەدرێژاییی شەو ئەنجامی دەدەن، واڕوودەدات یەکێک لەوان بکەوێ و بووبوورێتەوە، ئەوان بە ئەزموونێکدا تێ دەپەڕن بەو ئەزموونە دەڵێین حاڵەتی ڕاکێشان. بەڵام ئەو وەسفەی کە دەکرێ بۆ ئەو حاڵەتە دانرێ بریتییە لە تیشکی ڕووناکییەک یا جۆرێک برووسکەو تریشقەیەک کە لەناوچەی حەوزەوە سەردەکەوێ بۆ بڕبڕەی پشت تا دەگاتە تەوقی سەر.

مویرز: ئەم حاڵەتەت لە پەڕتووککەتدا بەم شێوەیە وەسفدا کردووە: شێوەی دەسەڵاتی حەیوانی the way of animal paowers لەو پەڕتووکەدا دەڵێی.

کەمبڵ: (کاتێ مرۆڤ گۆرانی دەڵێ من سەما دەکەم. دەچمە نێو زەوییەوە. دەگەمە جێگایەک ئەو جێگایە، لە جێگایەک دەکات کە مرۆڤ ئاوی تێدا دەخواتەوە. ڕێگەیەکی درێژ دەبڕم، زۆر درێژ.) ئێستا مەدهۆشە ئەو. ئەمەش وەسفی ئەزموونەکەیە. (کاتێ دەردەکەوم، خۆم لە حاڵەتی سەرکەوتن دەبینم، لەڕێسمان

زیاتر دەڕۆم، ڕێسمانەکان ئەوانەی لەباشووردا شۆڕبوونەتەوە. لە یەکێکیانەوە سەردەکەوم، ئەویش بەردەدەم و بەوی ترەوە سەردەکەوم.. ساتێ کەدەگەیتە جێگایەک تایبەتە بەخودا خۆت بچووک دەکەیتەوە. لەوێدا هەمان ئەو کارانە دەکەیت کەدەبووایە بتکردایە. پاشان بۆ جێگایەک دەگەڕێیتەوە کەهەمووان لەوێن، چارەی خۆت دەشاریتەوە، بەجۆرێک هیچ شتێک نابینی. دێیت و دێیت و دێیت تا لەئەنجامدا بۆ لەشی خۆت دەگەڕێیتەوە. ئەوانەی لە دواوەی تۆن چاوەڕوانی تۆن، ئەو کەسانە لێت دەترسن. تۆش دەڵێی: (هـی—ی—ی—ی!) ئەمەش دەنگی گەڕانەوەتانە بۆ نێو جەستەی خۆتان، پاشان دەست بەگۆرانی وتن دەکەی. گەورەکانی نتوم Ntum لەو دەوروبەرەدان. نتوم هێزی میتافیزیکییە. (ئەوان پۆدرەیەکت بەسەروچاودا دەپژێن – پفو! پفو! بەناو لەپیان دەستت دەگرن و پفو دەکەن بەملاو ئەولای ڕوخسارت. بەم جۆرەیە کە دووبارە بۆ ژیان دەگەڕێیتەوە. دۆستان گەر نتوم ئەم کارەتان لەگەڵ نەکا ئەوا مردوون.. دەمریت و مردووی، هاوڕێیان ئەمە کارێکە کە ئەو دەیکات، ئەمە کارێکە نتوم دەیکات، ئەمە نتومە کە لێرەدا سەما دەکات).

خوایە گیان! ئەم پیاوە خاوەن ئەزموونێکە تایبەتە بەرێڕەوێکی تەواو جیاوازی نا هۆشمەندی! لەم ئەزموونانەدا واپێ دەچێ ئەوان لە هەوادا مەلە دەکەن.

مویرز: پاشان ئەو دەبێ بەشەمەنێک.

کەمبڵ: نەخێر، لەم کولتوورەدا شتی وا ڕوونادات، بەڵام ئەو بۆ سەماکەری ترانس دەگۆڕێ. هەرچی پیاو هەیە دەتوانێ بۆ سەماکەری ترانس بگۆڕێت.

مویرز: ئایا لەکولتووری ئێمەدا شتێکی لەم بابەتە هەیە؟ هەر بۆنموونە بەتایبەت من بیر لە ئەزموونی دووبارە لەدایکبوونەوە دەکەمەوە کە لە کولتووری باشووردا هەیە.

کەمبڵ: دەبێ هەبێت. بەڵام ئەم ئەزموونە ئەزموونێکی پراکتیکییە لە ڕۆیشتن لەسەر زەوییەوە بۆ وێنە خەیاڵییەکانی میتۆلۆژیا، ڕۆیشتن بەرەو لای خوداو کورسیی دەسەڵات. تێ ناگەم ئەزموونی دووبارە لەدایکبوونەوەی مەسیح چییە. گومانم لەوە هەیە کە ئەزموونگەرەکانی سەدەی ناوەڕاست بەهەمان ئەم ئەزموونەدا تێ

پەڕبووبێتن، ئەوانەی خەونی خوداییاین دەبینی و پاشان دەهاتن دەیانگێڕایەوە.

مویرز: لەم ئەزموونەدا شێوە هەستێکی گەشکەیی هەیە، وا نییە؟

کەمبڵ: بەو جۆرەی کە باس کراوە بەڕاستی هەمیشە گەشکەدار بووە.

مویرز: قەت ڕووی داوە شتی وا ڕووی دابێت؟ ئەم جۆرە ڕیتوێڵ و ئەم جۆرە ڕووداوەت بینیبێت؟ ئایا تۆ خۆت بە حاڵەتی گەشکەییدا تێ پەڕیوی؟

کەمبڵ: نەخێر، شتی وەهام نەبینیوە. بەڵام هەندێ هاوڕێم هەن ماوەیەکی زۆر لەوڵاتی هایتی بوون و بەکرداریش خۆیان بەشداریان لە ڕێوڕەسمی ئا لەم جۆرە کردووە، ئەوان بەشداریی ڕێوڕەسمێکی ڤۆدۆیان کردبوو، ئەو ڕێوڕەسمەی مرۆڤ تێیدا تووشی گەشکەیی دەبێ، هەروەها سەمای وەها هەیە گەشکەییی تێدایە، جۆرێک بڕوای دێرین هەیە لەمەڕ لەسەر خۆچوون. بێ ئاگاکردن لەکاتی جەنگ و هێنانە جۆش و خرۆشی جەنگاوەران پێش ئەوەی بەرەو جەنگ بڕۆن، کاتێ سەرقاڵی جەنگن دەبێ لە حاڵەتی شێتانە بن، ئەو حاڵەتەش پێی دەوترێ شێتی شەڕ.

مویرز: ئایا ئەمە تەنیا ڕێگەی ئەزموونکردنی ناهۆشمەندییە؟

کەمبڵ: نەخێر، بۆ کەسانێک کە بەم جۆرە بیر ناکەنەوە، جۆرێک هاتنەژوورەوەی لەپڕ ڕوودەدات، پاشان وەکو تەقینەوەیە ئەم ڕووداوە وەئاگایان دێنێتەوە.

مویرز: ئەو کەسانەشی بەم ئەزموونە دەروونناسییە و بەم ئەزموونە پڕ ئازارو گەشکەبوونەدا تێ دەپەڕن، نابن بەکەسانێکی ڕاڤەکەر تاشتە نەبینراوەکان بۆ کەسانی تر ڕاڤەکەن؟

کەمبڵ: دەکرێ بوترێ ئەوان دەبن بەڕاڤەکەری میراتی ژیانی میتۆلۆژی.

مویرز: چ شتێک بەرەو لای ئەو شتەیان ڕادەکێشێ؟

کەمبڵ: باشترین نموونەیەک من بیزانم و دەشکرێ وەڵامێکیش بێت بۆ ئەم پرسیارە، ئەزموونی کەڵەکێویی ڕەش (Black Elk)، کەڵەکێویی ڕەش (یان کوڕی ڕەش)

مێرمناڵێک بوو لە هۆزی سوو Sioux، تەمەنی نزیکەی نۆ ساڵان بوو. ئەو ڕووداوە بۆ ئەو کاتە دەگەڕێتەوە، پێش ئەوەی سوپای سەربازی ئەمریکی لەم ناوچەیەدا ڕووبەڕووی ئەم هۆزە ببێنەوە، ئەو کاتەش هۆزی سوو گەورەترین هۆزی بەرزاییە مەزنەکان بوون. ئەم مێردمناڵە تووشی نەخۆشییەکی دەروونی دەبێ. ئەو چیرۆکەی خێزانەکەی دەربارەی نەخۆشی کوڕەکەیان دەیگێڕنەوە چیرۆکێکی شەمەن ئاسایە. لەو میانەدا لەرز دەکەوێتە نێو لەشی کوڕە و توانای جووڵەی نامێنێ. خێزانەکەشی بەتەواوی نیگەرانی ئەو حاڵە دەبن و، بۆ چارەسەرکردنی دەچنە لای شەمەنێک تا کوڕەکەیان چارە بکات، ئەو شەمەنە خۆشی لەلاوێتیدا هەمان دەردی تووش بووە، ئەوانیش بۆیە هاتونەتە لای تادەستێک بەسەر کوڕەدا بێنێ و ئەو دەردەی لەکۆڵ بکاتەوە. بەلام شامەن لە جیاتی ئەوەی ئەو مناڵە لە هێزی خوداکان ڕزگار بکات، لەگەڵ هێزی خودا ڕای دەهێنێ و خۆشی لەگەڵ هێزی خودا ڕادەهێنێ. ئەم پرسە لەگەڵ دەروونناسیدا جیاوازیی هەیە. پێم وایە نیتشە بوو کە دەیوت: (ئاگاداربن نەوەک بەدەرکردنی ئەهریمەن لە خۆتاندا باشترین شتەکانی بوونتان فڕێ دەنە دەرەوە.) ئەو خودایەی کوڕە لەمیانەی پرۆسەکەدا ڕووبەڕووی بووەوە یان بڵێین: ئەو هێزەی کوڕە لەخۆیدا پاراستی، هەر لەناخیدا مایەوەو پێوەندیی بەهێزتربوو لە جیاتی ئەوەی ئەو پێوەندییە بپچڕێت. ئەم جۆرە کەسانەن لەدواییدا دەبنە کەسانێک ئامۆژگاری و دیاری پێشکەش بەهۆزەکانیان دەکەن.

ئەوەی ئەم مێردمناڵە پێیدا تێ پەڕی، بریتی بوو لەوەی دەربارەی ئایندەی هۆزەکەی ڕوانین و پێشبینییەکی خراپی بەدی کرد. ئەو ڕوانین و پێشبینییە پێی دەوترێ ئابڵۆقە hoop ی هۆز. لەم پێشبینییەدا کەڵەکێویی ڕەش ئابڵۆقەی گەلەکەی خۆی لەشێوەی یەکێک لە بازنە زۆرەکانی ئابڵۆقەدا دەبینی، تا ئەم کاتەش ئێمە هیچ لەم بارەیەوە نازانین. ئەو دەیبینی هەموو ئەم بازنانە هاوکاریی یەکتری دەکەن و، هەموو گەلان لەیەک کۆبوونەوەی مەزندا هاوکاریی یەکتری دەکەن. بەلام ئەم ڕوانین و پێشبینییە ئەزموونێک بوو خۆی تێدا دەبینی کە دەچووە نێو بواری وێنە ڕوحییەکانەوە، ئەو وێنە ڕۆحییانەی کولتوورەکەی پێی ئاشنا بوو، ئەو تێگەیشتنەش ئەوی بۆ لای خۆی کێش دەکرد. ئەو لەکۆتاییی ڕوانین و پێشبینیەکانیدا بڕێک

دەستەواژەی زۆر گرنگی ڕاگەیاند بەبڕوای من کلیلی تێگەیشتنی ئەفسانەو سیمبولەکانە. ئەو دەڵێ: (خۆمم لەسەر کێوی سەنتەری جیهان بینی، لە بەرزترین جێگە، خاوەنی تەنیا یەک ڕوانین و پێشبینی بووم، لەبەرئەوەی ئەو ڕوانینەم لە شێوەیەکی پیرۆزدا دەبینی.) ئەم کێوە سەنتەرە پیرۆزە بریتی بوو لەهارنی پیک لەباشووری داکۆتا، پاشان دەڵێ: (بەلام ئەم کێوە سەنتەرە لە هەموو جێگەیەکە.)

ئەمەش درک پێکردنێکی ڕاستەقینەی میتۆلۆژییە. لەم درک پێکردنەدا بڕوا لۆکاڵییەکان کە خۆی دەبینێتەوە لە هارنی پیک، جیادەبێتەوە لەمانا ناوەرۆکییەکەی هارنی پیک Harney Peak وەک سەنتەری جیهان. سەنتەری جیهان، خاڵێکی میحوەرییە، تەوەرێکەو شتەکان هەر هەمووی بەدەوری ئەودا دەسووڕێنەوە. سەنتەرە خاڵی جیهان خاڵێکە لەوێدا ڕاوەستان و جووڵە لەکەناری یەکتریدان. جووڵە زەمەنەو، ڕاوەستانیش نەمری. ئەزموونی میتولۆژی چییە، ئەزموونی میتۆلۆژی ئەوەیە کە تۆ هەست بکەیت لەڕاستیدا ئەم ساتەی ژیانت، ساتێکی نەمرییەو، ئەزموونکردنی لایەنی نەمری کارێکە لەئەنجامی ئەزموونگەریی خۆتدا ئەنجامی دەدەیت.

بەم جۆرە دەکرێ ئەم شوێنانەش کێوی سەنتەری دنیابن، ئۆرشەلیم؟ ڕۆما؟ بنارس، لازا؟ مەکسیکۆسیتیش؟

مویرز: مانای وتەکانی ئەو کوڕە هیندییە سوورە ئەوە دەگەیەنێ کە خاڵێکی درەخشان هەیە، هەموو خاڵەکان لەوێدا بەیەک دەگەن.

کەمبل: بەڕاستی ئەم شتەش ئەوەیە کە مەبەستی بوو؟

مویرز: هەروەها دەیوت: خودا دەوروبەری نییە.

کەمبل: پێناسەیەک بۆ خودا هەیە زۆربەی فەیلەسووفەکان ئەو پێناسەیان دووبارە کردووەتەوە. خودا بوارێکە درکی پێ دەکرێ نەک بە عەقڵ بەڵکو بەهەستەکان، خودا سەنتەری هەموو شوێنێکە و دەوروبەرەکەشی لەهیچ شوێنێک نییە. سەنتەرەکەی بەتەواوی لەو شوێنەیە کەتۆ لێی دانیشتووی و، سەنتەرەکەی تریشی ئەم جێگەیەی کە منی لێ دانیشتووم و هەر یەک لەئێمە نیشاندەری ئەو سیمبولەین. ئەمەش

درکێکی میتۆلۆژیی جوانە، ئەو هەستەت پێ دەبەخشێ کەتۆ چیت و چ شتێکی.

مویرز: کەواتە خودا خوازراوە یان وێنەی واقیعێکە.

کەمبڵ: بەڵێ، ئەو مەسەلەی تۆ لێرەدا ڕووبەڕووی بوویتەوە، دەکرێ پێی بڵێی تاکگەراییی پەتی، دەبینی، ئەگەر نەتزانیبایە کەسەنتەرێکیش یەکسەر بەرامبەرتەو لە کەسێکی تردایە. ئەم ڕێگەیەش ڕێگەی میتۆلۆژییە وات لێ دەکات لەتاکێکدا بەرجەستە بیت، ئێوە کێوێکی سەنتەرین، کێوی سەنتەریش لەهەموو جێگایەکدایە.

قوربانی و بەختیاری

4

گەرهاتوو ڕەدووی دڵخۆشییەکانت بکەوێ، ئەوا خۆت فڕێ دەدەیتە نێو ڕێگەیەکەوە، هەمیشە هەبووەو لە چاوەڕوانتا بووە، ئەو ژیانەی کە دەبێ بیگوزەرێنی هەر هەمان ئەو ژیانەیە کە گوزەراندووتە. لەهەر جێگایەک – گەر ڕەدووی دڵخۆشییەکانتی، ئەوا تۆ هەموو کات چێژ لەم شاگەشکەیی و ئەم ژیانە دەبینی کە لەناختدایە.

مویرز: کاتێ نووسینەکانت دەخوێنمەوە، ئەو نووسینانەی باس لە کاریگەری دەوروبەر بەسەر حیکایەتبێژانەوە دەکەن، ئەو شتەی کارم تێ دەکات ئەوەیە ئەم کەسانە هەر هەموویان – دەشتنشین و ڕاوچی و جەنگەڵنشین و جوتیارانن – بەشداری دەوروبەری خۆیان دەکەن. ئەم کەسانە بەشێکن لەم جیهانە، و هەموو ڕووەیەک لە ڕووەکانی ئەم جیهانە بۆ ئەوان پیرۆزیەکە.

کەمبڵ: یەکێک لە ئەرکە بونیادیەکانی ئەفسانە بریتیە لە بەخشینی پیرۆزی بە فەزای بنەڕەتی. ئەم دیمەنەش دەتوانی لە لای نافاهوNavaho کان بەدی بکەیت، ئەوان کێوەکان لە یەکتری جیا دەکەنەوە، کێوی باکوور و باشوورو ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا لە یەکتری جیادەکەنەوەو ناوی تایبەتیشیان هەیە. دەرگای ماڵەکانی ناڤاهووەکان هەمیشە ڕووی لە ڕۆژهەڵاتە. لە سەنتەری ماڵەکانیان سۆپەیان دامەزراندوە و، دووکەڵیش بەلولەکێشا سەردەکەوێ و لە بنمیچەکانەوە دەچێتە دەرێ، تاوەکو بۆنی خۆشی ئەوان بدا بە لووتی خوایا. شوێنی بژێوی دەگۆڕێت بۆ پەرستگا یان بۆ شوێنێکی پیرۆز، لە هەر جێگایەک بێ لە پێوەندییدایت لەگەڵ سیستەمی کەوندا.

لەلایەکی تریشەوە کاتێ کە وێنەیەکی لمی Sand Paintingی ناڤاهوو دەبینی، هەمیشە وێنەیەک لە شێوەی ئابڵۆقە دەبینی، ڕەنگە لە سەراب یا پەلکەزێڕینە یا شتێکی لەم بابەتە بچێ. بەڵام هەمیشە شێوەیەک لە شێوەی ئابڵۆقە هەیە کە لە ڕۆژهەڵاتەوە دەست پێ دەکات، کەواتە ڕۆحی نوێ دەتوانێ لەوێوە بێتە ژوورەوە بۆ نێو ناخ. کاتێ کە بوودا لەژێر درەختی Bo دانیشتبوو، ڕووی لە ڕۆژهەڵات بوو ئەو ڕۆژهەڵاتەی ڕووی لە هەڵهاتنی ڕۆژ بوو.

مویرز: کاتێک بۆ یەکەمین جار سەفەری کینیام کرد، بە تەنیایی لە ناوچەیەک گیرسامەوە بریتی بوو لە ناوچەیەکی کۆن و سەربازگەیەکی سەرەتایی، هەتا شەو لەوێ مامەوە. لەوێ لە ژێر ئاسمانی ئەو شەوەدا، لە پەنایەکدا، هەستم بە ئامادەبوونی تەواوی خوڵقێنەر دەکرد، هەروەک بڵێی پەیوەست بم بە شتێکی کۆنەوە و تا ئێستاش هەر ئامادە بێت.

کەمبڵ: پێم وایە سیسرۆنە کە دەڵێ: کاتێ دەچیتە نێو بێشەیەکی پڕ لە گیای بڵند وبەرزەوە، هەست بە ئامادەبوونی خوا دەکەیت. بێشە پیرۆزەکان لە هەموو جێگایەک هەن. بیرمە کە مێردمنداڵ بووم، کاتێک ڕووم لە دارستانەکان دەکرد، لەوێدا درەختێکی مەزنی بە تەمەنم دەپەرست و بیرم دەکردوەو دەمگوت (درەختەکەم، درەختەکەم، تۆ چی بووی و چیت دەزانی.) پێم وایە ئەم هەستە، هەستی ئامادەبوونی خوڵقێنەر یەکێکە لە ڕووە بنەڕەتییەکانی مرۆڤ. بەڵام ئێستا ئێمە لە شاردا دەژین. شارێک بەدەستی مرۆڤ لە بەردو تاوێر دروست کراوە. ئێرە جیاوازە، جیاوازیی هەیە لەگەڵ ئەوەی لە دارستانێکدا گەورە بیت کە پڕ لە سمۆرە و کونەپەپوو بێت. لەوێدا واتە لە دارستانەکاندا هەموو ئەوشتانەی لە دەوروبەری تۆن، هێزو دەسەڵات و توانای جادوویی ژیان نمایش دەکەن، کە پەیوەست نین بە تۆوە، بەڵام ئەو شتانە بەشێکن لە ژیان و دەرگاکانی ژیان بەڕووی تۆدا دەکەنەوە. پاشان تێبینی دەکەیت هەموو ئەم شتانە لە تۆدا ڕەنگ دەدەنەوە، لەبەرئەوەی تۆ خۆت سروشتی. کاتێ هیندییەکی سووری هۆزی سوو سەبیلەکەی بەدەستەوە دەگرێت، بەجۆرێک هەڵی دەگرێ، دەستی بەرەو ئاسمان بەرز دەکاتەوە تا هەتاو بتوانێ یەکەمین مژ لە سەبیلەکەی بدات. پاشان بەچواردەوری خۆییدا سەبیلەکەی

دەسـوورێنێـتـەوە، وەک ئەوەی وتارێک بە گـوێی ئاسـمـاندا بدات، لەم چوارچێـوە زەینییەدا، کاتێ بە گوێی هەموو ئاسۆ و جیهاندا بانگ دەدەی ئەو ئاسۆ و جیهانەی تێیدا دەژی، ئەمە مانای وایە تۆ لە جیهاندا شوێنی خۆت گرتووە، ئەمەش ڕێگەیەکی جیاوازە بۆ ژیان و بژێوی.

مـویرز: لە پەڕتووکی (وێنەی خـەیاڵیی ئەفـسـانـەیی The Mythic Image)دا باس لە سەنتەری گۆڕانکاریی ئەندێشە، باس لە ئەندێشەی شوێنی پیرۆز دەکەیت. ڕەنگە ئەو ئەندێشەیە دیوارە کاتییەکانی هەرەس بێنن و سەرسامییەکان ئاشکرا بن. کاتێ خاوەن شوێنێکی پیرۆز بیت ئەوە چی دەگەیەنێ؟

کەمبڵ: ئەمڕۆ شتێکی لەم بابەتە لای هەمووان پیرۆزە. دەبێ ژووری کاتژمێری، ڕۆژێکی تایبەتت هەبێ، تاڵەوێدا نەزانی هەواڵی ڕۆژنامەکان چی بووە و هاوڕێکانت کێن و قەرزاری چ کەسێکی و چ کەسێک قەرزاری تۆیە. ئەمەش جێگایەکە دەتوانی تێیدا ئەوە تاقی بکەیتەوە کە هەیت و دەشتوانی هەبی و لەسەر سەکۆی دەرکەوتندا دەرکەوی. ئەم جێگەیە جێگەی هەڵهێنانی داهێنانە. ڕەنگە لە سەرەتادا لەم جێگەیەدا هیچ ڕوونەدات. بەڵام ئەگەر خـاوەنی جـێگەیەکی پیرۆز بیت و سـوود لەو جـێگەیە وەرگریت، سەرەنجام شتێک ڕوو دەدات.

مـویرز: ئەم شـوێنە پیـرۆزە هەمـان ئەو کـارە بۆ ئێـمـە دەکـا کـە دەشـتـەکـان بۆ ڕاوچیانیان دەکرد.

کەمبڵ: لای ئەوان جیهان هەر هەمووی جێگایەکی پیرۆز بوو. بەڵام ژیانی ئەمڕۆی ئێـمـە ئەوەندە لایەنی ئابووری و پراکـتـیکیی تێـدا زاڵ بووە، ڕۆژ بەڕۆژیش گـەورە دەبێت، سـاتـەکـان ئەوەندە داوای قـورست لێ دەکـەن زۆر بەزەحـمـەت دەزانی لەچ دۆزەخێکدا دەژیت و ژیان چی لێت دەوێ.. هەمیشە سەرقاڵی ئەنجامدانی ئەو کارەی کـە پێت سـپێـردراوە. کـەواتە دڵخـۆشـیت لەکـوێیـە؟ دەبێ هەوڵی دۆزینـەوەی ئەو دڵخـۆشـییـە بدەی. ڕیکۆردەکەت ڕۆشن کـەو ئەو مـۆسـیـقـایە لێ دە بەڕاسـتی پێی دڵخۆشی، هـەر مۆسیقایەک تەنانەت ئەوەی ئاوازەکانی هەستیارن و کەسیش ڕێزی لێ نـاگـرێ. یان پەڕتووکێ هەڵگرەو بیـخـوێنەوە، ئەو پەڕتووکـەی ڕووناکـیت پێ

دەبەخشێ. هەسـتـەکانت لەو جێگایانە پەیداکە کە پیرۆزن، ئەو جێگایانەی مرۆڤی کۆن لەسەرتاسەری جیهاندا لێی ژیان و هەستیان تاقی کردووەتەوە.

مویرز: ئێمە باسیمان لە کاریگەریی شوێن بەسەر مرۆڤەوە کرد، بەڵام کاریگەریی مرۆڤ چییە بەسەر شوێنەوە؟

کەمبڵ: مرۆڤ بەخـوڵقاندنی دەوروبەری پیرۆزو بەئەفسانەکردنی ئاژەڵ و گیاو بەخشینی توانای ڕۆحخوازانە بە زەوی، کار دەکاتە سەر دەوروبەر. ئەم دەوروبەرە دەبێتە جێگایەکی پیرۆز وەک پەرستگاو جێگایەک بۆ قووڵبوونەوەو ڕامان. بۆ نموونە: ناڤاهووەکان بە بەمیتۆلۆژیکردنی گیانداران کارێکی سەرسوڕهێنەریان ئەنجامدا. لە وێنە لمییەکانی ناڤاهوو ئەم ئاژەڵە بچووکانە، هەریەکەیان بەهای تایبەتی خۆیان هەیە. ئەم ئاژەڵانە بەشێوەیەکی سروشتی سکێچ کراون. نیشاندانیان لە قاڵبێکی تایبەتە و بەپێی شێوازێکی تایبەت، ئەم شێوازەش کار بۆ دەرخستنی تایبەتمەندییە ڕۆحییەکان دەکات، نەک تەنیا سیفەتە سروشتییەکان، بۆ نموونە کاتێ کە تۆ لە بیابانێکدا ڕێ دەکەی مێرووییەکی بچووک هەیە دێت و لەسەر شانت دەنیشێتەوە، لە ئەفسانەی ناڤاهوودا ئەو مێرووە پێی دەوترێ مێرووە زەبەلاحەکەو هەندێ جاریش پێی دەوترێ بای بچووک. ئەم میرووە وەڵامی ئەو پرسیارانە بەگوێی ئەو پاڵەوانە لاوانەدا دەچرپێنێ، کە باوانیان بەمەبەستی تاقیکردنەوەیان ڕووبەڕوویانیان دەکەنەوە. مێرووی زەبەلاح، دەنگی ڕۆحی پیرۆزە کە حیکمەتی شاراوە ئاشکرا دەکات.

مویرز: ئامانج لەم هەموو شتە چییە؟

کەمبڵ: ئامانجیان بریتییە لە مافی داواکردنی زەوی و گۆڕینی ئەو زەوییەی کە لەسەری دەژین بۆ شتێک کە دەلالەتێکی مەعنەویی هەبێ.

مویرز: بەم جۆرە کاتێ کە مووسا تەماشای سەرزەوی پەیماندراوی کرد، هەمان ئەو کارەی ئەنجام دا کەڕەهبەرە ئاینییەکانی تر بۆ گەلانی خۆیان ئەنجام دەدا، ئەو کارەش مافی داواکردنی زەوی بوو.

کەمبڵ: بەڵێ، چیرۆکی خەونی یاکوبت لە یادە، کە لە خەو هەستا، ئەو جێگەیە بوو بەبەیت لەحم، واتا خانەی خودا، یاکوبیشت داوای مافی خۆی لەسەر ئەو شوێنە کرد ئەو شوێنە دەلالەتی ڕۆحیی تایبەتی هەیە، ئەمەش ئەو جێگایەیە کە خودا هێزی خۆی تێدا چاند.

مویرز: ئایا ئەمڕۆش لەسەر ئەم کیشوەرە جێگای پیرۆز هەیە؟

کەمبڵ: مەکسیکۆسیتی پێش ئەوەی ئیسپانییەکان داگیر و پارچەپارچەی بکەن، یەکێک بوو لەشارە گەورەکانی جیهان و ڕووبەرێکی پیرۆز. کاتێ بۆ یەکەم جار ئیسپانییەکان مەکسیکۆسیتییان تەنوچیتیتلانیان بینی، لەهەموو شارێکی ئەوروپا گەورەتر بوو. بەهۆی ئەو پەرستگە مەزنانەی تێیدا بوو، بە شارێکی پیرۆز دادەنرا. بەڵام ئەمڕۆ لە هەمان ئەو جێگەیەی کە پەرستگای ڕۆژی لێ بوو کلیسای کاتۆلیکی لێیە. ئەمەش یەکێکە لە نموونەکانی مافی زەوێتی، هەروەها مەسیحییەکان مومارەسەیان دەکرد. تێبینی دەکەیت مەسیحییەکان بەدانانی پەرستگاکانی خۆیان فەزای ئەوانیان بۆ فەزای خۆیان گۆڕی.

بۆ نموونە، باوکانی کۆچکردووی ئێمە زۆر ناوچەیان بەناوی تەوراتەوە ناونا، گومانی تێدا نییە یەکێک لەو باوکانە لەبەشی سەرەوەی وولایەتی نیویۆرک لەزەینیا ناوی ئۆدیسەو ئیلیادە هەبوو، ئیتیکاو یوتیکا هەروەها ناوی کلاسیکی تری یەک لەدوای یەکتری.

مویرز: بەمانایەکی تر، ئەو زەوییانەیان تەعمید دەکرد، بڕوایان وابوو ئەو زەوییانە وزەی تێدایەو هێزیان پێ دەبەخشێ، بێگومان پێوەندییەکی ڕەگەزی هەبوو لە نێوان ئەو زەوییەو ئەو ساختمانەی لەسەری دروست دەکرا.

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام بەپەیدابوونی شارە مەزنەکان ئەم دیاردەیە کۆتاییی هات.

مویرز: لەحاڵی حازردا لە نیویۆرک پێشبڕکێ لەسەر ئەوەیە، کێ بەرزترین ساختمان درست دەکات.

کەمبڵ: ئەمەش جۆرێکە لە سەرکەوتنی بونیادسازی. وشەی شار، ڕەنگدانەوەی

توانای هێزی دراوییە، شاری مەزن ئەوە دەگەیەنێ ئێمە سەنتەری هێزی دراوین، بەخەڵکی دەڵێن، بڕوانن دەتوانین چ کارێ ئەنجام بدەین، ئەم کارەش بریتییە لە ئەنجامدانی کارێکی پاڵەوانانە، کارێکی بێ وێنە.

مویرز: ئەمڕۆ لەچ جێگایەک شوێنە پیرۆزەکان هەن؟

کەمبڵ: ئەو شوێنانە هەن. هەندێ خاڵی کەم لەجیهاندا هەن، بەڵام ڕەنگە مرۆڤ بۆ ئەوە ڕوو بکاتە ئەو جێگایانە تەنیا لەبەر ئەو ڕووداوانەی لە مێژوودا لەوێ ڕوویان داوە، بۆ نموونە، ڕەنگە بچینە دیداری سەرزەمینی پیرۆز، لەبەرئەوەی ئەو جێگەیەی سەرزەمنیی ئاینیی ئێمەیە. بەڵام دەبێ هەرچی سەرزەمینە پیرۆز بێت. دەبێ مرۆڤ لەو سەرزەویەدا نیشانەی هێزەکانی ژیان پەیدا بکات. ئەمەش کارێکە هەموو کەلەپوورەکانی پێشوو ئەنجامیان داوە. ئەوان پیرۆزییان بەدەوروبەری خۆیان دەبەخشی.

بۆ نموونە ئەمە کارێکە یەکەمین دانیشتووانی ئایسلەند لە سەدەکانی هەشتەم و نۆیەمدا ئەنجامیان دەدا، ئەوان ئۆردووگاکانیان لە پێوانەی (٤٣٢٠٠٠) پێی ڕۆمیدا بونیاد دەنا، هەریەک لەوانە لە چاو ئەوی تردا (ئەم ژمارەیەش (٤٣٢٠٠٠) ژمارەیەکی ناسراوی ئەفسانەییە لەلای زۆربەی کولتوورەکان ناسراوە) ئەم ساختمانانە لەگەڵ دیمەنی سروشتیی ئایسلەندا تەواو ڕێکوپێک و بێ کەموکوڕی بوون؛ لەبەرئەوەی لەسەر بونیادی ئەم جۆرە پێوەندییە گەردوونییەدا بەئەنجام گەیشتبوو. بۆیە لە ئایسلەنددا بۆ هەر کوێیەک دەڕۆی (گەر میتۆلۆژیای خۆت بناسی) ئەوەی بەدیی دەکەی ڕێکی و گونجاوییە لەگەڵ گەردووندا. ئەمەش هەمانە ئەو میتۆلۆژیایە کە لە میسردا هەبووە، بەڵام لە میسر میتۆلۆژیا شێوەیەکی جیاوازی بەخۆوە گرتبوو، سەرزەمینی میسری، سەرزەمینێک بازنەیی نەبوو، بەڵکو درێژ بوو. هەر لەبەر ئەم هۆیە خودای ئاسمان لای میسرییەکان لەسەر شێوەی مانگایەکی پیرۆزە، دوو پێی لەباشورو دوو پێی لە باکورە، یان دەکرێ بوترێ لەشێوەی لاکێشەییە. بەڵام سیمبولی ڕۆحی شارستانیمان بەتەواوی لەناوچووە. بەمجۆرە تووشی سەرسامبوون دەبین کاتێ کە ڕوو دەکەینە شارۆچکەی دڵگیری شارتەری

فەرەنسی، لەوێدا دەبینین هێشتا کلیسا دەسەڵاتی هەیە، کە شەو دەبێ بەڕۆژ و بەیانی دەبێ بەنیوەڕۆو جارێکی تریش شەو دادێ گوێمان لە زەنگی کلیسا دەبێت.

شارتەرە بەئەبرشێنتی خۆم دەزانم، کاتێ کە لە پاریس دەمخوێند چەندەها جار سەردانی ئەو شارەم کردووە، یەکێک لە پشووەکانی دواین هەفتەم بەشێوەیەکی بەردەوام لەوێدا بەسەر برد، هەرچییەکی تێدا بوو بەوردی تەماشام کرد. ئەوەندە لەوێ مامەوە، تارۆژێکیان پاسەوانی کلی ساکە هاتە لام و پێی وتم: (حەز دەکەی لەگەڵمدا سەرکەوی و زەنگی کلیساکە لێ دەی؟ وەڵامم دایەوە: بێگومان. بەم جۆرە سەر کەوتینە سەر بورجەکە بەرەو لای زەنگەکە، گەیشینتینە لای زەنگێکی برۆنزیی مەزن. لەوێدا سەکۆیەکی بچووک هەبوو لە سەر ئەو سەکۆ بچووکە وەک جۆلانە تەختەیەک هەبوو لەلایەکی تەختەکە ئەوو لەلاکەی دی من.

ستوونێکیش هەبوو دەستمان پێوە دەگرت، پاڵی پێوە ناو لەسەری وەستا و منیش هەمان کارم کرد سەر دەکەوتین و دادەبەزین، باکە یاریی بەقژمان دەکرد، لە خوارەوە پێیەکانمان دەستیان بەلێدانی زەنگەکە کرد بوو (بۆنگ، بۆنگ، بۆنگ) ئەمە یەکێک بوو لەسەرسەخترین سەرچڵییەکانی ژیانم.

کە لەو کارە بووینەوە هاتینە خوارەوە کابرای پاسەوان پێی وتم: (دەمەوێ ژوورەکەمت نیشان بدەم کە لەکوێیە.) ئاشکرایە ئەوەی لە کلیسادا هەیە بریتییە لە شەبستان و بەش و میحرابێک، لەدەوری میحرابەکەش پەردەیەکی کۆراڵ ئاسا هەیە. منی لە دەرگایەکەوە بردە ژورەوە، کەوتبووە نێوەندی پەردەکەوە، لەوێدا تەختێکی نووستن و مێزێکی بچووکی لێ بوو، فانۆسێکیش لەسەر مێزەکەبوو. کاتێک لە درزێکی پەردەکەوە تەماشام کرد، پەنجەرەی فریشتەی ڕەش Black Madonnaم بینی، ئەمەش ئەو جێگەیەبوو کە ئەو تێیدا دەژیا. مرۆڤێک بوو هەمیشە لە ژیانیا بەردەوام خەریکی ڕوانین بوو ئەم شتە زۆر کاریگەر و جوان بوو، پاش ئەو جارە چەندین جاری تر سەردانی شارتەرم کرد.

مویرز: لەوێدا چیت دۆزییەوە؟

کەمبڵ: شارتەر منی بۆ ئەو زەمەنە دەگێڕایەوە کەتێیدا پرنسیپە ڕۆحییەکان

کۆمەڵگەیان بەڕێوە دەبرد. لەسەر بەرزترین ساختمانێک کە لە نێو کۆمەڵگەیەکدا هەیە دەتوانی بڵێی چ شتێک ئیلهامبەخشی ئەو کۆمەڵگەیەیە. گەر بچیتە شارێک لەشارەکانی سەدەکانی ناوەڕاست، بەرزترین ساختمان کلیسایە، کاتێ دەگەیتە شارێکی سەدەی هەژدەهەم، بەرزترین ساختمان کۆشکی سیاسییە، بەڵام کە دەگەیتە شارێکی مۆدێرن، بەرزترین جێگە یاساختمانە کارگێڕییەکانن یاخود سەنتەری ژیانی ئابوورییە.

ئەگەر بچیتە شاری Salt lake City، دەبینی هەموو شتێک بەم جۆرەی خوارەوە بەرامبەر بەچاوت قوت دەبنەوە. یەکەم شت پەرستگەیە، لە ناوەڕاستی شاردا دروست کراوە. ئەم کارەش کارێکی ڕاستە، لەبەرئەوەی پەرستگە مەرکەزێکی ڕۆحییەو لەوێوە هەموو شتێک تیشک بۆ دەوروبەر دەهاوێ. پاشان ساختمانی سیاسی، یان کۆشکی حکوومی کە لە تەنیشتی ئەوەوە دروست کراون، بەرزایشیان لە پەرستگاکە بەرزترە. بەڵام ئێستا بەرزترین ساختمان، ساختمانێکی کارگێڕییە کە چاودێریی هەردوو ساختمانی پەرستگە و سیاسەت دەکات. ئەمە مێژووی شارستانییەتی ڕۆژئاوایە هەر لەسەردەمی گوتیکەوە تاشانشینەکانی سەدەی (١٦،١٧،١٨) تا ئەم سەردەمە کە دنیای ئابوورییەو ئێمەی تێیدا دەژین.

مویرز: بەڵام کاتێ ڕوو لە شارۆچکەی شارتەر دەکەی.

کەمبڵ: بۆ سەدەکانی ناوەڕاست دەگەڕێمەوە، بۆ دنیایەک دەگەڕێمەوە کەتێیدا وەک منداڵێ گەورەبووم، واتە بۆ جیهانی ڕۆحیی کاتۆلیکیی ڕۆمی کە لەوێدا هەموو شتێک شکۆمەند بوو، دەگەڕێمەوە.

مویرز: بڕوا ناکەم کەسێک بی ماوەیەکی دوورودرێژ پەرۆشی ڕابردووبی، ئەوەی تۆ بۆ ئەو جێگەیە دەبات تەنیا ڕابردوو نییە وانییە؟

کەمبڵ: نەخێر، بەڵکو ئەوەی بۆ ئەو جێگەیەم دەبات ئێستایە، کلیساکان باسی پێکهاتەیی ڕۆحیی جیهانم بۆ دەکەن، ئێرە جێگەیەکە بۆ ڕامان، بۆ پیاسەکردن و دانیشتن و تەماشاکردنی ئەو شتە جوانانە.

مویرز: ئەو کلیسایە واتە کلیسای شارتەر کەتۆ ئەوەندە خۆشت دەوێ، ڕاگەیەنەرێ نییە بۆ پێوەندیی نێوان مرۆڤ و گەردوون؟

کەمبڵ: بەڵێ ڕاگەیەنەرێتی. ئەم کلیسایە لەشێوەی خاچێکەو میحرابەکەش لەناوەڕاستێتی. ئەم ساختمانە ساختمانێکی سیمبولییە. ئێستا زۆر لەکلیساکان بەجۆرێک دروست دەکرێن هەر دەڵێی باڵەخانەی شانۆگەرین. لەکلیسای نوێدا، ڕوانگە گرینگییەکی زۆری هەیە. بەڵام لە کلیسای شارتەر ڕوانگە ئەوەندە گرینگ نییە. هەرچییەک ڕوو دەدات تۆ نایبینی. ئەوەی لەوێدا گرینگە سیمبولە، نەک تەماشاکردنی نمایشێ. نمایشێکە هەمووان پێشتر ئاگادارن لە بەسەرهاتەکەی. هەر لە شەش ساڵی بۆ سەرەوە ڕووداوەکانیت بینیوە.

مویرز: ئەی بۆ دەبێ بەردەوام بین لەچوونمان بۆ کلیسا؟

کەمبڵ: ئەمەش ناواخنی مەسەلەی ئەفسانەیە، بۆچی حەز دەکەین جارێکی تر باسی ئەم مەسەلانە بکەین؟ لەبەرئەوەی وامان لێ دەکات لە پێوەندییەکی ڕاستەوخۆدا بین لەگەڵ سیمبول و نموونە بنەڕەتییەکانی سەرەتای ژیانی ڕۆحیماندا. ڕۆژ بەڕۆژ بەشداریکردن لە ڕیتوێڵێک، وات لێ دەکات لەسەر ئەو هێڵە بمێنیتەوە.

مویرز: بەڵام ئەمڕۆ ئێمە وازمان لەم کارە هێناوە.

کەمبڵ: پێوەندیی خۆمان لەگەڵ ئەو کۆنسێرە لەدەست داوە. لە ڕابردوودا ئامانجی ژیان بریتی بوو لە هۆشیاریی بەردەوام دەربارەی پرنسیپە ڕۆحییەکان، لە کۆشکی ئاشوورییەکاندا دەتوانی ئاژەڵ ببینی سەری مرۆڤەو جەستەی شێرو باڵەکانی هەڵۆیەو پێیەکانی گا، ئەمانەش چوار ڕەگەزی دوازدە بورجەکەن کە بەتەنیشت یەکترەوە دانراون و پاسەوانیی دەروازەکان دەکەن.

هەمان ئەو چوار ئاژەڵەن کە پێوەندییان بەخەونەکانی Ezeki (پێغەمبەرێکی تەوراتییە) هوە هەیە، بەپێی کەلەپووری مەسیحی ئاماژەن بۆ چوارکەس، ئەو چوارکەسەی کە خاوەن ئینجیلەکانن. ئەو نزایەت لەبیرە کە دەڵێ: (مەتا، مارک، لۆقا، یوحەنا، بەرەکەت ببەخشە ئەو تەختەی لەسەری دەخەوم.) لەم نزایە تۆ لە

ناوەڕاستی، لەو شوێنەی مەسیحی لێیە، چوارگۆشەی دەوری ئێوەش، چوار پێی تەختەی نوێنەکەتە. ئەم تەلیسمە نیشاندەری دەرکەوتنی مەسیحە لە پشتەوەی شوێن و زەمەن. ئەو چوارئاژەڵەش ڕووپۆشی شوێن – زەمەنن، یان ڕووپۆشی نەمرین و مەسیحیش لە مەرکەزی دەرکەوتن یان لەدایکبوونی دووەمە؛ هاتنی خودای جیهان لە مناڵدانی خودای جیهانە، یان لە شوێن و زەمەنەوەیە.

مویرز: ئێوە دەڵێن کلیسایەکی وەک کلیسایی شارتەر سیمبولێکە بۆ مەعریفە، مەعریفەش بناغەیەکە بۆ مانا کە لەسنووری یاسا چووەتە دەرێ، لەڕووی بیناسازیشەوە خۆی لەو بەردە مەزنانە نابینێتەوە کە لێی دروست کراون، بەڵکو لەو بێ دەنگییە مەزنەدا بەرجەستە دەبێ کە ئابلۆقەی ئەم شێوانەیان داوە و تێیدا جێگیربوون.

کەمبڵ: هەموو نێردراوە ڕۆحییەکان، لەکۆتاییدا ئاماژەن بۆ ئەم بێ دەنگییەی پشتی دەنگەکان، ئەو وشەیەی بوو بەجەستە، یەکەمین دەنگ بوو، لەپشتی ئەم دەنگانەوە، خودایەکی مەزنی نەناسراوو نەزانراو هەیە. دەکرێ ئەو خودایە ناوی لێ بنرێ بێ دەنگیی مەزن، یا باڵایی ڕەها، یاخود تەنیا خاڵێک.

مویرز: کاتێ گوێم لە وتەکانت دەبێ دەربارەی شێوازی پێوەندیی ئەفسانە بەشوێنە پیرۆزەکانمانەوە، هەروەها چۆن دیمەنە سروشتییەکان مرۆڤی سەرەتاییان بەگەردوونەوە دەبەستەوە، ئەو بیرەم لا دروست دەبێ کە سوپەرناتیوراڵ بەو شێوەی کە ئێوە بۆی دەچن هەمان ئەو سروشتەیە کە هەیە.

کەمبڵ: ئەو بیرە بیرێکی کوشندەیە، ئەو بیرەی کە پێی وایە سوپەرناتیوراڵ شتێکە لەسەرووی سروشتەوەیە. هەر ئەم بیرە بوو سەرەنجام لە سەدەکانی ناوەڕاستدا دنیای تووشی ئەو وێرانییە کرد کە ڕوویدا، ئەو سەرزەمینەی کە مرۆڤەکان تێیدا ژیانێکی ڕاست و دروستیان نەبوو، هەمیشە ئەو کارەی بەڕاستی ئارەزوویان لێ بوو ئەنجامی بدەن، ئەنجامیان نەدەدا، لەبەرئەوەی یاسا سوپەرناتیوراڵییەکان داوای لێ دەکردن بەو شێوەی کە پیاوە ئاینییەکان ڕێنوێنییان کردوون بژین. لەسەر زەوییەکی وێرانا مرۆڤ بەدووی ئەو مەبەستانەدا دەگەڕا کە مەبەستەکانی خۆی نەبوون، بەڵکو

وەکو یاسایەک بۆیان دانرابوو کە نەیاندەتوانی لەدەستی هەڵبێن. ئەمەش ئەرکێکی کوشندەبوو. شیعری عاشقانەی تروبادۆری سەدەی دوازدەیەم نارەزاییەک بوو دژ بەم پێشێلیە کە یاساکانی سوپەرناتیورالّ دژ بەخۆشیی ژیان ئەنجامیان دەدا. هەروەها ئەفسانەی تریش هەبوون دژ بەم حاڵە بوون، لەوانەش ئەفسانەی تریستان Tristan ئەم ئەفسانەیە تاڕادەیەک یەکێک بوو لە مەزنترین بەسەرهاتە

ئەفسانەیییەکانی Grail گراڵ، کە بەپێنووسی Wolfram von Eschenbach ولفرام فون ئیشتباخ تۆمارکرابوو. گەر ڕاستت دەوێ بۆنی شەرابی ژیان ڕۆحە. شتێک نییە بەژیان بەخشرابێ بەڵکو لە ژیانەوە تنۆک تنۆک دەچۆڕێ. ئەم بابەتە یەکێکە لەلایەنە شکۆمەندەکانی ئاینی دایک – خودادا، لەو ئاینەدا جیهان پەیکەری خوای مێ و لەهەمان کاتدا پەیکەری ئاسمانە، خودایەتی شتێک نییە لەسەروو پشتەوەی سروشت هاتبێتە خوارەوەو حوکمڕانیمان بکات. نیشانەکانی ئەم ڕۆحە دەتوانی لەپاکیزە پەرستیی سەدەکانی ناوەڕاستدا بەدی بکەیت، تەواوی کلیسا جوانەکانی سەدەی سیازدەهەم بەرهەمی ئەم ئاینەن.

بەڵام بەپێی چیرۆکی تایبەت بەدەرپەڕاندن لە بەهەشت، سروشت گەندەڵە؛ هەر ئەم ئەفسانەیەش هەموو جیهانمان لەبەرچاو گەندەڵ دەکات. لەبەرئەوەی وەکو شتێکی گەندەڵ تەماشای سروشت دەکرێت، بۆیە هەر کارێکی خۆبەخۆیی گوناهەو نابێت تەسلیمی ئەو جۆرە کارانەبین، بەپێی ئەو ئەفسانەیەی تۆ، شارستانییەتێکی تەواو جیاوازو ژیانێکی تەواو جیاوازت دەبێت، بەو پێیەی ئەو ئەفسانەیە وەک شتێکی کەوتوو خراپ دەڕوانێتە سروشت و خودی سروشت وەک دەرکەوتنێکی خودایی دەبینێ و ڕوحیش دۆزەرەوەی خودایەتییە کە ئەویش پەیوەستە بەسروشتەوە.

مویرز: ئەمڕۆ کێ ئەو خودایەمان بۆ شی دەکاتەوە کە بەسروشتەوە پەیوەستە؟ ئەوانەش کێن کە ڕۆڵی شامەنمان بۆ دەبینن و ڕاڤەی پرسە نابینارییەکانمان بۆ دەکەن؟

کەمبڵ: ئەمە ئەرکێکە دەبێ هونەرمەند جێبەجێی بکات. هونەرمەند کەسێکە ئەفسانە دەگەیەنێ و ڕای دەگەیەنێ. بەڵام دەبێ ئەو هونەرمەندە لە ئەفسانەو مرۆڤایەتی

بگات. نەک کۆمەڵناسێک بێت و بەرنامەیەکت بۆ دابڕێژێ.

مویرز: ئەو کەسانەی خەڵکی ئاساین واتە نەهونەرمەندن و نەشاعیر، یاخود بەئەزموونی تێ پەڕبوون بەگەشکەیدا تێ نەپەڕیون؟ چۆن دەتوانن لەم شتانە بگەن؟

کەمبڵ: ڕێگەیەکی زۆر باشت نیشان دەدەم. لە ژوورێکدا دانیشەو بخوێنەوە بخوێنەوە بخوێنەوە، ئەو پەرتووکە باشانە بخوێنەوە کەکەسانی باش نووسیویانن. زەینت دەگاتە پلەیەک، تووشی گەشکەیەکی خۆش دەبی، ئەو گەشکەیە چێشبەخشەو، وردە ئاگرەکەی ئەوەندە کزە ناتسووتێنێ. لە ژیان گەیشتن بەمجۆرە ڕەنگە بۆ سەرتاسەری ژیانت تێگەیشتنێکت پێ ببەخشێ. کاتێ زانیت نووسەرێ جێگای سەرنجتە هەموو نووسینەکانی بخوێنەوە، نەکەی بڵێی بابزانم فلان و فیسار چی دەربارەی ئەو نووسەرە دەڵێن، هەرگیز گوێ بەو پەرتووکانە مەدە کە پڕ فرۆشن، تەنیا ئەو شتانە بخوێنەوە نووسەرەکانیان شتێکت پێ دەڵێن و سوودێکت پێ دەگەیەنن، گەر توانیشت هەمان ئەو پەرتووکانە بخوێنەرەوە کە ئەو نووسەرە خوێندوونیتەوە. ئەو کاتە جیهان وا بەرووتدا دەکرێتەوە کە شێوەیەک بڕوای تایبەتت پێ دەبەخشێ، کە لەگەڵ بۆچوونەکانە تایبەتییەکانتدا گونجاو دەبێ، بەڵام کاتێ کە لەنووسەرێکەوە بۆ نووسەرێکی تر دەڕۆی، ڕەنگە بتوانی مێژووی ئەو شیعرەمان پێ بڵێی کە ئەو شاعیرە نووسیویەتی – بەڵام ئەمە بۆ تۆ هیچ ناگەیەنێت.

مویرز: لە کۆمەڵگە سەرەتاییەکاندا شەمەنەکان ڕێک وەکو شاعیرانی ئەمڕۆ کاریان دەکرد. ئەو ڕۆڵەی ئەوان دەیانگێڕا زیاتر بوو لەوەی کە تەنیا هەبن.؟

کەمبڵ: ئەوان ئەو دەورەیان دەگێڕا کە پیاوە ئاینییەکان بەشێوەیەکی ترادیشیونێڵ لەنێو کۆمەڵگەدا دەیانبینی.

مویرز: کەواتە شەمەنەکان قەشەبوون؟

کەمبڵ: بەبڕوای من، لەنێوان شەمەن و قەشە، جیاوازییەکی گەورە هەیە. قەشە فەرمانبەرێکی کۆمەڵایەتییە. کۆمەڵگە، خودایەکی دیاریکراو بەشێوەیەکی دیاریکراو

دەپەرستن. قەشەش وەک فەرمانبەرێک ئەو ڕێورەسمە ئەنجام دەدا. ئەو خودایەی ئەو خۆی بۆ تەرخان دەکات پێش هاتنی ئەو هەر هەبووە. بەڵام هێزی شامەن بەرجەستەیە لە قاڵبی ئاشنایانی خۆی و خوداکانیدا ئەو خودایانەی کە ئەزموونی تاکەکەسی خۆین. دەسەڵاتی شامەن لە ئەزموونی تاکە کەسیی دەروونییەوە سەرچاوە دەگرێ نەک لەدەستنیشانکردنی کۆمەڵایەتییەوە.

مویرز: شامەن بەجێگایەک گەیشتووە من پێی نەگەیشتووم، هەر ئەویش باسی ئەوێم بۆ دەکات.

کەمبڵ: سەرەڕای ئەوەش، هەروەک لە حاڵەتی کەڵەکێویی ڕەشدا بەرچاومانکەوت، ڕەنگە شامەن هەندێ لەڕوانینەکانی خۆی بۆ ڕیتوێڵێ بگۆڕێ و بۆ هۆزەکەی خۆی ئەنجامی بدات. واتە هێنانی ئەزموونی دەروونی بۆ دەرەوەی ژیانی خودی مرۆڤ.

مویرز: ئەمە سەرەتای ئاین بوو؟

کەمبڵ: پێم وایە بەم شێوەیە ئاین دەست پێ دەکات. بەڵام ئەمە تەنیا مەزەندەکردنە، لەڕاستیدا نازانم چۆنە.

مویرز: مەسیحێک کە ڕوو لە بیابان دەکات، لەوێدا گۆڕانکاریی دەروونی تاقی دەکاتەوە، جارێکی تر دەگەڕێتەوە نێو خەڵکی و دەڵێ: (دوام کەون.) ئەمانەش ڕووداوێکن لە کولتووره سەرەتاییەکاندا ڕوودەدەن.

کامبل: ئەمەش گەواهیەکە لەبەردەستماندا. بەتایبەت لە هەموو کولتووری ڕاووشکاردا ڕووبەڕووی شەمەن دەبینەوە.

مویرز: باشە بۆچی بەتایبەت لەکولتووری ڕاووشکاردا شەمەن دەبینین؟

کەمبڵ: لەبەرئەوەی ئەوان تاکخوازن، ڕاوچی ئەوەندە تەنیایە هەرگیز ناتوانێ ببێ بە جووتیار. کارکردن لە کێڵگەو چاوەڕوانبوونی سروشت تاپێت بڵێ چ کارێ دەبێ ئەنجام بدەی، کارێکەو ڕاوکردن کارێکی تر، هەر سەفەرێکی ڕاوچی لەگەڵ سەفەرێکی تریدا جیاوازە. ڕاوچییان ڕاهێنان و مەشقکردنیان بینوە، تابتوانین

پیشەی ڕاوچێتی بکەن، بەڕاوچیبوون پێویستی بەتوانای زۆرو تایبەت هەیە.

مویرز: لەگەڵ گەشەکردنی کۆمەڵگادا چی بەسەر شامەندا هات؟

کەمبڵ: کاتێ بەشێوەیەکی سەرەکی پشت بەژیانی نیشتەجێبوون بەسترا لەیەک جێگادا واتا لە گوندەکاندا ئەو کاتە شەمەن دەسەڵاتی خۆی لەدەست دا. لەم بارەیەوە کۆمەڵێکی زۆر چیرۆک و ئەفسانەی سەرسوڕهێنەر هەن تایبەتن بەهیندییە سوورەکانی باشووری ڕۆژئاوا، واتا هۆزەکانی ناڤاهوو و ئاپاچی. ئەم هۆزانە لە بناغەوە ڕاوچی بوون، لە کێوەکان هاتنە خوارەوە تاگەیشتنە ناوچەیەک و لەوێدا نیشتەجێ بوون، لەو جێگایەدا کشتوکاڵ گەشەی سەندبوو، بۆیە لەوێدا سیستەمی کشتوکاڵییان هەڵبژارد. لەو چیرۆکانەی تایبەتن بەسەرەتاکانی ئەم گۆڕانکارییە نووسینێکی سەرنجراکێش هەیە، لەو چیرۆکانەدا شەمەنەکان ڕیسوا دەکرێن و قەشەکان دەستەباڵا. شەمەنەکان شتێک دەرهەق بەڕۆژ دەڵێن، ڕۆژیش لە داخان ون دەبێت، پاش ئەم ڕووداوە شەمەنەکان دەڵێن: (ئاه، ئێمە دەتوانین ڕۆژ بگەڕێنینەوە.) بۆیە هەرچی فێڵ هەیە بەکاری دەهێنن، هەر ئەم فێڵانەش لە قاڵبی گومان و گاڵتەجاڕیدا باس کراون، دواجار هەوڵی شەمەنەکان بەئەنجام ناگات و ڕۆژ ناگەڕێتەوە. پاش ئەم ڕووداوە شەمەنەکان بوون بەکۆمەڵگەیەکی شەمەنی و لیبۆکئامێز، ئەوان جادووگەر و هێزێکی تایبەتیان هەبوو، بەڵام لە کۆمەڵگەیەکی مەزندا هێزی ئەوان بوو بەهێزێکی مامناوەندی.

مویرز: باسی کاریگەریی فەزای ڕاومان بەسەر میتۆلۆژیاوە کرد. ئەم فەزایە لەسەر شێوەی ئابلۆقەیەکی ئاسۆیی بازنەیی بوو کە گومەتی مەزنی ئاسمان لەسەر ڕووی ئەوەوە بوو. بەڵام دەکرێ چی بوترێ دەربارەی ئەو مرۆڤانەی لەژێر لقوپۆپی درەختە مەزنەکانی جەنگەڵدا دەژیان؟ نە گومەتی ئاسمانیان بەدی دەکرد، نە ئاسۆیەک نە هەستکردن بەمەوداکان، تاچاو بڕی دەکرد درەخت بوو.

کەمبڵ: کۆلین تەرنبول Colin Turnbull چیرۆکێکی سەرنجراکێشمان بۆ دەگێڕێتەوە، ئەو چیرۆکە دەربارەی گرگنێکە هەرگیز دەرەوەی دارستانی نەدیوە، بۆ یەکەمین جار

هێنابوویانە سەر لووتکەی کێوێک، لە نێوان دارستانێکەوە بۆ یەکەمین جار هێنایانە سەر لووتکەی چیایەک، ئەو لووتکەیە دەیڕوانیە پێدەشتێکی فراوان. ئەم گرگنە بەستەزمانە هەستی بەترسێکی تەواو کرد. نەیدەتوانی لەو مەودایە بگات و لێکدانەوەیەکی بۆ ئەو دیمەنانە هەبێ، شتێک دەربارەی نێوانەکان بزانێ، وای بۆ چوو ئەو ئاژەڵانەی لەو دەشتەدا خەریکی لەوەڕن، ڕاستەوڕاست نزیکی ئەو دەلەوەڕن، ئەوەندەش لەبەرچاوی بچووک دەیانواند هەر دەتوت مێرووڵەن. ئەو دیمەنە بەتەواوی گێژی کرد، بۆیە بڕیاری گەڕانەوەی دووبارەی دا بۆ نێو جەنگەڵ.

مویرز: جوگرافیا ڕۆڵێکی گرنگی هەیە لە شێوە بەخشین بەکولتوورو ئەندێشەمان لە بواری ئایندا. خودای بیابان جیاوازیی هەیە لە خودای دەشتودەرە.

کەمبڵ: لە خودای جەنگەڵە گەرمەسێرەکانیشدا یان چاکتر بڵێین لە خوداکانی جەنگەڵە گەرمەسێرەکانیش. کاتی خۆت لەبیاباندا دەبینیتەوە خاوەنی ئاسمان و جیهانێکی، ڕەنگە یەک خواشت هەبێ، بەڵام لە جەنگەڵدا لە جێگەیەک کە ئاسۆ نییەو لە زۆربەی ڕووبەرەکانیدا لە دە دوازدە مەترێک زیاتر پێشی خۆت نابینی، ئەم جۆرە وێنانە بوونیان نابێت.

مویرز: بەم جۆرە دەکرێ بوترێ ئەوان نموونەی خۆیان دەربارەی خودا بەسەر هەموو جیهاندا دەسەپان؟

کەمبڵ: ڕەنگە وابێ.

مویرز: جوگرافیای ئەوان وێنەیەکیان لەبارەی خوداوە پێ دەبەخشێت، پاشان ئەو وێنەیە دەبەنە دەرەوەو ناوی خودای لێ دەنێن.

کەمبڵ: بەڵێ، بیری خودا هەمیشە پابەندی کولتوورە. تەنانەت کاتێ کە ڕاگەیەنەرێکی ئاینی ئەو شتەی کەپێی دەوترێ خودا دەخاتە ڕوو، بەپێی ئەو بیروبۆچوونەی کە خەڵکی وەرگر دەتوانن لەبارەی بوونی خوداوە هەیانبێت ئەم خودایە گۆڕانی بەسەردا دێت.

دەربارەی ڕاگەیەنەرێکی مەزهەبیی بەریتانی لە هاوایی چیرۆکێکی سەرنجڕاکێش

هەیە. چیرۆکەکە بەم شێوەیەیە. ڕۆژێکیان ڕەبەنی خودای پلە (کە ئەمە خودای بورکانە لە هاوایی) دەچێتە کن ڕاگەیەنەرەکەی. ڕەبەنی پلە بەمانایەک لە ماناکان واتا خودای پلە بەپلەیەک لەو کەمتر. بۆیە لەسەر ئەم پێودانگەیە ڕاگەیەنەرە کە لەگەڵ خودایەک دەدوا. پێی وتم: (من هاتووم تا پەیامی خودات پێ بگەیەنم.) ڕەبەنەکەش پێی دەڵێ: (بەڵێ ئەوە خودای تۆیە بەڵام خودای من پەلەیە pele)

مویرز: ئایا ئەم بیرە کە دەڵێ: «خودایەکی ترت نییە بەرامبەرم» بیرێکی عیبرانییە؟!

کەمبڵ: ئەم بیرەم لە هیچ جێگایەکی تر نەبینیوە.

مویرز: باشە بۆچی یەک خودا؟

کەمبڵ: ئەمەیان تێی ناگەم، بەڵام لەوە تێ دەگەم ئەو کەسانەی کە لەبیاباندا دەژین، پشت بەخودای خۆماڵی بۆ هەموان دەبەستن. بەشێوەیەکی گشتی ئێوە پەیمانتان لەگەڵ کۆمەڵگایەک بەستووە کە بەرگری لە ئێوە دەکات. کۆمەڵگە باوک سالارییە کەچی سروشت دایک سالارییە.

مویرز: ئایا پێت وایە کە پەیدابوونی ئاینی خواژنەکان ئەوەبوو کە ژنان بەئەنجامدانی کاروچالاکی لە بواری کشتوکاڵدا، لە کۆمەڵگە سەرەتاییەکاندا ڕۆڵیان هەبووە؟

کەمبڵ: ئەو سەردەمە پیاو هەر خەرکی ڕاو بوو

مویرز: بەڵێ، پاشان ئەم سیفەتە بوو بەسیفەتی ژنیش، لەبەرئەوەی کە زاوزێ و خواردندان، جادووی ئافرەتە، ئەم کارە زەمینیش دەیکات، بۆیە ئەم جادووە پشتیوانیی جادووی زەوی دەکات، لە تەقلیدە سەرەتاییەکاندا، ئافرەت یەکەمین جووتیارە، پاشان لەدواییدا واتا ئەو کاتەی کە لە سیستەمە کولتوورییە باڵاکاندا گاواسن دۆزرایەوە، پیاوان ڕەهبەریی کاری کشتوکاڵی دەگرنە ئەستۆی خۆیان و پاشان شوبهاندنی گاسن، کە زەوی دەکێڵێ، دەبێ بەوێنەیەکی ئەفسانەییی باڵا دەست.

مویرز: کەواتە مەبەستت لەم هەموو بۆچوونە جیاوازانەی نێو ئەفسانە بووە، ئەوەی لەم کتێبانەدا باست کردوون: (شێوەی دەسەڵاتی ئاژەڵ) (شێوەی کێڵانی زەوی) (شێوەی ڕووناکیی ئاسمان) (شێوەی مرۆڤ).

کەمبڵ: ئەمانە هەمووی پێوەندییان بەوەسفکردنی سیستمی سیمبولییەوە هەیە، کە لە ڕێگەی حاڵەتی مرۆیی تایبەتی زەمەنەوە ڕێک دەخرێ و سیمبولیزە دەکرێ و زانیاریی خۆی پێشکەش دەکات.

مویرز: ئەی دەربارەی بەهاکانی چی دەڵێی؟

کەمبڵ: بەهاکانی دەرئەنجامی هەلومەرجێکن دەسەڵاتیان بەسەر ژیانەوە هەیە. بۆ نموونە ڕاوچی بەردەوام ئاراستەکەی بۆ دەرەوەیە واتا بۆ لای ئاژەڵانە، ژیانیشی لەسەر پێوەندیی لەگەڵ ئاژەڵاندا دەوەستێ، ئەفسانەکانیش تەماشای دەرەوە دەکەن. بەڵام ئەفسانەی کشتوکاڵی کە دەبێ دەست بکات بەگیاڕواندن و وەشاندنی تۆو مەرگی تۆو ڕواندنی گیای نوێ، ئەمانەش زیاتر ئاماژەن بۆ ناوەوە. لەبارەی ڕاوچییەکانەوە، ئاژەڵانن کە ئیلهام بەمیتۆلۆژیا دەبەخشن.. کاتێ کە مرۆڤ حەز لە دەسەڵات و فێربوون بکات دەبێ ڕوو لە جەنگەڵ بکات، ڕۆژو بگرێ و نوێژ بکات، ئاژەڵێ دێت و فێری دەکات.

بەڵام لای جووتیاران گیا مامۆستایانە. قۆناغەکانی ژیانی ڕووەک زۆر لە قۆناغەکانی ژیانی مرۆڤ دەچێت، بۆیە لێرەدا جۆرێک پێوەندیی دەبینی کە ئاراستەکەی بۆ ناوەوەیە.

مویرز: کاتێ کە مرۆڤ وازی لە ڕاوکردن هێناو دەستی بەکشتووکاڵ کرد، چی بەسەر ئەفسانەدا هات؟

کەمبڵ: وابزانم، لەم قۆناغەدا نەک تەنیا ئێمە لەگەڵ گۆڕانی گەورە و کامڵ لە ئەفسانەکاندا، بەڵکو گۆڕانی گەورە لە دەروونی مرۆڤدا ڕووبەڕووین. تەماشاکە ئاژەڵ ڕوحلەبەرێکەو لەنێو پێستێکدا ئامادەیە. کاتێ کە ئەو ئاژەڵە دەکوژی دەمرێ، ئەمەش کۆتاییی ژیانێتی. بەڵام لە جیهانی گژوگیادا ئەم تاکە بەو جۆرەی کە

ئامادەیە بوونی نییە. گیا دەڕوێنێ و لە جێگای ئەو لقێکی تر سەردەردێنێ. بڕین و قەڵەمکردنی بەسوودە بۆ گیا. هەموو شتێک لە پێوەندیی بووندارییدایە.

وێنەیەکی تر کە پێوەندیی بەجەنگەڵە گەرمەسێرەکانەوە هەیە، ئەویش ئەوەیە کە ژیان لە بۆگەنییەوە سەرچاوە دەگرێ، چەندین دارستانی جوانم بینی پڕ بوون لە درەختی مەزن، هەر ئەو دارستانانە پێش چەند دە ساڵێک پێش ئێستا لەملیان دراو سەربڕان. لە کەناری ئەم کەندانە کۆمەڵێ دارنەمامی نوێ و ساویلکە ڕوان و ئەوانیش بەشێک لەو گیایانەن. هەر بەو جۆرە گەر هەر پارچەیەکی ئەو دارانە ببڕیتەوە لە جێگەیان ئەندامێکی تر سەوز دەبێت. بەڵام لای ئاژەڵ وانییە ئەگەر پارچەیەک لەهەر ئاژەڵێ لێ بکەیتەوە لەشوێنی ئەودا پارچەیەکی تر ناڕوێتەوە. بۆیە لەکولتووری شکارچێتی و کشتوکاڵیدا، هەستێک لە مەرگ بوونی هەیە، بەڵام بەجۆرێک لە جۆرەکان شێوەی مەرگ نییە، بەڵکو لە پێویستییەکانی ژیانی نوێیە. تاکیش لەڕاستیدا تاک نییە بەڵکو چڵە گیایەکە. عیساش هەر هەمان ئەم وێنەیە بەکاردەهێنێ، ئەوکاتەی دەڵێ: (من درەختی مێوێکم و ئێوەش لقێکن لەو درەختە). وێنەی ئەم دارمێوە جیاوازییەکی زۆری هەیە لەگەڵ فکیگۆری ئاژەڵی لەیەکتر جیاکراوە. کاتێ کە کولتوورەکەت کولتوورێکی کشتوکاڵی دەبێ، ئیتر سەرقاڵی پێگەیاندنی گیایت بۆ مەبەستی خۆراک.

مویرز: ئەم ئەزموونە واتا ئەزموونی کشتوکاڵی، ئیلهامبەخشی چ جۆرە چیرۆکێکە؟

کەمبڵ: ئەم بنەچەیە، لە هەموو کولتوورەکاندا هەیە بەتایبەت کولتووری ئۆقیانووسی ئارام، ئەو بنەچەیەی پێی وایە ئەو گیایانەی دەخورێن بەرهەمهاتووی جەستە بڕاوو لە چاڵنراوی خودایەکی قوربانییە، یاخود جەستەی باوباپیرانمانن.

ئەم چیرۆکانە لەو جێگایەدا بڵاوبوونەتەوە کە لە ئەمریکادا بە شوێنی ڕاوچییان ناسراون.کولتووری ئەمریکای باکوور نموونەیەکی بەهێزە لەسەر تێکەڵبوون و کارلێکردنی نێوان هەردوو کولتووری ڕاووشکار و کشتوکاڵ، هیندییە سوورەکانی ئەمریکا لە بناغەوە ڕاوچی بوون، بەڵام گەنمەشامیشییان دەڕواند، لەلای هۆزی ئەلگانکین، چیرۆکێک دەربارەی ئەسڵی گەنمەشامی هەیە، لەو چیرۆکەدا باس لە

مێردمناڵێک دەکرێ، ئەو مێردمناڵە خەونێ دەبینێ، لەم خەونەدا لاوێک دێتەلای، لاوەکە پەڕێک بەسەرییەوە هەڵواسراوە، پەڕەکە ڕەنگی سەوزە، لاوەکە داوا لە مێردمناڵەکە دەکات زۆرانبازیی لەگەڵ بکات، لاوەکە چەند جارێک زۆرانبازییەکە دەباتەوە، دواجار بەمێردمناڵەکە دەڵێ بمکوژە و لە شوێنێکدا بمنێژە و پاسەوانیی ئەو شوێنە بکە. بەوجۆرەی کە داوای لێ کرد، مێردمناڵەکە کارەکەی ئەنجام داو لاوە جوانەکەی کوشت و ناشتی، ڕۆژ هات و ڕۆژ چوو دواجار مێردمناڵەکە تێبینیی کرد لەسەر ئەو جێگەیەی کە گۆڕی لاوە پەڕ بەسەرەکەی لێ نێژراوە، گەنمەشامییەک ڕواوە.

بەڵام ئەم مێردمناڵە خەفەتی بۆ حاڵی باوکی دەخوارد، باوکی ڕاوچی بوو، پیریش بوو، بیری لەوە دەکردەوە ئاخۆ لەڕاوکردن زیاتر چ ڕێگەیەکی تر بۆ پەیداکردنی خواردن هەیە. ئەو خەونەش کەبینیی، ئەنجامی بیرکردنەوە بوو بۆ چارەسەرکردنی گرفتی باوکی. لە کۆتاییی چیرۆکەکەدا کوڕە بەباوکی دەڵێ:(ئیتر چیتر پێویست ناکات بۆ ڕاوبچین). ڕەنگە ئەم بەشە بۆ ئەو خەڵکە گەورەترین چرکەی بێداری بووبێت.

مویرز: بەڵام ئەم وێنەیە ئاماژەیەکە دەلالەت لەوە دەکات ئەو پیاوەی کەپەڕە سەوزەکەی بەسەرەوەبوو دەبێ دەرکەوێ و لەخەوندا بمرێ و بنێژرێ، تا ئەو گیایەی کەجێی مەبەستە لەپاشماوەی لەشی ئەوەوە بڕوێ. ئایا لەکولتوورە کشتوکاڵییەکاندا ئەم چیرۆکە لە ئەفسانە جۆراوجۆرەکاندا دووبارە نەبووەتەوە؟

کەمبڵ: بەڵێ، بۆ نموونە، دوولایەنەی ئەم چیرۆکە لە لای پلینزییەکانیشو هەیە. کچێک هەیەو دەیەوێ لە مەنگاوێکدا مەلە بکات، لەو مەنگاوەش مارماسییەکی گەورە هەیەو ئەویش مەلە دەکات، هەر ڕۆژێ کچە لە ئاوەکەدا سەرقاڵی مەلە بێت، مارەکە خۆی بەڕانی کچەدا دەخشێنێ. ڕۆژێکیان ئاو و هەوا سازگارو بێگەرد دەبێ، مارە وەک لاوێکی جوان دێ و بۆ ماوەیەک لەگەڵ کچەدا دەکەوێتە عێشق و عێشقبازی. پاشان کچە بەجێ دێڵێ و دەڕوا بەم جۆرە چەند جارێک ئەم کارە دووبارە دەکاتەوە.

بەڵام جارێک لەو جارانەی ئامادەدەبێ، هەر یەکراست وەک لاوە پەڕ بەسەرەکەی چیرۆکی ئەلگانکین بە کچە دەڵێ: (گەر دواجار هاتمە ژوانت دەبێ بمکوژی و سەرم لێ بکەیتەوە و ئەو سەرە بنێژی.) کچەش ئەم کارە ئەنجام دەدات، لەشوێنێ سەرە نێژراوەکە درەختێکی گوێزی هیندی سەوز دەبێ. هەر لەبەر ئەم هۆیەشە کاتێ کە گوێزێکی هیندی بەدەستەوە دەگرێ، تەواو قەبارەی بەقەدەر کەللەسەرێکە. تەنانەت دەتوانی چاوو گوێی بچووکی پێوە ببینی کەوای لێ دەکات لە کەللەسەر بچێت. ئەگەر وابێت بڕوامان بەهەموو ئەو قسانە بێت کە میتۆلۆژیای ئەمریکایی بۆ ئێمەی دەگێڕنەوە، ئەوا پێوەندییەک بوونی نییە لەنێوان کولتووری باسیفیک و کولتووری ئەمریکای ناوەڕاست، واتا ئەو جێگایەی سەرچاوەی هاتنی هەموو ئەفسانەکانی پەیوەست بەگژوگیایە.

مویرز: کەواتە لەهەموو ئەو کولتوورانەی کەهیچ پێوەندییەکیان پێکەوە نییە، تاقە چیرۆکێک هەیە یەک شێوەیە، لەم بارەیەوە چی دەڵێی؟

کەمبڵ: یەکێک لەشتە سەرسوڕهێنەرەکانی ئەم ئەفسانانە ئەم شتەیە. سەرتاسەری ژیانم بیرم لەم مەسەلەیە کردووەتەوەو تائێستاش تووشی سەرسامبوون دەبم لە دەقاودەق لەیەکچوونی ئەم دووبارەبوونەوانە. واپێ دەچێت پەرچدانەوەی یەک شتە، بەڵام لەشوێنی هەمەچەشنەدا ڕوودەدات، خۆی هەر هەمان چیرۆکە، بەڵام لەجیاتی گەنم و گەنمەشامی، گوێزی هیندییە.

مویرز: لەم چیرۆکانەدا کە چیرۆکی تایبەت بەکولتووری کشتوکاڵن، ئەوەی سەرنجم ڕادەکێشێ ئەوەیە، بۆ یەکەمین جار ڕووبەڕووی کەسانێک دەبینەوە لەڕەحمی زەوییەوە دێنە دەرێ. لەزۆربەی ئەم چیرۆکانەدا، بەردەوام مناڵدان دووبارە دەبنەوە.

کەمبڵ: ئەمەش، بەتایبەت لە میتۆلۆژیای خەڵکانی باشووری ڕۆژئاوای ئەمریکادا بەرجەستەیە، لەوێدا یەکەمین مرۆڤ لە دڵی زەوییەوە دێتەدەرێ. ئەوان لەچاڵێکی پیرۆزەوە دەردەکەون و دەبنە شوێنێکی پیرۆزو سەنتەری جیهان. ئەم جێگایە پێوەندیی بەکێوێکی دیاریکراوەوە هەیە.

چیرۆکەکەش باس لەوە دەکات کە لەناخی زەویدا کەسانێک دەژیان لەڕاستیدا لە مرۆڤ نەدەچوون، تەنانەت نەشیاندەزانی کە مرۆڤن. یەکێک لەو کەسانە پێشێلی یەکێک لە یاساغەکان دەکات، کە هیچ کەسێ لەوان نەیزانیوە ئەو شتە یاساغە. پاش ئەم کارە تۆفان و لافاو ڕوو لەچاڵەکانی ئەوان دەکات، ئەوانیش ناچار ڕوودەکەنە سەر زەوی، بەخۆهەڵواسین بەگوریسێکەوە بۆ سەر زەوی سەردەکەون و لەو کونەوە دێنە دەرێ کە لە بنمیچی ئاسمانەوە پەیدایە، بەمجۆرە دێنەدەرێ. ئەم پرسەش ئاماژەیە کە ئەوان لە دنیایەکی ترن. لە چیرۆکێکی تردا، شەمەنەکان لەخۆیانەوە دەبنە کەسانێکی شەڕخوازو جوێن بە ڕۆژ و مانگ دەدەن، ئەوانیش واتا ڕۆژ و مانگ سەری خۆیان هەڵدەگرن و ون دەبن و هەمووان دەکەونە نێو تاریکییەوە.

شەمەنەکان لافی ئەوە لێ دەدەن گوایە ئەوان دەتوانن ڕۆژ بگەڕێننەوە. هەرچی هەوڵی جادوویی و شەمەنی مەزن هەیە ئەنجامی دەدەن، لەوانە درەخت قووت دەدەن و لەسکیانەوە دەری دێنن و خۆیان دەخەنە ژێر گڵ و تەنیا چاوەکانیان بەدەرەوە دەبێ، بەڵام هیچ کاریگەرێییەکیان نابێت هەوڵەکانیان و ڕۆژ ناگەڕێتەوە.

پاشان قەشەکان دێن و دەڵێن: زۆر باشە، واز بێنین باخەڵکی هەوڵی خۆیان بدەن. ئەو خەڵکە هەر هەموویان ئاژەڵانە دروست بوون، ئەم خەڵکە ئاژەڵانە بازنەیەک پێک دێنن و دەست بەسەما دەکەن. هەموویان دەست بەسەما دەکەن، سەما دەکەن سەما دەکەن، تا لەئەنجامی سەمای ئەواندا تەپۆڵکەیەک سەردەردێنێ، گەورە دەبێ، گەورە دەبێ تادەبێ بەکێوێک، پاشان بۆ سەنتەری بڵندی جیهان دەگۆڕێ، لەدڵی ئەو سەنتەرە مەزنەوە هەرچی مرۆڤە دێتەدەرێ. هەموو ئەم بەسەرهاتەی کەئێستا بیستمان بەسەرهاتی گرووپێکی تایبەتە واتا بەسەرهاتی ناڤاهووەکانە.

پاشان شتێکی سەرنجڕاکێش ڕوودەدات، ڕێکوپێک وەک ئەو ڕووداوەی لەتەوراتدا باس کراوە. کاتێ کەناڤاهووەکان لە دڵی ئەو کێوە دێنە دەرێ، هۆزی پوئبەلو لەوێدا ئامادە دەبن. ئەم پرسەش ڕێک وەکو ئەو پرسەیە کە کوڕانی ئادەم لەکوێوە هاوسەرەکانی خۆیان هەڵبژاردووە؟ ئەمە پرسی دروستبوونی ئەو خەڵکانەیە، بەڵام دروستبوونی باقیی خەڵکانی تری سەر زەوی بەجۆرێک لە جۆرەکانی تر دروست بووە.

مویرز: ئایا ئەم بیرە بیری نەتەوەی دەستەبژێر نییە؟

کەمبڵ: بێگومان ئەوەیە، هەرگەلێک لە زەینی خۆیدا گەلێکی دەستەبژێرە، دەبێ ئەوەش بزانین هەر گەلێ کە خۆی بەمرۆڤ ناسیبێ، لە هەمان کاتدا هەر ئەو گەلە ناوی سەیرو سەمەرەیان لە هۆزەکانی تر ناوە، وەک دەموچاوی هەزەلی و لووت چەماوە.

مویرز: هیندییە سوورەکانی ناو دارستانەکانی باکوری ڕۆژهەڵات، باسی ئافرەتێک دەکەن لە ئاسمان بەربووتەوە و دوو دووانەی هێناوە، کەچی هیندییە سوورەکانی باشووری ڕۆژئاوا باسی دووانەیەک دەکەن کە لەدایکێکی پاکیزەوە لەدایک بووە.

کەمبڵ: بەڵێ، ئەو ژنەی لە ئاسمانەوە دێ، هەمیشە لە سەرچاوەی کولتووری ڕاوچییانەوەدێ، بەڵام ئەو ژنەی لەزەوییەوە دێ ئەو ژنە سەر بەکولتووری کشتوکاڵییە. دووانەکان نوێنەری دوو ئەسڵی جیاوازن، بەڵام دوو ئەسڵی جیاواز کە جیاوازییەکی تەواویان لەگەڵ قابیل و هابیلی ئەنجیلدا هەیە. لە چیرۆکی هۆزی هیندییە سوورەکانی ئیروکڤی، یەکێک لەو دووانەیە خونچە یان کوڕی ڕووەکە و ئەوی تریان ناوی فلینتە، واتا بەردی چەخماخ. بەردی چەخماخ لەکاتی لەدایکبوونیدا بەجۆرێک ئازار بەدایکی دەگەیەنێ، لە ئازارا دایکی دەمرێنێ. فلینت و کوڕی ڕووەک نوێنەری دوو کەلەپوورن. بەردی چەخماخ وەکو سەرە تیر بۆ کوشتنی ئاژەڵان بەکاردەهێنرێ، بۆیە نوێنەری کولتووری ڕاوچێتییە، بەڵام کوڕی ڕووەک نوێنەری پرنسیپی کشتوکاڵییە.

لە کەلەپووری پەڕتووکی پیرۆزدا، کوڕی ڕووەک قابیلەو بەردی چەخماخیش هابیلە، هابیلیش لەڕاستیشدا شوان بوو تا ڕاوچی. بۆیە لە ئینجیلدا، شوان دژ بەجووتیارە و جووتیاریش کەسێکی نەفرەتییە، ئەم ئەفسانەیە ئەفسانەی گەلی ڕاوچییان و گەلی شوانانە کەڕوویان کردووەتە نێو کولتووری جووتیارییەوە. هەر ئەمانەش ناوی ئەو خەڵکەیان پیس کردووە، کە دەستیان بەسەردا گرتوون.

مویرز: ئەمەش بەتەواوی لەو شەڕە مەزنانە دەچێت، کە لە ڕۆژئاوای کۆندا لەسەر داگیرکردنی ڕووبەرێکی زەوی بەرپادەکرا؟

کەمبڵ: بەڵێ وایە، لە کەلەپووری پەڕتووکی پیرۆزدا، کوڕی دووەم، هەمیشە کەسایەتییەکی باش و براوەیە. کوڕی دووەم، نوێ هاتووەکانە، واتە عیبرییەکانە. کوڕی مەزن، یان کەنانییەکان پێشتر لەوێ ژیاون. قابیل نوێنەری تاقەنیشتەجێی کشتوکاڵخوازییە.

مویرز: ئایا ئەم چیرۆکانە ڕەنگدانەوەیەک نین بۆ ئەو هەموو ململانێیە هاوچەرخانەی کە بەرپادەکرێن؟

کەمبڵ: بەڵێ ڕەنگدانەوەن. زۆر جێگای سەرنجە گەر بەراوردکردنێ ئەنجام بدەین لەنێوان بەیەکگەیشتنی کۆمەڵگەیەکی جووتیاری دەستدرێژیکەر یان کۆمەڵگەیەکی ڕاوچی یا ڕمداری دەستدرێژیکەر، لە ململانێکردنیان لەگەڵ جووتیارو جەنگاوەراندا؛ بۆیە ئەوان لە هەموو گۆی ئەم زەوییەدا وەکو یەکن، واتا دوو ڕژێمن لە دژایەتی و پەیوەستبوون بەیەکەوە.

مویرز: تۆ وتت ئەو ژنەی کە لە ئاسمانەوە کەوتە خوارەوە پێشتر ئاوس بووە، بەڵام ئەو ژنەی لەسەر زەوی دووانەی بوو پێشتر ئاوس بووە. ئایا مەسەلەی ئەم چیرۆکە چییە کە لەزۆربەی زۆری ئەم کولتوورانەدا لووتمان دەبێت بە لووتیانەوە، ئەو ئەفسانانەی پاکیزەیان تێدایەو ئەو پاکیزانەش پاڵەوان و ئەو پاڵەوانانە دەمرن و پاشان هەڵدەستنەوە دروست دەکەن؟

کەمبڵ: بابەتی باو لەو هەموو ئەفسانانەدا بریتین لە مەرگ و هەستانەوەی کەسی ڕزگارکەر، بۆ نموونە لە چیرۆکی پەیدابوونی گەنمەشامیدا بینیت ئەو کەسەی کە هاتە خەونی مێردمناڵەکە و گەنمەشامیی پێ بەخشی و مرد، کەسێکی پیرۆز بوو، ڕووەک لەجەستەیەوە دێتە دەرێ، بۆ ئەوەی ژیان نشونما بکا کەواتە هەر دەبێ کەسێک بمرێ. تازە خەریکم بڕوا بەو شتە باوەڕنەکردەیە دێنم و درکی پێ دەکەم، کە ژیان لەمردنەوە دەردەکەوێ و لەدایکبوونێک دەبێتە هۆی مردن، بۆیە هەر وەچەیەک

دەبێ بمرێ تا وەچەیەکی تر بتوانێ سەرهەڵدا.

مویرز: نووسیوتە: (لە پارچەی درەختە هەڵکەنراوەکان و لەگەڵا هەڵوەریوەکان لقی نوێ لەدایک دەبێ.) وانەیەک لەو درەختانەوە فێری دەبین، وانەی دروستبوونی زیندووە لەمردووانەوە، لەدایکبوونی نوێش لە دڵی مەرگەوە دێتە دنیاوە، ئەو ئەنجامە خەماوییەی کە لەم ڕوانگەیەوە دەستت کەوتووە ئەوەیە کەبۆ زیادبوونی ژیان دەبێ مەرگ زیاد بێت. لەسەر ئەم بناغەیە، پشتوێنەی ئیستیوایی هەر هەموویان بەوە ناسراون بە گرێوتینەوە دەبنە قوربانی، قوربانی لەشێوەی ڕووەک و ئاژەڵ و مرۆی.

کەمبڵ: لەڕاستیدا لە کۆمەڵگەی پیاوانەی غینیای نوێدا، ڕیتوێڵێکیان هەیە لەوێدا بەرجەستەی ڕێوڕەسمی ئەفسانەی کۆمەڵگەی کشتوکاڵی دەکەن لەبارەی مەرگ و هەستانەوە و مرۆڤخۆری، ئاهەنگێکی پیرۆز هەیە لەو ئاهەنگەدا گوێبیستی دەهۆڵ و گۆرانی دەبی و جارجار دەوەستێ، ئەم حاڵەتە بەردەوام چوار پێنج ڕۆژ دەخایەنێ، هەروەک دەزانی ڕیتوێڵ نەریتێکی بێزارکەرە، وات لێ دەکاتماندوو بیت و پاشان ڕوو لەئەنجامدانی کارێکی تر بکەی.

دواجار، ساتی مەزن دێت. جۆرێک مەراسیمی سێکسی واقیعی ئورجی (شێوە مەراسیمێکی سێکسی نهێنییە) بەرپا دەکرێت، بە پێی ئەو مەراسیمە هەرچی یاسا و ڕێسا هەیە پێشێل دەکرێ. ئەو لاوانەی بە قۆناخی پیاوەتی گەیشتوون، دەبێ ئێستا پیاوەتیی خۆیان تاقی بکەنەوە و یەکەمین ئەزموونی سێکسیی خۆیان نمایش بکەن، بەسوود وەرگرتن لەبنمیچێکی گەورە کە لەسەر دوو ستوونی گەورە وەستاوە، ساختمانێ دروست دەکرێ. ژنێکی جوان لەشێوەی خودا ڕازاوەتەوە، ئەو ژنە دێتە ژوورەوە ڕادەکشێ. شەش یان حەوت لاو بەتەپڵ لێدان و گۆرانی وتنەوە خۆیان دەکەن بەژووردا، یەک لەدوای یەک لەگەڵ ژنە ڕادەبوێرن و، یەکەمین ئەزموونی ڕابواردنی سێکسیی خۆیان تاقی دەکەنەوە، لە کاتێکدا کە دواین کوڕ خەریکی کاری سێکسی دەبێ لەگەڵ ژنەدا، یەکسەر کۆڵەکەکان ڕادەکێشن و سەقفەکە دادەڕوخێ بەسەریان و هەردووکیان دەمرن. جارێکی تر نێر و مێ یەک دەگرنەوە، هەروەک چۆن

یەکەم جار و پێش جیابوونەوە یەکبوون. مەرگ و لەدایک بوون یەک دەگرن، لەبەرئەوەی خۆی ئەو دووانە هەر یەک شتن.

پاشان هەردوو کوژراوەکە دەردەهێنرێن و لەسەر ئاگردا دەیانبرژێن و ئێوارەی هەمان رۆژ گۆشتەکانیان دەخورێ. ئەم ریتوێڵە، دووبارەکردنەوەی کاری بناغەیی کوشتنی خوایەکە، پاشان دوای ئەمەش بەدەستهێنانی خواردن دێت، بەدەستهێنانی خواردنیش مانای رزگاربوونە لە مەرگ. لە قوربانی شیوی خوداییدا، فێرتان دەکەن کە رزگارکەرتان ئەم جەستەو خوێنەیە. ئێوە ئەوەتان لەسەرە بچنەوە نێو دەروونی خۆتان، کاتێک کە بۆ دەروونی خۆت گەڕایتەوە دەبینی ئەو لەوێیەو لەدەروونتدایە.

مویرز: ئەو ڕاستییانە چین کە ئاینەکان ئاماژەی بۆ دەکەن؟

کەمبڵ: دەبێ لەکاری ژیاندا هەست بەماهییەتی ژیان بکەیت، لە کولتووری ڕاووشکاردا، کاتێ کە قوربانییەک پێشکەش دەکرێ، وەک شێوە دیاری و بەرتیلێکە بۆ خودا، داوای لێ دەکرێ شتێکمان بۆ ئەنجام بدات یان شتێکمان پێ ببەخشێ. بەڵام لە کولتووری جووتیاریدا کاتێ کە قوربانییەک دەکرێ، ئەو قوربانییە خۆی خودایە. واتا ئەو کەسەی کە دەمرێ و دەنێژرێ و دەبێ بەخۆراک، مەسیحیش کە لەخاچ درا لە لەشییەوە خۆراکی رۆح بەربووەوە.

چیرۆکی مەسیح، بەرزبوونەوەی ئەوشتەیە کە لە بناغەوە وێنەی گیایەکی تەواو مەلموس بووە. مەسیحی سەر خاچی پیرۆز، یا درەختەو، خودی ئەو بەمیوەی درەخت دادەنرێ. مەسیح هەمان ئەو میوە نەمرەبوو کە میوەی دووەمین درەختی یاساغی باغی بەهەشت بوو. کاتێ کە مرۆڤ میوەی درەختی یەکەمی خوارد، واتە درەختی ناسینی چاکەو خراپە، لە بەهەشت دەرکرا. ئەم باخچەیە شوێنی یەکبوونە، واتە لەم شوێنەدا دووانەی نێر و مێ، چاکەو خراپەو خوداو مرۆڤ بوونی نەبوو. ئێوە دووانەیی دەخۆن و لە بەهەشت دەردەکرێن. درەختی گەڕانەوە بۆ باخچەی بەهەشت، درەختی ژیانی نەمرییە، بەخواردنی میوەی ئەو بۆمان دەردەکەوێت کەمن و ئەو یەکین.

گەڕانەوە بۆ ئەو باخچەیە، ئامانجی زۆربەی ئاینەکانە. کاتێ کە خودا مرۆڤ لە

باخچەی بەهەشت دەردەکات، لەبەردەم دەرگای بەهەشتدا دوو پاسەوانی شیرووبینی داناو (ئەم شیرووبینە سەر بەخوداو پاسەوانی شوێنە پیرۆزەکانە، دوو باڵی درێژو سەری مرۆڤ و جەستەی ئاژەڵی پێوەیە) لەنێوانیشیاندا شمشێرێکی ئاگراوی. کاتێ کە لە پەرستگای بوودا نزیک دەبیتەوە، دەبینی بوودا لەسەر درەختی نەمریی ژیاندا دانیشتووە، دەروازەیەک دەبینی کە دوو پاسەوانی لەبەردەمدا وەستاوە، ئەو دوو پاسەوانە دوو شیرووبین و دەبێ لەنێوان ئەو دوو پاسەوانەوە بەرەو ئاراستەی درەختی ژیان بڕۆی. لە کەلەپووری مەسیحیدا، مەسیحی سەر خاچ لەڕاستیدا مەسیحە لەسەر درەخت، درەختی ژیانی نەمرییە و مەسیح میوەی ئەو درەختەیە. مەسیحی سەر خاچ و بوودای ژێر درەخت، هەردووکیان یەک ڕوخسارن، بەڵام ئەو دوو پاسەوانە کێن، کە لەبەردەم دەرگەکە وەستاون؟ لە پەرستگای بوودیزمدا دەبینی ئەو دوو پاسەوانە یەکێکیان دەمی کردووەتەوەو ئەوی تریان دەمی داخستووە– ئەو دوو سیمبولەش بریتین لە دەمکردنەوەی ترس و ئارەزوو هەردووکیان دژی یەکترین. کاتێ کە لە باخچەیەک وەک باخچەی بەهەشت نزیک دەبینەوە، ئەو دوو فگیۆرە کە بۆ تۆ دوو فگیۆری واقیعین و هەڕەشەت لێ دەکەن، گەر تۆ لە ژیانی خۆت بترسی ئەوا واز لەو باخچەیە دەهێنی، بەڵام گەر هاتو ئەوەندە گرنگیت بەخودی خۆت نەداو، بەڵکو بوونی خۆت دێتە بەرچاوو، وەک ئەرکێکی بەرفراوانترو نەمرو گەورەبیت لە بچووکی پێ باشترە، ئەوا ئەو کاتە بەسەر ئەو دوو فگیۆرەدا سەردەکەوێ و دەتوانی بچیتە بەهەشتەوە.

ئەوەی وای کردووە ئێمە لەدەرەوەی بەهەشت بین، ترس و ئارەزووی ئێمەیە بەرامبەر بەو شتانەی کە پێمان وایە شتە باشەکانی ژیانمانن.

مویرز: ئایا مرۆڤ بەگشتی و لە هەموو کاتێکدا پێیان وابووە کە ئەوان دوور خراونەتەوە لەواقیعی ڕەها و نیعمەت و خۆشی و کامڵی و خودا؟

کەمبڵ: بەڵێ، بەڵام سەرەڕای ئەوەش لەم حاڵەتانەشدا، ساتی گەشکەبوون هەیە. جیاوازی نێوان ژیانی رۆژانە و ئەو ژیانەی هاوکاتە لەگەڵ گەشکەبوون، وەک جیاوازیی دەرەوە ناوەوەی بەهەشتە. لەم حاڵەتەشدا، ئەوەی دەبێ ئەنجامی بدەی،

بڕۆی و نەوەستی تاپشتەوەی ترس و ئارەزوو، هەروەها دوو دژەکان ببڕی.

مویرز: واتە بگەیتە هارمۆنی؟

کەمبڵ: بگەینە ئەوپەڕی باڵایی. ئەمەش ئەزموونی هەر جۆرە درکێکی سۆفیگەرانەیە. تۆ لە جەستەی خۆتدا دەمرێ و لە ڕۆحی خۆتدا لە دایک دەبیتەوە. یەککگرتنێک لەگەڵ خۆت و ئەو شێوە ئاگایی و ژیانەی کە جەستەت تەنیا هەڵگرێتی بەدی دێنی. تۆ لە هەڵگردا دەمری و لەئاگاییی خۆتدا یەککگرتنێک بەدی دێنی لەگەڵ خودادا کە ئەو هەڵگرەکەی هەڵگرتووە.

ئەوەی لەکولتووری جووتیاریدا دەبینرێ ئەم چەمکە واتا چەمکی یەکبوون، لەپشتەوەی نواندنی دووانەیە. لەپشتەوەی هەموو ئەم دیاردانە، تاقە ڕووناکییەک هەیە کە لەمیانەی هەموو شتەکانەوە بڵاودەبێتەوە. کاتێ کە تەماشای ڕێکخراوی و جوانکاریی کارێکی هونەری دەکەیت، تەنیا یەک شت دەڵێی: (ئاه !) دەکرێ بوترێ ئەم بەرهەمە هونەرییە باس لە شێوە ڕێکخستنیکی ژیانمان دەکات و هەروەها دەشبێتە هۆی پەی بردن بەو شتانەی کە ئاینەکان لە هەوڵی پەی پێ بردنین.

مویرز: ئەو مەرگە ژیانە و ژیانیش مەرگە، ئایا ئەم دووانە هەردووکیان کۆکن؟

کەمبڵ: لەسەرتە هاوسەنگییەک لەنێوان ژیان و مردندا بەرقەرارکەیت، ئەم دووانەش دوو ڕووی یەک شتن. ئەو دوو شتەش بوون و Becoming

مویرز: ئایا ئەمەش لە هەموو ئەم چیرۆکانەدا هەیە؟

کەمبڵ: بەڵێ، لە هەموو ئەو چیرۆکانەدا هەیە. لەهیچ چیرۆکێکدا نەمبینیوە کە مردنی تێیدا ڕەفز کرابێ. بیری کۆنی قوربانی، بەهیچ شێوەیەک ئەو بیرە نییە کە ئێمە بۆی دەچین. هیندییە سوورەکانی مایا، جۆرێک گەمەی باسکیتبۆڵیان هەبوو، لە کۆتاییی یارییەکەدا، لەناوەڕاستی گۆرەپانەکە کاپتنی تیمی براوە بەدەستی کاپتنی تیمی دۆڕاو دەکرا بەقوربانی و سەری لێ دەکردەوە. کرۆکی بیری قوربانیی سەرەتایی، قوربانی بووە وەکو پاداشتێک بۆ بردنەوەی ژیان.

مویرز: ئەم بیرە بیری قوربانی بۆ کەسانی براوە، بیرێکی نامۆیە بە جیهانی ئێمە. بابەتی سەرەکی و باڵادەست لەمڕۆی ئێمەدا ئەوەی کە هەموو شتێک بۆ کەسی براوەیە.

کەمبڵ: لەم ڕیتوێڵەی مایا، ناوی یارییەکە بەم جۆرە بوو(بۆ ئەوەی بەها(ئەرزش) داربێ وەکو خوایەک ببێ بە قوربانی).

مویرز: پێت وایە ئەوە ڕاستە ئەوەی کە ژیان لەدەست دەدات، ژیان دەباتەوە؟

کامبڵ: ئەمە وتەی مەسیحە.

مویرز: پێت وایە ئەمە ڕاست بێ؟

کەمبڵ: بەو مەرجەی لەپێناوی شتێکدا ژیانی خۆت لە دەست بدەیت. ڕاپۆرتێک هەیە هی یەکێک لەڕاگەیەنەرانی ژۆزۆرئیتی سەدەی هەڤدەهەمە، باس لەلاوێکی ئازای هۆزی ئیرۆکوا Iroquois ی ڕۆژهەڵاتی کەنەدا دەکات، ئەم لاوە بە ئەسیری دەکەوێتە دەست یەکێک لە هۆزەکانی دوژمن، ئەوەندەی ئەشکەنجە دەدەن لەژێر ئەشکەنجەدا دەمرێ، ئەوکاتە لەنێو هۆزە هیندییە سوورەکانی باکوری ڕۆژهەڵات ئەشکەنجەدانی دیلی نێر کارێکی باو بووە. لەسەر شانی دیل ئەرک بوو هەڵگری ئەو هەموو ئەشکەنجەیە بێت بێ ئەوەی ورە بەردات، ئەمەش تاقیکردنەوەیەکی پیاوانە بوو بۆ کەسی یەخسیرو دیل. هۆزی دوژمن، لاوە ئیرۆکوا ئەسیرەکەیان هێنایە نێو مەیدانێک تا ئەم کارە قورسەی بەسەردا تاقی بکەنەوە، ژۆزۆرئیتییەکان بەوپەڕی سەرسامییەوە تەماشای ئەم دیمەنەیان دەکرد، هەروەک شایی بووک و زاوا دەهاتە پێش چاویان. لاوەکە ئارایشتی کردبوو بەدەنگی بەرزیش گۆرانیی دەچڕی. ئەوانەی لاوەکەیان بەدیل گرتبوو بەجۆرێک ڕەفتاریان لەگەڵ دەکرد هەروەک بڵێی ئەو لاوە میوانێکی بەڕێزە و شایستەی ڕێزگرتنە. لاوەکەش لەگەڵ ئەواندا دێتە نێو ئەم گەمەیەوە و دڵنیاشە لەوەی کە چ چارەنووسێک چاوەڕوانێتی. قەشە فەرەنسییەکان وەسفی ئەم ڕووداوە وا دەکەن کە ترسناکە و بەوەش ڕاڤەی ئەم پێشوازییەی دیلیان کردووە کە کارێکە پڕ لە گاڵتەجاڕی نەک ڕەحم و بەزەیی. هەروەها واش وەسفی

دیلکەران دەکەن کە کۆمەڵێ ئاژەڵی دڕندەن. بەڵام لەڕاستیدا وانییەو دیلکەران دەبووایە ڕۆڵی قەشەی قوربانیکەری لاوی ئازا ببینن. ئەم کارە قوربانی بوو لەسەر شوێنی قوربانییەکە، ئەم لاوەش لە بەراوردکاریدا جێگای مەسیح دەگرێتەوە. قەشە فەڕەنسییەکان خۆیان هەموو ڕۆژێ شێوی پیرۆی پیرۆز یان ساز دەکرد. ئەو سازکردنەش شێوەیەکە لە دووبارەکردنەوەی قوربانیی خوێناویی سەر خاچ.

دروست پێش ئەوەی مەسیح بەرەو ئاراستەی خاچ ببرێ دیمەنێکی تری هاوشێوەی ئەو دیمەنەی لاوە هیندییە سوورەکەمان بەرچاو دەکەوێت کە لە پەڕتووکی گومانەویی کارە مەسیحییەکانی یوحەنادا هاتووە، باسکردنی ئەم ڕووداوە یەکێکە لە زیندووترین بەشەکانی ئەدەبیاتی مەسیحی. لە ئینجیلەکانی مەتاو مەرقۆس و لۆقا و یۆحەنادا تەنیا ئەم باسە هاتووە کە لە کۆتایی دوایین بەزمی شیودا، پێش ئەوەی مەسیح بەرەو لای خاچ بکەوێتەڕێ ئەو و یاوەرانی سروودێکیان خوێندووەتەوە. بەڵام لە پەڕتووکی کارەکانی یوحەنا خوێندنی وشە بەوشەی ئەم سرووده تۆمارکراوە. عیسای مەسیح تەواو پێش ئەوەی بەرەو بەهەشت بەڕێ کەوێ، بە هاوەڵانی خۆی دەڵێ: (وەرن باسەماکەین!) هەموویان لە بازنەیەکدا دەستی یەکتری دەگرن و، لەحاڵێکدا دەسووڕێنەوە، مەسیح دەست بەگۆرانی وتن دەکات و دەڵێ: (پایەبەرزی بۆ تۆ ئەی بابە!)

هەموویان لەبازنەکەدا لە دواوەیەوە دەڵێن: (ئامین.)

(پایەبەرزی بۆ تۆ ئەی وشە!)

دیسانەوە (ئامین !)

(دەبووایە لەدایک بوومایە، تەحەممولم بکردایە!)

(ئامین!)

(دەخۆم و دەخورێم!)

(ئامین!)

(تۆ کەسەما دەکەی، تەماشاکە من چی دەکەم، ئەو ئازارە نێرانەی من دەبێ بەرگەی بگرم، لەبەر تۆیە!)

(ئامین!)

(هەڵدێم و دەمێنمەوە!)

(ئامین!)

(یەکدەگرم و شتەکان بەیەک دەگەیەنم!)

(ئامین!)

(ئایا دەرگایەکم بەرەو تۆ، کە لێم دەدەن... ڕێگەیەکم بەرەو تۆ، ڕێرەوێکم.)

کاتێ کە سەماکە تەواو دەبێ، عیسا بەرەو باخچەکە ڕۆیشت تا خاچەکە هەڵگرێ و لەخاچ بدرێ.

کاتێ بەم جۆرە وەکو خودایەک، لەگەڵ ئاگاداربوونت بە ئەفسانەکە، بەرەو مەرگ دەڕۆی، لەڕاستیدا ئەم چوونە ڕۆیشتنە بەرەو ژیانی نەمری. گەر ئیشەکە وابێت ئیتر بۆچی مرۆڤ خەم دایگرێ؟ لێ گەڕێ با بەشکۆوە ئەو ڕووداوە بەسەربەرین، بەو شێوەی کە هەیە. لێ گەڕێ با ئەو کەرنەڤاڵە بگێڕین.

مویرز: خوای مەرگ، خوای سەمایە.

کەمبڵ: لە هەمان کاتیشدا خوای سێکسە.

مویرز: مەبەستت چییە؟

کەمبڵ: جێی سەرسوڕمانە بۆت دەرکەوێ کە ئەم خودایانە یەک بە دوای یەک، لە یەک کاتدا خوای مەرگ و لەدایکبوون و وەچەکانن. خوای مەرگ Ghede (جیدە) کە سەر بەکولتووری جادووگەریی هیتییەکانە، لە هەمان کاتدا خودای سێکسیشە. ئۆزیریسی خودای میسرییەکان کە خودای دادگاییکردنی مردووەکان بوو، بەڵام لەهەمان کاتیشدا خوای نوێکردنەوەی ژیان بوو. ئەم ناوەرۆکەش ئەو ناوەرۆکە بنەڕەتییەیە، کە بڕوای وایە ئەوەی دەمرێ لەدایک دەبێتەوە. بۆ ئەوەی ژیانت هەبی دەبێ مەرگیشت هەبێ.

ئەوەش سەرچاوەی ئەو بۆچوونەیە کە لەڕۆژهەڵاتی ئاسیادا ڕوو دەدات کاتێ کە هەڵدەستن بەبڕینی سەری دوژمنەکانیان دەبڕن، بەتایبەت لە ئەندۆنیزیا، سەربڕین کارێکی پیرۆزە، یان کوشتنێکی پیرۆزە. کوڕێکی لاو پێش ئەوەی مۆڵەتی ئەوەی

هەبێ هاوسەرێتی بکات و ببێ بە باوک، دەبێ هەنگاوهەڵهێنێ و کاری کوشتن ئەنجام بدات. تا مەرگ نەبێت، لەدایکبوونیش نابێت. ئەم بۆچوونەش ئەو مانایە دەبەخشێ، دەبێ وەچەیەک بمرێ بۆ ئەوەی وەچەیەکی دی بتوانێ بێتە دنیاوە. هەرکە مناڵێکت دەبێ ئیتر تۆ مردووی. مناڵ ژیانێکی نوێیە و ئێوەش تەواو پاسەوانی ئەم ژیانە تازەیەن.

مویرز: زەمەنتان کۆتاییی هاتووە.

کەمبڵ: هەر بۆیە پێوەندییەکی دەروونناسیی قووڵ لەنێوان لەدایکبوون و مردندا هەیە.

مویرز: پێوەندییەک هەیە لەنێوان ئەوەی کە تۆ ئەیڵێی و، ئەم واقیعە کە یەکێک لەباوان ژیانی خۆی بۆ مناڵەکانی دەکا بەقوربانی؟

کەمبڵ: لە نامەیەکی قەشەنگدا شوپنهاوەر ئەم پرسیارە دەورووژێنێ، ئایا چۆن مرۆڤ دەتوانێ بەشداری لە ئازار و ترسەکانی کەسێکی تردا بکات، تا ئەو ڕادەیەی ئەو کەسە بێ بیرکردنەوە و بەشێوەیەکی خۆبەخۆیی ژیانی خۆی دەکات بەقوربانی؟ چۆن دەبێ بەیەکجاری ئەو شتە لەناوبچێت کە ئێمە بەیەکەمین یاسای سروشتی و پاراستنی نەفسی دادەنێین؟

چوار پێنج ساڵ پێش ئێستا ڕووداوێکی سەیر ڕووی دا کە نیشاندەری ئەم ڕووداوەیە. لە هاوایی ناوچەیەک هەیە ناوی (پالی) یە شەماڵی وەرزی لە باکورەوە هەڵدەکات و بەنێو زنجیرەیەک چیای مەزندا تێ دەپەڕێ. خەڵکی حەز دەکەن ڕوو لەو جێگایە بکەن تاپرچیان ئاوێزان بکەن، یان هەندێ جار لەوێدا خۆیان بکوژن، هەروەک خۆفڕێدان لەسەر پردی گۆڵدن گێتی فرانسیسکۆ.

ڕۆژێکیان دوو پۆلیس بە ئۆتۆمبێلەوە بەرێگەی پالی تێ دەپەڕن، دەبینن لەپشتی ئەو شوورایەی کەبۆ ڕێگرتن لەکەوتنە خوارەوەی ئۆتۆمبێل کراوە، لاوێک خۆی ئامادەکردووە بۆ خۆفڕێدان. ئۆتۆمبیلی پۆلیسەکان دەوەستێ و ئەو پۆلیسەی کە لەلای دەستی ڕاستەوەی ئۆتۆمبیلەکەیە دەردەپەڕێ تا ڕێ لەکوڕە بگرێ خۆی نەخاتە خوارەوە، بەتەواوی لەوکاتەی کە پۆلیسەکە کوڕە دەگرێ، کوڕە خۆی فڕێ دەداو

هەردووکیان دەکەونە حاڵەتی کەوتنی حەتمییەوە، بەڵام پۆلیسی دووەم دێت و هەردووکیان لە مەترسیی کەوتنە خوارەوە ڕزگار دەکات.

ئایا دەتوانی تێ بگەیت ئەوە چی دەگەیەنێ کاتێ کە پۆلیسێ ژیانی خۆی دەخاتە مەترسییەوە تا لاوێکی نەناسراو لەمەرگ ڕزگار بکات، لەو کاتەی کە بڕیاری ئەم کارە دەدات چی ڕوو دەدا؟ هەموو شتەکانی تری ژیانی ئەو خراونەتە لاوە، بەرپرسیاری بەرامبەر بەخێزان و کارەکەی و خودی خۆشی، هەموو هیواو ئارەزووەکانی بۆ گوزەرانی ژیان لەناوچوون. مەودایەکی زۆر نەبوو لەنیوان ئەو و مەرگ.

پاش ئەم ڕووداوە ڕۆژنامەنووسێ لێی پرسیبوو: (بۆ نەتهێشت خۆی فڕێ بدات؟ لەوانەبوو گیانی خۆشت لەدەست بدەی؟) وەڵامی ئەویش ئەمەبوو (نەمدەتوانی ئەم کارە بکەم. گەر بمهێشتایە ئەو لاوە خۆی فڕێ بدایە، منیش نەمدەتوانی زیاتر بژیم.) بۆچی؟

وەڵامی شۆپنهاوەر بۆ ئەمە، ئەوەیە ئەم قەیرانە دەروونییە، نیشاندەری دەرکەوتنی لەپڕی جۆرێک درکی میتافیزیکییە بەپێی ئەو درکە تۆ و کەسێکی تر یەکن، دوو ڕووی ژیانێکن و جودایی دەرەکیتان تەنیا لە شێوەیەک ئەزموونی وێنە جۆراوجۆرەکان لە هەلومەرجی سەردەم و شوێن زیاتر هیچی تر نییە. واقیعەتی ڕاستی ئێمە یەکبوون و یەکگرتنمانە لەگەڵ تەواوی ژیان. ئەم داوایە ڕاستییەکی میتافیزیکییە ڕەنگە لەپڕ لە هەلومەرجی قەیراندا بزانرێ. لەبەرئەوەی بەپێی وتەی شۆبنهاوەر ئەمە ڕاستیی ژیانی تۆیە.

پاڵەوان کەسێکە ژیانی جەستەیی خۆی پێشکەش کردووە تاتێگەیشتنی لادروست بێت دەربارەی ئەم حەقیقەتە. ئەو بۆچوونەی کە دەڵێ: (دراوسێکەت خۆش بوێ) بۆ ئەوەیە تانزیکت بکاتەوە لە یەکبوون لەگەڵ ئەم حەقیقەتە. بەڵام تۆ چ دراوسێکەت خۆش بوێ یان خۆشت نەوێ، گەر هاتو ئەم درکەت لا دروست بوو ڕەنگە ژیانی خۆت بخەیتە مەترسییەوە. ئەو پۆلیسە هاواییە کەبۆ لاوێک ژیانی خۆی خستە مەترسییەوە، بەهیچ جۆرێک نەیدەناسی. شۆپنهاوەر پێی وابوو تۆ دەتوانی ببینی ئەم کردارانە هەموو ڕۆژو کاتێ ڕوودەدەن، لەگەڵ بەردەوامیی ژیان لە جیهاندا،

مرۆڤەکان کاری وەها کەتێیدا مرۆڤ لەپێناوی یەکتریدا گوێ بەخۆیان نادەن ئەنجام دەدەن

مویرز: کەواتە کاتێ عیسای مەسیح دەڵێ: (وەکو خۆشەویستیت بۆ خۆت دراوسێکەت خۆش بوێ) لەڕاستیدا دەڵێ: (هاوسێکەت خۆش بوێ لەبەرئەوەی ئەو خودی تۆیە.)

کەمبڵ: لەکولتووری ڕۆژهەڵاتدا سیمایەکی قەشەنگ هەیە بەنێوی بۆدیساتڤا Bod-hisatva، سروشتی بودیساتڤا ئەوەیە کە پڕە لە سۆزداری. ئەشڵێن لە نووکی پەنجەکانییەوە شەهدێک دەتکێ ڕاناوەستێ تا قووڵایی جەهەنم.

مویرز: ئەمە مانای چییە؟

کەمبڵ: لە کۆتاییی کۆمیدیای خوداییدا دانتە دەڵێ: (خۆشەویستیی خودا هەموو کەون پێکدێنێ تەنانەت خوارترین بەشی دۆزەخیش. ئەم وێنەیە هەمان ئەو وێنەی پێشوویەیە. بۆدیساتڤا نوێنەری هاودەردیە و پرنسیپی چارەسەرکردنیشە، ژیان ئاسان دەکات. ژیان دەردە بەڵام هاودەردیی بەردەوامی ژیان مەیسەر دەکات. تەنیا بۆدیساتڤایە کە بەدیهێنانی نەمریی ژیان جێبەجێ دەکات، بەم کارەشی بەهەڵبژاردنی خۆی بەشداری لە ئازارەکانی جیهان دەکات. جیاوازییەکی گەورە هەیە لەنێوان ئەوەی بەلەدایکبوون لە جیهاندا بژی، لەگەڵ ئەوەی بەهەڵبژاردن. ئەم بۆچوونە بەتەواوی ناوەڕۆکی وتەیەکی پۆڵسی پیرۆزە کە دەربارەی عیسای مەسیح لە پەیامێکیدا بۆ فیلیپییەکان دەیگوێزێتەوە: ئەو عیسایە (بیری لەوە نەدەکردەوە کە پلەی خودایی شتێکەو دەبێ پەیوەست بێ پێوەی، بەڵکو عیسا بەشێوەی خزمەتکاری هاتە سەر زەوی و تا ئەوکاتەشی لەخاچدرا خۆی بەخزمەتکارو قبووڵکار دەزانی.) ئەمەش بەشداریکردنێکی خۆبەخشانەیە (هەڵبژاریە) لەپارچە پارچەبوونی ژیان.

مویرز: بۆچوونت بەرامبەر بەو بۆچوونەی ئابلارت چییە کاتێ کە لەسەدەی دوازدەهەمدا دەیوت: مەرگی مەسیح لەسەر خاچ سزای خودایی یا دانی ڕزگارانەیەک نەبوو، بەڵکو جۆرێک لەکەفارەتدان بوو بۆ هەموو توخمی مرۆڤ.

کەمبڵ: ئەمەش ئاڵۆزترین ڕاڤەکردنە دەربارەی ئەوەی کە بۆچی مەسیح ویستی لەخاچ درێ و بۆچی لەخاچدانی هەڵبژارد. یەکێک لە ڕاڤەکردنەکانی پێشوو ئەوەیە کەگوایە گوناهەکەی بەهەشت وای کرد، توخمی مرۆڤ خۆی تەسلیمی شەیتان بکات، بۆیە خودا ناچاربوو وا بکات کە مرۆڤ لەم دەلاڵە ڕزگار بکات. بۆ ئەمەش کوڕەکەی خۆی مەسیحی کرد بەڕزگارانە. بەپێی ڕاڤەکردنی پاپا گریگۆری مەسیح دانەیەک بوو بۆ وەداونانی شەیتان. ئەمەش بناغەی بیری ڕزگاربوونە لەگوناه. لەبەسەرهاتێکی تردا هاتووە گوایە خودا لەو کارە بوێرەی مرۆڤ لەبەهەشتدا ئەوەندە تووڕە دەبێت، بۆیە دەیخاتە دەرەوەی بازنەی ڕەحم و بەزەییی خۆیەوە، لەم حاڵەتەشدا تەنیا شتێک کە دەتوانێ مرۆڤ لەگەڵ خودادا هاونەوا بکاتەوە، قوربانییە، کە لەڕووی گرنگییەوە هاوبەرامبەرە لەگەڵ گوناهی ئەنجامدراودا. هیچ مرۆڤێک ناتوانێ جوبرانی ئەم گوناهە بکات، بۆیە کوڕی خودا لەشێوەی مرۆڤدا دەردەکەوێ تا ئەم قەرزە بداتەوە.

بەڵام ئابلار بڕوای وابوو کە مەسیح بۆ لەخاچدان هاتووە تا لەبەرامبەر ئازارەکانی ژیان هەستی ڕەحم لە دڵی مرۆڤدا بورووژێنێ و، ڕێگرش بێت لەبەردەم ئەوەی کەزەینی مرۆڤ پەیمانێکی کوێرانە لەگەڵ خێروبێرەکانی ئەم جیهانەدا ببەستێ. ڕەحم و بەزەییمان بۆ عیسا وامان لێ دەکات لەبازنەی سۆزداری بین لەگەڵیدا، ئەم ئازاردیوەش دەبێتە ڕزگارکەرمان. ئەم هەستەش لەبیری سەدەکانی ناوەڕاستدا ڕەنگ دەداتەوە، دەربارەی پادشای ئازادی و، شای کاسەی پیرۆز، ئەو شایە بەبڕینێ ئازاری دەچەشت کە سارێژ نابێت، دیسانەوە ئازاردیوێک بۆ ڕزگارکەرێ دەگۆڕێ. ئەم ئازارەیە مرۆڤایەتی لە دڵی مرۆڤدا دەژێنێتەوە.

مویرز: ئایا لەگەڵ ئابلاردا هاوڕای کاتێ کە دەڵێ پەرۆشیی مرۆڤ بۆ بینینی خوداو پەرۆشیی خودا بۆ بینینی مرۆڤ وا دەکات کە لەسەر ئەو خاچە دوو بەزەیی چاویان بەیەکتری کەوێت؟

کەمبڵ: بەڵێ، هەرکە دێینە نێو بواری زەمەنەوە ئازاریش دەردەکەوێ. هەتا ڕابردووت نەبێ ئایندەت نابێ، بەهەمان جۆر گەر زەمەنی ئێستات خۆش بوێ هەرچییەک بێت